

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

***Analiza zmian
w handlu artykułami
rolno-spożywczymi
nowych państw
członkowskich po akcesji
do Unii Europejskiej***

nr 130

Warszawa 2009

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

***Analiza zmian
w handlu artykułami
rolno-spożywczymi
nowych państw
członkowskich po akcesji
do Unii Europejskiej***

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

***Analiza zmian
w handlu artykułami
rolno-spożywczymi
nowych państw
członkowskich po akcesji
do Unii Europejskiej***

Autor

mgr Łukasz Ambroziak

Konsultacja

dr Ewa Kaliszuk

Redakcja naukowa:

dr Iwona Szczepaniak

prof. dr Hab. Roman Urban

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Warszawa 2009

Pracę zrealizowano w ramach tematu

Polski sektor żywnościowy w pierwszych latach członkostwa

w zadaniu *Ocena stanu polskiej gospodarki żywnościowej po wejściu Polski do UE i Ocena zmian konkurencyjności polskich producentów żywności na Wspólnym Rynku Europejskim i na rynkach innych krajów*

Celem pracy jest ocena zmian, jakie zaszły w handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi nowych państw członkowskich po ich przystąpieniu do Unii Europejskiej oraz ocena konkurencyjności sektorów rolno-spożywczych tych krajów, w tym ocena konkurencyjności polskiego sektora rolno-spożywczego na tle innych nowych państw członkowskich.

Opracowanie komputerowe

Anna Staszczak

Korekta

Joanna Gozdera

Krzyszyna Mirkowska

Redakcja techniczna

Leszek Ślipiński

Projekt okładki

AKME Projekty Sp. z o.o.

ISBN 978-83-7658-001-2

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

– Państwowy Instytut Badawczy

00-950 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. nr 984

tel.: (0 22) 50 54 444

faks: (0 22) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

<http://www.ierigz.waw.pl>

Spis treści

Wprowadzenie	7
1. Zmiany w handlu artykułami rolno-spożywczymi nowych państw członkowskich	11
1.1. Przegląd literatury i głównych wniosków z wcześniejszych badań	11
1.2. Eksport, import oraz saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi ogółem	13
1.2.1. Eksport i import artykułów rolno-spożywczych państw UE-5 ogółem	13
1.2.2. Dynamika zmian eksportu i importu rolno-spożywczego poszczególnych państw UE-5	16
1.2.3. Kierunki geograficzne eksportu i importu rolno-spożywczego poszczególnych państw UE-5	22
1.2.4. Saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi poszczególnych państw UE-5	40
1.3. Eksport, import oraz saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi według działów HS (HS01-HS24)	43
1.3.1. Struktura eksportu i importu rolno-spożywczego według działów HS	43
1.3.2. Saldo obrotów handlowych według działów HS w ujęciu geograficznym	56
2. Zmiany konkurencyjności handlu rolno-spożywczego nowych państw członkowskich po akcesji do UE	63
2.1. Wskaźnik Lafay'a w handlu rolno-spożywczym nowych państw członkowskich UE	63
2.1.1. Istota wskaźnika i interpretacja	63
2.1.2. Wskaźniki Lafay'a według działów HS	64
2.2. Wskaźnik ujawnionych przewag komparatywnych (RCA) w eksporcie artykułów rolno-spożywczych nowych państw członkowskich	73

2.2.1.	Istota pomiaru oraz interpretacja	73
2.2.2.	Wskaźniki RCA według działów HS	75
2.3.	Wskaźnik handlu wewnątrzgałęziowego w handlu rolno-spożywczym nowych państw członkowskich	83
2.3.1.	Istota pomiaru i interpretacja	83
2.3.2.	Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego państw UE-5 ogółem ...	85
2.3.3.	Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego państw UE-5 w ujęciu geograficznym	87
2.3.4.	Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego państw UE-5 w ujęciu towarowym	90
	Podsumowanie	98
	Aneks statystyczny	102
	Załączniki	161

Wprowadzenie

Oddawane do Państwa rąk opracowanie jest kolejnym raportem, który tym razem powstał z wykonania dwóch zadań badawczych, tj. „Ocena stanu polskiej gospodarki żywnościowej po wejściu Polski do Unii Europejskiej” oraz „Ocena zmian konkurencyjności polskich producentów żywności na Wspólnym Rynku Europejskim i na rynkach innych krajów”. Zadania te są częścią tematu badawczego „Polski sektor żywnościowy w pierwszych latach członkostwa”, realizowanego w ramach Programu Wieloletniego „Ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju polskiej gospodarki żywnościowej po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej”. Badania objęte tym Programem są kontynuowane do końca 2009 roku.

Rozszerzenie Unii Europejskiej spowodowało wejście dziesięciu (w dniu 1 maja 2004 roku), a następnie kolejnych dwóch (w dniu 1 stycznia 2007 roku) nowych krajów do strefy wolnego handlu. Członkostwo w Unii zasadniczo zmieniło warunki ekonomiczne funkcjonowania producentów tych krajów (UE-12) oraz nadało nowy, bardzo silny impuls wymianie handlowej produktami rolno-spożywczymi. Najważniejszym źródłem tych zmian, obok uwarunkowań makroekonomicznych i globalnych, było rozszerzenie obszaru Wspólnego Rynku. Było to równoznaczne ze zniesieniem w obrotach z innymi państwami członkowskimi ceł oraz innych ograniczeń handlowych, objęciem nowych krajów członkowskich Wspólną Taryfą Celną i umowami handlowymi zawartymi przez Unię przed dniem rozszerzenia.

Likwidacja wszystkich ograniczeń we wzajemnym handlu produktami rolno-spożywczymi zarówno ze „starymi”, jak i „nowymi” członkami UE oznaczała, że produkty rolno-spożywcze wyprodukowane w krajach UE-12 mają swobodny dostęp do rynków innych państw członkowskich. Równocześnie artykuły pochodzące z krajów UE-15 (dalej zwanych również krajami Piętnastki) mogą bez przeszkód konkurować na rynkach nowych państw członkowskich UE z ich własnymi produktami. Podstawowym problemem poszczególnych krajów UE-12 stała się zatem kwestia, czy nieuchronna utrata części własnego rynku zostanie zrekompensovana z nadwyżką zwiększonym zbytem na rynkach pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej.

W ponad pięć lat po rozszerzeniu Unii Europejskiej widać wyraźnie, że wejście w struktury Wspólnego Rynku Europejskiego (WRE), które było jednoznaczne z pełną liberalizacją wymiany handlowej produktami rolno-spożywczymi w handlu wewnątrzspółnotowym, jak również objęciem nowych państw członkowskich zasadami wspólnej polityki handlowej i rolnej, okazało się dla większości nowych krajów członkowskich UE korzystne. Wyniki handlu zagranicznego są lepsze niż oczekiwano. We wszystkich nowych krajach członkowskich Wspólnoty nastąpił dynamiczny wzrost obrotów handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie zmian, jakie zaszły w handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi nowych państw członkowskich po ich przystąpieniu do Unii Europejskiej oraz ocena konkurencyjności sektorów rolno-spożywczych tych krajów, w tym ocena konkurencyjności polskiego sektora rolno-spożywczego na tle innych nowych państw członkowskich.

Punktem wyjścia analizy jest charakterystyka wymiany zagranicznej produktami rolno-spożywczymi wybranych nowych krajów członkowskich UE, przeprowadzona zarówno w ujęciu geograficznym, jak i towarowym. Szczególna uwaga została przy tym zwrócona na zidentyfikowanie grup produktów oraz krajów, których wyniki handlu zagranicznego w pierwszych latach po integracji z Unią Europejską poprawiły się.

W dalszej części opracowania omówiono zmiany konkurencyjności handlu rolno-spożywczego nowych krajów członkowskich UE, wykorzystując wybrane wskaźniki konkurencyjności, tj. wskaźnik Lafay'a i wskaźnik ujawnionych przewag komparatywnych (RCA) w eksporcie oraz wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego. Wskaźnik Lafay'a (*Lafay's Index* – LFI) jest jednym z powszechnie stosowanych wskaźników konkurencyjności handlu zagranicznego. Bazuje on na strumieniach eksportu i importu danego kraju, a w szczególności na charakterze salda obrotów handlowych. Nadwyżka w handlu danym produktem (grupą produktów) jest utożsamiana z posiadaniem przewag komparatywnych w eksporcie produktów tej grupy, natomiast deficyt – z brakiem takich przewag. Badanie ujawnionych przewag komparatywnych (*Revealed Comparative Advantage* – RCA) polega na ustaleniu czy udział danego produktu (grupy produktów) w eksporcie danego kraju jest wyższy (niższy) od udziału tego produktu w światowym eksporcie na określony rynek. Produkt jest konkurencyjny, gdy dany kraj posiada ujawnione przewagi komparatywne w jego eksporcie na określony rynek (np. światowy, unijny, pozaunij-

ny), o czym świadczy wyższy udział danej grupy produktów w eksporcie danego kraju od udziału tej grupy produktów w światowym eksporcie na określony rynek. Powszechnie stosowanym miernikiem intensywności handlu wewnątrzgałęziowego jest z kolei wskaźnik zaproponowany przez H. Grubela i L. Lloyd'a (wskaźnik GL). Wartość tego wskaźnika oznacza przybliżony udział handlu wewnątrzgałęziowego w handlu ogółem (wewnątrzgałęziowym i międzygałęziowym). Im jest on wyższy, tym większą część wymiany handlowej można tłumaczyć rozwojem handlu wewnątrzgałęziowego, a im niższy – tym wyższy jest udział wymiany międzygałęziowej.

W niniejszym opracowaniu szczegółową analizą objęto pięć krajów, które uzyskały członkostwo w Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004 roku (dalej zwane jako państwa UE-5 lub wybrane nowe państwa członkowskie – NPC), tj.: Czechy, Litwę, Polskę, Słowację i Węgry. O wyborze tych właśnie krajów zdecydował fakt, iż ich handel artykułami rolno-spożywczymi stanowił zdecydowaną większość obrotów handlowych tymi produktami całej grupy nowych państw członkowskich, które weszły do Unii Europejskiej wraz z Polską (UE-10). Na wybrane NPC po akcesji przypadało bowiem blisko 90% eksportu i 80% importu rolno-spożywczego krajów UE-10.

Dla każdego z wybranych NPC została przeprowadzona analiza eksportu, importu i salda ogółem w handlu rolno-spożywczym, a także w relacji z państwami: UE-15, UE-10 i spoza UE-25 (kraje trzecie)¹. W tym układzie zostały również obliczone zmiany ww. wskaźników konkurencyjności i intensywności wymiany wewnątrzgałęziowej. Poza charakterystyką zmian na poziomie całego handlu rolno-spożywczego, przeprowadzono badanie zmian eksportu, importu i salda obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi według działów HS (według czterocyfrowej klasyfikacji HS; badaniem objęto działy HS01-HS24).

Przeprowadzona analiza obejmuje lata 2001-2007, tj. zarówno okres przed rozszerzeniem UE, jak i pierwsze lata po integracji.

Dla zapewnienia pełnej porównywalności wyników obliczeń, analizę oparto na danych handlowych z bazy WITS – *World Integrated Trade Solution* (Comtrade, HS – *Harmonized System*, 2002 oraz 1996), wyrażonych

---

¹ Na potrzeby analizy, w celu zapewnienia porównywalności danych, wśród państw określanych jako „państwa spoza UE-25” znalazły się również Bułgaria i Rumunia, które wstąpiły do UE w dniu 1.01.2007 roku. O takim podziale zdecydował fakt, iż w okresie objętym analizą, państwa te były członkiem Wspólnoty tylko przez okres jednego roku.

w USD. Jeśli nie zaznaczono inaczej, źródłem informacji zawartych we wszystkich tabelach i wykresach są dane pochodzące z tej bazy (opracowane przez Autorów).

Przedstawione opracowanie jest wynikiem współpracy IERiGŻ-PIB z Instytutem Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur w Warszawie, którego pracownicy naukowcy – mgr Łukasz Ambroziak i dr Ewa Kaliszuk – podjęli się przeprowadzenia niniejszej analizy.

Iwona Szczepaniak
Roman Urban

1. Zmiany w handlu artykułami rolno-spożywczymi nowych państw członkowskich

1.1. Przegląd literatury i głównych wniosków z wcześniejszych badań

Niewiele jest w literaturze badań (w ujęciu komparatystycznym) dotyczących zmian w handlu artykułami rolno-spożywczymi nowych państw członkowskich po 2005 roku. Wśród wcześniejszych opracowań jedynie w kilku dokonano analizy porównawczej tego sektora w nowych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

D. Drabik, L. Bartova² dokonali analizy struktury i dynamiki strumieni handlu rolno-spożywczego poszczególnych nowych państw członkowskich Unii Europejskiej, tj. Czech, Łotwy, Litwy, Słowacji, Słowenii, Bułgarii i Rumunii w latach 2000-2005. Według autorów do głównych czynników determinujących handel rolno-spożywczy tych krajów należały w tym okresie: stopniowa liberalizacja wymiany handlowej artykułami rolno-spożywczymi, zmiany w zobowiązaniach wobec WTO po uzyskaniu członkostwa w UE, a także reforma Wspólnej Polityki Rolnej. Z analizowanej grupy krajów, relatywnie największe zmiany zaobserwowano w tym okresie w Czechach i Słowacji, które istotnie zwiększyły eksport wysoko przetworzonych towarów rolno-spożywczych na rynki państw UE-15. Z kolei w eksporcie wszystkich analizowanych krajów do pozostałych nowych państw członkowskich dominowały wyroby średnio i wysoko przetworzone. Ponadto, na wszystkich rynkach zbytu najwyższą konkurencyjnością cechowały się produkty mleczarskie.

Š. Bojnec i I. Fertő³ analizowali czynniki konkurencyjności handlu rolno-spożywczego pomiędzy pięcioma krajami Europy Środkowej (Cze-

---

² D. Drabik, L. Bartova, *Assessing the Implications of EU Enlargement for CEEC Agri-food Trade Specialisation*, Paper prepared for presentation at the joint IAAE – 104th EAAE Seminar Agricultural Economics and Transition: „What was expected, what we observed, the lessons learned”, Budapest, September 6-8, 2007, <http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/7783/1/sp07dr01.pdf>.

³ Š. Bojnec, I. Fertő, *Determinants of competition in agro-food trade between Central European Countries and the European Union*, Paper prepared for presentation at the joint IAAE – 104th EAAE Seminar Agricultural Economics and Transition: „What was expected, what we observed, the lessons learned”, Budapest, September 6-8, 2007, <http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/7779/1/sp07bo06.pdf>.

chami, Węgrami, Polską, Słowacją i Słowenią) a Unią Europejską (UE-15) w latach 1995-2003. Wykorzystując jakościowo-cenową metodę Aigingera⁴, podzielili strumienie handlu rolno-spożywczego na międzygałęziowy eksport i import oraz handel wewnątrzgałęziowy. W tym ostatnim, na podstawie kombinacji dwóch zmiennych, tj. relacji cen jednostkowych w eksporcie i imporcie oraz salda obrotów handlowych w wielkościach fizycznych wyodrębnili cztery strategie konkurowania w handlu rolno-spożywczym⁵. Z analizy tej wynika, iż w latach 1995-2003 omawiane państwa notowały różne wyniki w poziomie konkurencyjności handlu rolno-spożywczego. Czechy i Słowacja osiągnęły duży postęp w procesie skutecznego konkurowania jakością i brak postępu w skutecznym konkurowaniu niższą ceną. Poprawa konkurowania jakością, w sytuacji gdy dodatnie saldo ilościowe zostało osiągnięte przy wysokich cenach w eksporcie, świadczy o tym, że poprawa ta była efektem inwestycji w badania i rozwój, nowych technologii, a także restrukturyzacji przemysłu rolno-spożywczego. Z kolei Polska i Węgry także osiągnęły wyraźny postęp w skutecznym konkurowaniu jakością, a także – ale w niewielkim stopniu – w skutecznym konkurowaniu niższą ceną. Jedyne Słowenia nie zanotowała znaczącej poprawy w procesie skutecznego konkurowania jakością, a jedynie niewielką w procesie skutecznego konkurowania ceną.

M. Banse, S.H. Gay i in.⁶ stwierdzili, że bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) odegrały istotną rolę w integracji nowych państw członkowskich UE z europejskim systemem żywnościowym, a także w restrukturyzacji europejskiego przemysłu rolno-spożywczego. Istnieje wiele dowodów na to, że BIZ przyczyniły się do wzrostu produktywności systemu żywnościowego, nie tylko na poziomie przetwórstwa czy handlu detalicznego, ale także na poziomie producentów. Wśród sektorów atrakcyjnych dla zagranicznych inwestorów autorzy wymieniają te sektory, które cechuje pro-

---

⁴ K. Aiginger, *The use of unit values to discriminate between price and quality competition*, „Cambridge Journal of Economics” 1997, Vol. 21, s. 571-592.

⁵ Skuteczna strategia konkurowania jakością (dodatnie saldo ilościowe i ceny w eksporcie wyższe niż w imporcie), skuteczna strategia konkurowania niższą ceną (dodatnie saldo ilościowe i ceny w eksporcie niższe niż w imporcie), potencjalnie skuteczna strategia konkurowania jakością (ujemne saldo ilościowe i ceny w eksporcie wyższe niż w imporcie) oraz nieskuteczna strategia konkurowania niższą ceną (ujemne saldo ilościowe i ceny w eksporcie niższe niż w imporcie).

⁶ M. Banse, S.H. Gay i in., *Competitiveness in the Food Industry: a CGE Modelling Approach to assess Foreign Direct Investment in Transition Countries*, Paper prepared for presentation at the joint IAAE – 104th EAAE Seminar Agricultural Economics and Transition: „What was expected, what we observed, the lessons learned”, Budapest, September 6-8, 2007, <http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/8525/1/sp07ba01.pdf>.

dukcja wysokiej jakości oraz coraz częściej wysoki udział eksportu w produkcji (m.in. przemysł tytoniowy, produkcja napojów bezalkoholowych, browarnictwo, produkcja wyrobów cukierniczych, rafinacja olejów, a także produkcja specyficznych wyrobów mleczarskich). Z kolei zakłady przetwórstwa buraków cukrowych zostały w większości sprywatyzowane, co oznaczało późniejszą restrukturyzację, włączając nowe inwestycje, transfer technologii, poprawę zarządzania. Ponadto niektóre BIZ przyczyniły się do powstania zupełnie nowej produkcji, jak np. przemysł tytoniowy i produkcja pasz dla zwierząt na Litwie. Autorzy podkreślają, że BIZ w przemyśle rolno-spożywczym, poprzez powstawanie zagranicznych filii w państwach UE-10, przyczyniły się do poprawy jakości produkcji oraz wzrostu liczby i znaczenia małych lokalnych dostawców.

D. Drabik i L. Bartova⁷ analizowali zmiany specjalizacji handlowej ośmiu nowych państw członkowskich UE (Polski, Litwy, Łotwy, Czech, Słowacji, Słowenii, Bułgarii i Rumunii) w latach 2000-2005. Z analizy tej wynika, iż państwom tym z jednej strony nie udało się utrzymać silnej pozycji w konkurencyjnych do tej pory grupach towarów, a z drugiej strony pozycja wcześniej niekonkurencyjnych grup towarów znacznie się poprawiła. Ponadto, autorzy zauważają, iż utrzymująca się dotychczas wysoka dynamika specjalizacji w handlu z niektórymi partnerami uległa spowolnieniu, natomiast wyraźne ożywienie nastąpiło u tych partnerów handlowych, którzy do niedawna cechowali się relatywnie niewielkimi zmianami specjalizacji.

1.2. Eksport, import oraz saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi ogółem

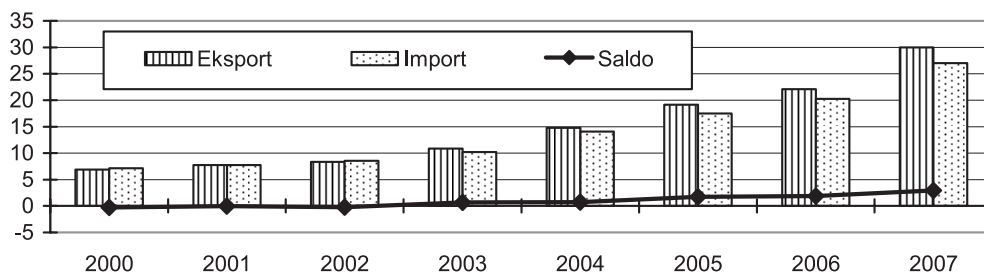
1.2.1. Eksport i import artykułów rolno-spożywczych państw UE-5 ogółem

Obroty handlowe artykułami rolno-spożywczymi w pięciu analizowanych nowych państwach członkowskich wyniosły w 2007 roku ponad 57 mld USD (wykres 1, aneksy 1-3). W latach 2003-2007 nastąpił 2,7-krotny wzrost ich wartości. Początkowo ujemne saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi tych państw uległo w 2003 roku zrównoważeniu, a w pierwszych latach członkostwa w UE następował stały wzrost nadwyżki, której wartość w 2007 roku osiągnęła blisko 3 mld USD.

---

⁷ D. Drabik, L. Bartova, *Agri-food Trade Specialisation Pattern in the New EU Member States*, European Association of Agricultural Economists, 2008 International Congress, August 26-29, 2008, Ghent, Belgium, <http://purl.umn.edu/44124>.

Wykres 1. Eksport, import oraz saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi nowych państw członkowskich UE-5 (w mld USD)

Znaczenie handlu rolno-spożywczego państw UE-5 w obrotach handlowych państw UE-10 oraz UE-25

Obroty handlowe artykułami rolno-spożywczymi analizowanych NPC stanowiły zdecydowaną większość wymiany handlowej tymi artykułami w państwach UE-10 – 90% w eksporcie i 80% w imporcie w 2007 roku (tabela 1). Dynamiczny rozwój sektora rolno-spożywczego państw UE-5 po akcesji, przy relatywnie wolniejszym wzroście tego sektora w pozostałych pięciu nowych państwach członkowskich (Estonii, Łotwie, Słowenii, Cyprze i Malcie) spowodował wzrost znaczenia krajów UE-5 w handlu rolno-spożywczym krajów UE-10. Ich udział zwiększył się w latach 2003-2007 o 3 p.p. w eksporcie i blisko 5 p.p. w imporcie. W rezultacie w omawianym okresie wzrastało znaczenie państw UE-5 w handlu rolno-spożywczym Wspólnoty (UE-25). W 2007 roku udział ten wynosił 7,2% w eksporcie (wzrost o 3 p.p.) i 6,2% w imporcie (wzrost o blisko 2,5 p.p.).

Tabela 1. Udział państw UE-5 w obrotach handlowych artykułami rolno-spożywczymi państw UE-10 oraz UE-25 (w procentach)

Wyszczególnienie	Strumień handlu	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
UE-10	Eksport	84,7	84,6	86,3	89,7	90,0	89,6	89,5
	Import	74,6	75,2	75,2	78,6	79,8	79,8	79,7
UE-25	Eksport	4,0	3,9	4,2	5,0	6,0	6,4	7,2
	Import	3,8	3,8	3,8	4,5	5,2	5,6	6,2

W analizowanym okresie znaczenie państw UE-5, zarówno jako rynku zbytu towarów rolno-spożywczych dla Piętnastki, jak i dostawcy na ten rynek, systematycznie rosło (tabela 2). Mimo to w 2007 roku niespełna 3,8%

eksportu rolno-spożywczego państw UE-15 trafiało na rynek omawianych państw i tylko 3,5% importu krajów Piętnastki pochodziło z tej grupy.

Tabela 2. Pozycja państw UE-5 jako partnera w handlu artykułami rolno-spożywczymi państw UE-15^a (udział w eksporcie i imporcie w procentach)

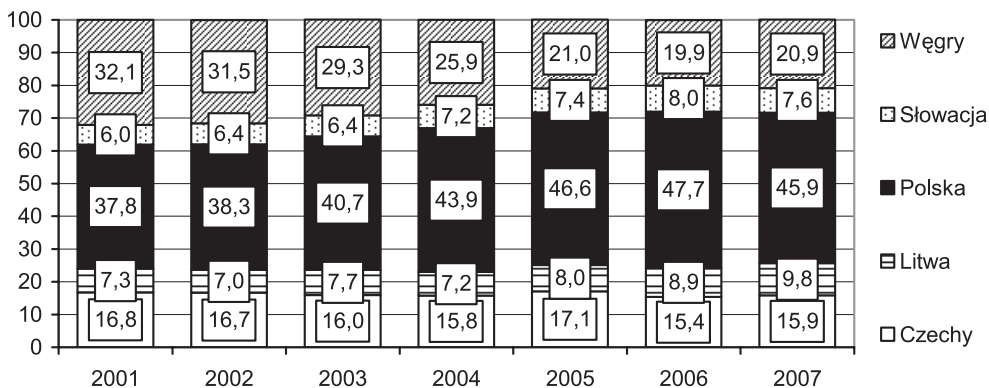
Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Eksport	2,1	2,1	2,1	2,4	3,0	3,3	3,8
Import	1,8	1,8	2,0	2,2	2,8	3,1	3,5

^a wewnętrzny i zewnętrzny eksport i import UE

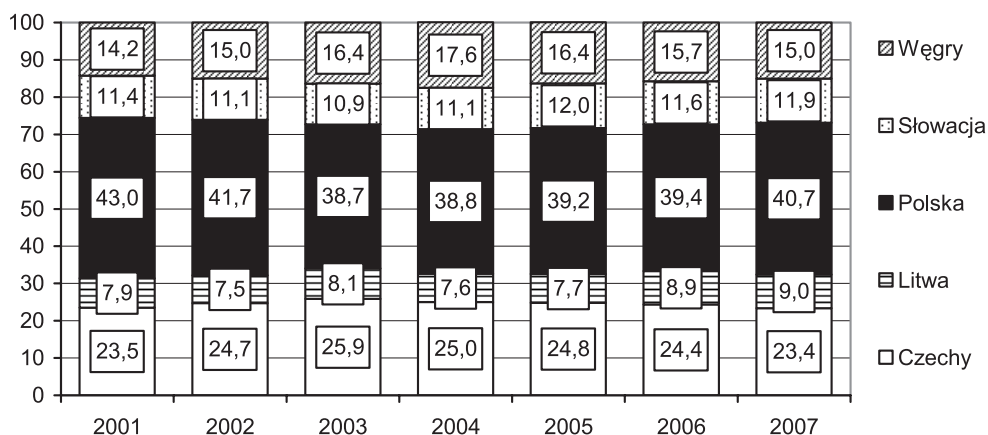
Główni eksporterzy i importerzy wśród państw UE-5

Rosnącej wielkości obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi państw UE-5 towarzyszyły istotne zmiany w strukturze geograficznej handlu tych państw, szczególnie w eksporcie (wykres 2 i 3). W analizowanym okresie największym dostawcą tych artykułów wśród państw UE-5 była Polska. W pierwszych latach członkostwa jej udział zwiększył się o ponad 5 p.p. do poziomu blisko 46% eksportu ogółem tych krajów. Na znaczeniu zyskały także Litwa i Słowacja – ich udział w latach 2003-2007 zwiększył się odpowiednio o ponad 2 p.p. i 1 p.p. Jednocześnie w całym analizowanym okresie systematycznie malało znaczenie Węgier jako dostawcy artykułów rolno-spożywczych. Największy spadek nastąpił jednak po ich wejściu do UE (w latach 2003-2007 spadek o blisko 9 p.p.). Natomiast udział Czech w eksporcie rolno-spożywczym był w omawianym okresie stabilny i kształtował się w granicach 15-17%.

Wykres 2. Struktura geograficzna eksportu artykułów rolno-spożywczych państw UE-5 (UE-5 = 100)

Wykres 3. Struktura geograficzna importu artykułów rolno-spożywczych państw UE-5 (UE-5 = 100)

Struktura geograficzna importu rolno-spożywczego państw UE-5 była w omawianym okresie względnie stabilna. W imporcie – podobnie jak w eksporcie – największym odbiorcą artykułów rolno-spożywczych była Polska. W 2007 roku nieco ponad 40% importu państw UE-5 trafiało do Polski, podczas gdy do Czech 23%, a do Węgier 15%. W pierwszych latach członkostwa nieznacznie zwiększył się udział Polski, a spadł dwóch ostatnich krajów. Pozostali dwaj odbiorcy artykułów rolno-spożywczych (tj. Słowacja i Litwa) odnotowali niewielki wzrost znaczenia.

Podsumowując, w handlu rolno-spożywczym państw UE-5 umocniła się wysoka – sprzed akcesji – pozycja Polski zarówno w eksporcie, jak i w imporcie. Uwagę zwraca również spadek znaczenia Węgier w eksporcie artykułów rolno-spożywczych omawianych NPC.

1.2.2. Dynamika zmian eksportu i importu rolno-spożywczego poszczególnych państw UE-5

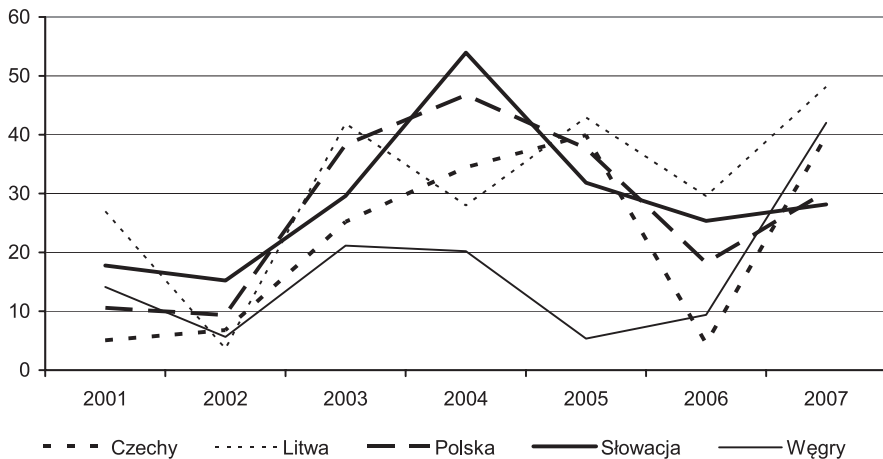
Zmiany eksportu artykułów rolno-spożywczych państw UE-5

Z analizy tempa zmian eksportu rolno-spożywczego analizowanych nowych państw członkowskich wynika, iż ożywienie w handlu nastąpiło już w 2003 roku (wykres 4, aneksy 4 i 5). Szczególnie silny wzrost miał miejsce w eksporcie poza Wspólnotę, w nieco mniejszym stopniu zwiększyły się dostawy towarów do przyszłej UE-25. Oddziaływanie członkostwa na ożywie-

nie w eksporcie rolno-spożywczym analizowanych państw wynikało z kilku przyczyn. Po pierwsze, przedsiębiorstwa przemysłu spożywczego i handlowcy odpowiednio wcześniej podjęli próbę zajęcia dogodnych pozycji wyjściowych stwarzających możliwość rozwoju po akcesji. Po drugie, nastąpiło wyraźne przyspieszenie w uzyskiwaniu przez firmy spożywcze z państw UE-5 stosownych certyfikatów upoważniających do sprzedaży na rynek Wspólnoty⁸. Szczególnie wyraźne ożywienie nastąpiło w eksporcie do krajów poza Wspólnotę, a nieco mniejsze – w dostawach na rynki państw Piętnastki i pozostałych NPC.

W pierwszym roku członkostwa w trzech krajach (Czechach, Polsce i Słowacji) efekt akcesyjny utrzymał się (wzrost dynamiki eksportu rolno-spożywczego). Na Litwie i Węgrzech w 2004 roku nastąpiło natomiast osłabienie tempa wzrostu eksportu. Wyraźne ożywienie we wszystkich omawianych państwach objęło przede wszystkim eksport na rynek Wspólnoty (aneks 4). Można to wiązać ze zniesieniem barier celnych i innych ograniczeń pozataryfowych w handlu wewnątrzwspólnotowym. Z kolei dynamika eksportu do krajów trzecich uległa wyraźnemu osłabieniu, a w przypadku Litwy w roku akcesji wystąpił nawet spadek wartości tego eksportu w porównaniu z rokiem poprzednim.

Wykres 4. Zmiany eksportu artykułów rolno-spożywczych nowych państw członkowskich w latach 2001-2007 (rok do roku, w procentach)

⁸ W. Poczta, Ł. Hardt, *Skutki integracji Polski z UE dla rolnictwa i obszarów wiejskich – próba oceny*, [w:] *Polska w Unii Europejskiej – doświadczenia pierwszego roku członkostwa*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa 2005, s. 142-143.

W 2006 roku we wszystkich krajach nastąpiło wyraźne spowolnienie wzrostu eksportu rolno-spożywczego. W Czechach i na Węgrzech eksport artykułów rolno-spożywczych zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim o niecałe 10%. W 2007 roku eksport analizowanych państw wzrastał w tempie zbliżonym do poziomu z 2005 roku.

Zmiany importu artykułów rolno-spożywczych państw UE-5

W latach 2001-2007 kierunki zmian w imporcie rolno-spożywczym omawianych państw były podobne jak w ich eksporcie (wykres 5, aneksy 6 i 7), ale dynamika tych zmian była nieco wyższa w eksporcie niż w imporcie. W 2003 roku nastąpiło wyraźne ożywienie w imporcie analizowanych państw („syndrom 1 maja”). Zmiany te objęły dostawy ze wszystkich kierunków. O ile wzrost importu z krajów trzecich był uzasadniony obawą przed wzrostem barier celnych wskutek przyjęcia wspólnej taryfy celnej w momencie wejścia do UE (dla wielu towarów), o tyle zwiększenie dostaw z państw Piętnastki i pozostałych NPC miało przede wszystkim podłoże psychologiczne. Faktycznie bowiem po 1 maja 2004 roku nastąpiła zdecydowana poprawa warunków wymiany handlowej wskutek zniesienia ceł i innych ograniczeń pozataryfowych. Było to główną przyczyną wzrostu dynamiki w imporcie z państw Wspólnoty (z państw UE-15 i UE-10) w roku akcesji. Uderza fakt, iż dostawy z krajów trzecich na rynek słowacki zwiększyły się w 2004 roku (w porównaniu z rokiem poprzednim) blisko dwukrotnie. Również w przypadku Polski nastąpiło wyraźne zwiększenie dostaw artykułów rolno-spożywczych spoza Wspólnoty, jednak wzrost ten nie był tak wysoki, jak na Słowacji⁹. Z kolei dynamika czeskiego importu rolno-spożywczego z krajów trzecich w roku akcesji uległa osłabieniu, a import Litwy i Węgier z tych krajów zmniejszył się nawet w wartościach absolutnych.

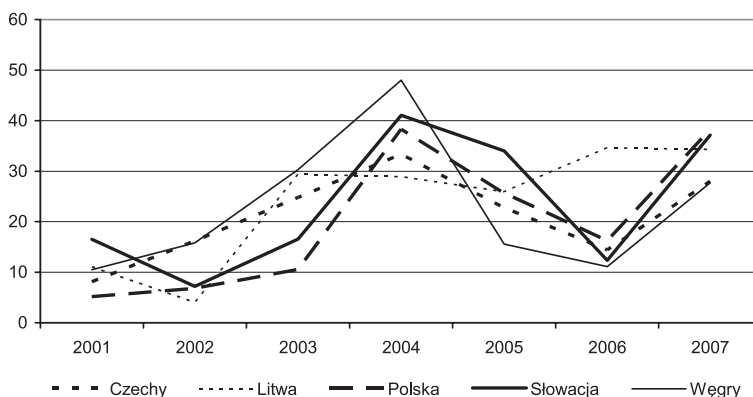
W kolejnych dwóch latach tempo wzrostu importu systematycznie malało i w 2006 roku wahało się w granicach 10-15%. W ostatnim roku analizy import ponownie dość silnie zwiększył się, a tempo tego wzrostu było zbliżone do poziomu z 2004 roku. Jedyнным krajem, którego import nie podlegał fluktuacjom po akcesji była Litwa. Od 2003 roku tempo wzrostu dostaw do tego kraju oscylowało wokół 30%.

---

⁹ Dynamika wzrostu importu Polski z krajów trzecich w 2004 roku wyniosła 33,8%, podczas gdy w 2003 roku – 9,9%.

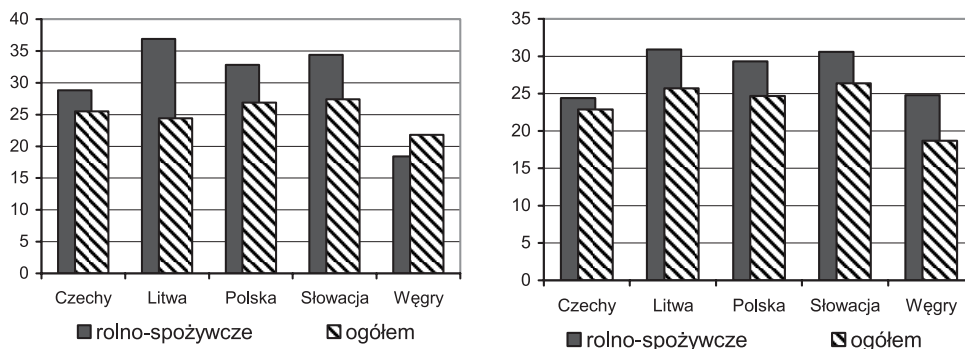
Wykres 5. Zmiany importu artykułów rolno-spożywczych nowych państw członkowskich w latach 2001-2007 (rok do roku, w procentach)

Zmiany eksportu i importu poszczególnych państw UE-5

W eksporcie wszystkich analizowanych państw (z wyjątkiem Węgier) przeciętne tempo wzrostu eksportu artykułów rolno-spożywczych po akcesji było wyższe niż eksportu tych państw ogółem (wykres 6). W pierwszych latach członkostwa w UE najszybciej wzrastał eksport rolno-spożywczy na Litwie i Słowacji (przeciętnie po akcesji w tempie 37% i 35% rocznie), nieznacznie wolniej w Polsce (33%) i Czechach (29%), a najwolniej na Węgrzech (przeciętnie po akcesji w tempie 18% rocznie). Słabe wyniki – w porównaniu z pozostałymi państwami UE-5 – w eksporcie tego kraju po akcesji dotyczyły nie tylko eksportu artykułów rolno-spożywczych, ale również eksportu ogółem.

Wykres 6. Dynamika eksportu i importu artykułów rolno-spożywczych oraz ogółem w nowych państwach członkowskich (przeciętnie w latach 2004-2007)

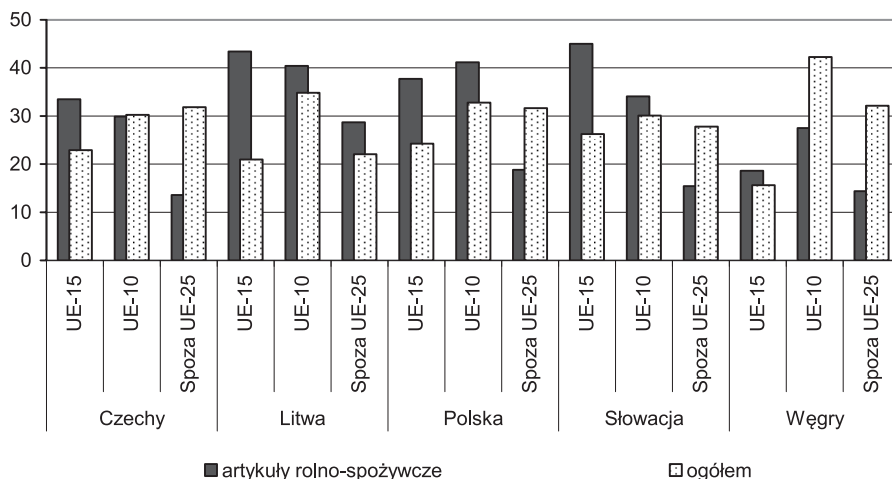

Natomiast w imporcie analizowanych państw przeciętne tempo wzrostu po akcesji było bardziej wyrównane i wahało się od 25% (przeciętnie rocznie) w Czechach i na Węgrzech do 29-31% w Polsce, Słowacji i na Litwie. We wszystkich państwach UE-5 import artykułów rolno-spożywczych wzrastał szybciej niż import ogółem.

Zmiany kierunków eksportu i importu poszczególnych państw UE-5

W okresie integracji eksport artykułów rolno-spożywczych Czech, Litwy i Słowacji wzrastał najszybciej do państw Piętnastki, a Polski i Węgier do pozostałych nowych państw członkowskich. Ponadto nastąpiło znaczne spowolnienie tempa wzrostu eksportu do krajów trzecich (wykres 7). Z wyjątkiem Litwy przeciętne tempo wzrostu eksportu poza Wspólnotę nie przekraczało 20% rocznie. We wszystkich państwach (oprócz Węgier) wysokiej dynamice w eksporcie rolno-spożywczym na rynki państw UE-15 towarzyszyła relatywnie niska dynamika eksportu ogółem. Na Litwie i Słowacji różnica w tempie wzrostu eksportu wyróżnionych dwóch grup towarów wahała się w przedziale 19-22%.

Wykres 7. Porównanie dynamiki eksportu artykułów rolno-spożywczych oraz eksportu ogółem w nowych państwach członkowskich według kierunków geograficznych (przeciętnie w latach 2004-2007)

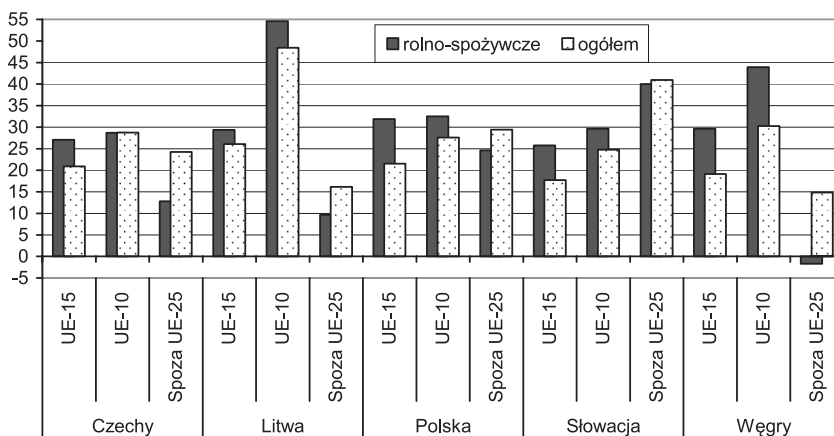

Po akcesji nastąpił zauważalny efekt przesunięcia handlu. Zjawiska tego można było się spodziewać, biorąc pod uwagę mechanizmy wspólnych polityk – handlowej i rolnej. Najszybciej rozwijał się import rolno-spożywczy

państw UE-5 z obszaru Wspólnoty (UE-15 i UE-10), a najwolniej – z krajów trzecich (wykres 8). Wyjątkiem była jedynie Słowacja, gdzie sytuacja była odwrotna – wyższe tempo importu spoza Wspólnoty.

We wszystkich analizowanych państwach przeciętne tempo wzrostu importu rolno-spożywczego było wyższe niż tempo wzrostu importu ogółem. Z kolei dynamika importu artykułów rolno-spożywczych z krajów trzecich była w analizowanym okresie na ogół niższa niż importu ogółem. Po akcesji dostawy artykułów rolno-spożywczych spoza UE najszybciej wzrastały na Słowacji – przeciętnie w tempie 40% rocznie. Wyższą dynamikę zanotowano jedynie w imporcie Litwy i Węgier z pozostałych nowych państw członkowskich (odpowiednio blisko 55% i 44% średnio rocznie). Przeciętne tempo dostaw z krajów trzecich na rynek węgierski w latach 2004-2007 było ujemne.

Wykres 8. Porównanie dynamiki importu artykułów rolno-spożywczych oraz importu ogółem w nowych państwach członkowskich według kierunków geograficznych (przeciętnie w latach 2004-2007)

Podsumowując, głównym źródłem wzrostu obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi omawianych państw były zmiany warunków w handlu wewnątrzspółnotowym i zewnętrznym po akcesji. Wyraźny wzrost obrotów, przede wszystkim importu, w 2003 roku był związany z obawami wynikającymi z tych zmian („syndrom 1 maja”). Szczególnie szybko wzrastała wymiana handlowa artykułami rolno-spożywczymi w ramach jednolitego rynku (z państwami UE-15 i UE-10), a osłabieniu uległo znaczenie krajów trzecich (efekt przesunięcia strumieni handlu). W latach 2004-2007 przeciętne tempo wzrostu importu analizowanych państw było zbliżone i wahało się w granicach 25-31% rocznie. Natomiast eksport rolno-spożywczy

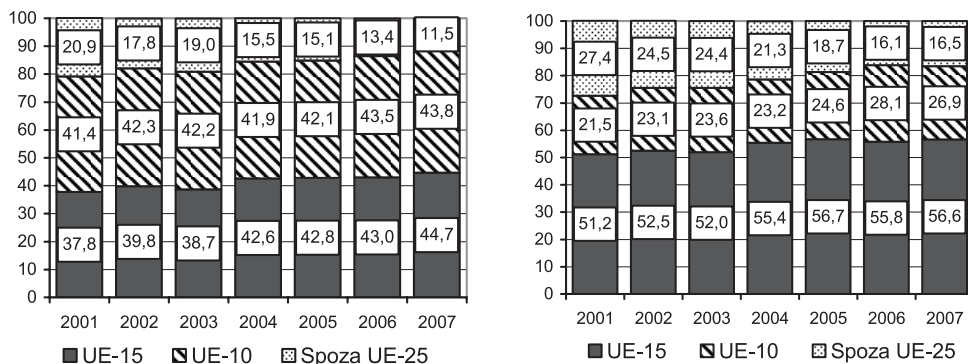
najszybciej wzrastał na Litwie i Słowacji (przeciętnie po akcesji w tempie 35-37% rocznie), a najwolniej na Węgrzech (w tempie tylko 18% rocznie).

1.2.3. Kierunki geograficzne eksportu i importu rolno-spożywczego poszczególnych państw UE-5

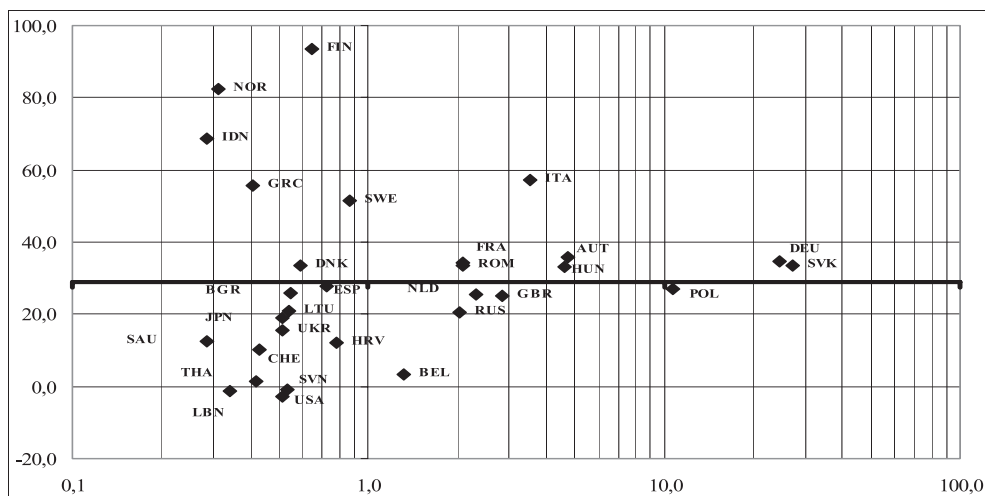
Czechy

Struktura geograficzna eksportu rolno-spożywczego Czech w omawianym okresie uległa niewielkim zmianom (wykres 9). Kraje Piętnastki i pozostałe NPC odgrywały w eksporcie rolno-spożywczym Czech podobną rolę (w pierwszych latach członkostwa w UE ich udział wahał się w granicach 42-45%). W porównaniu z 2003 rokiem, znaczenie Wspólnoty jako rynku zbytu czeskich towarów wzrosło o 6 p.p. w eksporcie na rynek krajów UE-15 i o blisko 2 p.p. w eksporcie na rynek krajów UE-10. Wzrost udziału państw Piętnastki wynikał głównie z relatywnie szybkiego wzrostu eksportu do najważniejszych odbiorców z tej grupy państw, a mianowicie Niemiec, Austrii i Włoch (wykres 10, aneks 8). W 2007 roku blisko 1/4 czeskiego eksportu artykułów rolno-spożywczych trafiała na rynek niemiecki. Najważniejszym rynkiem zbytu w grupie pozostałych nowych państw członkowskich były w analizowanym okresie Słowacja, Polska i Węgry. Po akcesji udział Słowacji i Węgier w eksporcie Czech wzrósł, natomiast Polski nieznacznie się zmniejszył. W 2007 roku ponad 27% eksportu rolno-spożywczego Czech trafiało na rynek słowacki, ponad 10% na rynek polski, a blisko 5% – na węgierski.

Wykres 9. Struktura geograficzna eksportu i importu rolno-spożywczego Czech (w procentach)

**Wykres 10. Najważniejsi partnerzy Czech
w eksporcie rolno-spożywczym w 2007 roku^a**

^a Na wykresie uwzględniono 30 największych partnerów handlowych w eksporcie. Na osi poziomej odmierzone udział poszczególnych krajów w eksporcie rolno-spożywczym Czech, a na pionowej – przeciętne tempo wzrostu czeskiego eksportu rolno-spożywczego na dany rynek w latach 2004-2007. Na podstawie tych 2 zmiennych (udział i przeciętne tempo) w miejscu ich przecięcia na wykresie wyznaczono punkty dla poszczególnych krajów, które obrazują z jednej strony udział danego kraju w eksporcie rolno-spożywczym Czech, a z drugiej strony przeciętne tempo wzrostu eksportu na dany rynek. W celu przejrzystego przedstawienia danych dla osi poziomej (udziały) zastosowano skalę logarymiczną. Oś ta przecina się z osią pionową (przeciętne tempo wzrostu) w punkcie, który wyznacza przeciętne tempo wzrostu czeskiego eksportu rolno-spożywczego ogółem w latach 2004-2007. W efekcie, punkty leżące powyżej tej linii będą oznaczać kraje, które w tym okresie zyskały jako rynki zbytu czeskich towarów rolno-spożywczych, a poniżej – kraje, które straciły na znaczeniu. Opis symboli krajów w Załączniku 1.

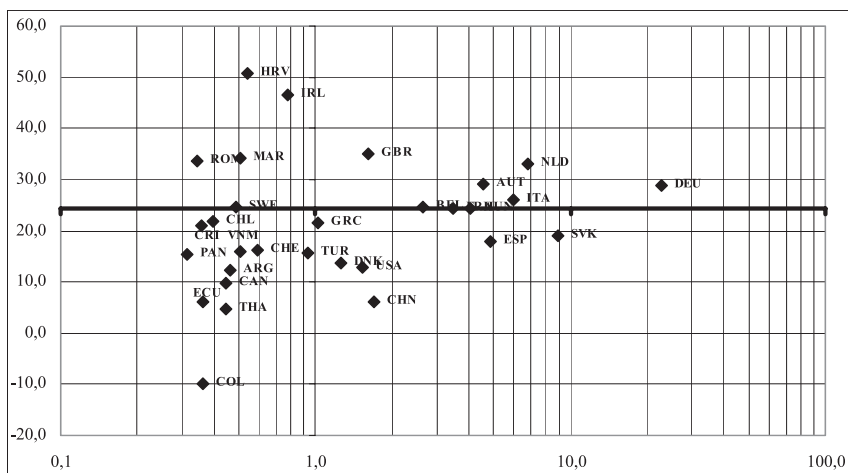
Jednocześnie w analizowanym okresie malało znaczenie krajów trzecich w eksporcie rolno-spożywczym Czech. W latach 2003-2007 nastąpił spadek ich udziału o blisko 8 p.p. do poziomu 11,5%. Wśród głównych partnerów w eksporcie z tej grupy państw były: Rumunia, Rosja, Chorwacja, Bułgaria i Ukraina. Poza Rumunią udział pozostałych państw w eksporcie Czech zmniejszył się. W przypadku niektórych krajów, np. Słowenii i Stanów Zjednoczonych w latach 2003-2007 nastąpił nawet spadek absolutnej wartości eksportu¹⁰.

¹⁰ Spadek czeskiego eksportu na rynek słoweński wynikał głównie ze zmniejszenia się dostaw pszenicy (1001), a na rynek Stanów Zjednoczonych ze spadku eksportu wyrobów cukierniczych niezawierających kakao (1704).

Ciekawe jest to, że po akcesji bardzo szybko wzrastał czeski eksport rolno-spożywczy do krajów skandynawskich, tj. Finlandii, Szwecji i Norwegii. Szczególnie dużą popularnością wśród ich mieszkańców cieszyły się czeskie jogurty (Finlandia, Szwecja), wyroby tytoniowe (Finlandia, Norwegia), piwo słodowe oraz ekstrakty, esencje i koncentraty kawy i herbaty (Szwecja), a także wody i pozostałe napoje bezalkoholowe (Norwegia).

W czeskim imporcie ponad połowa dostaw artykułów rolno-spożywczych pochodziła z krajów UE-15 (ponad 56% w 2007 roku). Ich udział w pierwszych latach członkostwa w UE zwiększył się o blisko 5 p.p. Głównymi dostawcami z tej grupy państw były: Niemcy (blisko 23% w 2007 roku), Holandia, Włochy i Hiszpania (wykres 11). W latach 2003-2007 udział trzech pierwszych państw wzrósł, a ostatniego – zmalał. Po akcesji wzrosło także znaczenie pozostałych NPC w czeskim imporcie rolno-spożywym (o ponad 3 p.p. w latach 2003-2007). Najważniejszymi partnerami w imporcie z tej grupy państw były: Polska (13,4% w 2007 roku), Słowacja (8,9%) i Węgry (4,0%). W analizowanym okresie na znaczeniu zyskała jedynie Polska (ponad 5 p.p.), natomiast udział dwóch pozostałych dostawców zmniejszył się.

Wykres 11. Najważniejsi dostawcy artykułów rolno-spożywczych do Czech w 2007 roku^a

^a uwagi jak do wykresu 10

Systematycznie malało znaczenie dostaw z państw spoza UE-25. W 2007 roku nieco ponad 16% importu artykułów rolno-spożywczych Czech pochodziło z tej grupy krajów. Do największych dostawców z krajów trzecich należały: Brazylia, Chiny, USA i Turcja – w 2007 roku przypadają na te kraje blisko 6% czeskiego importu rolno-spożywczego.

Podsumowując, zmiany warunków prowadzenia wymiany handlowej artykułami rolno-spożywczymi po 1 maja 2004 roku oraz system umów z partnerami handlowymi spoza Wspólnoty wywołały efekt przesunięcia (substytucji) strumieni handlu¹¹. Nastąpiło przesunięcie dostaw artykułów rolno-spożywczych z krajów trzecich (m.in. Stanów Zjednoczonych, Chin, Kanady, Kolumbii, Tajlandii) na korzyść dostawców ze Wspólnoty (Wielka Brytania, Irlandia, Holandia)¹², a także krajów, z których wskutek przyjęcia systemu umów, warunki importu uległy poprawie (np. Chorwacja, Maroko). Podobna sytuacja wystąpiła w czeskim eksporcie rolno-spożywczym – szybciej niż przeciętnie wzrastał eksport do większości państw Wspólnoty, a wolniej na rynki krajów trzecich (np. Rosji, Ukrainy, Japonii i Stanów Zjednoczonych). Jednym z czynników spadku znaczenia Stanów Zjednoczonych, jako rynku zbytu czeskich towarów rolno-spożywczych mogło być pogorszenie warunków eksportu na ten rynek. W chwili przystąpienia Czech do Unii Europejskiej Stany Zjednoczone (a także Kanada) wycofały, przyznane na początku lat 90. Czechom i innym krajom w procesie transformacji, preferencje celne GSP, umożliwiające preferencyjny dostęp do rynku dla wybranych grup towarów. Od 1 maja 2004 roku import rolno-spożywczy z Czech podlegał w tych krajach stawkom KNU¹³.

Litwa

Struktura eksportu i importu rolno-spożywczego Litwy podlegała większym fluktuacjom niż odpowiednie struktury handlowe w pozostałych analizowanych państwach. Wymiana handlowa relatywnie niewielkich krajów (jak np. Litwa i pozostałe państwa nadbałtyckie) jest bardziej podatna na zmiany warunków otoczenia niż handel zagraniczny państw dużych. Niekiedy jedna transakcja potrafi skutecznie zniekształcić strukturę handlową danego kraju. W przypadku handlu rolno-spożywczego w niewielkich krajach, dużo bardziej są także odczuwane skutki urodzajów i nieurodzajów.

Największe znacznie w eksporcie rolno-spożywczym Litwy miały państwa UE-15 (wykres 12, aneks 9). W latach 2003-2007 wzrosło ono o blisko 7 p.p. do poziomu 39,8% w 2007 roku. Największym odbiorcą litewskich

---

¹¹ W 2002 roku arytmetyczna stawka celna (KNU) w czeskim imporcie rolno-spożywczym wyniosła 13,5%, a zatem była niższa niż odpowiednia stawka w imporcie Wspólnoty (16,5% w 2004 roku).

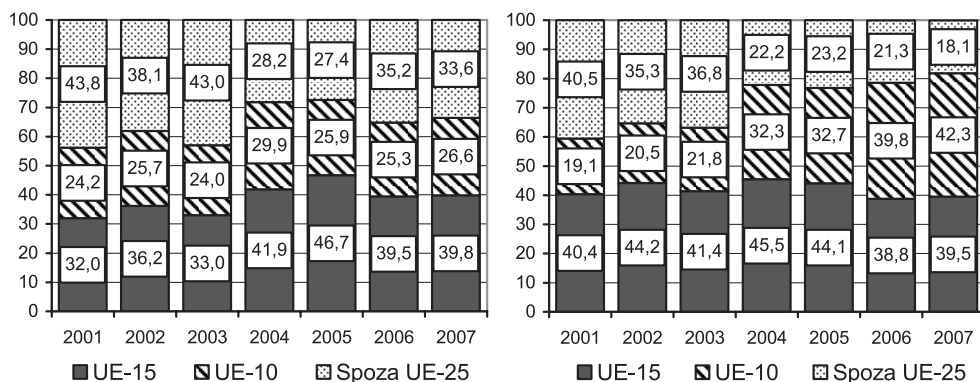
¹² Szczególną popularnością w Czechach cieszyły się brytyjskie i irlandzkie napoje alkoholowe, głównie whisky, likiery i gin.

¹³ E. Kaliszuk i in., *Analiza konsekwencji członkostwa dla wymiany handlowej*, [w:] *Polska w Unii Europejskiej – doświadczenia pierwszego roku członkostwa*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa 2005, s. 209.

towarów rolno-spożywczych spośród państw UE-15 (i drugim co do wielkości odbiorcą ogółem) w 2007 roku były Niemcy (15,9%), a także Wielka Brytania, Włochy i Holandia. Wszystkie wymienione państwa (z wyjątkiem Holandii) zwiększyły po akcesji swój udział w litewskim eksporcie rolno-spożywczym.

Mimo spadku w latach 2003-2007 (o blisko 10 p.p.), udział dostaw towarów rolno-spożywczych na rynki krajów trzecich pozostawał względnie wysoki. Wynika to przede wszystkim z dużego udziału Rosji w litewskim eksporcie rolno-spożywczym. W przeciwieństwie do większości analizowanych krajów, eksport Litwy do Rosji w pierwszych latach członkostwa zwiększył się dość znacznie (o 7 p.p.) – głównie wskutek reeksportu z Polski (por. pkt 1.2.4). W 2007 roku na rynek rosyjski trafiała blisko 1/4 litewskiego eksportu towarów rolno-spożywczych. Co ciekawe, niektóre kraje trzecie, takie jak: Arabia Saudyjska, Libia, Maroko, Algieria, Tunezja, w 2007 roku były ważnymi rynkami zbytu dla litewskiego zboża¹⁴.

Wykres 12. Struktura geograficzna eksportu i importu rolno-spożywczego Litwy (w procentach)

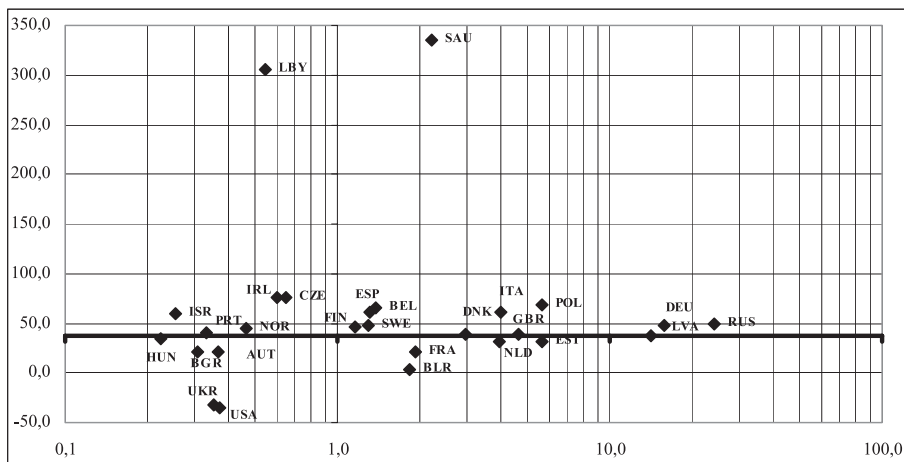
Najbardziej na znaczeniu jako rynek zbytu po akcesji straciły Białoruś, Ukraina i Stany Zjednoczone. W tych dwóch ostatnich krajach kilkunastokrotny spadek udziału w eksporcie Litwy wynikał z bezwzględnego spadku wartości dostaw na te rynki. W 2007 roku eksport Litwy na Ukrainę i do Stanów Zjednoczonych wynosił jedynie ok. 10 mln USD i stanowił zaledwie

¹⁴ *Agriculture and Food Sector in Lithuania 2008*, Lithuanian Institute of Agrarian Economics, Vilnius 2008.

20% poziomu z 2003 roku¹⁵. Spadek eksportu do Stanów Zjednoczonych – poza wspomnianym pogorszeniem warunków dostępu do tego rynku państw Europy Środkowej i Wschodniej – był przede wszystkim wynikiem niższego kursu dolara, a także brakiem refundacji w wywozie głównego produktu mleczarskiego – sera – na rynek amerykański¹⁶.

Wykres 13. Najważniejsi partnerzy w eksporcie rolno-spożywczym Litwy w 2007 roku^a

^a Uwagi jak do wykresu 10. Na wykresie nie zaznaczono następujących krajów: Maroka (0,9% w 2007 roku), Algierii (0,5%) i Tunezji (0,3%), gdyż dla tych krajów niemożliwe było wyliczenie przeciętnej dynamiki zmian po akcesji.

W pierwszych latach członkostwa w UE na pozostałe nowe państwa członkowskie przypadała ponad 1/4 litewskiego eksportu rolno-spożywczego. Największymi odbiorcami z tej grupy były: Łotwa, Polska i Estonia. Najszybciej rozwijał się eksport do Polski – w latach 2003-2007 jego wartość zwiększyła się ośmiokrotnie, a udział Polski w eksporcie rolno-spożywczym Litwy wzrósł ponad dwukrotnie (do 5,7% w 2007 roku).

W litewskim imporcie artykułów rolno-spożywczych skala efektu przesunięcia strumieni handlu między krajami trzecimi i państwami Wspólnoty była dość duża. Przed akcesją największymi dostawcami na rynek litewski były państwa UE-15 (41,4% w 2003 roku) oraz kraje trzecie (36,8%), a naj-

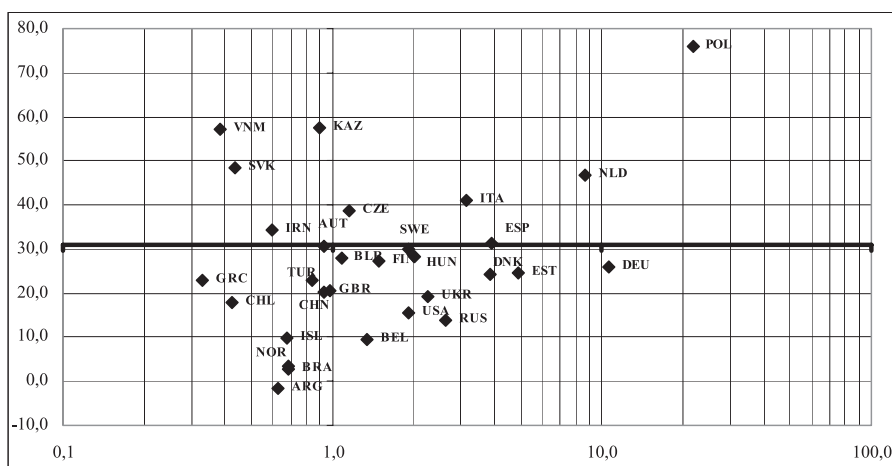
¹⁵ Wartość litewskiego eksportu na Ukrainę wysoka była jedynie w latach 2003 i 2004 (odpowiednio 43,2 mln USD i 2,0 mln USD), za sprawą dostaw pszenicy na ten rynek.

¹⁶ R. Melnikienė i in., *Rozwój sektora żywnościowego po akcesji Litwy do UE*, [w:] *Zmiany w sektorze żywnościowym po rozszerzeniu UE*, Raport PW, nr 57, IERiGŻ-PIB, Warszawa 2007, s. 202.

mniejszymi – państwa UE-10 (21,8%). Po uzyskaniu przez Litwę członkostwa w UE blisko dwukrotnie wzrósł udział pozostałych nowych państw członkowskich, które w 2007 roku stały się głównym dostawcą towarów rolno-spożywczych na rynek litewski (42,3%). Ponad połowę przywozu z tej grupy krajów stanowiły dostawy z Polski, która w pierwszych latach akcesji prawie potroiła swój udział w imporcie rolno-spożywczym Litwy (głównie wskutek reeksportu produktów pochodzenia roślinnego do Rosji – por. pkt 1.2.4; wykres 14). Ważnym partnerem w imporcie była także Łotwa (11,9% w 2007 roku) i Estonia (4,9% w 2007 roku).

Wykres 14. Najważniejsi dostawcy towarów rolno-spożywczych na Litwę w 2007 roku^a

^a uwagi jak do wykresu 10

Udział państw Piętnastki w litewskim imporcie rolno-spożywczym, po krótkotrwałym wzroście w 2004 roku, w następnych latach systematycznie się obniżał i w 2007 roku ukształtował się na poziomie blisko 40%. Najważniejszymi partnerami w imporcie z tej grupy krajów były: Niemcy, Holandia, Hiszpania i Dania. W pierwszych latach członkostwa w UE jedynie Holandia umocniła swoją pozycję dostawcy towarów na rynek litewski. Udział pozostałych wymienionych krajów zmalał.

Po akcesji nastąpił bardzo silny spadek znaczenia krajów trzecich jako dostawców na rynek litewski (z 37% w 2003 roku do 18% w 2007 roku). Do głównych dostawców z tych krajów należały: Rosja, Ukraina, Stany Zjednoczone, Białoruś i Chiny. Większość krajów pozaunijnych (w tym wszystkie wyżej wymienione państwa) straciło po akcesji na znaczeniu w litewskim imporcie, ale import z niektórych z nich wzrastał po akcesji w tempie wyższym

niż przeciętne dla całego importu rolno-spożywczego, np. z Wietnamu i Kazachstanu wzrastał on średnio rocznie w tempie powyżej 50%. Źródłem tego wzrostu był import filetów rybnych i pozostałego mięsa rybiego (0304)¹⁷.

Podsumowując, Rosja jest nadal ważnym rynkiem zbytu litewskich towarów rolno-spożywczych. Wzrost znaczenia Rosji w litewskim eksporcie w ostatnich latach wynikał z zaangażowania się Litwy w reeksport artykułów rolno-spożywczych pochodzących z innych krajów, w tym głównie z Polski. Znaczenie Polski w imporcie Litwy wzrosło w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej blisko trzykrotnie.

Polska

Największe znaczenie w eksporcie polskich artykułów rolno-spożywczych mają kraje UE-15 (blisko 60% w 2007 roku) – wykres 15, aneks 10. W latach 2003-2007 nastąpiło wyraźne umocnienie ich pozycji jako najważniejszego rynku zbytu (wzrost udziału o blisko 8 p.p.). Głównym odbiorcą polskich towarów z państw Piętnastki były: Niemcy, Wielka Brytania, Holandia i Włochy. W 2007 roku ponad 1/4 eksportu rolno-spożywczego Polski trafiała na rynek niemiecki. Znaczenie tego rynku w polskim eksporcie rolno-spożywczym było względnie stabilne. Zwiększył się natomiast istotnie udział eksportu do Wielkiej Brytanii i Włoch, a zmniejszył – do Holandii (wykres 16). Ponadto w szybkim tempie wzrastał polski eksport rolno-spożywczy do Hiszpanii, Grecji i Irlandii. Jednym z głównych źródeł wzrostu eksportu do Wielkiej Brytanii i Irlandii była emigracja zarobkowa. Za naszymi emigrantami na rynki tych krajów poszły strumienie żywności (m.in. polskie mięso, kiełbasy, papierosy, piwo, słodczyce). Decydującym czynnikiem było przede wszystkim przywiązanie do polskich marek i rodzimych smaków. Według szacunków IBRKK, przyrosty eksportu z tego tytułu w latach 2005-2007 wyniosły ok. 310 mln USD w odniesieniu do rynku brytyjskiego i 32 mln USD w odniesieniu do rynku irlandzkiego. Po uwzględnieniu, iż niewielka część tego eksportu to towary przemysłowe, eksport towarów rolno-spożywczych można szacować łącznie na ok. 300 mln USD.

Szczególnie dużym popytem ze strony konsumentów zagranicznych cieszyły się w Hiszpanii: polska wołowina, mleko w proszku, wyroby piekarnicze, oraz niektóre rodzaje serów, a w Grecji – polskie papierosy, wołowina, wyroby czekoladowe i sery.

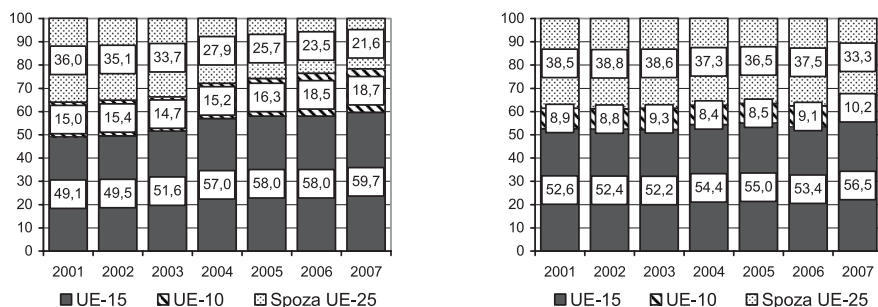
---

¹⁷ W latach 2003-2007 wartość dostaw tych produktów na rynek litewski zwiększyła się odpowiednio z 2,5 mln USD do 21,2 mln USD (Kazachstan) i z 0,3 mln USD do 7,1 mln USD (Wietnam).

Duże znaczenie w polskim eksporcie rolno-spożywczym miały także państwa UE-10. Największym rynkiem zbytu spośród państw UE-10 były: Czechy, Węgry, Litwa i Słowacja. W 2007 roku przypadało na te kraje nieco ponad 16% eksportu rolno-spożywczego Polski. W analizowanym okresie wszystkie kraje, z wyjątkiem Litwy, zyskały na znaczeniu jako rynki zbytu polskich towarów.

Ważnym odbiorcą polskich towarów rolno-spożywczych były także państwa spoza UE-25 (ponad 21% w 2007 roku). W pierwszych latach członkostwa nastąpił jednak spadek ich udziału – aż o 12 p.p. Znaczenie eksportu na najważniejszy rynek zbytu w krajach trzecich – Rosji – zmniejszyło się w analizowanym okresie blisko dwukrotnie, do poziomu 4,5%. Co prawda, wejście Polski do Unii Europejskiej nie wpłynęło istotnie na zmianę stawek celnych obciążających eksport polskich towarów do Rosji¹⁸, ale istotnemu pogorszeniu uległy pozataryfowe warunki dostaw polskich produktów na rynek rosyjski, a w szczególności pochodzenia zwierzęcego. Eksport tej grupy produktów (mięso czerwone, drób, mleko i przetwory, ryby i ich przetwory) został objęty przez Rosję obowiązkiem przeprowadzenia inspekcji w zakładach produkcyjnych i przetwórnich przez rosyjskie służby weterynaryjne. Strona rosyjska nalegała na jak najszybsze wprowadzenie jednolitych certyfikatów weterynaryjnych dla wszystkich państw członkowskich UE-25. Ostatecznie nowe wzory świadectw eksportowych dla produktów pochodzenia zwierzęcego zaczęły obowiązywać od 1.01.2005 r., a dla produktów pochodzenia roślinnego – od 1.04.2005 r. Spadek polskiego eksportu na rynek rosyjski wynikał także z wprowadzenia przez Rosję zakazu importu polskich artykułów pochodzenia zwierzęcego (głównie mięsa) i roślinnego (głównie owoców i warzyw) – szerzej por. pkt 1.2.4.

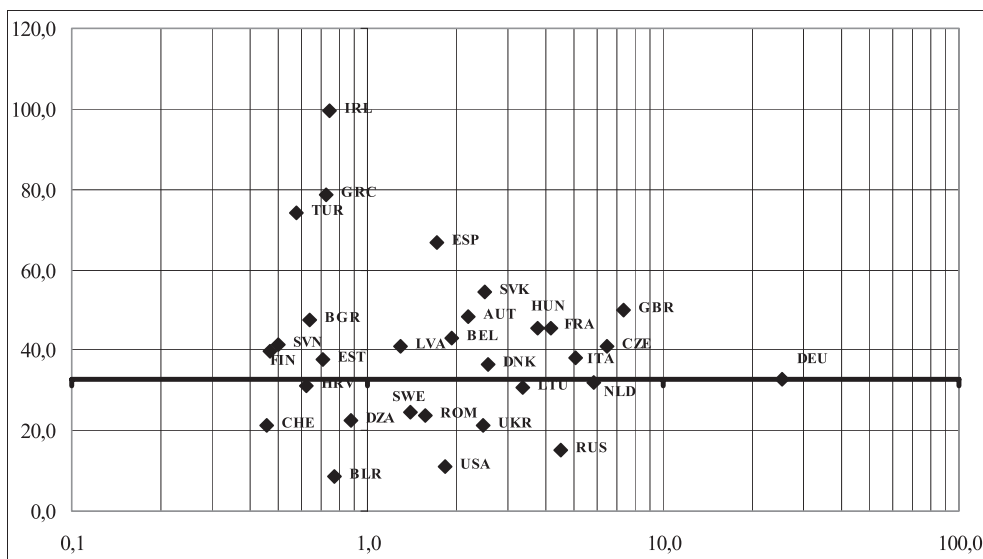
Wykres 15. Struktura geograficzna eksportu i importu rolno-spożywczego Polski (w procentach)

¹⁸ W okresie przedakcesyjnym warunki taryfowe dostępu towarów unijnych i polskich do tego rynku były jednakowe – na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania, za: E. Kaliszuk i in., *Analiza konsekwencji członkostwa...*, op. cit., s. 225.

Również ponad dwukrotny spadek udziału zanotowano w polskim eksporcie rolno-spożywczym do Stanów Zjednoczonych (z 3,8% w 2003 roku do 1,8% w 2007 roku). W 2007 roku wartość dostaw na ten rynek była co prawda o 51% wyższa niż w 2003 roku, ale w niektórych grupach towarów nastąpił absolutny spadek wartości eksportu. Były to m.in. sery i twaróg (0406), melasa (1703) i owoce miękkie (0811). Po akcesji zmniejszyło się ponadto znaczenie Ukrainy jako rynku zbytu polskich artykułów rolno-spożywczych.

Wykres 16. Najważniejsi partnerzy w eksporcie rolno-spożywczym Polski w 2007 roku^a

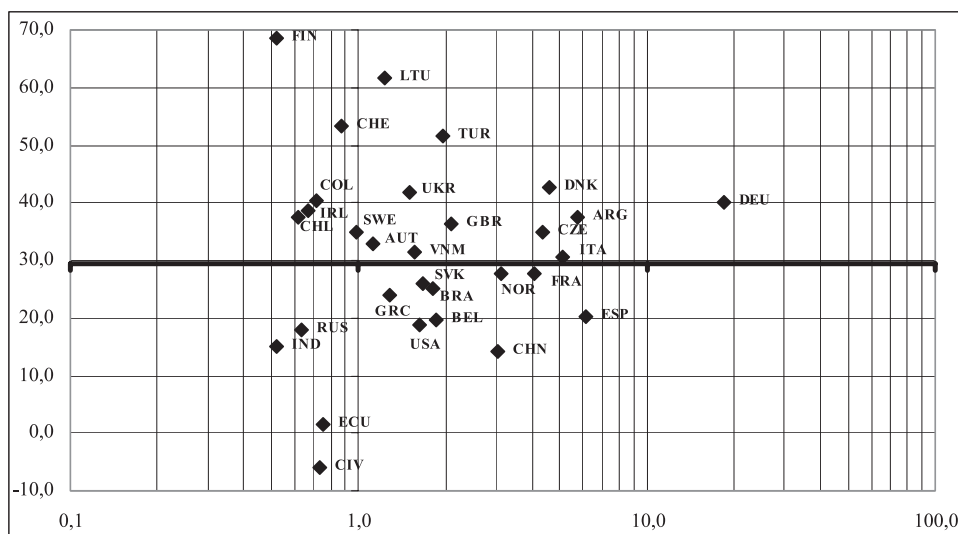

^a uwagi jak do wykresu 10

W imporcie rolno-spożywczym Polski największe znaczenia miały państwa Piętnastki. Ich udział był nieznacznie niższy niż w eksporcie i wahał się w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej w granicach 53-57% (w latach 2003-2007 wzrost o nieco ponad 4 p.p.). Największymi dostawcami z tej grupy państw były: Niemcy, Holandia i Hiszpania (wykres 17). W 2007 roku ponad 18% importu rolno-spożywczego Polski pochodziło z Niemiec. Po akcesji nastąpił wzrost znaczenia dostaw z tego kraju o ponad 5 p.p., a spadek dostaw z Holandii i Hiszpanii. Wyższe niż przeciętnie tempo wzrostu cechowało import z Finlandii, Danii, Irlandii i Wielkiej Brytanii. Szczególnie szybki wzrost dostaw dotyczył wódki (Finlandia), wieprzowiny (Dania, Wielka Brytania, Irlandia), mięsa drobiowego (Wielka Brytania) oraz whisky (Wielka Brytania, Irlandia).

Udział pozostałych nowych państw członkowskich w imporcie rolno-spożywczym Polski był w analizowanym okresie względnie stabilny i wahał się w granicach 8-10%. Największymi dostawcami z tej grupy państw były: Czechy, Węgry i Słowacja. Po akcesji jedynie Czechom udało się nieznacznie zwiększyć znaczenie w polskim imporcie rolno-spożywczym, a rola dostaw z dwóch pozostałych krajów zmniejszyła się. W analizowanym okresie zwraca uwagę także blisko siedmiokrotny wzrost importu z Litwy. Szczególnie silnie w omawianym okresie wzrosły dostawy litewskich produktów mleczarskich, czekolady i wyrobów czekoladowych, pszenicy, a także słodu.

Wykres 17. Najważniejsi dostawcy artykułów rolno-spożywczych do Polski w 2007 roku^a

^a uwagi jak do wykresu 10

Natomiast udział państw spoza UE-25 w imporcie rolno-spożywczym Polski był wyższy niż w eksporcie (33% w 2007 roku). W pierwszych latach po akcesji znaczenie dostaw z tej grupy państw zmniejszyło się o 5 p.p. Największym dostawcą z krajów trzecich była w 2007 roku Argentyna (5,7%), a jej udział w imporcie rolno-spożywczym Polski w latach 2003-2007 zwiększył się o ponad 1 p.p. Wśród pozostałych ważnych importerów znalazły się także Norwegia, Chiny, Turcja i USA. Państwa te (z wyjątkiem Turcji) straciły jednak na znaczeniu jako dostawcy artykułów rolno-spożywczych na polski rynek.

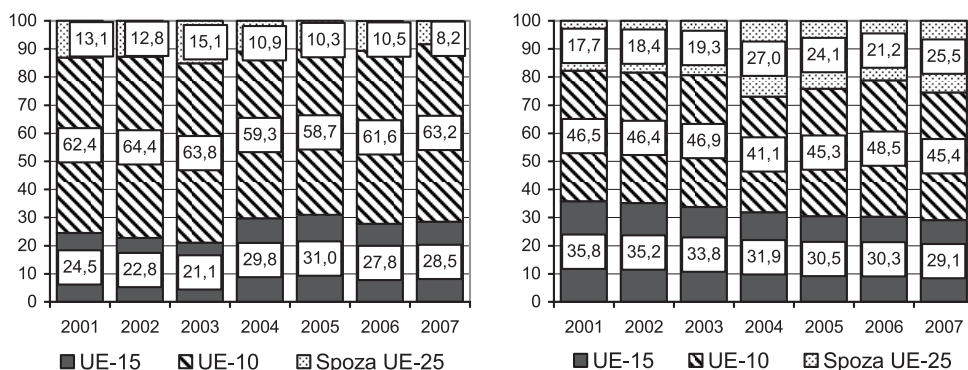
Podsumowując, zniesienie ograniczeń w handlu rolno-spożywczym z krajami Unii Europejskiej było jednym z głównych czynników wyraźnego ożywienia w polskim eksporcie w ramach jednolitego rynku. Wśród innych

czynników wymienia się ponadto znacznie lepszy niż oczekiwano przed akcesją stan techniczny wielu ważnych gałęzi przemysłu rolno-spożywczego, dobrą znajomość rynków unijnych oraz dużą aktywność funkcjonowania na nich, bezpośrednie inwestycje zagraniczne, a także wejście zagranicznych inwestorów strategicznych do wielu polskich przedsiębiorstw¹⁹. W 2007 roku państwa Wspólnoty były rynkiem zbytu dla blisko 80% polskich artykułów rolno-spożywczych, podczas gdy w 2003 roku na rynki tych państw trafiało ok. 66% polskiego eksportu rolno-spożywczego.

Słowacja

W eksporcie rolno-spożywczym Słowacji – w przeciwieństwie do pozostałych analizowanych państw UE-5 – największe znaczenie miały pozostałe nowe państwa członkowskie (63% w 2007 r.) – wykres 18, aneks 11. W roku akcesji ich udział co prawda nieznacznie spadł (o 4 p.p.), ale w kolejnych latach udało się odrobić ten spadek i w 2007 roku udział państw UE-10 ukształtował się na poziomie sprzed akcesji. Ponad połowa słowackiego eksportu trafiała na rynek dwóch państw – Czech (31,2% w 2007 roku) i Węgier (21,2%). W pierwszych latach członkostwa zaszły istotne zmiany w znaczeniu tych rynków zbytu – o ponad 10 p.p. zmalał udział dostaw na rynek czeski, a o 12 p.p. wzrósł udział dostaw na rynek węgierski (wykres 19). Trzecim co do wielkości odbiorcą słowackich artykułów rolno-spożywczych (spośród krajów UE-10) była Polska. Jej udział zmalał po akcesji – o 1,4 p.p. do poziomu 9,6% w 2007 roku.

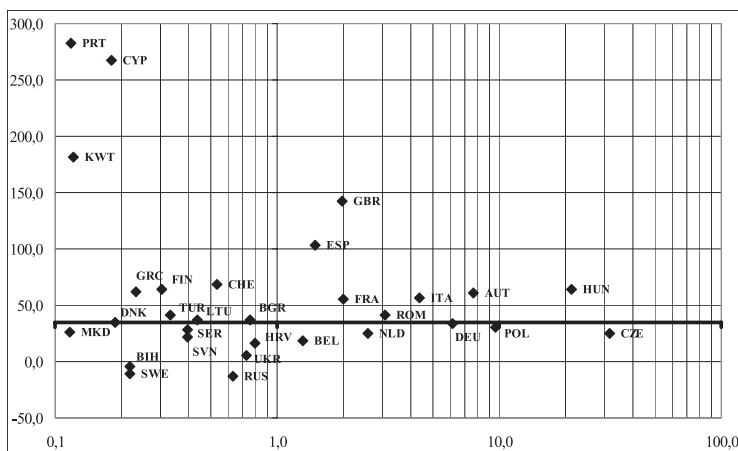
Wykres 18. Struktura geograficzna eksportu i importu rolno-spożywczego Słowacji (w procentach)

¹⁹ I. Szczepaniak, *Konkurencyjność polskiego sektora żywnościowego po wejściu do Unii Europejskiej*, [w:] *Zmiany w sektorze żywnościowym po rozszerzeniu UE*, Raport PW, nr 57, IERiGŻ-PIB, Warszawa 2007, s. 30-40.

Dużo mniejsze znaczenie jako rynek zbytu słowackich artykułów rolno-spożywczych – w porównaniu z pozostałymi nowymi państwami członkowskimi – miały państwa Piętnastki. W 2004 roku ich udział (w porównaniu z 2003 rokiem) wzrósł o blisko 8 p.p. i w następnych latach oscylował wokół 28-31%. Największymi odbiorcami z tej grupy były: Austria, Niemcy i Włochy. Po akcesji ich pozycja w eksporcie słowackich artykułów rolno-spożywczych umocniła się, na znaczeniu szczególnie zyskała Austria. W latach 2003-2007 dzięki szybkiemu wzrostowi dostaw cukru, nasion rzepaku i rzepiku, a także pszenicy jej udział w eksporcie rolno-spożywczym Słowacji zwiększył się ponad dwukrotnie do poziomu 7,6%. W zaskakującym tempie (średnio roczny wzrost na poziomie ponad 100%) zyskiwały na znaczeniu jeszcze dwa inne kraje „starej” Unii, tj. Wielka Brytania i Hiszpania. Szczególną popularnością na rynku brytyjskim cieszyły się słowackie wyroby czekoladowe, wody, a także mleko w proszku, a na hiszpańskim – słowackie jogurty i wyroby czekoladowe.

Wykres 19. Najważniejsi partnerzy w eksporcie rolno-spożywczym Słowacji w 2007 roku^a

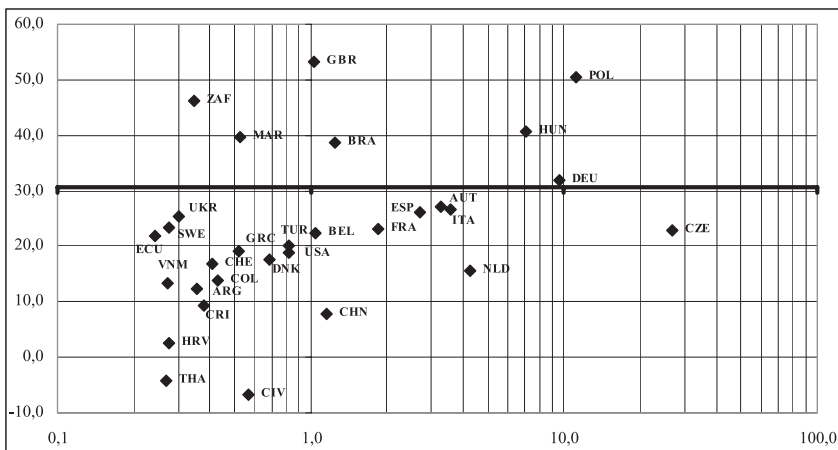
^a uwagi jak do wykresu 10

Relatywnie niewielkie znaczenie w eksporcie rolno-spożywczym Słowacji miały kraje trzecie. Ich udział w analizowanym okresie zmniejszył się blisko dwukrotnie, do poziomu 8,2% w 2007 roku. Z tej grupy państw największe znaczenie miały: Rumunia, Chorwacja, Bułgaria, Ukraina i Rosja. Spośród nich po akcesji jedynie Bułgaria i Rumunia zyskały na znaczeniu w słowackim eksporcie. Natomiast udział Rosji i Ukrainy radykalnie zmniejszył się – odpowiednio sześciokrotnie i dwuipółkrotnie. W 2007 roku wartość

eksportu rolno-spożywczego do Rosji stanowiła jedynie niecałe 60% poziomu z 2003 roku. Spadek ten wynikał głównie ze zmniejszenia na rynek rosyjski dostaw słoðu (1107) oraz zup i bulionów (2104).

W imporcie rolno-spożywym Słowacji – podobnie jak w eksporcie – najsilniejszą pozycję miały pozostałe nowe państwa członkowskie. Ich udział był jednak znacznie mniejszy niż w eksporcie i wahał się w pierwszych latach członkostwa w UE w granicach 41-48%. W 2007 roku ponad 45% importu Słowacji pochodziło z Czech, Polski i Węgier (wykres 20). Po akcesji szczególnie na znaczeniu zyskała Polska – blisko dwukrotny wzrost udziału do poziomu 11,2% w 2007 roku, a znacznie mniej Węgry (wzrost o 2 p.p.). Z kolei udział Czech w dostawach towarów rolno-spożywczych na rynek słowacki zmniejszył się w analizowanym okresie o 7 p.p.

Wykres 20. Najważniejsi dostawcy artykułów rolno-spożywczych do Słowacji w 2007 roku^a

^a uwagi jak do wykresu 10

W analizowanym okresie udział państw Piętnastki w imporcie rolno-spożywym Słowacji systematycznie malał (spadek o blisko 7 p.p. w latach 2001-2007) i w 2007 roku wyniósł 29,1%. Ponad 23% importu pochodziło od pięciu najważniejszych dostawców z tej grupy, tj. Niemiec, Holandii, Włoch, Austrii i Hiszpanii. Po akcesji tylko Niemcy poprawiły nieznacznie swoją pozycję w dostawach na ten rynek. Należy ponadto zauważyć, że w latach 2003-2007 import rolno-spożywczy z Wielkiej Brytanii wzrósł ponad 5,5-krotnie. Wynikało to głównie z rosnącego popytu importowego na napoje alkoholowe, papierosy i ekstrakty, esencje i koncentraty kawy i herbaty sprowadzane z tego kraju.

W 2007 roku około 1/4 słowackiego importu artykułów rolno-spożywczych pochodziła spoza Wspólnoty. Największymi dostawcami spoza Wspólnoty były: Brazylia, Stany Zjednoczone, Chiny i Turcja. Import z Brazylii, a także z RPA i Maroka, wzrastał szybciej niż przeciętnie import rolno-spożywczy. Można przypuszczać, że miało to związek z importem pasz na potrzeby rozwijanej intensywnie hodowli. Natomiast w przypadku Chin miał miejsce blisko dwukrotny spadek ich udziału w imporcie rolno-spożywczym Słowacji. Przyczyniło się do tego m.in. zmniejszenie dostaw ryżu (1006) oraz mięsa drobiowego i podrobów jadalnych z drobiu (0207).

Podsumowując, Słowacja jest jedynym krajem spośród analizowanych, którego większość eksportu rolno-spożywczego trafiała do pozostałych nowych państw członkowskich (ponad 60%). Najważniejszym jej partnerem handlowym – zarówno w eksporcie, jak i imporcie – były Czechy. Warto jednak zauważyć, że w ostatnich latach tracą one systematycznie na znaczeniu zarówno jako rynek zbytu słowackich towarów, jak i dostawca towarów na ten rynek.

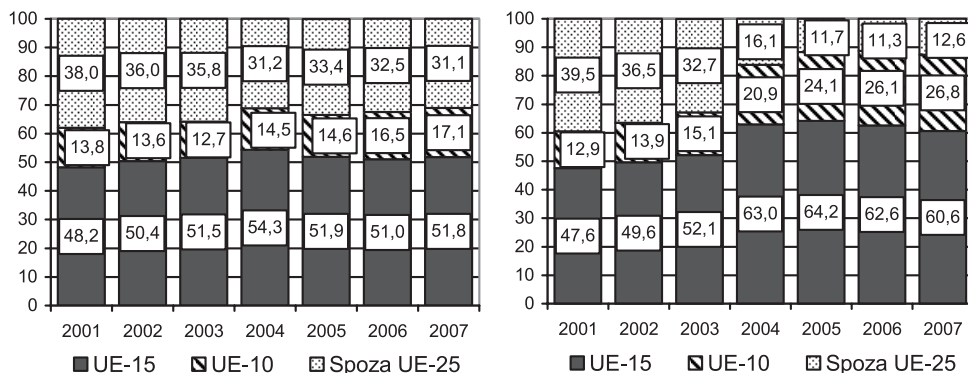
Węgry

Największe znaczenie w eksporcie rolno-spożywczym Węgier miały państwa UE-15 (wykres 21, aneks 12). Ich udział w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej wahał się w granicach 51-54%. Największymi rynkami zbytu dla węgierskich towarów były: Niemcy, Włochy, Austria i Holandia. Na kraje te przypadało w 2007 roku nieco ponad 38% eksportu rolno-spożywczego Węgier. Po akcesji udział Włoch w eksporcie Węgier zwiększył się blisko dwukrotnie do poziomu 11,4%, natomiast niewielki wzrost znaczenia odnotowano w przypadku Holandii, a spadek – Austrii i Niemiec. Szczególnie dużą popularnością na rynku włoskim cieszyły się węgierskie mleko i śmietana, a także zboża – kukurydza i pszenica.

Ważnym rynkiem zbytu węgierskich towarów były także kraje trzecie. W latach 2003-2007 ich znaczenie w eksporcie Węgier zmalało jednak o blisko 5 p.p. do poziomu 31,1% (wykres 22). Duże znaczenie jako rynek zbytu węgierskich towarów miała również Rumunia (11,4% w 2007 roku). Poza Rumunią do głównych partnerów eksportowych należały także: Rosja, Chorwacja i Ukraina. Po akcesji szczególnie silnie zmniejszył się udział Rosji w węgierskim eksporcie rolno-spożywczym (spadek o 2,5 p.p. do poziomu 3,8%). Podobnie jak w pozostałych NPC, przyczyną ograniczenia eksportu na rynek rosyjski były zastrzone kryteria uznawania certyfikatów weterynaryjnych i fitosanitarnych, stosowane przez służby rosyjskie po 1 maja 2004 roku.

W przypadku niektórych odbiorców węgierskich towarów, zmniejszył się nie tylko ich udział w eksporcie, ale także absolutna wartość tego eksportu. Dotyczyło to m.in. Stanów Zjednoczonych, Japonii, Szwajcarii, a także Bośni i Hercegowiny. Spadek eksportu do Stanów Zjednoczonych wynikał – jak już wcześniej wspomniano – z pogorszenia warunków eksportu na ten rynek, wskutek cofnięcia preferencji GSP dla krajów z Europy Środkowej i Wschodniej, a także niekorzystnych relacji kursowych²⁰.

Wykres 21. Struktura geograficzna eksportu i importu rolno-spożywczego Węgier (w procentach)

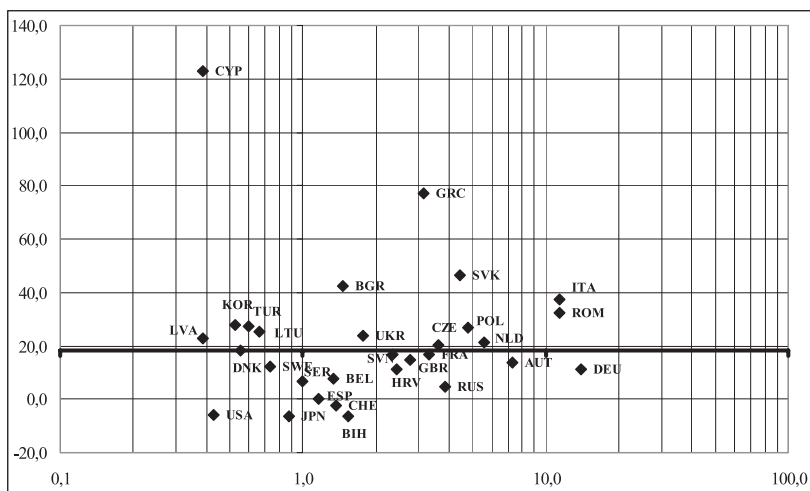

Znaczenie pozostałych nowych państw członkowskich w analogicznym okresie zwiększyło się natomiast o ponad 4 p.p. W 2007 roku ponad 17% eksportu artykułów rolno-spożywczych Węgier trafiło na rynki tych państw, a najważniejszymi odbiorcami były: Polska, Słowacja i Czechy. Wszystkie te państwa zwiększyły swój udział w eksporcie Węgier, a w szczególności Słowacja, której udział w węgierskim eksporcie artykułów rolno-spożywczych zwiększył się w latach 2003-2007 dwuipółkrotnie do poziomu 4,4%. Szczególnym uznaniem na rynku słowackim cieszyły się węgierskie wody, kukurydza, mąka pszenna, wyroby czekoladowe, cukier i spirytus.

Zaskakująco szybko zwiększał się po akcesji do Unii Europejskiej także węgierski eksport rolno-spożywczy do Grecji – blisko pięciokrotny wzrost jego udziału w latach 2003-2007. Dotyczyło to w szczególności dostaw bydła żywego, pszenicy oraz kukurydzy.

²⁰ Szczególnie dotknęło to eksportu takich grup towarów, jak: soki owocowe i warzywne (2009), czekolada i wyroby czekoladowe (1806) oraz serwatka, kefir, jogurty i in. (0404). Eksport tych towarów zmniejszył się z ponad 8 mln USD w 2003 roku do niespełna 0,5 mln USD w 2007 roku.

Wykres 22. Najważniejsi partnerzy w eksporcie rolno-spożywczym Węgier w 2007 roku^a

^a uwagi jak do wykresu 10

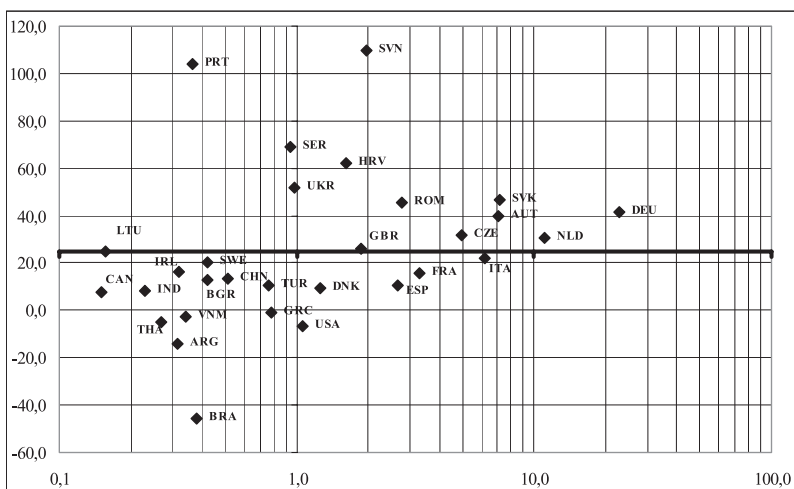
Skala zmian w imporcie rolno-spożywczym Węgier była zdecydowanie większa niż w eksporcie. Największe zmiany zaszły w pierwszym roku akcesji i były wynikiem przyjęcia przez Węgry wszystkich instrumentów i zasad wspólnej polityki handlowej z krajami trzecimi. Udział importu z krajów trzecich zmniejszył się w 2004 roku (w porównaniu z 2003 rokiem) o blisko 17 p.p. do poziomu 16%. Wzrosło natomiast znaczenie importu z państw UE-15 (o 11 p.p. do poziomu 63%) oraz dostaw z pozostałych nowych państw członkowskich (o blisko 6 p.p. do poziomu 21%).

W kolejnych latach udział państw Piętnastki w imporcie rolno-spożywczym Węgier nieznacznie się zmniejszył i w 2007 roku wyniósł blisko 61%. Największymi dostawcami z tej grupy krajów były: Niemcy, Holandia, Austria i Włochy. Należy podkreślić, że w latach 2003-2007 pozycja Niemiec w imporcie Węgier umocniła się o 9 p.p. (wykres 23), a blisko 23% towarów rolno-spożywczych sprowadzonych na rynek węgierski z zagranicy w 2007 roku pochodziło z tego kraju. Szczególnie silny po akcesji popyt importowy na niemieckie artykuły rolno-spożywcze dotyczył nieprzetworzonego mleka i śmietany, papierosów, napojów alkoholowych, wędlin, serów, a także jogurtów.

Malejącemu znaczeniu państw UE-15 w imporcie rolno-spożywczym Węgier po 2004 roku towarzyszył wzrost znaczenia pozostałych nowych państw członkowskich. W 2007 roku państwa UE-10 były dostawcą blisko 27% sprowadzonych przez Węgry towarów rolno-spożywczych, a Pol-

ska, Słowacja i Czechy miały w tej grupie najsilniejszą pozycję. W latach 2003-2007 wszystkie te państwa zwiększyły swój udział w imporcie rolno-spożywczym na rynek węgierski, a zwłaszcza Polska (blisko dwukrotny wzrost udziału do poziomu 12,4% w 2007 roku). Wysoką dynamiką przywozu z Polski charakteryzowały się m.in. sery, margaryna, wody i wyroby tytoniowe.

Wykres 23. Główni dostawcy artykułów rolno-spożywczych na rynek węgierski w 2007 roku^a

^a uwagi jak do wykresu 10

Po 2004 roku nadal mało znaczenie dostaw artykułów rolno-spożywczych z państw spoza Wspólnoty. W 2007 roku tylko nieco ponad 12% importu rolno-spożywczego Węgier pochodziło z krajów trzecich. Największymi dostawcami z tej grupy były: Rumunia, Chorwacja, Stany Zjednoczone i Ukraina. W porównaniu z 2003 rokiem znaczenie Stanów Zjednoczonych w imporcie zmniejszyło się trzykrotnie, do poziomu 1,1%. Z kolei udział pozostałych państw w dostawach na rynek węgierski wykazywał tendencję rosnącą. Co ciekawe, udział Brazylii w imporcie rolno-spożywczym Węgier zmniejszył się z 10,4% w 2003 roku do 0,4% w 2007 roku. Wynikało to głównie ze spadku dostaw soków owocowych i warzywnych (z 12,3 mln USD w 2003 roku do zaledwie 0,5 mln USD rok później) i przesunięcia popytu importowego na te towary w kierunku państw UE-15 – Niemiec, Holandii, Austrii i Belgii.

Podsumowując, pozycja państw Wspólnoty w węgierskim eksporcie rolno-spożywczym nieznacznie umocniła się po przystąpieniu tego kraju do Unii Europejskiej. Coraz większe znaczenie jako rynki zbytu węgier-

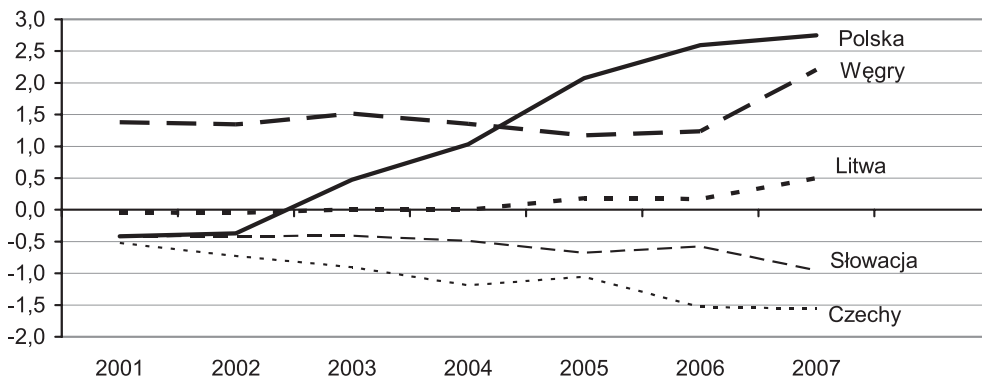
skich towarów zyskały: Włochy, Polska, Słowacja i Grecja. Malą natomiast rolę Niemiec i Austrii. W imporcie Węgier wystąpił natomiast silny efekt przesunięcia strumieni handlu – z krajów trzecich na korzyść państw Wspólnoty. Beneficjentami tych zmian były m.in.: Niemcy, Polska, Holandia, Słowacja i Austria.

1.2.4. Saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi poszczególnych państw UE-5

Saldo obrotów handlowych państw UE-5 ogółem

Rosnąca nadwyżka w handlu rolno-spożywczym państw UE-5 była głównie wynikiem systematycznej poprawy salda obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Polski (wykres 24). W 2003 roku po raz pierwszy od 1992 roku Polska osiągnęła nadwyżkę w handlu tymi wyrobami. Po akcesji jej wartość zwiększyła się – do blisko 2,8 mld USD w 2007 roku. Podobna tendencja charakteryzowała handel rolno-spożywczy Litwy, jednak skala osiągniętej nadwyżki była zdecydowanie mniejsza niż w Polsce (nieco ponad 0,5 mld USD w 2007 roku).

Wykres 24. Saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi państw UE-5 (w mld USD)

W omawianym okresie trwale dodatnie saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi cechowało Węgry. Przed akcesją (w latach 2001-2003) jego wartość oscylowała wokół 1,5 mld USD. W pierwszych latach członkostwa (do 2006 roku) nastąpiło nieznaczne zmniejszenie wielkości nadwyżki, natomiast w 2007 roku zdecydowany jej wzrost (o blisko 1 mld USD).

Spośród omawianych państw, jedynie w Czechach i na Słowacji saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi było trwale ujemne. W analizowanym okresie deficyt w handlu rolno-spożywczym tych państw znacznie się pogłębił i w 2007 roku wyniósł odpowiednio ponad 1,5 mld USD (Czechy) oraz niespełna 1,0 mld USD (Słowacja).

Saldo obrotów handlowych państw UE-5 z poszczególnymi grupami krajów

Poprawa salda w handlu rolno-spożywczym Polski wynikała głównie z rosnącej nadwyżki obrotów handlowych z państwami UE-15 (wykres 25). Saldo handlowe z tymi państwami zostało zrównoważone w 2003 roku, a w 2007 roku wartość osiągniętej nadwyżki była bliska 2 mld USD. Nieco mniejszy wpływ na saldo w handlu rolno-spożywczym Polski miała trwale występująca nadwyżka z pozostałymi nowymi państwami członkowskimi, której wartość dość szybko wzrastała po akcesji. Jednocześnie w pierwszych latach członkostwa w UE pogłębiał się deficyt w handlu rolno-spożywczym z państwami spoza UE-25.

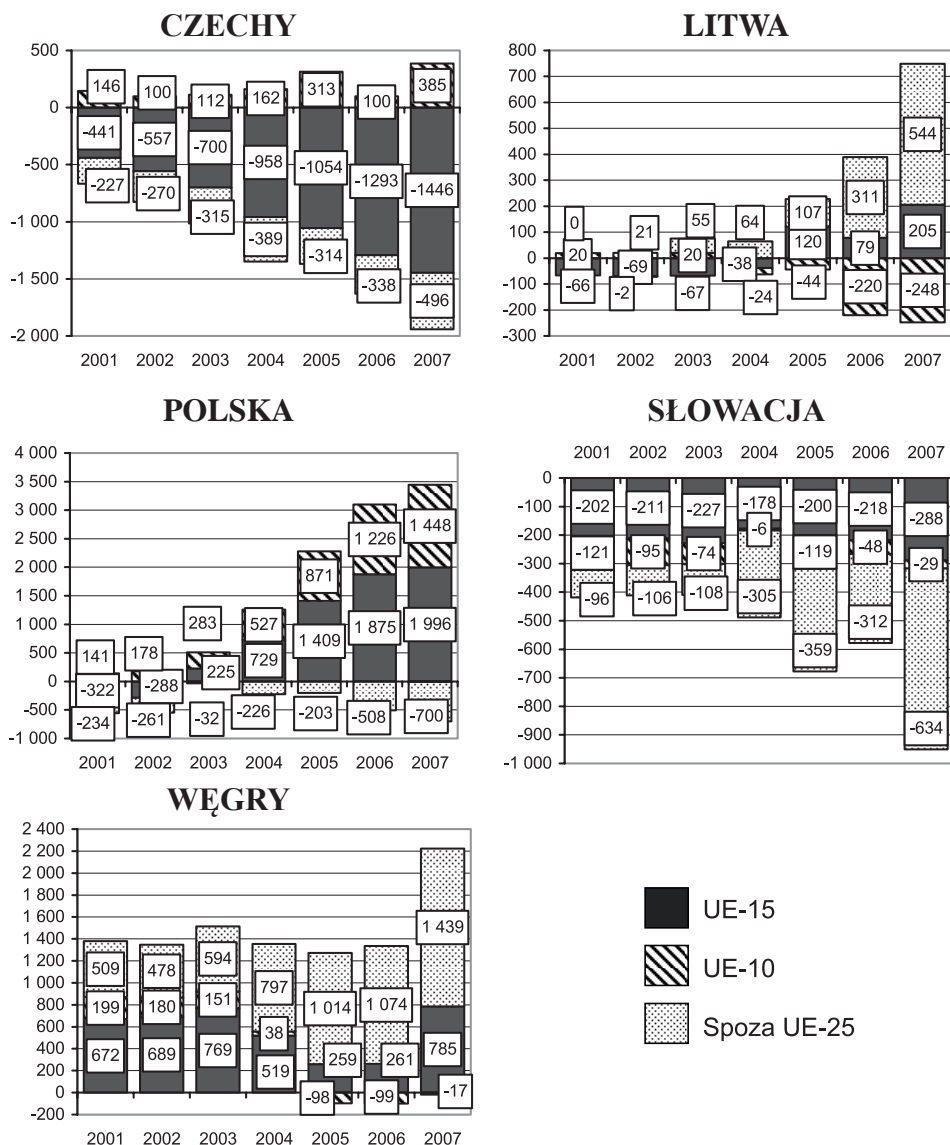
Głównym źródłem dodatniego salda w handlu rolno-spożywczym Węgier była do 2003 roku wymiana z państwami UE-15. Po akcesji wartość tej nadwyżki zaczęła systematycznie maleć (do 2006 roku), a główną podstawą dodatniego salda stała się wymiana handlowa z państwami spoza UE-25. Wzrost nadwyżki w 2007 roku do poziomu ponad 2,2 mld USD wynikał z dalszej poprawy salda z krajami trzecimi, jak również ze wzrostu nadwyżki z państwami UE-15. Początkowo dodatnie saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi z państwami UE-10 systematycznie malało, a od 2005 roku handel Węgier z pozostałymi nowymi państwami członkowskimi cechował deficyt.

Nadwyżka w handlu rolno-spożywczym Litwy wynikała głównie z dodatniego salda obrotów handlowych tymi towarami z państwami spoza UE-25, a od 2005 roku także z wymiany handlowej z państwami Piętnastki. Odmienna sytuacja występowała w handlu z pozostałymi nowymi państwami członkowskimi – do akcesji występowała niewielka nadwyżka, a po uzyskaniu członkostwa w Unii Europejskiej obroty handlowe artykułami rolno-spożywczymi cechował pogłębiający się deficyt.

Pogorszenie ujemnego salda w handlu rolno-spożywczym Czech wynikało głównie z rosnącej nierównowagi obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi z państwami UE-15. Z kolei w handlu z pozostałymi nowymi państwami członkowskimi Czechy miały dodatnie saldo. Natomiast

w Słowacji saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi ze wszystkimi trzema grupami krajów było w omawianym okresie ujemne. Do uzyskania członkostwa w UE głównym źródłem tego deficytu była wymiana z państwami Piętnastki, natomiast od 2004 roku do wzrostu nierównowagi obrotów handlowych tymi towarami przyczyniał się także rosnący deficyt z państwami spoza Wspólnoty.

Wykres 25. Saldo obrotów handlowych państw UE-5 z poszczególnymi grupami państw (w mln USD)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WITS-Comtrade.

Podsumowując, po przystąpieniu do UE z jednej strony nastąpił wzrost nadwyżki wymiany handlowej artykułami rolno-spożywczymi w trzech krajach (w Polsce, na Litwie i na Węgrzech), a z drugiej strony pogłębienie się deficytu dwóch pozostałych (Czech i Słowacji). Ostatecznie łączne saldo w handlu rolno-spożywczym państw UE-5 było dodatnie (głównie za sprawą Polski) i w 2007 roku wynosiło blisko 3 mld USD.

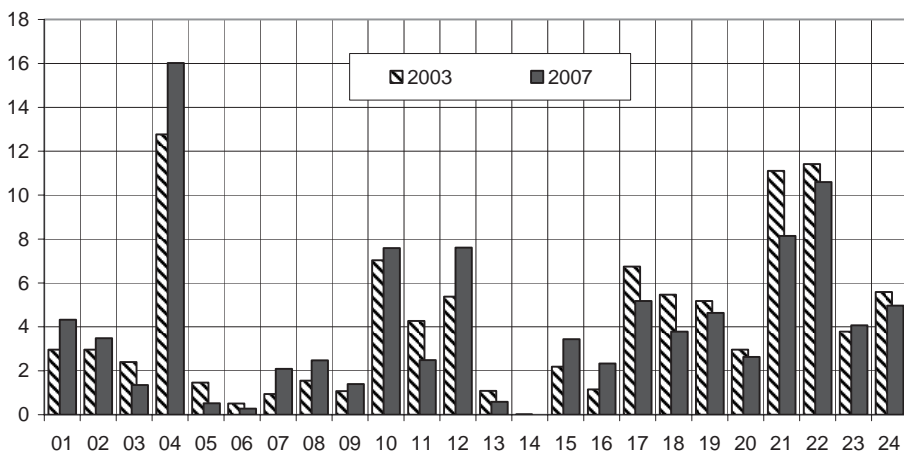
1.3. Eksport, import oraz saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi według działów HS (HS01-HS24)

1.3.1. Struktura eksportu i importu rolno-spożywczego według działów HS

Eksport Czech

Struktura towarowa eksportu rolno-spożywczego Czech była po akcesji względnie stabilna (wykres 26, aneksy 13-16). Największe znaczenie w 2007 roku miały produkty mleczarskie, jaja i miód (04), napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet (22) oraz różne przetwory spożywcze (21). W pierwszych latach członkostwa w UE wzrósł jedynie udział tych pierwszych produktów, a dwóch pozostałych – spadł. Relatywnie ważną rolę w czeskim eksporcie rolno-spożywczym miały także zboża (10), nasiona i owoce oleiste, rośliny przemysłowe (12).

Wykres 26. Udział poszczególnych działów HS w eksporcie rolno-spożywczym Czech (w procentach)

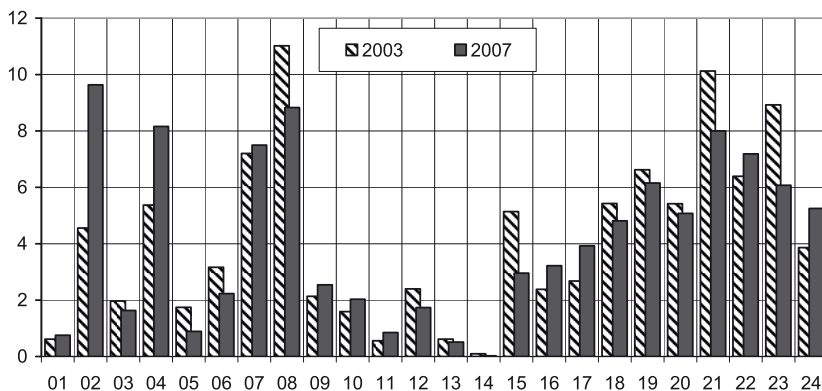

Najważniejszą pozycją (według czterocyfrowej klasyfikacji HS) w eksporcie rolno-spożywczym Czech było w 2007 roku niezagęszczone i nie-słodzone mleko i śmietana (0401) – aneks 33. W latach 2003-2007 wartość eksportu tych produktów wzrosła ponad 56-krotnie i na koniec tego okresu stanowiła nieco ponad 6% eksportu rolno-spożywczego Czech. Na liście 20 głównych pozycji w czeskim eksporcie znalazło się także mleko i śmietana, zagęszczone lub zawierające dodatek cukru (0402). W przeciwieństwie jednak do poprzedniej grupy, w analizowanym okresie wartość eksportu tych produktów wzrosła tylko o 40%. Szybkie tempo wzrostu charakteryzowało z kolei eksport maślanek, mleka zsiadłego i śmietany ukwaszonej, jogurtu i kefiru. W 2007 roku wartość tego eksportu była ponad 15-krotnie wyższa niż w 2003 roku, ale stanowiła zaledwie 2% wartości eksportu rolno-spożywczego.

Import Czech

W imporcie rolno-spożywczym Czech największe znaczenie w 2007 roku miały (wykres 27, aneksy 13-16): mięso i podroby jadalne (02), owoce i orzechy jadalne (08), produkty mleczarskie, jaja i miód naturalny (04), różne przetwory spożywcze (21), a także warzywa (07). W 2007 roku wymienione wyżej grupy towarów tworzyły ponad 40% importu artykułów rolno-spożywczych Czech. Po przystąpieniu do UE szczególnie silnie wzrósł udział importu mięsa i podrobów jadalnych (02) oraz produktów mleczarskich (04), a spadł owoców i orzechów jadalnych (08), olejów pochodzenia zwierzęcego i roślinnego (15), różnych przetworów spożywczych (21), a także pozostałości i odpadów przemysłu spożywczego i pasz dla zwierząt (23).

Wykres 27. Udział poszczególnych działów HS w imporcie rolno-spożywczym Czech (w procentach)

Wspomniany wzrost znaczenia importu mięsa i podrobów jadalnych dotyczył w szczególności tańszych rodzajów mięsa wieprzowego. Wynikiem tego był znaczący spadek krajowej produkcji wieprzowiny. Czescy producenci nie byli w stanie konkurować z tańszym mięsem z importu²¹. W 2007 roku wartość dostaw mięsa wieprzowego (0203) na rynek czeski była ponad siedmiokrotnie wyższa niż przed akcesją i stanowiła ponad 5% całego czeskiego importu artykułów rolno-spożywczych (aneks 34). Mięso to było najważniejszą pozycją towarową w imporcie rolno-spożywczym Czech. Wśród grup towarów (z listy 20 najważniejszych) cechujących się wysoką dynamiką wzrostu po akcesji znalazły się jeszcze wyroby tytoniowe (2402). Z kolei wolniej niż przeciętnie wzrastał import m.in. owoców cytrusowych (0805), kawy i herbaty oraz przetworów na bazie tych produktów (2101), a także pozostałych przetworów spożywczych (2106).

Podsumowując, największe znaczenie w eksporcie rolno-spożywczym Czech miały po akcesji produkty mleczarskie, przetwory z warzyw, owoców lub orzechów oraz różne przetwory spożywcze. W imporcie najważniejszymi grupami towarów były: mięso i podroby jadalne, produkty mleczarskie oraz owoce i orzechy jadalne.

Eksport Litwy

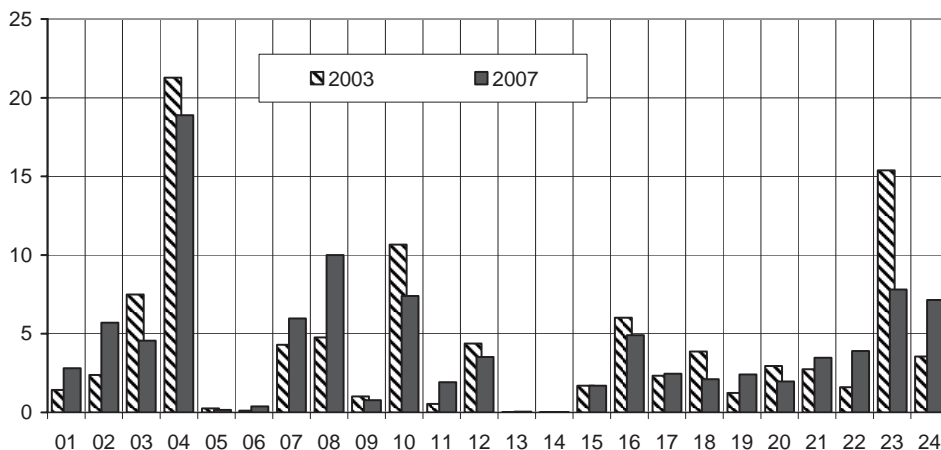
Dość istotne zmiany zaszły w strukturze towarowej eksportu rolno-spożywczego Litwy po jej przystąpieniu do Unii Europejskiej (wykres 28, aneksy 17-20). Blisko dwukrotnie zmniejszył się udział produktów działu 23, głównie pasz dla zwierząt. Spadło także znacznie zbóż (10) oraz ryb i owoców morza (03). Mimo niewielkiego osłabienia swojej pozycji po akcesji, produkty przemysłu mleczarskiego (04) miały w 2007 roku największe znaczenie w litewskim eksporcie rolno-spożywczym – generowały blisko 1/5 jego wartości. Diametralnie zmieniły się kierunki eksportu tych wyrobów. W 2003 roku do Stanów Zjednoczonych trafiała 1/4 całego litewskiego eksportu wyrobów mleczarskich (głównie sery), do państw UE-25 – nieco ponad 40%, a do Rosji – około 22%. Cztery lata później głównym rynkiem zbytu litewskich produktów mleczarskich były państwa Wspólnoty (65% w 2007 roku) i Rosja (blisko 30%), a udział Stanów Zjednoczonych zmniejszył się do wielkości śladowych (0,2%). Wyższe ceny na

---

²¹ D. Vaněk, J. Mezera, L. Mejstříková, *Przemysł spożywczy w Republice Czeskiej*, [w:] *Zmiany w sektorze żywnościowym po rozszerzeniu UE*, Raport PW, nr 57, IERiGŻ-PIB, Warszawa 2007, s. 67-85; *Panorama of the Czech Industry, Manufacture of Food Products and Beverages 2006*, MZe i VÚZE, Praga 2007, <http://download.mpo.cz/get/32686/36796/411191/priloha001.pdf>.

rynku Wspólnoty oraz dopłaty do eksportu do Rosji i pozostałych krajów trzecich sprawiły, iż rynek amerykański przestał być atrakcyjny dla litewskich przetwórców mleka²².

Wykres 28. Udział poszczególnych działów HS w eksporcie rolno-spożywczym Litwy (w procentach)

W analizowanym okresie zwiększył się w eksporcie rolno-spożywczym udział owoców i orzechów jadalnych (08) – do 10% w 2007 roku²³, a także warzyw (07) – do blisko 6%. Wynikało to głównie z litewskiego reeksportu towarów pochodzenia polskiego. Wprowadzone przez Rosję w listopadzie 2005 roku czasowe ograniczenie polskiego importu artykułów pochodzenia roślinnego szczególnie dotkliwie uderzyło w polskich eksporterów owoców i warzyw. W odróżnieniu od zakazu eksportu mięsa²⁴, eksport polskich towa-

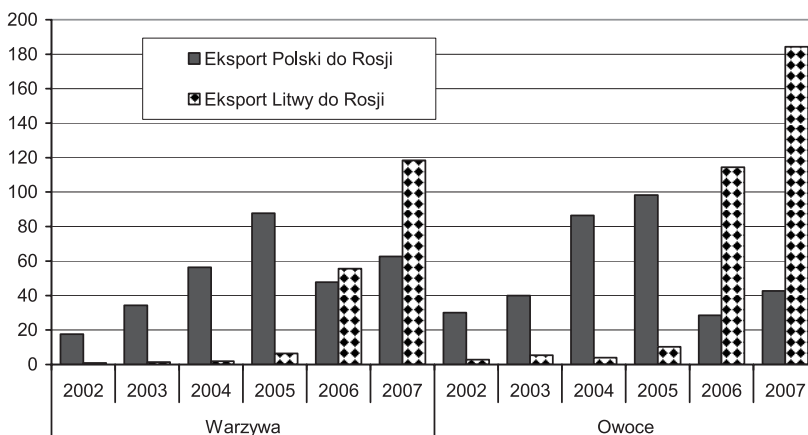
²² R. Melnikienė i in., *Rozwój sektora żywnościowego...*, op. cit., s. 187-229.

²³ W 2007 roku głównym towarem eksportowym tego działu była świeże jabłka, których eksport wyniósł ponad 111 mln USD (blisko 40% eksportu działu), podczas gdy w 2003 roku jego wartość wynosiła nieco ponad 1 mln USD. Głównym rynkiem zbytu dla litewskich jabłek była Rosja, na którą przypadało w 2007 roku ponad 94% całego eksportu tego owocu.

²⁴ Czasowe ograniczenie polskiego eksportu do Rosji dotyczyło poza produktami pochodzenia roślinnego także mięsa (od listopada 2005 r.). W grudniu 2007 roku Rosja zniosła zakaz importu polskiego mięsa, w styczniu 2008 r. – zakaz importu produktów pochodzenia roślinnego, nie przeznaczonych do konsumpcji, a w marcu 2008 r. – zakaz importu owoców i warzyw. W marcu 2006 roku pod naciskiem Rosji zakaz importu polskiego mięsa wprowadziła także Ukraina. Zniesiono go, po niespełna roku obowiązywania, w lutym 2007 roku. Por. M. Błaszczuk, E. Kaliszuk, *Wspólna polityka handlowa Unii Europejskiej – czy wspólna wobec Rosji?*, [w:] *Polityka gospodarcza Polski w integrującej się Europie 2006-2007. Raport roczny*, red. nauk. i koord. J. Kotyński, Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur, Warszawa 2007.

rów pochodzenia roślinnego do Rosji był możliwy pod warunkiem wystawienia świadectwa fitosanitarnego przez odpowiednie służby innych państw. Niewątpliwie stało się to przyczyną bardzo dynamicznego rozwoju eksportu polskich owoców i warzyw w latach 2006-2007 na Litwę (w dużo mniejszym stopniu na Ukrainę) – wykres 29. Na podstawie oceny litewskiego eksportu do Rosji przed 2005 rokiem można szacować, iż w latach 2006-2007 wartość litewskiego reeksportu polskich produktów wyniosła ok. 300-350 mln USD.

Wykres 29. Polski i litewski eksport warzyw i owoców do Rosji (w mln USD)

Po akcesji blisko dwukrotnie wzrósł w litewskim eksporcie rolno-spożywczym udział tytoniu i wyrobów tytoniowych (24) oraz mięsa i produktów jadalnych (02). W przypadku tej drugiej grupy towarów dość istotnie zmieniły się kierunki eksportu. W 2003 roku do Rosji trafiło zaledwie 10% litewskiego eksportu mięsa, podczas gdy w 2007 roku rynek rosyjski był rynkiem zbytu dla blisko 1/3 eksportu. Wzrost znaczenia Rosji jako odbiorcy litewskiego mięsa wynikał częściowo z reeksportu wieprzowiny z innych krajów, w tym głównie z Polski. Skala tego zjawiska była jednak zdecydowanie mniejsza niż w przypadku owoców i warzyw²⁵.

Najważniejszymi pozycjami w litewskim eksporcie rolno-spożywczym w 2007 roku (według czterocyfrowej klasyfikacji HS) były: ser i twaróg (0406) oraz wyroby tytoniowe (2402) – ich łączny udział przekraczał 15% wartości eksportu (aneks 35). Po akcesji dość istotne zmiany zaszły w strukturze to-

²⁵ *Agriculture and Food Sector in Lithuania 2007*, Lithuanian Institute of Agrarian Economics, Vilnius 2007, http://www.laei.lt/leid_fls/leid_fl/Agrifood_2007.pdf

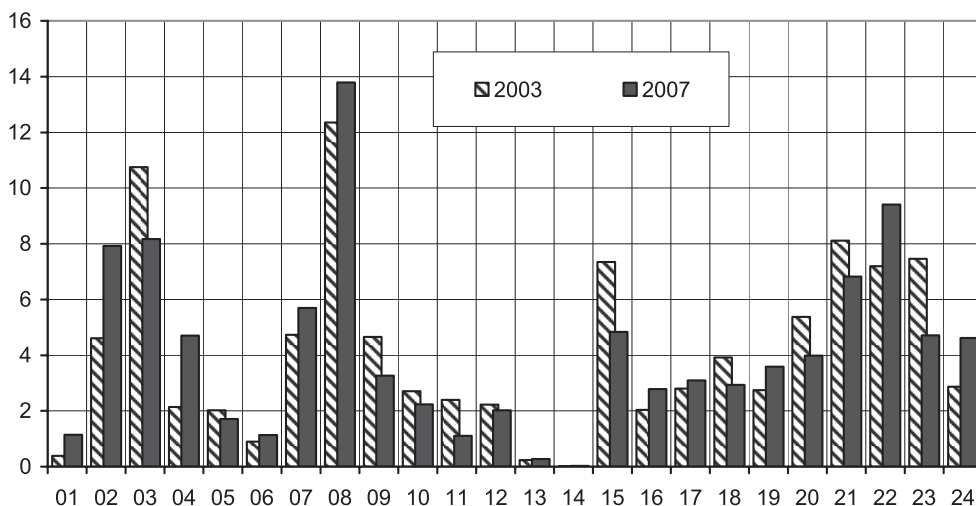
warowej eksportu wyrobów mleczarskich. Systematycznie malało znaczenie serów, a wzrastało – nieprzetworzonego mleka i niezagęszczonej śmietany. W latach 2003-2007 wartość jej eksportu wzrosła ponad siedmiokrotnie²⁶.

Po akcesji oprócz eksportu mleka i śmietany dynamicznie zwiększał się wywóz wołowiny (0201) – ponad 14-krotny wzrost, a także wina ze świeżych winogron (2204). Wartość jego eksportu wzrosła z 443 tys. USD w 2003 roku do ponad 46,6 mln USD w 2007 roku.

Import Litwy

Największy udział w imporcie rolno-spożywczym Litwy miały w 2007 roku owoce i orzechy jadalne (08) – blisko 14% (wykres 30, aneks 17-20). Ich znaczenie w omawianym okresie – podobnie jak warzyw – nieco się zwiększyło. Jak już wspomniano, wzrost ten był głównie wynikiem reeksportu polskich produktów pochodzenia roślinnego na rynek rosyjski²⁷.

Wykres 30. Udział poszczególnych działów HS w imporcie rolno-spożywczym Litwy (w procentach)

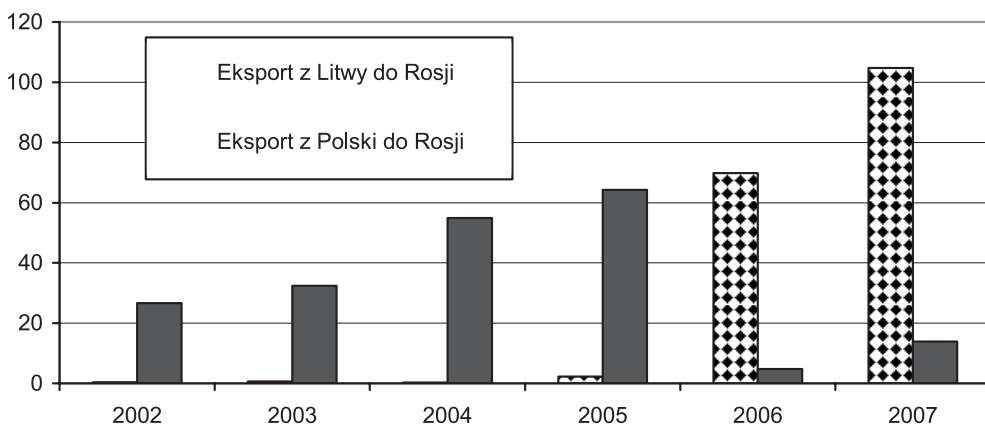

²⁶ Wzrost eksportu wyrobów tytoniowych wynikał natomiast przede wszystkim z ekspansji na rynek państw Piętnastki. W 2003 roku blisko 100% tych wyrobów trafiało na rynek pozostałych nowych państw członkowskich; w 2007 roku było to jedynie 40%, gdyż odbiorcą reszty eksportu tych towarów były państwa UE-15. Zmiany te nie wynikały jednak ze zmniejszenia się dostaw do państw UE-10, lecz z bardzo szybkiego wzrostu eksportu do państw Piętnastki.

²⁷ W latach 2005-2007 polskie dostawy tych produktów na rynek litewski zwiększyły się z 18 mln USD do 144 mln USD.

Przesunięcie strumieni handlu pomiędzy Polską, Litwą i Rosją było szczególnie widoczne na rynku świeżych jabłek i innych owoców z działu 0808 – wykres 31. Owoce te były w 2007 roku drugą, pod względem wielkości, pozycją w litewskim imporcie (po mięsie wieprzowym). Po akcesji dynamicznie wzrastał także import (głównie z Łotwy) nieprzetworzonego mleka i śmietany (0401) – ponad 96-krotny wzrost w latach 2003-2007.

Wykres 31. Polski i litewski eksport świeżych jabłek, gruszek i pigw (0808) do Rosji (w mln USD)

Podsumowując, po 2005 roku znaczenie Litwy jako reeksporterki owoców i warzyw (głównie polskich), a w mniejszym stopniu także mięsa, na rynek rosyjski istotnie się zwiększyło. Pozycja tych towarów w litewskim imporcie z Polski – podobnie jak w litewskim eksporcie poza Wspólnotę – znacznie się umocniła.

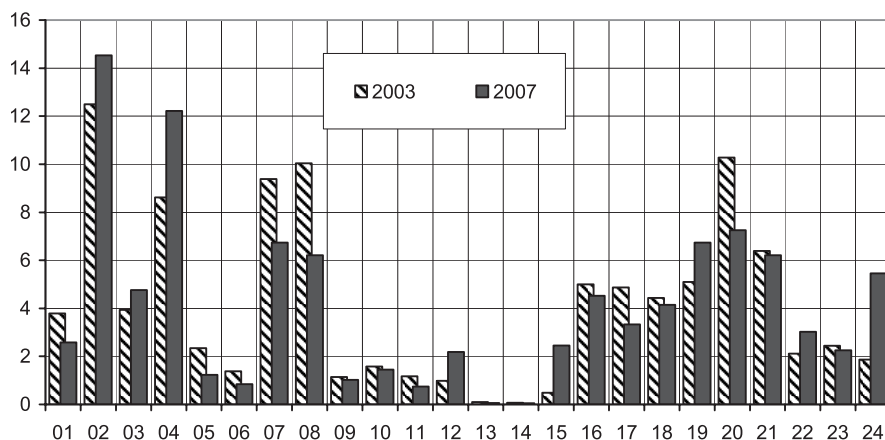
Eksport Polski

Ponad 1/4 polskiego eksportu rolno-spożywczego w 2007 roku przypadła na dwa działy HS, a mianowicie mięso i podroby jadalne (02) oraz produkty mleczarskie (04) – wykres 32, aneksy 21-24. W latach 2003-2007 znaczenie tych grup towarów w polskim wywozie – podobnie jak znaczenie tytoniu i wyrobów tytoniowych – zwiększyło się²⁸. Szczególnie silny wzrost

²⁸ Wzrost znaczenia mięsa i produktów jadalnych w eksporcie rolno-spożywczym Polski miał miejsce mimo spadku absolutnych wielkości eksportu tych towarów do krajów trzecich w latach

(blisko trzykrotny) dotyczył tej ostatniej grupy. Jednocześnie po akcesji miał miejsce dość znaczny spadek udziału w eksporcie rolno-spożywczym Polski owoców i warzyw. Osłabienie dynamiki ich wywozu wynikało po części z zakazu importu polskich produktów pochodzenia roślinnego i mięsa, nałożonego przez Rosję w listopadzie 2005 roku.

Wykres 32. Udział poszczególnych działów HS w eksporcie rolno-spożywczym Polski (w procentach)

Najważniejszymi pozycjami w polskim eksporcie rolno-spożywczym (według czterocyfrowej klasyfikacji HS) w 2007 roku były: drób i wyroby drobiowe (0207), chleb i inne wyroby piekarnicze (1905), a także wyroby tytoniowe (2402) – aneks 37. Zaskakujące jest to, że eksport papierosów zwiększył się z 43 mln USD w 2003 roku do 626 mln USD w 2007 roku. W analizowanym okresie blisko 13-krotnie wzrósł wywóz z Polski mięsa wołowego (0201), a eksport oleju rzepakowego, rzepikowego i gorczycowego zwiększył się z 0,5 mln USD w 2003 roku do ponad 223 mln USD w 2007 roku.

Import Polski

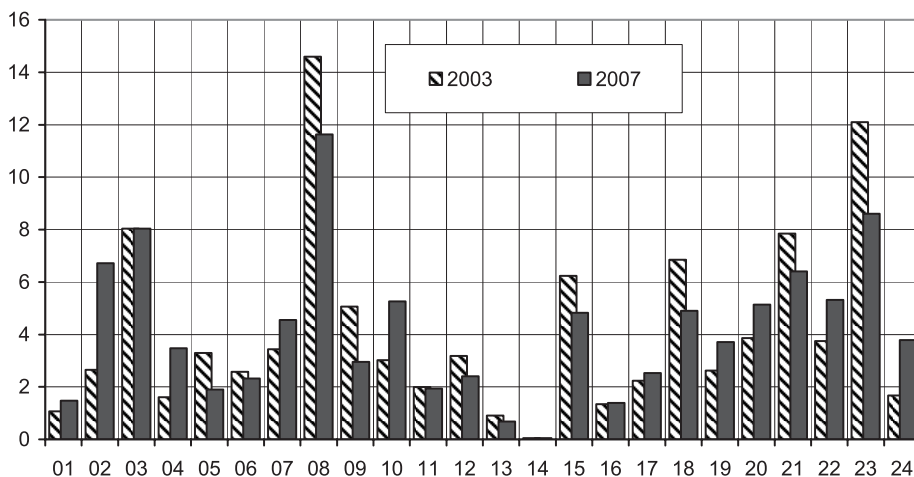
Największe znaczenie w imporcie rolno-spożywczym Polski w 2007 roku miały owoce i orzechy jadalne (08), pozostałości i odpady przemysłu spożywczego oraz pasze dla zwierząt (23), a także ryby i owoce morza

2003-2007, a głównie w latach 2006-2007, po nałożeniu przez Rosję embarga na import mięsa z Polski. Zaistniała sytuacja spowodowała przesunięcie dostaw polskiego mięsa z rynku rosyjskiego na rynek Wspólnoty.

(03) – wykres 33, aneks 21-24. Po akcesji pozycja tych dwóch pierwszych grup towarów zmniejszyła się, a ostatniej – wzrosła. Dość istotnie zwiększyło się znaczenie dostaw mięsa i podrobów jadalnych (02), zbóż (10), a także tytoniu i wyrobów tytoniowych (24). Warto zauważyć, że w przeciwieństwie do eksportu, w imporcie towarów z działu 24 dominuje nieprzetworzony tytoń.

Najważniejszymi pozycjami w polskim imporcie rolno-spożywczym w 2007 roku było mięso wieprzowe (0203) oraz makuchy i inne pozostałości stałe z ekstrakcji oleju sojowego (2304) – po 5,4% (aneks 38). W latach 2003-2007 wartość dostaw wieprzowiny wzrosła ponad siedmiokrotnie, podczas gdy import produktów z drugiej grupy zwiększył się jedynie o 76%²⁹. Interesujące jest to, że import owoców cytrusowych (0805) i bananów (0803) wzrastał po akcesji wolniej niż dostawy artykułów rolno-spożywczych ogółem. Wartość importu tych owoców w 2007 roku stanowiła odpowiednio 154% i 177% poziomu z 2003 roku.

Wykres 33. Udział poszczególnych działów HS w imporcie rolno-spożywczym Polski (w procentach)

Podsumowując, obawy wielu eurosceptyków o możliwym „zalaniu polskiego rynku” żywnością pochodzącą z UE nie sprawdziły się. Wręcz przeciwnie, polskie towary rolno-spożywcze cieszyły się dużym zainteresowaniem.

²⁹ Polska eksportowała głównie tusze i półtusze wieprzowe oraz pozostałe mięso wieprzowe, tj. przodki i ich kawałki, boczek i jego kawałki, schaby i ich kawałki i in. (020319), a importowała – szynki, łopatki i ich części (020312).

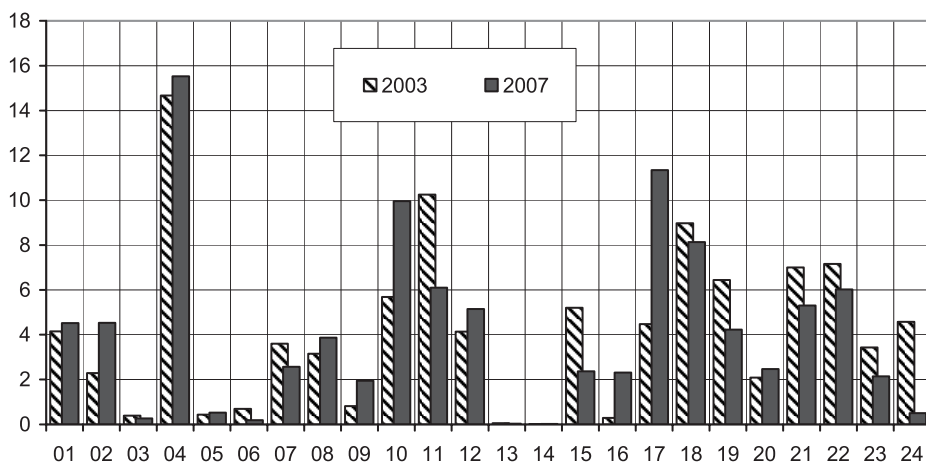

sowaniem w państwach Piętnastki (a także pozostałych NPC). Ich eksport na rynek Wspólnoty przewyższał import z tego kierunku, co miało odzwierciedlenie w systematycznie rosnącej nadwyżce w handlu rolno-spożywczym z tymi krajami³⁰.

Eksport Słowacji

Ponad 15% słowackiego eksportu rolno-spożywczego po akcesji przypadało na produkty mleczarskie (04) – wykres 34, aneksy 25-28. Ich udział w analizowanym okresie wzrósł jednak tylko nieznacznie. W dużo większym stopniu na znaczeniu zyskał m.in. cukier i wyroby cukiernicze (17) – blisko trzykrotny wzrost w latach 2003-2007, zboża (10) oraz mięso i podroby jadalne (02). Jednocześnie spadek udziału dotyczył eksportu produktów przemysłu młynarskiego (11), tłuszczów i olejów pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego (15), a także tytoniu i wyrobów tytoniowych (24). W tej ostatniej grupie gwałtowny spadek udziału (ponad ośmiokrotny w latach 2003-2007) wynikał z absolutnego spadku wartości eksportu tych wyrobów.

Wykres 34. Udział poszczególnych działów HS w eksporcie rolno-spożywczym Słowacji (w procentach)

Najważniejszą pozycją w eksporcie rolno-spożywczym Słowacji w 2007 roku (według czterocyfrowej klasyfikacji HS) były czekolada i po-

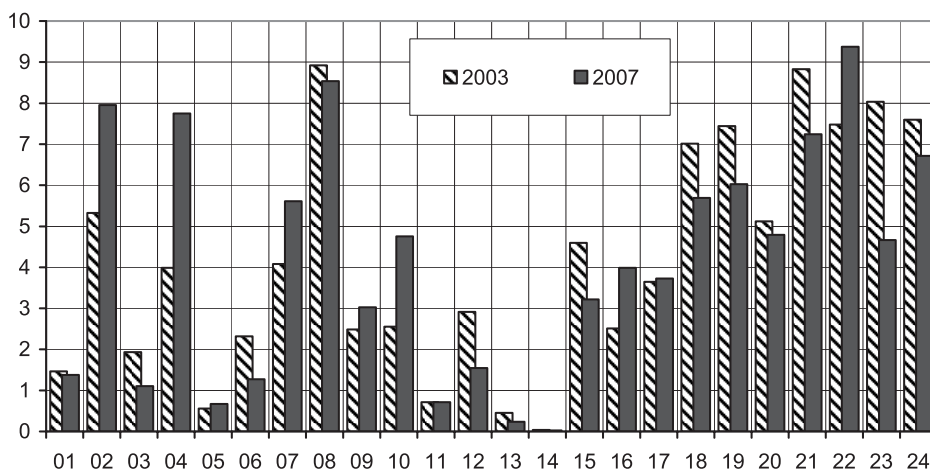
³⁰ J. Rowiński, *Handel rolno-spożywczy – co się zmieniło po akcesji?*, „Wspólnoty Europejskiej” 2005, nr 4.

zostałe wyroby czekoladowe (1806) – aneks 39. Ponad połowa eksportu tych wyrobów trafiała na rynki pozostałych nowych państw członkowskich. Szczególnie wysoka dynamika wzrostu cechowała po akcesji eksport cukru (1701) – ponad 21-krotny wzrost wartości eksportu w latach 2003-2007, pszenicy (1001) – 23-krotny wzrost oraz nasion rzepaku lub rzepiku (1205) – 32-krotny wzrost.

Import Słowacji

Po akcesji w imporcie rolno-spożywczym Słowacji udział dwóch do niedawna najważniejszych grup towarów, a mianowicie owoców i orzechów jadalnych (08) oraz różnych przetworów spożywczych (21) zmniejszył się (wykres 35, aneksy 25-28). Z kolei wystąpił duży wzrost znaczenia napojów bezalkoholowych, alkoholowych i octu (22), mięsa i podrobów jadalnych (02), a także produktów mleczarskich (04) w imporcie tego kraju. Na te pięć grup towarów przypadało w 2007 roku ponad 40% słowackiego eksportu rolno-spożywczego.

Wykres 35. Udział poszczególnych działów HS w imporcie rolno-spożywczym Słowacji (w procentach)

Najważniejszymi pozycjami w imporcie rolno-spożywczym Słowacji w 2007 roku były: wyroby tytoniowe (2402), mięso wieprzowe (0203), a także czekolada i pozostałe wyroby czekoladowe (1806) – aneks 40. Stanowiły one ponad 15% importu rolno-spożywczego Słowacji. Natomiast szczególnie wysoka dynamika wzrostu w pierwszych latach członkostwa

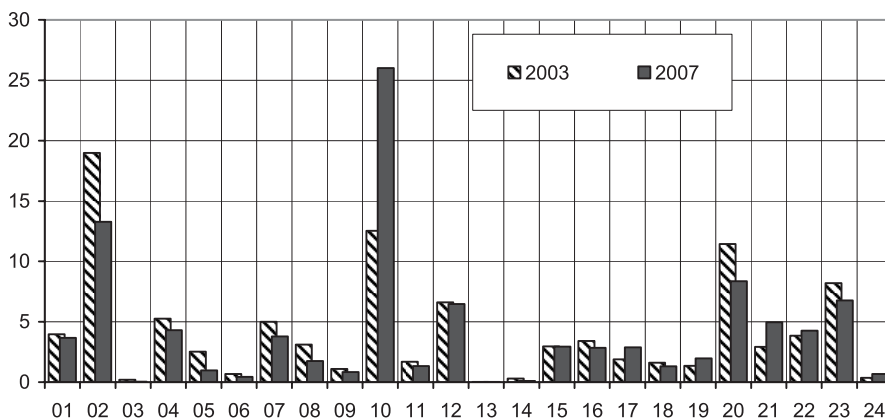
cechowała import nieprzetworzonego mleka i śmietany (0401) – blisko 24-krotny w latach 2003-2007 oraz import kielbasy i podobnych wyrobów z mięsa (1601) – ponad 12-krotny wzrost.

Podsumowując, po akcesji w słowackim eksporcie rolno-spożywczym miał miejsce znaczny wzrost udziału cukru i wyrobów cukierniczych oraz zbóż. Te grupy towarów, obok produktów mleczarskich, stanowiły podstawę słowackiego eksportu. Rosnąca siła nabywcza mieszkańców, rozwój przemysłu przetwórczego, a także ograniczona krajowa podaż artykułów rolno-spożywczych były natomiast przyczyną silnego wzrostu znaczenia mięsa i podrobów jadalnych, warzyw oraz produktów mleczarskich (głównie mleka) w imporcie rolno-spożywczym Słowacji³¹.

Eksport Węgier

W 2007 roku blisko 40% węgierskiego eksportu artykułów rolno-spożywczych przypadało na produkty dwóch działów HS (wykres 36, aneksy 29-32). Były to zboża (10), a w szczególności kukurydza oraz mięso i podroby jadalne (02). Po akcesji udział zbóż w eksporcie Węgier zwiększył się ponad dwukrotnie do poziomu 26% w 2007 roku, natomiast udział mięsa spadł o ponad 5 p.p. i na koniec analizowanego okresu wyniósł 13%. Dość istotne znaczenie miały ponadto przetwory z warzyw, owoców lub orzechów (20) oraz pozostałości i odpady przemysłu spożywczego i pasze dla zwierząt (23). W analizowanym okresie udział tych towarów w eksporcie Węgier zmniejszył się.

Wykres 36. Udział poszczególnych działów HS w eksporcie rolno-spożywczym Węgier (w procentach)

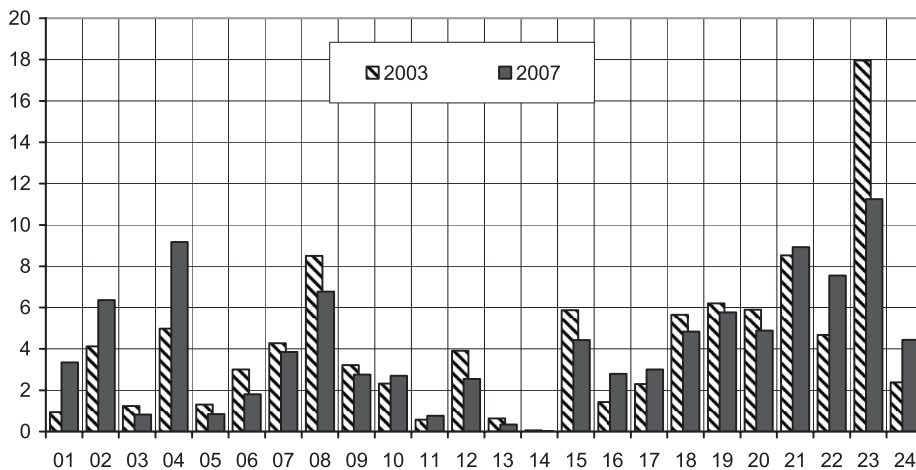
³¹ Report on Agriculture and Food Sector in the Slovak Republic 2008, Ministry of Agriculture of the Slovak Republic, Bratislava 2008, <http://www.land.gov.sk/en/index.php?navID=16&id=20>

Węgierski eksport rolno-spożywczy charakteryzował się w 2007 roku dość wysokim stopniem koncentracji (aneks 41). Na pięć najważniejszych pozycji przypadało ponad 42% wartości eksportu rolno-spożywczego ogółem. Wśród tych grup towarów znalazły się dwa rodzaje zbóż, tj. kukurydza (1005) i pszenica (1001), dwa rodzaje mięsa, tj. mięso wieprzowe (0203) i drobiowe (0207) oraz preparaty do karmienia zwierząt (2309).

Import Węgier

Największe znaczenie w imporcie rolno-spożywczym Węgier miały w 2007 roku produkty działu 23, a mianowicie pozostałości i odpady przemysłu spożywczego i pasze dla zwierząt (wykres 37, aneksy 29-32). W porównaniu z 2003 rokiem ich udział dość istotnie zmniejszył się (spadek o blisko 7 p.p.). Jednocześnie w pierwszych latach członkostwa w UE w dostawach na rynek węgierski na znaczeniu zyskały m.in.: produkty mleczarskie (04), napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet (22), mięso i podroby jadalne (02), zwierzęta żywe (01) oraz tytoń i wyroby tytoniowe (24).

Wykres 37. Udział poszczególnych działów HS w imporcie rolno-spożywczym Węgier (w procentach)

Do najważniejszych pozycji w imporcie rolno-spożywczym Węgier w 2007 roku (według czterocyfrowej klasyfikacji HS) należały: makuchy i inne pozostałości stałe z ekstrakcji oleju sojowego (2304), czekolada i pozostałe wyroby czekoladowe (1806), pozostałe przetwory spożywcze (2106) oraz sery i twaróg (0406) – aneks 42. Wysoka dynamika wzrostu

importu poszczególnych grup towarowych dotyczyła wyrobów tytoniowych (18-krotny wzrost), nieprzetworzonego mleka i śmietany (24-krotny wzrost) oraz świń żywych (wzrost ze 150 tys. USD w 2003 roku do ponad 87 mln USD w 2007 roku). Lawinowo rosnącemu importowi żywych świń towarzyszył malejący ich eksport, dla którego głównym rynkiem zbytu były kraje trzecie.

Podsumowując, kukurydza była najważniejszym produktem w węgierskim eksporcie rolno-spożywczym. Jej znaczenie po akcesji systematycznie wzrastało i w 2007 roku przypadało na nią ponad 17% eksportu artykułów rolno-spożywczych. Po przystąpieniu do UE, wyraźnie zmalał wywóz mięsa i podrobów jadalnych, a w szczególności wieprzowiny. Przyczyniła się do tego m.in. likwidacja systemu refundacji do eksportu tego mięsa, stosowana przez Węgry przed przystąpieniem do Unii Europejskiej. Po 1 maja 2004 roku węgierska wieprzowina stała się mniej konkurencyjna cenowo na rynku Wspólnoty. W rezultacie wzrost eksportu tego mięsa uległ znacznemu spowolnieniu, co spowodowało zmniejszenie pogłowia trzody chlewnej³². Zmiany te znalazły odzwierciedlenie w rosnącym po akcesji imporcie mięsa i podrobów jadalnych, a w szczególności wieprzowiny. Dość wyraźnie wzmocniła się ponadto w węgierskim imporcie pozycja produktów mleczarskich. Rosnące ich spożycie, przy stabilnej podaży krajowej, zostało uzupełnione dostawami z zagranicy³³.

1.3.2. Saldo obrotów handlowych według działów HS w ujęciu geograficznym

Saldo obrotów handlowych – zarówno w wartościach bezwzględnych, jak i w relacji do eksportu bądź obrotów – jest jednym z najprostszych mierników konkurencyjności. W sytuacji gdy eksport danych towarów jest wyższy niż ich import można wnioskować, że są one na tyle konkurencyjne na rynkach zagranicznych (pod względem ceny, jakości itp.), iż możliwe jest osiągnięcie nadwyżki. W odwrotnym przypadku – gdy import jest wyższy niż eksport można wnioskować o relatywnie niskiej konkurencyjności eksportowanych towarów. Większość wskaźników konkurencyjności w han-

---

³² *Annual Market Report on Cereal, Meat, Milk, Fruit and Vegetable and Wine in 2004*, Research Institute for Agricultural Economics (AKI), Budapest 2005, s. 4, http://www.akii.hu/gazdel/_framese.htm.

³³ Wzrost importu nie dotyczył tylko produktów mleczarskich, tj. jogurtów, serów, kefiru i in., ale także nieprzetworzonego mleka. Wartość jego dostaw na rynek węgierski zwiększyła się z niespełna 1 mln USD w 2003 r. do blisko 70 mln USD w 2007 r.

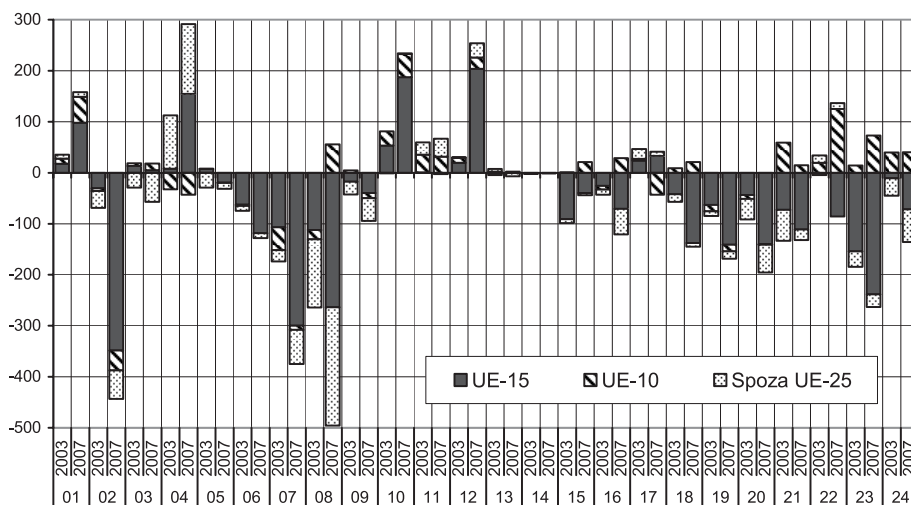
dlu bazuje na danych o charakterze i wielkości salda obrotów handlowych. Wśród tych wskaźników są przede wszystkim wskaźnik Lafay'a (por. pkt 2.1), a także wskaźnik RCA w formule logarytmicznej (por. pkt 2.2).

Czechy

W pierwszych latach członkostwa w UE deficyt obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Czech systematycznie się pogłębiał. Po akcesji nastąpiło znaczne pogorszenie ujemnego bilansu handlowego mięsa i produktów jadalnych (02), owoców i orzechów jadalnych (08), a także warzyw (07) – wykres 38. Jak już wspomniano, przyczyną pogłębienia się deficytu w handlu mięsem był szybki wzrost importu tańszych rodzajów wieprzowiny oraz niższa dynamika eksportu, wskutek zmniejszenia produkcji krajowej³⁴.

Poprawa salda obrotów handlowych dotyczyła m.in.: produktów mleczarskich (04), nasion i owoców oleistych, roślin przemysłowych (12), zbóż (10) oraz napojów (22). Wśród tych ostatnich tradycyjnymi towarami eksportowymi były piwo i sól. W handlu produktami mleczarskimi udało się osiągnąć nadwyżkę z krajami trzecimi, podczas gdy saldo w obrotach handlowych artykułami rolno-spożywczymi ogółem było ujemne i systematycznie się zmniejszało.

Wykres 38. Saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Czech w ujęciu geograficznym według działów HS (w mln USD)

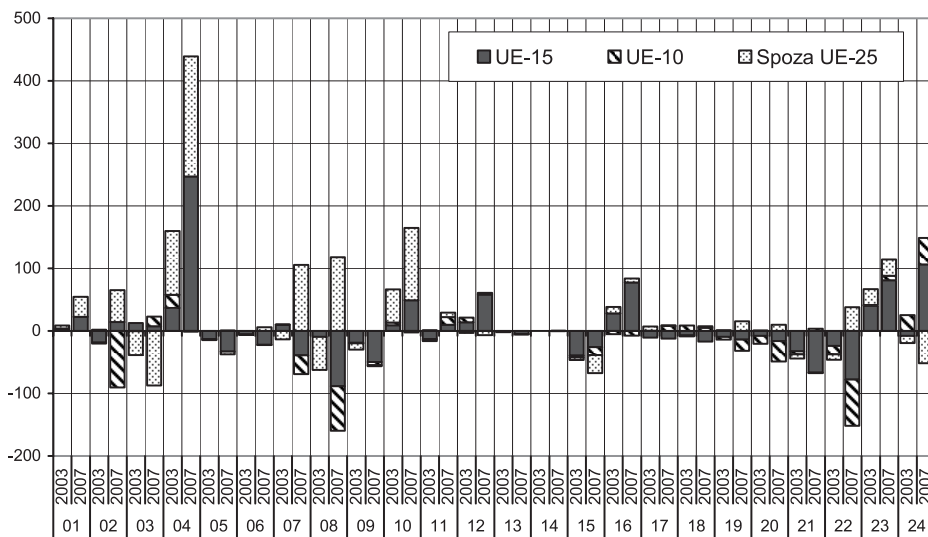
³⁴ D. Vaněk, J. Mezera, L. Mejstříková, *Przemysł spożywczy w Republice Czeskiej*, op. cit., s. 67-93.

Podsumowując, długa tradycja przetwórstwa mleka na terenie Czech, relatywnie wysoka jakość mleka oraz napływ zagranicznych inwestycji były głównymi przyczynami poprawy konkurencyjności w handlu produktami mleczarskimi³⁵.

Litwa

Po akcesji litewski handel zagraniczny artykułami rolno-spożywczymi charakteryzowało dodatnie i rosące saldo obrotów handlowych. Źródłem tej nadwyżki były głównie produkty mleczarskie (04), a ponadto zboża (10), pozostałości i odpady przemysłu spożywczego, gotowe pasze dla zwierząt (23) oraz tytoń i wyroby tytoniowe (24) – wykres 39. Wskutek reeksportu polskich warzyw i owoców Litwa notowała dodatnie saldo w handlu tymi produktami z krajami trzecimi (a ujemne w handlu z państwami UE-15 oraz UE-10), a w szczególności z Rosją (w sumie ponad 200 mln USD w 2007 roku).

Wykres 39. Saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Litwy w ujęciu geograficznym według działów HS (w mln USD)

³⁵ Przykładem zagranicznych inwestycji w sektorze mleczarskim Czech był włoski zakład produkcji i przetwórstwa mleka *Casearia Brazzale*, a także niemiecki – *Müller*. Pierwszy z nich jest producentem dobrze znanego sera parmezan o nazwie „Gran Moravia”, natomiast drugi zakład produkuje głównie na rynek krajowy, Por. *Competitiveness Report Czech Republic*, UniCredit Bank, January 2008, <http://www.zaba.hr/info/abo/news/Publikacije/CEE/Competitiveness%20Report%20Czech%20Republic,%20sijecanj%202008.pdf>; I. Boskova, *Competitiveness of Czech Milk Sector on the EU Market*, Paper prepared for presentation at the 98th seminar of the EAAE, Chania, Crete, Greece, 29 June – 2 July, 2006, <http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/10035/1/sp06bo04.pdf>.

Źródłem nadwyżki w obrotach handlowych tytoniem i wyrobami tytoniowymi był głównie handel z państwami UE-15 i UE-10, podczas gdy z krajami trzecimi pogłębiał się deficyt obrotów handlowych.

Należy podkreślić, że pozycja konkurencyjna litewskiego sektora mleczarskiego po akcesji istotnie się poprawiła³⁶. Przystąpienie do UE było dla producentów i przetwórców mleka niezwykle ważnym wyzwaniem. Większość mleka była produkowana w małych gospodarstwach³⁷, posiadających krowy o niskiej mleczności, która odpowiadała zaledwie 70% średniej mleczności w Unii Europejskiej³⁸. Wzrost zapotrzebowania na mleko sprawił, że jego ceny po akcesji szybko wzrosły. Było to silnym bodźcem do poprawy wydajności gospodarstw mlecznych. Mimo zwiększenia przeciętnej wielkości stad krów mlecznych oraz wzrostu mleczności, a w rezultacie skupu mleka, nie udało się w całości pokryć zapotrzebowania na ten surowiec i konieczny był jego import (głównie z Łotwy)³⁹.

Dzięki restrukturyzacji branży przetwórstwa mleka, dokonanej jeszcze przed akcesją, krajowi przetwórcy byli w relatywnie dobrej sytuacji. Niemniej, wskutek załamania się eksportu serów do Stanów Zjednoczonych byli oni zmuszeni do poszukiwania nowych rynków zbytu. Litewscy producenci elastycznie zareagowali jednak na zmiany rynkowe, przykładając ogromną wagę do marketingu oraz szukania nowych rynków zbytu na swoje produkty⁴⁰.

Polska

Systematyczna poprawa polskiego salda obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi po akcesji wynikała głównie z rosnącej nadwyżki w handlu dwóch grup towarów, tj. mięsa i podrobów jadalnych (02) oraz produktów mleczarskich (04) – wykres 40. Struktura geograficzna salda handlowego w tych grupach towarów była zbliżona do struktury geograficznej polskiego eksportu i importu rolno-spożywczego. Największe znaczenie miały państwa UE-15, głównie Niemcy, a relatywnie mniejsze znaczenie – pozostałe nowe państwa członkowskie oraz kraje trzecie.

³⁶ D. Drabik, L. Bartova, *Impact of the EU enlargement on agri-food trade specialisation in Lithuania and Latvia*, Žemės Ūkio Mokslai, 2007, http://images.katalogas.lt/maleidykla/ZUpried/ZemPr_125_131.pdf.

³⁷ Przeciętna wielkość stada bydła mlecznego wynosiła w 2003 roku jedynie 2,3 krowy.

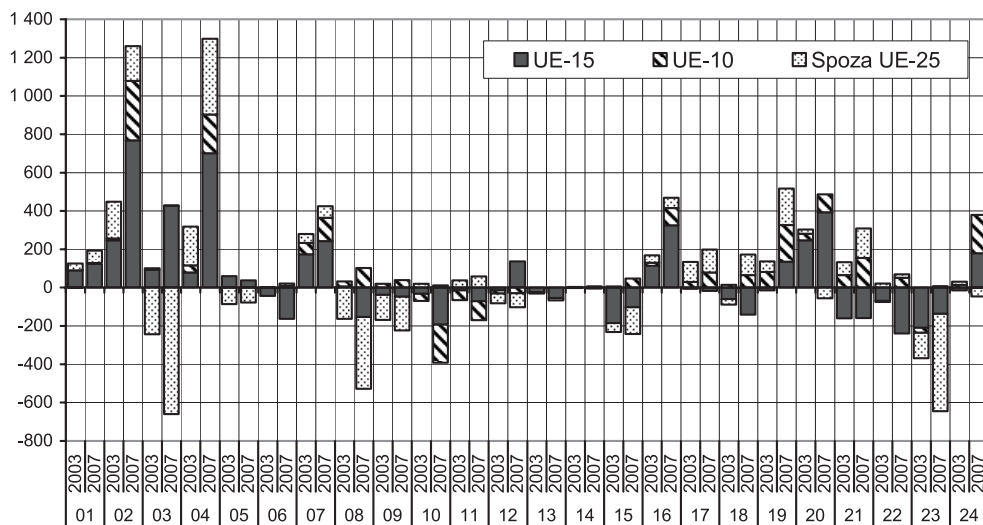
³⁸ R. Melnikienė i in., *Rozwój sektora żywnościowego po akcesji Litwy do UE*, op. cit., s. 187-229.

³⁹ *Agriculture and Food Sector in Lithuania 2007*, op. cit.

⁴⁰ R. Melnikienė i in., *Rozwój sektora żywnościowego po akcesji Litwy do UE*, op. cit., s. 187-229.

Wykres 40. Saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Polski w ujęciu geograficznym według działów HS (w mln USD)

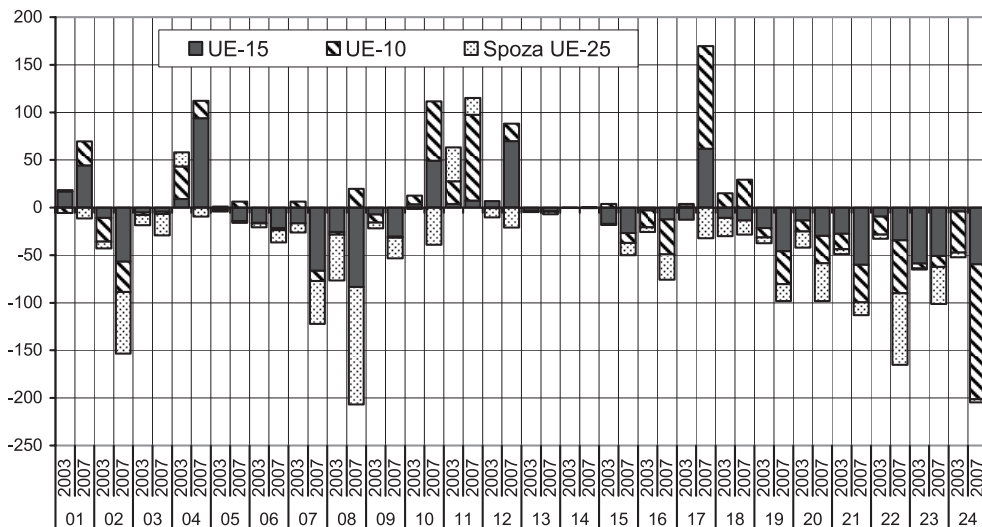
W Polsce, podobnie jak na Litwie, nastąpiła wyraźna poprawa salda obrotów handlowych tytoniem i wyrobami tytoniowymi, przy czym głównymi rynkami zbytu tych wyrobów były państwa Piętnastki oraz państwa UE-10. Ponad 70% nadwyżki w handlu rolno-spożywczym Polski (blisko 2 mld USD) tworzyły tylko 4 pozycje, tj.: mięso z drobiu i podroby jadalne, wołowina, mleko w proszku i sery.

Słowacja

Rosnąca po akcesji do Unii Europejskiej nierównowaga obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Słowacji wynikała głównie ze wzrostu deficytu z krajami spoza UE-25 (wykres 41). Zjawisko to występowało przede wszystkim w handlu następującymi grupami towarów: owoce i orzechy jadalne (08), mięso i podroby jadalne (02), napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet (22). Wyraźnemu pogorszeniu uległo ponadto saldo w handlu tytoniem i wyrobami tytoniowymi (24), zarówno z państwami Piętnastki, jak i z pozostałymi nowymi państwami członkowskimi.

W 2007 roku nadwyżkę zanotowano natomiast w handlu: cukrem i wyrobami cukierniczymi (137 mln USD), produktami przemysłu młynarskiego (115 mln USD) oraz produktami mleczarskimi (103 mln USD).

Wykres 41. Saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Słowacji w ujęciu geograficznym według działów HS (w mln USD)

Węgry

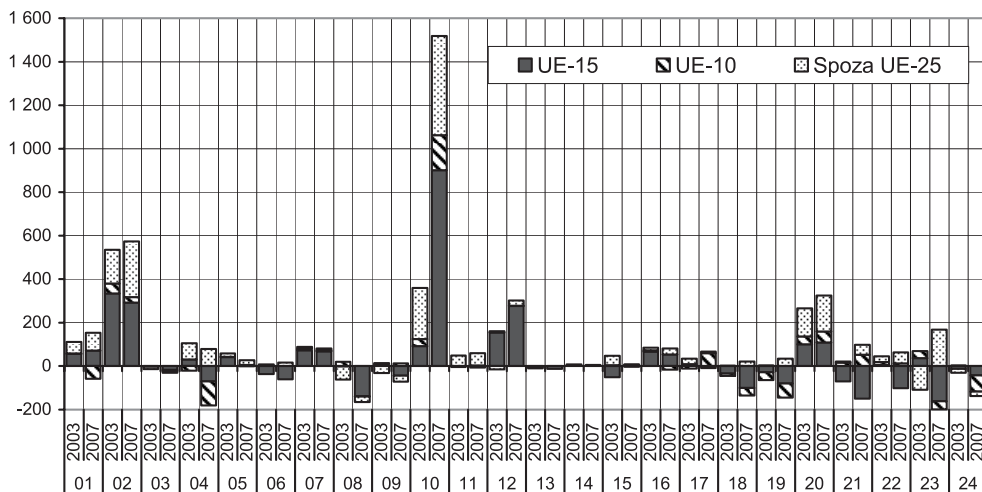
W 2007 roku ponad 68% dodatniego salda obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Węgier przypadało na zboża (10), a w szczególności kukurydzę (wykres 42). W porównaniu z 2003 rokiem wartość tej nadwyżki zwiększyła się o blisko 1,2 mld USD, przekraczając w 2007 roku 1,5 mld USD. Poprawa salda obrotów tymi towarami następowała niemal równomiernie ze wszystkimi trzema grupami państw.

Od wielu lat na zbliżonym poziomie utrzymywała się nadwyżka w handlu mięsem i podrobami jadalnymi, cyrkulując po akcesji wokół 500 mln USD. W 2007 roku dodatnie saldo obrotów handlowych powyżej 200 mln USD cechowało wymianę handlową dwóch grup towarów; były to nasiona i owoce oleiste, rośliny przemysłowe (12) oraz przetwory z warzyw, owoców lub orzechów (20). Wśród tych ostatnich, istotny wpływ na poziom salda obrotów handlowych miał eksport kukurydzy cukrowej w puszkach. W 2007 roku wartość jej wywozu przekroczyła 156 mln USD, co stanowiło blisko 1/3 eksportu wyrobów tego działu.

Wyraźne zmiany po akcesji zaszły w handlu produktami mleczarskimi. Spadek poglobia krów mlecznych, a w rezultacie obniżenie produkcji mleka, rosnące spożycie produktów mleczarskich wskutek wzrostu dochodów

konsumentów, a także rosnące zapotrzebowanie na mleko ze strony przemysłu przetwórczego były przyczyną pogorszenia salda obrotów handlowych produktami sektora mlecznego. W okresie integracji szczególnie wyraźnie zaznaczyły się dwa strumienie importu tych produktów, a mianowicie dostawy na rynek węgierski płynnego mleka i tanich produktów mleczarskich z pozostałych NPC oraz dostawy produktów mleczarskich o wysokiej wartości dodanej z państw Piętnastki. Rosnącej dynamice importu towarzyszyło wyraźne osłabienie w eksporcie tych towarów. Wynikało to głównie z tego, iż przemysł mleczarski na Węgrzech był zorientowany głównie na zaopatrzenie rynku krajowego, a nie na zwiększenie eksportu⁴¹.

Wykres 42. Saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Węgier w ujęciu geograficznym według działów HS (w mln USD)

⁴¹ N. Potori, L. Nyárs, *Doświadczenia węgierskiego sektora rolno-spożywczego związane z integracją z UE*, [w:] *Zmiany w sektorze żywnościowym po rozszerzeniu UE*, Raport PW, nr 57, IERiGŻ-PIB, Warszawa 2007, s. 94-122.

2. Zmiany konkurencyjności handlu rolno-spożywczego nowych państw członkowskich po akcesji do UE

2.1. Wskaźnik Lafay'a w handlu rolno-spożywczym nowych państw członkowskich UE

2.1.1. Istota wskaźnika i interpretacja

Jednym z powszechnie stosowanych wskaźników konkurencyjności handlu zagranicznego jest wskaźnik Lafay'a⁴², będący jedną z odmian wskaźnika ujawnionych przewag komparatywnych (*Revealed Comparative Advantage – RCA*). Bazuje on na strumieniach eksportu i importu danego kraju, a w szczególności na charakterze salda obrotów handlowych. Nadwyżka w handlu daną grupą towarów jest utożsamiana z posiadaniem przewag komparatywnych w eksporcie towarów tej grupy, natomiast deficyt – z brakiem takich przewag.

Wskaźnik Lafay'a obliczono według następującego wzoru⁴³:

$$LFI_j^i = 100 \left(\frac{x_j^i - m_j^i}{x_j^i + m_j^i} - \frac{\sum_{j=1}^N (x_j^i - m_j^i)}{\sum_{j=1}^N (x_j^i + m_j^i)} \right) \frac{x_j^i + m_j^i}{\sum_{j=1}^N (x_j^i + m_j^i)}$$

gdzie x_j^i oraz m_j^i oznaczają eksport i import j -tego produktu (sekcja bądź dział HS) i -tego kraju, N oznacza liczbę dóbr.

Wskaźnik interpretuje się następująco: gdy przyjmuje on wartości wyższe od zera, oznacza to, że badany kraj ma względem zagranicy przewagę komparatywną w eksporcie produktów należących do danej grupy. Natomiast

⁴² Np. A. Zaghini, *Evolution of trade patterns in the new EU member States*, Banca D'Italia, Rome, November 2005.

⁴³ Na potrzeby analizy przyjęto, że liczba dóbr będzie ograniczona tylko do handlu rolno-spożywczego, a zatem $\sum_{j=1}^N (x_j^i + m_j^i)$ i $\sum_{j=1}^N (x_j^i - m_j^i)$ będą oznaczać wyłącznie obroty i saldo obrotów w handlu rolno-spożywczym, a nie w handlu ogółem.

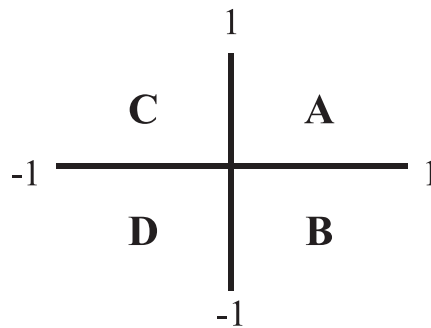
jeżeli wartość obliczonego wskaźnika jest niższa od zera, występuje sytuacja odwrotna, a mianowicie badany kraj nie ma przewagi komparatywnej względem zagranicy w eksporcie tych produktów⁴⁴.

2.1.2. Wskaźniki Lafay'a według działów HS

Na wykresach 43-47 przedstawiono wskaźniki Lafay'a w 2007 roku oraz zmiany ich wartości w latach 2003-2007 w handlu rolno-spożywczym analizowanych państw UE-5 (działy 01-24 HS). Wszystkie wykresy mają jednakową budowę. Na osi poziomej odznaczono wartości wskaźników Lafay'a w 2007 roku, a na osi pionowej zmiany wartości tego wskaźnika w latach 2003-2007. Kombinacja tych dwóch wielkości pozwala podzielić obszar wykresu na cztery pola (rys. 1):

- A dodatni wskaźnik Lafay'a w 2007 roku i wzrost tego wskaźnika w latach 2003-2007,
- B dodatni wskaźnik Lafay'a w 2007 roku i spadek tego wskaźnika w latach 2003-2007,
- C ujemny wskaźnik Lafay'a w 2007 roku i wzrost tego wskaźnika w latach 2003-2007,
- D ujemny wskaźnik Lafay'a w 2007 roku i spadek tego wskaźnika w latach 2003-2007.

Rysunek 1. Schemat wykresów przedstawiających wartość wskaźnika Lafay'a i jego zmiany

⁴⁴ Por. G. Lafay, *The Measurement of Revealed Comparative Advantages*, [w:] M.G. Dagenais and P.A. Muet eds., *International Trade Modeling*, Chapman & Hill, London, 1999.

Przedstawienie obliczeń w takim układzie jest pomocne z punktu widzenia analizy zmian konkurencyjności. W polu A znajdują się bowiem te działy, w których w pierwszych latach członkostwa w UE nastąpiła poprawa pozycji konkurencyjnej i w 2007 roku posiadały przewagi komparatywne w handlu wyrobami tych działów. Pole B obejmuje grupy towarów, które pogorszyły swoją pozycję konkurencyjną w omawianym okresie, a mimo to udało im się utrzymać przewagi komparatywne. Z kolei w polu C znajdują się działy, które mimo poprawy wartości wskaźnika Lafay'a po akcesji nie zdołały osiągnąć przewag komparatywnych w handlu. Natomiast pole D obejmuje działy, w których nastąpiło pogorszenie pozycji konkurencyjnej przy braku przewag komparatywnych w 2007 roku.

Wskaźniki Lafay'a w handlu rolno-spożywczym Czech

W pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej Czechom udało się poprawić swoją pozycję konkurencyjną w handlu rolno-spożywczym ogółem, a w rezultacie najwyższymi wskaźnikami przewag komparatywnych w 2007 roku charakteryzowały się m.in.:

- produkty mleczarskie, jaja i miód (04),
- nasiona i owoce oleiste, rośliny przemysłowe (12),
- zboża (10),
- zwierzęta żywe (01).

Należy podkreślić, że przetwórstwo mleka jest jedną z tradycyjnych gałęzi czeskiego przemysłu spożywczego, a czeskie produkty mleczarskie od lat charakteryzują się wysoką konkurencyjnością na rynkach zagranicznych⁴⁵.

W niektórych grupach towarów rolno-spożywczych nastąpiło pogorszenie ich pozycji konkurencyjnej, a mimo to w 2007 roku udało się utrzymać przewagi komparatywne. Były to m.in.:

- napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet (22),
- produkty przemysłu młynarskiego, sód, skrobie, inulina, gluten pszenny (11),
- cukry i wyroby cukiernicze (17).

Przyczyną spadku wskaźników Lafay'a w handlu produktami działu 22 był m.in. notowany od 2002 roku szybki wzrost konsumpcji napojów bezalkoholowych (głównie wody mineralnej, wody sodowej, smakowych napojów gazowanych). Z jednej strony coraz mniejsza część ich produkcji była przeznaczana na eksport, a z drugiej strony dla urozmaicenia krajo-

⁴⁵ D. Vaněk, J. Mezera, L. Mejstříková, *Przemysł spożywczy w Republice Czeskiej*, op. cit., s. 67-85.

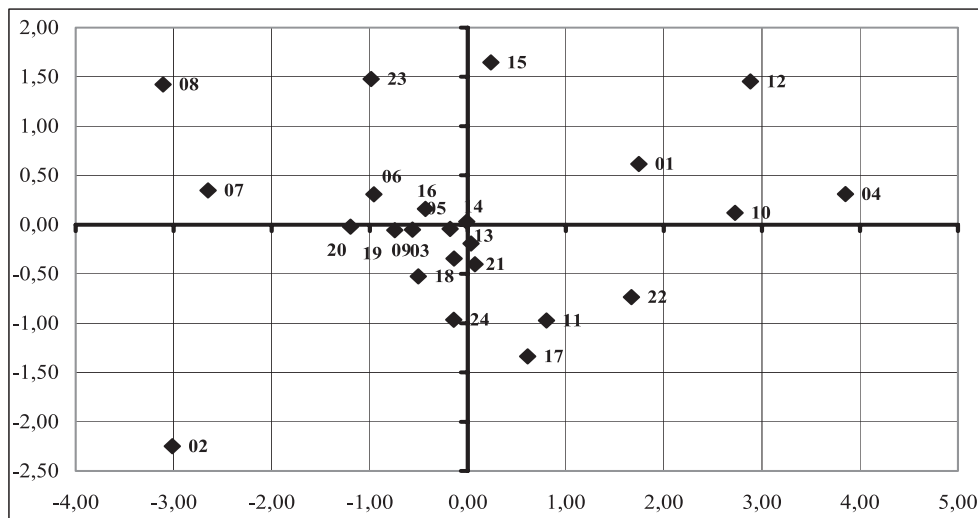
wej oferty szybko wzrastał import tych napojów. Ponadto zniesienie barier w handlu wewnątrzspółnotowym przyczyniło się do zwiększenia dostaw napojów alkoholowych, głównie z państw UE-15.

Mimo wyraźnej poprawy pozycji konkurencyjnej po akcesji, w handlu niektórymi grupami towarów nie osiągnięto przewag komparatywnych. Były to m.in.:

- owoce i orzechy jadalne (08),
- warzywa (07),
- pozostałości i odpady przemysłu spożywczego, gotowe pasze dla zwierząt (23),
- żywe rośliny, kwiaty cięte, liście ozdobne (06).

Niski wskaźnik Lafay'a w handlu owocami wynikał głównie z szybko rosnącego popytu konsumpcyjnego na owoce spoza strefy klimatu umiarkowanego (głównie banany, owoce południowe, winogrona)⁴⁶. Miały one najważniejsze znaczenie w dostawach tej grupy produktów na rynek czeski. W przypadku warzyw, import dotyczył przede wszystkim produktów uprawianych w strefie klimatu umiarkowanego. W 2007 roku blisko połowę czeskiego importu stanowiły ogórki, pomidory i papryka⁴⁷.

Wykres 43. Wskaźniki Lafay'a w handlu rolno-spożywczym Czech w 2007 roku oraz jego zmiany w latach 2003-2007

⁴⁶ Ibidem.

⁴⁷ Po akcesji areał przeznaczony pod uprawę warzyw wykazywał tendencję spadkową. Por. *Green Report Summary 2005*, Ministry of Agriculture of the Czech Republic, Prague 2007.

Po akcesji istotnie pogorszyła się pozycja konkurencyjna Czech w handlu mięsem i podrobami jadalnymi (02). Przyczyną tego był m.in. spadek produkcji wieprzowiny, wynikający ze wzrostu importu taniego mięsa wieprzowego. Czescy producenci nie byli zdolni konkurować z importowanymi produktami, gdyż ich ceny były niższe niż ceny zapewniające opłacalność produkcji⁴⁸.

Podsumowując, najwyższe wskaźniki konkurencyjności charakteryzowały w 2007 roku czeski handel produktami mleczarskimi, nasionami i owocami oleistymi oraz roślinami przemysłowymi, a także zbożem. Najniższe zaś – handel mięsem i podrobami jadalnymi, owocami i orzechami jadalnymi oraz warzywami.

Wskaźniki Lafay’a w handlu rolno-spożywczym Litwy

Mimo znacznego pogorszenia wskaźników Lafay’a po akcesji, najbardziej konkurencyjną grupą towarów w litewskim handlu w 2007 roku były produkty mleczarskie. Zwraca uwagę fakt, że osłabienie pozycji konkurencyjnej miało miejsce przede wszystkim w handlu z krajami trzecimi, a także pozostałymi NPC, natomiast w handlu z krajami Piętnastki w latach 2003-2007 nastąpiła znaczna poprawa. Jak już wspomniano, wynikało to z reorientacji kierunków eksportu litewskich produktów mleczarskich, jaka miała miejsce w ostatnich latach. Wysoka jakość wyrobów, cena relatywnie niska w porównaniu z jakością, aktywność litewskich eksporterów w poszukiwaniu nowych rynków zbytu, a także szereg działań marketingowych promujących markę przyczyniło się istotnie do wzrostu zainteresowania litewskimi produktami mleczarskimi wśród konsumentów krajów UE-15.

Mimo spadku wartości wskaźników Lafay’a, w 2007 roku przewagi komparatywne na Litwie odnotowano w handlu następującymi grupami towarów:

- zboża (10),
- pozostałości i odpady przemysłu spożywczego, gotowe pasze dla zwierząt (23),
- przetwory z mięsa, ryb lub owoców morza (16).

Poprawa pozycji konkurencyjnej po akcesji Litwy do UE przyczyniła się do osiągnięcia bądź wzmocnienia przewag komparatywnych w 2007 roku w handlu m.in. następującymi grupami towarów rolno-spożywczych:

---

⁴⁸ W latach 2001-2006 produkcja wieprzowiny spadła o 23,1% (do 449,3 tys. ton żywej wagi), a równocześnie jej konsumpcja w kraju zmalała tylko o 2,8% (do 572,5 tys. ton wagi żywej), za: D. Vaněk, J. Mezera, L. Mejstříková, *Przemysł spożywczy w Republice Czeskiej*, op. cit., s. 67-85.

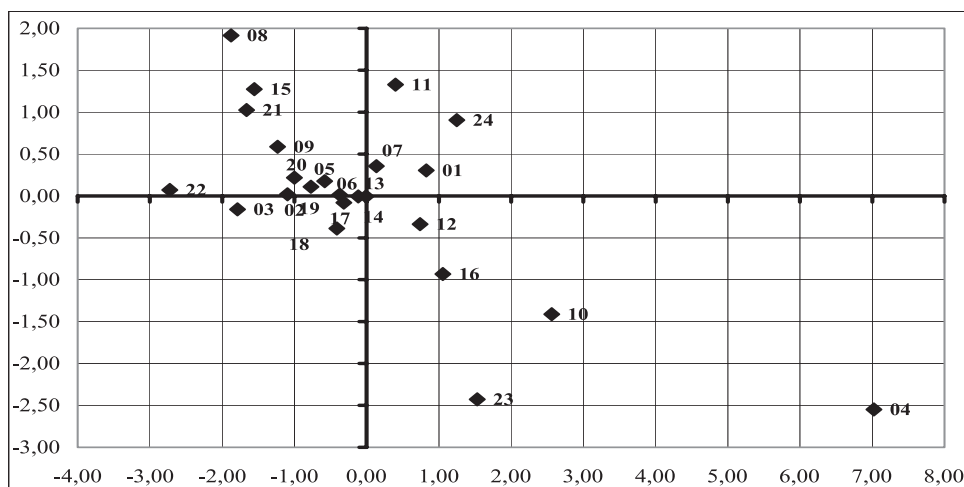
- tytoń i wyroby tytoniowe (24),
- zwierzęta żywe (01),
- produkty przemysłu młynarskiego, sód, skrobie, inulina, gluten pszenny (11).

Należy zauważyć, że w kilku grupach towarów nastąpiła wyraźna poprawa wartości wskaźnika Lafay'a, a mimo to nie udało się osiągnąć przewag komparatywnych w handlu tymi towarami. Były to m.in.:

- owoce i orzechy jadalne (08),
- tłuszcze i oleje pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego (15),
- różne przetwory spożywcze (21),
- kawa, herbata, i przyprawy (09).

W 2007 roku najłabszą pozycją konkurencyjną charakteryzował się litewski handel napojami bezalkoholowymi i alkoholowymi. Mimo dynamicznego wzrostu ich eksportu po akcesji (głównie wino ze świeżych winogron, wyroby alkoholowe, gazowane i niegazowane napoje bezalkoholowe) wskaźnik konkurencyjności Lafay'a zwiększył się jedynie nieznacznie. Wynikało to głównie z szybko rosnącej konsumpcji napojów bezalkoholowych, a w rezultacie z rosnącego popytu importowego i dużych dostaw tych towarów z zagranicy.

Wykres 44. Wskaźniki Lafay'a w handlu rolno-spożywczym Litwy w 2007 roku oraz jego zmiany w latach 2003-2007

Podsumowując, najwyższe wskaźniki konkurencyjności charakteryzowały w 2007 roku litewski handel produktami mleczarskimi, zbożem, a także pozostałościami i odpadami przemysłu spożywczego oraz gotowymi paszami dla

zwierząt. Najniższe zaś – handel napojami bezalkoholowymi i alkoholowymi oraz warzywami. Wskutek reeksportu polskich produktów pochodzenia roślinnego do Rosji, nastąpiła istotna poprawa pozycji konkurencyjnej warzyw.

Wskaźniki Lafay’a w handlu rolno-spożywczym Polski

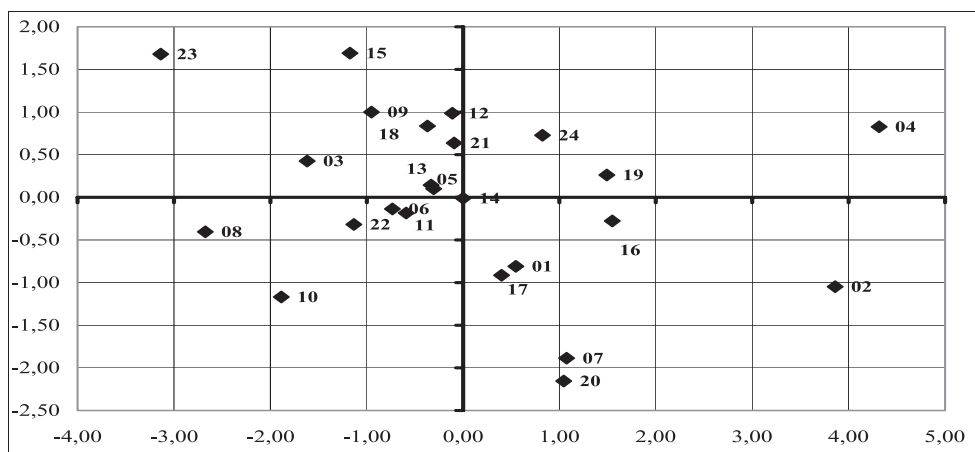
W 2007 roku najwyższe wskaźniki Lafay’a cechowały polski handel produktami mleczarskimi (04) oraz mięsem i podrobami jadalnymi (02) – wykres 45. Odmienne były natomiast kierunki zmian poziomu konkurencyjności tych towarów. W latach 2003-2007 pozycja konkurencyjna Polski w handlu produktami mleczarskimi umocniła się, a w handlu mięsem – osłabiła. Po akcesji poprawa przewag komparatywnych, osiągniętych wcześniej, miała także miejsce w przypadku tytoniu i wyrobów tytoniowych (24) oraz przetworów ze zbóż, mąki, skrobi (11) lub mleka (04), a także pieczywa cukierniczego (19).

W niektórych grupach towarów (podobnie jak w handlu mięsem), mimo spadku wskaźnika Lafay’a po akcesji, udało się utrzymać osiągnięte wcześniej przewagi komparatywne. Dotyczyło to m.in. takich grup towarów jak:

- przetwory z mięsa, ryb lub owoców morza (16),
- przetwory z warzyw, owoców lub orzechów (20),
- warzywa (07),
- zwierzęta żywe (01),
- cukry i wyroby cukiernicze (17).

Szczególnie duży spadek analizowanego wskaźnika zanotowano w przypadku warzyw oraz przetworów z warzyw, owoców lub orzechów.

Wykres 45. Wskaźniki Lafay’a w handlu rolno-spożywczym Polski w 2007 roku oraz jego zmiany w latach 2003-2007

Najsłabsza pozycja konkurencyjna w 2007 roku – mimo znacznego jej umocnienia po akcesji – charakteryzowała handel pozostałościami i odpadami przemysłu spożywczego oraz paszami dla zwierząt (23). W podobnej sytuacji (brak przewag konkurencyjnych w 2007 roku mimo wzrostu wskaźnika po akcesji) znalazły się także:

- tłuszcze i oleje pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego (15),
- ryby i owoce morza (03),
- kawa, herbata, i przyprawy (09).

Wyraźne spadki wskaźnika Lafay’a w handlu niektórych grup towarów pogorszyły słabą pozycję konkurencyjną osiągniętą przed akcesją. W szczególności dotyczyło to następujących grup wyrobów:

- owoce i orzechy jadalne, skórki owoców cytrusowych lub melonów (08),
- zboża (10),
- napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet (22).

Podsumowując, najwyższe wskaźniki konkurencyjności charakteryzowały w 2007 roku polski handel produktami mleczarskimi (04) oraz mięsem i podrobami jadalnymi (02). Najniższe zaś – handel odpadami przemysłu spożywczego oraz gotowymi paszami dla zwierząt (23), a także owocami i orzechami jadalnymi (08). Wyraźne pogorszenie pozycji konkurencyjnej miało miejsce w przypadku warzyw oraz przetworów z warzyw, owoców i orzechów.

Wskaźniki Lafay’a w handlu rolno-spożywczym Słowacji

W 2007 roku najwyższe wskaźniki Lafay’a charakteryzowały słowacki handel zagraniczny cukrem i wyrobami cukierniczymi (17) oraz produktami mleczarskimi (04) – wykres 46. Zwraca uwagę skala poprawy konkurencyjności tej pierwszej grupy, jaka dokonała się po akcesji. Miało to miejsce głównie wskutek dynamicznego wzrostu eksportu cukru białego, który w 2007 roku stanowił blisko połowę wartości słowackiego eksportu produktów działu 17.

Umocnienie posiadanych przed akcesją przewag komparatywnych dotyczyło także handlu m.in. w następujących działach:

- zboża (10),
- nasiona i owoce oleiste, rośliny przemysłowe (12),
- zwierzęta żywe (01).

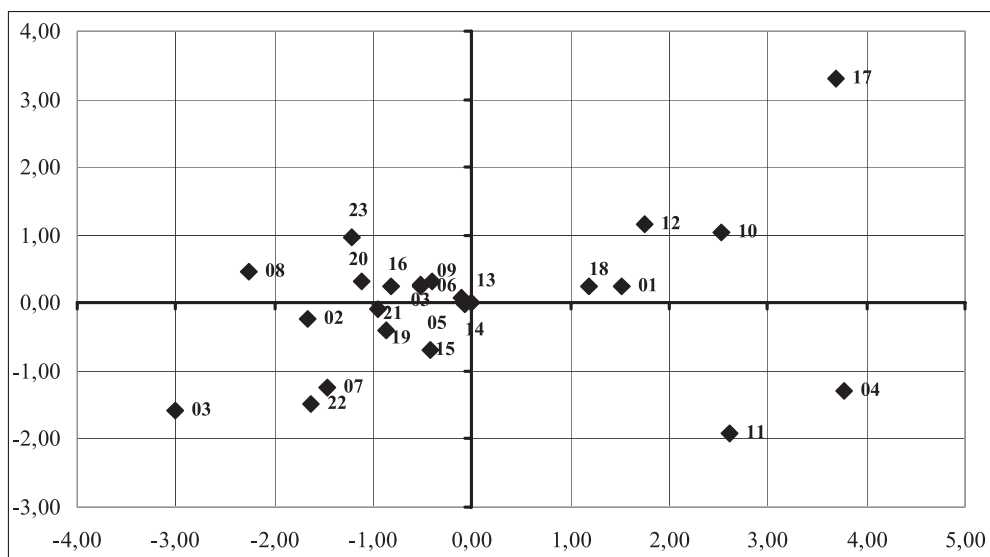
Natomiast po akcesji nastąpił spadek wskaźnika Lafay’a dla produktów mleczarskich (04). Podobna sytuacja (zachowanie w 2007 roku przewag komparatywnych, mimo spadku wartości wskaźnika po akcesji) wystąpiła w handlu produktami przemysłu młynarskiego i in. (11).

Odrębną kategorią były grupy towarów, w których wymianie handlowej, mimo poprawy pozycji konkurencyjnej po akcesji, nie udało się osiągnąć przewag komparatywnych. Były to m.in.:

- owoce i orzechy jadalne (08),
- pozostałości i odpady przemysłu spożywczego, pasze dla zwierząt (23),
- przetwory z warzyw, owoców lub orzechów (20).

Najniższy wskaźnik Lafay'a charakteryzował słowacki handel rybami i owocami morza (03). W latach 2003-2007 jego wartość istotnie się zmniejszyła. Zwraca uwagę fakt, że po akcesji brak przewag komparatywnych w handlu warzywami (07) oraz napojami bezalkoholowymi i alkoholowymi (22) pogłębił się. Podobnie jak w Czechach, można to wyjaśnić rosnącym popytem importowym, a w rezultacie wzrostem importu towarów z wymienionych wyżej działów. Najważniejsze znaczenie miały dostawy na Słowację m.in. gazowanych i niegazowanych napojów bezalkoholowych, wyrobów alkoholowych, papryki, pomidorów, ogórków i marchwi.

Wykres 46. Wskaźniki Lafay'a w handlu rolno-spożywczym Słowacji w 2007 roku oraz jego zmiany w latach 2003-2007

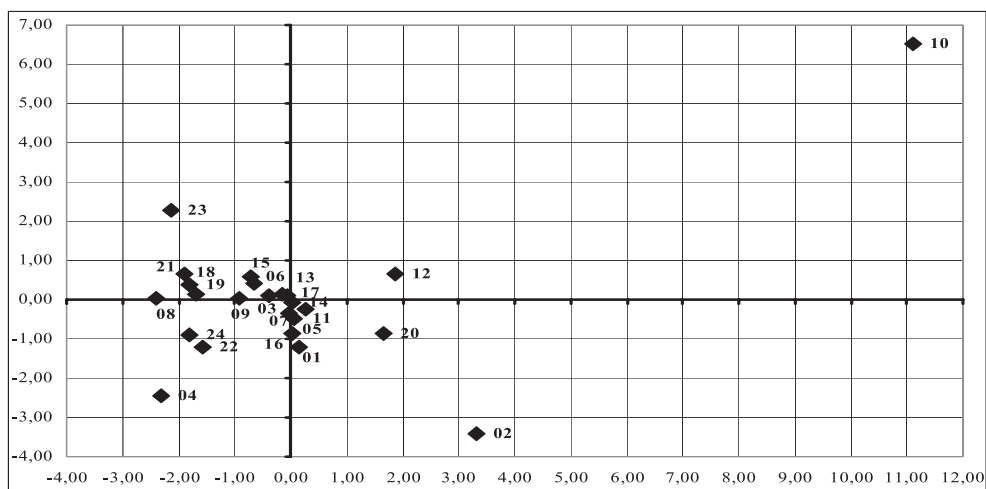
Podsumowując, najwyższe wskaźniki konkurencyjności charakteryzowały w 2007 roku słowacki handel produktami mleczarskimi (04) oraz cukrami i wyrobami cukierniczymi (17). Najniższe zaś – handel rybami i owocami morza (03) oraz warzywami (07). Po akcesji wyraźne wzmocnienie pozycji konkurencyjnej miało miejsce w przypadku cukrów i wyrobów cukierniczych (17).

Wskaźniki Lafay'a w handlu rolno-spożywczym Węgier

W 2007 roku najwyższy wskaźnik Lafay'a na Węgrzech charakteryzował handel zbożami (10), a głównie kukurydzą – wykres 47. Zaskakuje wysokość tego wskaźnika, a także skala zmian jego wartości po akcesji. Wynikało to z osiągnięcia wysokiej nadwyżki w handlu tymi towarami (należy pamiętać, że wskaźnik Lafay'a bazuje przede wszystkim na charakterze i wielkości salda obrotów handlowych). Poprawa pozycji konkurencyjnej, a w rezultacie posiadanie przewag komparatywnych w 2007 roku miało także miejsce w handlu nasionami i owocami oleistymi oraz roślinami przemysłowymi (12).

Relatywnie silna pozycja konkurencyjna cechowała węgierski handel mięsem i podrobami jadalnymi (02). W przeciwieństwie jednak do handlu zbożem (10), po akcesji zanotowano silny spadek wartości analizowanego wskaźnika konkurencyjności. Podobna sytuacja dotyczyła także wymiany handlowej przetworami z warzyw, owoców lub orzechów (20).

Wykres 47. Wskaźniki Lafay'a w handlu rolno-spożywczym Węgier w 2007 roku oraz jego zmiany w latach 2003-2007

Relatywnie wysoki wzrost przewag komparatywnych w latach 2003-2007 miał miejsce w przypadku pozostałości i odpadów przemysłu spożywczego oraz gotowych pasz dla zwierząt (23). Mimo to nie udało się osiągnąć w 2007 roku przewag komparatywnych w handlu tymi towarami. Podobna sytuacja wystąpiła w wymianie handlowej różnymi przetworami spożywczymi (21) oraz tłuszczami i olejami pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego (15).

Warto podkreślić, że jeszcze w 2003 roku węgierski handel produktami mleczarskimi (04) cechowały niewielkie przewagi komparatywne, podczas gdy po czterech latach akcesji nastąpiło istotne pogorszenie pozycji konkurencyjnej w wymianie handlowej tymi wyrobami. W 2007 roku szczególnie niskie wskaźniki Lafay'a występowały w handlu z pozostałymi NPC. Ciekawe jest, że w relacji z krajami trzecimi wymiana handlowa produktami mleczarskimi charakteryzowała się relatywnie wysoką konkurencyjnością (aneks 47). Ponadto, po akcesji istotnie pogłębił się brak przewag komparatywnych dla tytoniu i wyrobów tytoniowych (24) oraz napojów bezalkoholowych i alkoholowych (22).

Podsumowując, po akcesji bardzo silnie wzmocniła się pozycja konkurencyjna Węgier w handlu zbożami (10), a w szczególności kukurydzą. Wysokim wskaźnikiem Lafay'a charakteryzował się także handel mięsem i podrobami jadalnymi (02). W przeciwieństwie do pozostałych analizowanych państw, wyjątkowo niekorzystna sytuacja występowała w handlu produktami mleczarskimi, których pozycja konkurencyjna po akcesji wyraźnie się pogorszyła.

2.2. Wskaźnik ujawnionych przewag komparatywnych (RCA) w eksporcie artykułów rolno-spożywczych nowych państw członkowskich

2.2.1. Istota pomiaru oraz interpretacja

Inną z miar poziomu konkurencyjności eksportu są wskaźniki ujawnionych przewag komparatywnych (*Revealed Comparative Advantage – RCA*). Istota ich polega na określeniu, czy udział danej grupy produktów w eksporcie omawianego kraju jest wyższy/niższy od udziału tej grupy produktów w światowym eksporcie na określony rynek⁴⁹.

⁴⁹ Jest to tzw. „światowy” RCA, w przeciwieństwie do powszechnie stosowanego RCA w formule logarytmicznej, który ma postać:

$$RCA_i = \ln \left(\frac{\frac{X_{ij}}{M_{ij}}}{\frac{\sum X_{ij}}{\sum M_{ij}}} \right)$$

gdzie: RCA_i – wskaźnik ujawnionych korzyści komparatywnych w handlu i -tym produktem, X_{ij} – eksport i -tego produktu przez j -ty kraj, M_{ij} – import i -tego produktu przez j -ty kraj, $\sum X_{ij}$ – eksport globalny j -tego kraju, $\sum M_{ij}$ – import globalny j -tego kraju.

Wskaźniki RCA wyliczono według wzoru:

$$RCA_i = \frac{X_{ij}}{\sum_{i=1}^n X_{ij}} : \frac{X_{iw}}{\sum_{i=1}^n X_{iw}},$$

X_{ij} – eksport *i*-tego produktu przez dany kraj na rynek *m*,

X_{iw} – eksport *i*-tego produktu przez grupę krajów *w* na rynek *m*,

n – liczba produktów (sekcji bądź działów) – tutaj całość wymiany handlowej danego kraju (tj. artykuły rolno-spożywcze, mineralne i przemysłowe).

Gdy wskaźnik przyjmuje wartości większe od 1 (udział danej grupy towarów w eksporcie omawianego kraju jest wyższy od odpowiedniego udziału w światowym eksporcie) – badany kraj posiada ujawnione przewagi komparatywne w eksporcie na określony rynek. W przeciwnym razie, gdy wskaźnik przyjmuje wartości mniejsze od 1 (udział danej grupy towarów w eksporcie omawianego kraju jest niższy niż udział tej grupy towarów w eksporcie światowym) – badany kraj nie posiada ujawnionej przewagi komparatywnej w eksporcie na określony rynek.

W przeciwieństwie do wskaźnika Lafay’a, o posiadaniu/braku ujawnionych przewag komparatywnych będzie decydować nie charakter i wielkość salda obrotów handlowych, ale to, czy udział danego produktu w eksporcie analizowanego kraju na wybrany rynek jest wyższy/niższy niż odpowiedni udział tego produktu w eksporcie wszystkich pozostałych państw świata.

W analizie wyznaczono wskaźniki ujawnionych przewag komparatywnych w eksporcie poszczególnych krajów UE-5 na kilka wybranych rynków *m* (rynek światowy, rynek państw UE-15, UE-10 oraz poza UE-25) w relacji do konkurentów światowych.

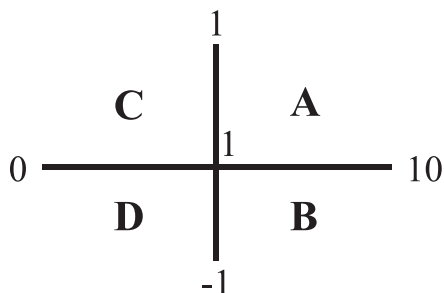
Wskaźnik RCA w formule logarytmicznej jest z metodologicznego punktu widzenia podobny do wskaźnika Lafay’a. Obydwa te mierniki bazują na strumieniach eksportu i importu danego kraju, a w zasadzie na charakterze i wielkości nierównowagi w obrotach handlowych. Z kolei w „światowym” RCA uwzględnia się zazwyczaj tylko eksport, ale poza eksportem danego kraju, pod uwagę jest brany także światowy eksport na badany rynek. Z punktu widzenia teorii handlu międzynarodowego, w badaniu przewag komparatywnych poszczególnych krajów, zasadne jest zatem wykorzystywanie „światowego” wskaźnika RCA.

2.2.2. Wskaźniki RCA według działów HS

Na wykresach 48-52 przedstawiono wskaźniki RCA w 2007 roku oraz ich zmiany w latach 2003-2007 w handlu rolno-spożywczym Czech, Litwy, Polski, Słowacji i Węgier z poszczególnymi grupami państw według działów HS. Wszystkie wykresy mają jednakową budowę. Na osi poziomej odznaczono wartości wskaźników RCA w 2007 roku, a na osi pionowej zmiany wartości tego wskaźnika w latach 2003-2007. W celu zapewnienia jak największej przejrzystości danych dla osi poziomej (wskaźniki RCA) zastosowano logarytmiczną skalę wartości. Kombinacja tych dwóch wielkości pozwala podzielić obszar wykresu na cztery pola (rys. 2):

- A – wskaźnik $RCA > 1$ w 2007 roku i jego poprawa w latach 2003-2007,
- B – wskaźnik $RCA > 1$ w 2007 roku i jego pogorszenie w latach 2003-2007,
- C – wskaźnik $RCA < 1$ w 2007 roku i jego poprawa w latach 2003-2007,
- D – wskaźnik $RCA < 1$ w 2007 roku i jego pogorszenie w latach 2003-2007.

Rysunek 2. Schemat wykresów przedstawiających wartości wskaźnika RCA i jego zmiany

W polu A znajdują się te działy, w których w pierwszych latach członkostwa w UE nastąpiło umocnienie pozycji konkurencyjnej i w 2007 roku posiadały ujawnione przewagi komparatywne w eksporcie tych grup towarów. Pole B obejmuje grupy produktów, które pogorszyły swoją pozycję konkurencyjną w omawianym okresie, a mimo to udało im się utrzymać ujawnione przewagi komparatywne w eksporcie. Natomiast w polu C znajdują się działy, które mimo umocnienia pozycji konkurencyjnej po akcesji nie zdołały osiągnąć ujawnionych przewag komparatywnych. Z kolei pole D obejmuje te grupy towarów, w których nastąpiło pogorszenie pozycji konkurencyjnej przy braku ujawnionych przewag komparatywnych w 2007 roku.

Wskaźniki ujawnionych przewag komparatywnych (RCA) w eksporcie rolno-spożywczym Czech

Analiza konkurencyjności czeskiego eksportu rolno-spożywczego w oparciu o wskaźnik RCA wykazała, że w 2007 roku ujawnione przewagi komparatywne istniały jedynie w eksporcie czterech grup towarów (wykres 48, aneks 48). Były to:

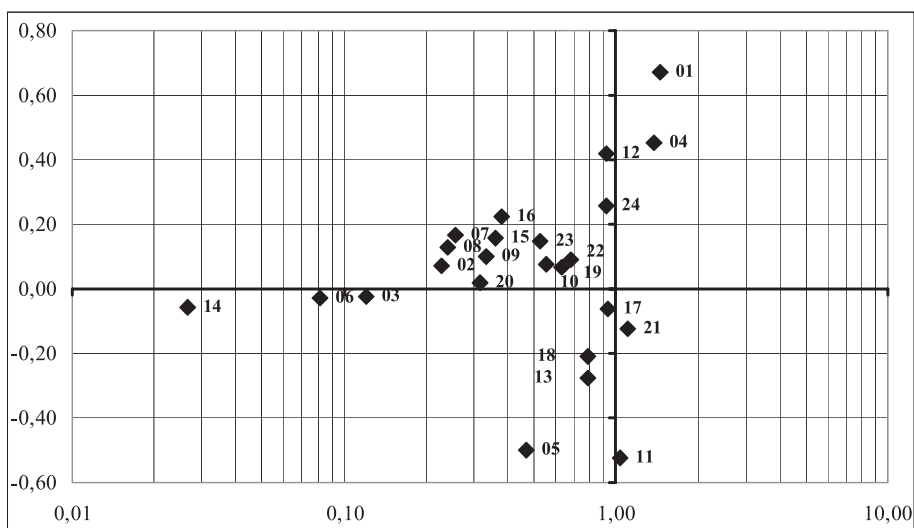
- zwierzęta żywe (01),
- produkty mleczarskie, jaja i miód (04),
- różne przetwory spożywcze (21),
- produkty przemysłu młynarskiego (11).

Należy zaznaczyć, iż jeszcze przed przystąpieniem Czech do UE, w dwóch pierwszych wymienionych grupach towarów brak było ujawnionych przewag komparatywnych, a zauważalna poprawa wystąpiła dopiero po akcesji. Natomiast w eksporcie towarów z dwóch ostatnich grup sytuacja była odwrotna, gdyż po 2003 roku znacznie osłabiła się ich pozycja konkurencyjna.

Wskutek spadku wskaźnika RCA w latach 2003-2007 ujawnione przewagi komparatywne w czeskim eksporcie utraciły:

- szelak, gumy, żywice oraz inne soki i ekstrakty roślinne (13),
- cukry i wyroby cukiernicze (17),
- kakao i wyroby czekoladowe (18).

Wykres 48. Wskaźniki RCA w eksporcie artykułów rolno-spożywczych Czech w 2007 roku oraz jego zmiany w latach 2003-2007

W przypadku ponad połowy grup towarów rolno-spożywczych po akcesji Czech do UE nastąpiła poprawa pozycji konkurencyjnej ich eksportu. Mimo to w 2007 roku nadal charakteryzowały się one brakiem ujawnionych przewag komparatywnych. Szczególnie wyraźna poprawa miała miejsce w odniesieniu do nasion i owoców oleistych oraz roślin przemysłowych (12), a także tytoniu i wyrobów tytoniowych (24).

Najniższe wskaźniki RCA charakteryzowały w 2007 roku eksport materiałów roślinnych do wyplatania (14), żywych roślin, kwiatów ciętych i liści ozdobnych (06) oraz ryb i owoców morza (03).

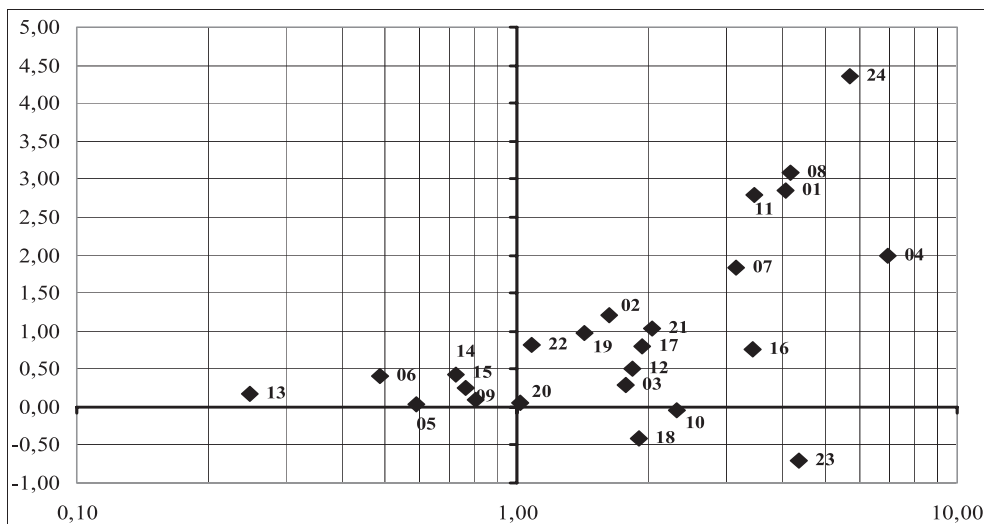
Podsumowując, w 2007 roku posiadanie ujawnionych przewag komparatywnych charakteryzowało około 31% czeskiego eksportu rolno-spożywczego na rynek światowy. Najbardziej konkurencyjnymi grupami towarowymi były: zwierzęta żywe (01), produkty mleczarskie (04), różne przetwory spożywcze (21) oraz produkty przemysłu młynarskiego (11). Po akcesji poprawa pozycji konkurencyjnej dotyczyła około 70% eksportu rolno-spożywczego Czech.

Występowało wyraźne zróżnicowanie wskaźników RCA w eksporcie rolno-spożywczym na rynki poszczególnych grup państw. W 2007 roku w eksporcie na rynki pozostałych NPC aż 17 działów wykazywało istnienie ujawnionych przewag komparatywnych, podczas gdy w eksporcie do państw UE-15 – tylko 2 działy, a do krajów trzecich – 4 działy. Jednocześnie po akcesji poprawa pozycji konkurencyjnej objęła w większym stopniu eksport na rynki krajów UE-15 niż poza Wspólnotę i do państw UE-10.

Wskaźniki ujawnionych przewag komparatywnych (RCA) w eksporcie rolno-spożywczym Litwy

W 2007 roku najwyższe wskaźniki RCA w litewskim eksporcie rolno-spożywczym miały produkty mleczarskie (04) oraz tytoń i wyroby tytoniowe (24). Po akcesji ich pozycja konkurencyjna wyraźnie się umocniła, ale dotyczyło to tylko krajów Piętnastki. W eksporcie tych produktów do pozostałych NPC oraz poza Wspólnotę nastąpił wyraźny spadek przewag komparatywnych. Niemniej, w 2007 roku udział produktów mleczarskich w litewskim eksporcie (ogółem) do krajów trzecich był blisko dziesięciokrotnie większy niż udział tych produktów w światowym eksporcie (ogółem) na te rynki. W eksporcie do pozostałych NPC i do państw UE-15 było to odpowiednio 6,5-krotnie i 5,5-krotnie więcej.

Wykres 49. Wskaźniki RCA w eksporcie artykułów rolno-spożywczych Litwy w 2007 roku oraz jego zmiany w latach 2003-2007

Wyraźne umocnienie silnej pozycji konkurencyjnej w litewskim eksporcie miało miejsce po akcesji w następujących grupach towarów:

- owoce i orzechy jadalne (08),
- zwierzęta żywe (01),
- warzywa (07),
- przetwory z mięsa, ryb i owoców morza (16).

Mimo spadku wartości wskaźników RCA, ujawnione przewagi komparatywne w litewskim eksporcie w 2007 roku wykazywały: pozostałości i odpady przemysłu spożywczego, pasze dla zwierząt (23), kakao i wyroby czekoladowe (18) oraz zboża (10).

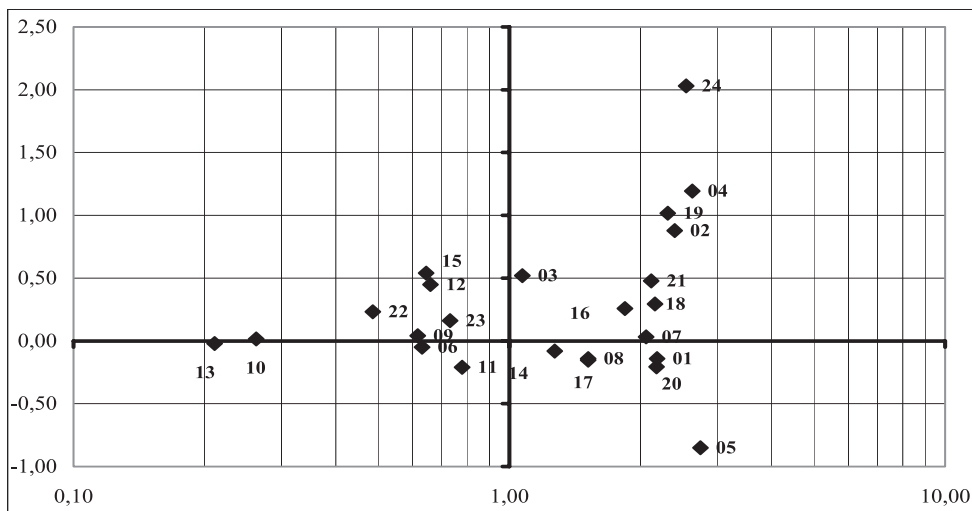
Najniższe wskaźniki konkurencyjności w eksporcie charakteryzowały m.in.: szelak, gumy, żywice oraz inne soki i ekstrakty roślinne (13), żywe rośliny, kwiaty cięte i liście ozdobne (06) oraz pozostałe produkty pochodzenia zwierzęcego (05).

Podsumowując, w 2007 roku aż 97% litewskiego eksportu rolno-spożywczego na rynek światowy posiadało ujawnione przewagi komparatywne. Najbardziej konkurencyjnymi grupami towarowymi były: produkty mleczarskie (04), tytoń i wyroby tytoniowe (24), pasze i karma dla zwierząt (23) oraz owoce i orzechy jadalne (08). Po akcesji poprawa pozycji konkurencyjnej dotyczyła około 80% eksportu rolno-spożywczego Litwy. Ponadto, podobnie jak w przypadku Czech, wzrost wskaźników RCA dotyczył w większym stopniu eksportu do krajów Piętnastki niż do pozostałych NPC i krajów trzecich.

Wskaźniki ujawnionych przewag komparatywnych (RCA) w eksporcie rolno-spożywczym Polski

W polskim eksporcie rolno-spożywczym na rynek światowy najwyższe wskaźniki RCA charakteryzowały pozostałe produkty pochodzenia zwierzęcego (05)⁵⁰, produkty mleczarskie (04) oraz tytoń i wyroby tytoniowe (24) – wykres 50. Pozycja konkurencyjna tych dwóch ostatnich grup po akcesji wyraźnie umocniła się, a pierwszej – osłabiła. W przypadku wyrobów tytoniowych szczególnie wyraźny wzrost przewag komparatywnych miał miejsce w eksporcie do pozostałych NPC (aneks 50). W 2007 roku udział tych wyrobów w polskim eksporcie (ogółem) na rynki państw UE-10 był ponad pięciokrotnie wyższy niż odpowiedni udział w światowym eksporcie (ogółem) na te rynki. Natomiast w eksporcie produktów mleczarskich (04) największa poprawa pozycji konkurencyjnej dotyczyła krajów UE-15, a w dostawach do krajów trzecich wystąpiło znaczne jej pogorszenie.

Wykres 50. Wskaźniki RCA w eksporcie artykułów rolno-spożywczych Polski w 2007 roku oraz jego zmiany w latach 2003-2007

W latach 2003-2007 osłabienie silnej pozycji konkurencyjnej sprzed akcesji nastąpiło w eksporcie zwierząt żywych (01), przetworów z warzyw, owoców lub orzechów (20), cukrów i wyrobów cukierniczych (17), owoców i orzechów jadalnych (08), a także materiałów roślinnych do wyplatania (14).

⁵⁰ W tym głównie jelita, pęcherze i żołądki zwierząt, a także puch.

Warto zauważyć, że z wymienionych działów, w 2007 roku Polska posiadała ujawnione korzyści komparatywne jedynie w eksporcie zwierząt żywych i produktów roślinnych do wyplatania do krajów Piętnastki.

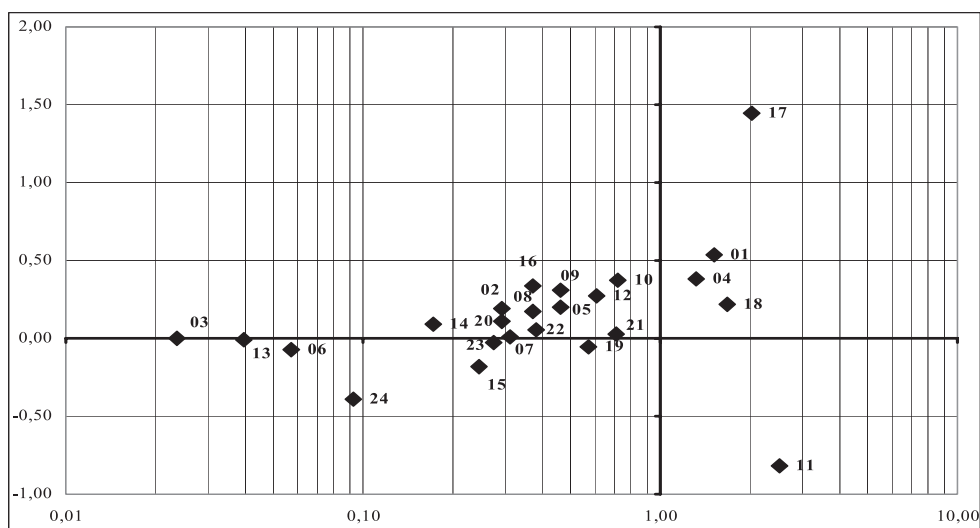
Z punktu widzenia konkurencyjności handlu, pozytywne zmiany po akcesji dotyczyły także napojów bezalkoholowych, alkoholowych i octu (22), tłuszczów i olejów pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego (15), nasion i owoców oleistych oraz roślin przemysłowych (12). Mimo poprawy pozycji konkurencyjnej tych grup towarów, w 2007 roku w ich eksporcie nadal brak było ujawnionych przewag komparatywnych.

Najniższe wskaźniki RCA w polskim eksporcie na rynek światowy występowały w przypadku zbóż (10) oraz szelaku, gumy, żywic, innych soków i ekstraktów roślinnych (13).

Podsumowując, w 2007 roku posiadanie ujawnionych przewag komparatywnych charakteryzowało około 86% polskiego eksportu rolno-spożywczego na rynek światowy. Najbardziej konkurencyjnymi grupami towarowymi były: pozostałe produkty pochodzenia zwierzęcego (05), produkty mleczarskie (04) oraz tytoń i wyroby tytoniowe (24). Po akcesji poprawa pozycji konkurencyjnej dotyczyła około 75% eksportu rolno-spożywczego Polski.

Wskaźniki ujawnionych przewag komparatywnych (RCA) w eksporcie rolno-spożywczym Słowacji

Wykres 51. Wskaźniki RCA w eksporcie artykułów rolno-spożywczych Słowacji w 2007 roku oraz jego zmiany w latach 2003-2007

W 2007 roku w słowackim eksporcie rolno-spożywczym na rynek światowy ujawnione przewagi komparatywne posiadało tylko pięć działów HS (wykres 51). Były to:

- produkty przemysłu młynarskiego (11),
- cukry i wyroby cukiernicze (17),
- kakao i wyroby czekoladowe (18),
- zwierzęta żywe (01),
- produkty mleczarskie (04).

W pierwszych latach członkostwa Słowacji w Unii Europejskiej szczególnie wyraźnie umocniła się pozycja konkurencyjna w dziale cukrów i wyrobów cukierniczych (17). Wysokie wskaźniki RCA w tej grupie towarów (a także w pozostałych czterech) występowały w słowackim eksporcie na rynki państw UE-10 (aneks 51). Jednocześnie zmniejszyła się konkurencyjność produktów przemysłu młynarskiego (11), przede wszystkim wskutek spadku przewag komparatywnych w eksporcie do krajów trzecich.

Warto zauważyć, że mimo poprawy pozycji konkurencyjnej po akcesji, w niektórych działach Słowacja nie ma przewag komparatywnych w eksporcie na rynek światowy m.in. w następujących działach: zboża (10), nasiona i owoce oleiste oraz rośliny przemysłowe (12), przetwory z mięsa, ryb i owoców morza (16), a także pozostałe produkty pochodzenia zwierzęcego (05).

Najniższe wskaźniki RCA w 2007 roku charakteryzowały słowacki eksport ryb i owoców morza (03), szelaku, gumy, żywic oraz innych soków i ekstraktów roślinnych (13), żywych roślin, kwiatów ciętych i liści ozdobnych (06), a także tytoniu i wyrobów tytoniowych (24). W tej ostatniej grupie towarowej po akcesji nastąpiło dalsze pogorszenie pozycji konkurencyjnej eksportu, głównie wskutek zaniku przewag komparatywnych w dostawach na rynki pozostałych nowych państw członkowskich.

Podsumowując, w 2007 roku 45% słowackiego eksportu rolno-spożywczego na rynek światowy posiadało ujawnione przewagi komparatywne. Najbardziej konkurencyjnymi grupami towarów były: produkty przemysłu młynarskiego (11), cukry i wyroby cukiernicze (17) oraz kakao i wyroby czekoladowe (18). Po akcesji do Unii Europejskiej poprawa pozycji konkurencyjnej nastąpiła w około 80% eksportu rolno-spożywczego Słowacji. Warto zauważyć, że w 2007 roku przewagi komparatywne w eksporcie na rynki krajów UE-15 występowały jedynie w przypadku cukrów i wyrobów cukierniczych (17), podczas gdy w 2003 roku w żadnej z grup towarów.

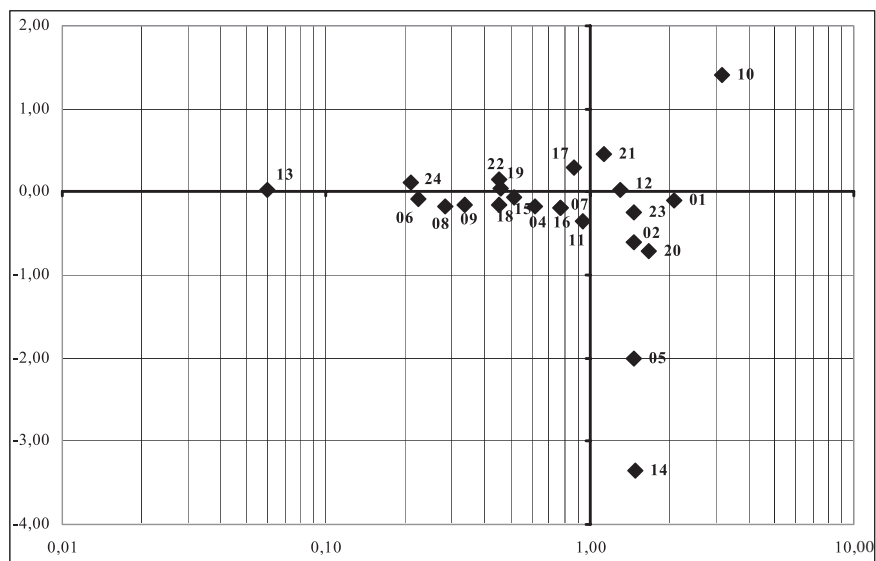
Wskaźniki ujawnionych przewag komparatywnych (RCA) w eksporcie rolno-spożywczym Węgier

W 2007 roku najwyższe przewagi komparatywne w węgierskim eksporcie rolno-spożywczym na rynek światowy miały zboża (10). Po akcesji ich pozycja konkurencyjna wyraźnie się poprawiła, głównie wskutek poprawy konkurencyjności w dostawach na rynki krajów Piętnastki. W 2007 roku udział tych wyrobów w węgierskim eksporcie (ogółem) na rynki państw UE-15 był blisko pięciokrotnie wyższy niż odpowiedni udział w światowym eksporcie (ogółem) do tych krajów (aneks 52).

Dość silna pozycja konkurencyjna osiągnięta jeszcze przed akcesją do Unii Europejskiej w eksporcie nasion i owoców oleistych oraz roślin przemysłowych (12) poprawiła się jedynie nieznacznie. Wyrazna poprawa wskaźnika RCA w analizowanym okresie nastąpiła natomiast w eksporcie różnych przetworów spożywczych (21). Ich eksport cechował się w 2007 roku obecnością ujawnionych przewag komparatywnych.

Należy podkreślić, że po akcesji grupy towarów mające największe znaczenie w eksporcie Węgier zaczęły tracić przewagi komparatywne. Zmiany te objęły m.in.: mięso i produkty jadalne (02), przetwory z warzyw, owoców lub orzechów (20), pozostałości i odpady przemysłu spożywczego oraz gotowe pasze dla zwierząt (23), a także zwierzęta żywe (01).

Wykres 52. Wskaźniki RCA w eksporcie artykułów rolno-spożywczych Węgier w 2007 roku oraz jego zmiany w latach 2003-2007

Mimo utrzymywania się braku ujawnionych przewag komparatywnych, niewielka poprawa pozycji konkurencyjnej po akcesji miała miejsce w przypadku m.in.: cukrów i wyrobów cukierniczych (17), tytoniu i wyrobów tytoniowych (24), a także napojów bezalkoholowych, alkoholowych i octu (22).

Podsumowując, w 2007 roku około 71% węgierskiego eksportu rolno-spożywczego na rynek światowy posiadało ujawnione przewagi komparatywne. Najbardziej konkurencyjnymi grupami towarowymi były: zboża (10), zwierzęta żywe (01) oraz przetwory z warzyw, owoców lub orzechów (20). Warto podkreślić, że po akcesji poprawa pozycji konkurencyjnej nastąpiła jedynie w około 40% eksportu rolno-spożywczego Węgier.

2.3. Wskaźnik handlu wewnątrzgałęziowego w handlu rolno-spożywczym nowych państw członkowskich

2.3.1. Istota pomiaru i interpretacja

Specjalizacja wewnątrzgałęziowa jest uważana za najwyższą formę integracji gospodarczej i handlowej⁵¹. Jej istota polega na jednoczesnym eksporcie i imporcie przez dany kraj towarów pochodzących z tej samej gałęzi produkcji. Wymiana wewnątrzgałęziowa (zwana także dwukierunkową) w przeważającej części dotyczy produktów zróżnicowanych, wykazujących wysoki stopień substytucyjności względem siebie⁵². W dużo mniejszym zakresie może także dotyczyć produktów jednorodnych⁵³.

---

⁵¹ Por. np. *Ireland in the European Community. Performance. Prospect and Strategy*, National Economic and Social Council, Dublin 1989, s. 57.

⁵² H. Grubel i P. Lloyd wyróżnili obroty trzema grupami towarów: dobrami substytucyjnymi w produkcji (produkty podobne pod względem procesu produkcji, a zatem i czynnikiochłonności, ale odmienne z punktu widzenia konsumpcji), dobrami substytucyjnymi w konsumpcji (produkty podobne pod względem przeznaczenia konsumpcyjnego, lecz odmienne z punktu widzenia techniki produkcji, a więc i czynnikiochłonności) oraz dobrami substytucyjnymi zarówno w produkcji, jak i konsumpcji. Por. H.G. Grubel, P.J. Lloyd, *Intra-Industry Trade: the Theory and Measurement of Intra-Industry Trade in Differentiated Products*, Macmillan, London 1975, s. 85-101.

⁵³ Najpowszechniejszymi formami wewnątrzgałęziowej wymiany handlowej produktami jednorodnymi są: handel przygraniczny, reeksport, a także handel cykliczny. W przypadku handlu artykułami rolno-spożywczymi relatywnie największe znaczenie będzie mieć handel cykliczny, gdyż jest on powodowany m.in. zmiennością warunków atmosferycznych (np. import i eksport określonych owoców w danym okresie), czy urodzajem bądź nieurodzajem. Nie mniej ważny będzie również reeksport, polegający na przywozie określonych wyrobów i ich szybkim wywozie po przeprowadzeniu zabiegów o charakterze produkcyjno-handlowym (np. sortowanie, pakowanie czy uszlachetnianie). Stosunkowo najmniejsze znaczenie

Powszechnie stosowanym miernikiem intensywności handlu wewnątrzgałęziowego jest wskaźnik zaproponowany przez H. Grubela i L. Lloyd⁵⁴ (dalej zwany jako wskaźnik GL):

$$GL = \sum_{i=1}^n w_i GL_i = \sum_{i=1}^n \frac{X_i + M_i}{\sum_{i=1}^n (X_i + M_i)} GL_i = \frac{\sum_{i=1}^n (X_i + M_i) - \sum_{i=1}^n |X_i - M_i|}{\sum_{i=1}^n (X_i + M_i)}$$

gdzie:

GL_i – wskaźnik handlu wewnątrzgałęziowego dla i -tej gałęzi, tj. grupy produktów według czterocyfrowej klasyfikacji HS,

w_i – udział produktów i -tej gałęzi w handlu ogółem,

GL – wskaźnik handlu wewnątrzgałęziowego dla całości wymiany handlowej bądź dla grupy produktów, np. sekcji HS,

X_i (M_i) – eksport (import) produktów i -tej gałęzi z (do) danego kraju do (z) innego kraju (grupy krajów),

n – liczba gałęzi przemysłu (tutaj: maksymalnie 200 pozycji rolno-spożywczych HS).

W celu bardziej przejrzystej prezentacji wyników obliczeń, otrzymane wskaźniki pomnożono przez 100. Wartość danego wskaźnika oznacza w przybliżeniu udział handlu wewnątrzgałęziowego w handlu ogółem (wewnątrzgałęziowym i międzygałęziowym). Im wartość ta jest wyższa, tym większą część wymiany handlowej można tłumaczyć rozwojem handlu wewnątrzgałęziowego, a im niższa – tym wyższy jest udział wymiany międzygałęziowej.

Z punktu widzenia obliczeń i interpretacji wskaźników handlu wewnątrzgałęziowego niezwykle istotne jest pojęcie gałęzi (branży). Może ona zostać wyróżniona na podstawie kryterium popytowego lub kryterium podażowego. W ujęciu popytowym o kwestii wyodrębnienia gałęzi stanowi produkcja dóbr, będących bliskimi substytutami ze względu na wartość użytkową danych produktów (np. czekolada gorzka i czekolada mleczna). Z kolei w ujęciu podażowym o gałęzi stanowią produkty wytwarzane za pomocą tej samej (albo prawie tej samej) liczby tych samych czynników wytwórczych (np. spi-

---

w wymianie handlowej będzie mieć handel przygraniczny, którego celem jest dążenie do minimalizacji kosztów transportu (np. handel piaskiem, wodą, węglem).

⁵⁴ H.G. Grubel, P.J. Lloyd, *Intra-Industry Trade...*, op. cit., s. 21-23.

rytus i denaturat). Wydaje się, że pojęcie gałęzi jest pojęciem elastycznym. Właściwe zdefiniowanie gałęzi jest istotne z punktu widzenia doboru danych statystycznych o odpowiednim poziomie dezagregacji (szczegółowości) danych⁵⁵. Im bardziej szczegółowe dane (niższy poziom agregacji, np. ośmio-cyfrowa klasyfikacja CN), tym wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego będą bardziej zaniżone. Z kolei stosując do wyliczeń dane na wyższym poziomie agregacji (np. działy HS) można dokonać sztucznego zawyżenia wskaźników tego handlu⁵⁶.

2.3.2. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego państw UE-5 ogółem

U podstaw rozwoju handlu wewnątrzgałęziowego pozostaje substytucyjność gospodarki partnerów handlowych. Owa substytucyjność od strony podaży mierzona jest brakiem luki technologicznej, natomiast od strony popytowej – brakiem dysproporcji w poziomie PKB *per capita*. Komplementarność gospodarek wywołuje samoograniczenia rozwoju wzajemnych obrotów handlowych, co ogranicza korzyści z tradycyjnego międzynarodowego podziału pracy⁵⁷.

W analizowanym okresie (2001-2007) w państwach UE-5 wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego artykułami rolno-spożywczymi systematycznie rosły (wykres 53). Wyjątkiem były Węgry, gdzie w latach 2005-2007 nastąpił niewielki spadek tego wskaźnika. Po akcesji najszybciej wzrosło znaczenie wymiany wewnątrzgałęziowej w litewskim (wzrost o blisko 15 p.p. w latach 2003-2007) i węgierskim (wzrost o blisko 10 p.p.) handlu rolno-spożywczym. W 2007 roku w trzech krajach (w Czechach, na Litwie i Słowacji) ponad

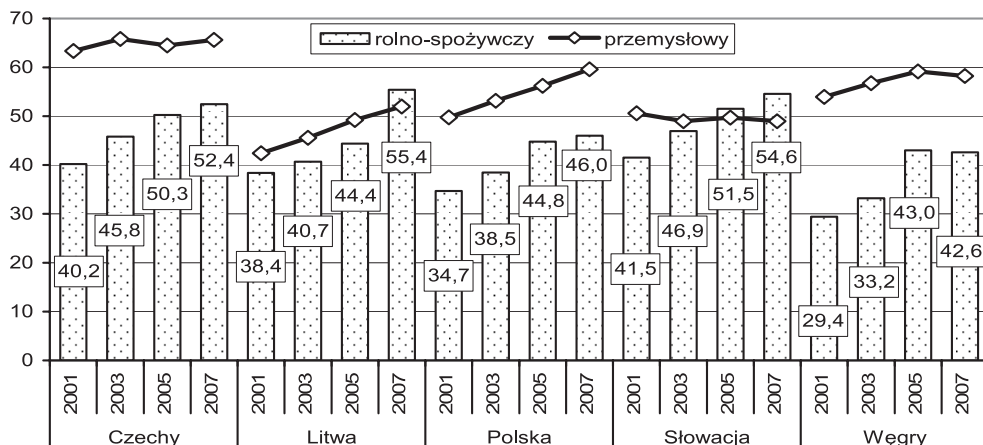
⁵⁵ Przyjmuje się, że czterocyfrowa klasyfikacja HS (a w mniejszym stopniu trzycyfrowa klasyfikacja SITC) wydaje się być optymalnym rozwiązaniem z punktu widzenia doboru szczegółowości danych.

⁵⁶ W literaturze przedmiotu problem ten określany jest jako sektorowe obciążenie wyników (*sectoral bias*). Wynika to z tego, że im wyższy poziom agregacji danych, tym więcej produktów bywa klasyfikowanych do każdej z „gałęzi”, a w rezultacie wzrasta prawdopodobieństwo pokrywania się jednoczesnych strumieni eksportu i importu tych produktów. Dobrym przykładem obrazującym ten problem jest przemysł mleczarski. Gdy dany kraj eksportuje jedynie mleko (0402), a importuje sery (0406), to uznanie za gałąź wszystkich produktów mleczarskich (dział 04 HS) wykaze obecność wymiany wewnątrzgałęziowej, podczas gdy – bardziej właściwa z metodologicznego punktu widzenia – analiza według pozycji HS (według czterocyfrowej klasyfikacji HS) nie potwierdzi istnienia tego rodzaju handlu. Por. L. Fontagné, M. Freudenberg, *Intra-Industry Trade: Methodological Issues Reconsidered*, CEPII Document de Travail, Nr 97-01, Paris 1997, <http://www.cepii.fr/anglaisgraph/workpap/pdf/1997/wp97-01.pdf>.

⁵⁷ E.M. Pluciński, *Handel Polski z Unią Europejską*, Wyższa Szkoła Ubezpieczeń i Bankowości, Warszawa 2001, s. 25-26.

połowa wymiany handlowej artykułami rolno-spożywczymi miała charakter wewnątrzgałęziowy. Z kolei relatywnie najniższe wartości wskaźnika handlu wewnątrzgałęziowego zanotowano w Polsce i na Węgrzech (odpowiednio 46,0% i 42,6% w 2007 roku).

Wykres 53. Wymiana wewnątrzgałęziowa w handlu rolno-spożywczym nowych państw członkowskich Unii Europejskiej (w procentach)

Zwraca uwagę fakt, że w 2007 roku poziom intensywności wymiany wewnątrzgałęziowej artykułami rolno-spożywczymi był w dwóch krajach (na Litwie i Słowacji) wyższy niż odpowiednie wskaźniki dla handlu wyrobami przemysłowymi (bez mineralnych). Jest to o tyle ciekawe, że w przypadku wyrobów przemysłowych istnieją większe możliwości różnicowania produktów z tej samej gałęzi, a w rezultacie wyższy potencjał do wzrostu wymiany dwukierunkowej w porównaniu z artykułami rolno-spożywczymi.

Wzrost poziomu intensywności wymiany wewnątrzgałęziowej analizowanych państw po ich przystąpieniu do UE wynikał przede wszystkim ze zniesienia barier w handlu rolno-spożywczym w ramach Wspólnoty. O ile przed akcesją całkowicie zliberalizowano handel artykułami przemysłowymi, o tyle handel artykułami rolno-spożywczymi podlegał jedynie częściowej liberalizacji⁵⁸. Poziom otwartości gospodarki, rozumiany m.in. jako wysokość barier celnych jest wymieniany w literaturze jako jeden z ważniejszych czyn-

⁵⁸ Szczególnie wysoki poziom protekcji w państwach UE-5 dotyczył towarów wrażliwych, a mianowicie napojów alkoholowych, wyrobów tytoniowych, produktów mleczarskich i in.

ników determinujących rozwój handlu wewnątrzgałęziowego⁵⁹. Ponieważ popyt na dobra zróżnicowane – będące głównie treścią wymiany dwukierunkowej – jest względnie elastyczny cenowo (mają one wiele substytutów), dlatego handel takimi towarami podlega większym ograniczeniom wskutek istnienia protekcji niż handel międzygałęziowy. Ponadto dobra będące przedmiotem handlu wewnątrzgałęziowego wytwarza się w branżach cechujących się rosnącymi korzyściami skali, co sprzyja obniżkom cen po otwarciu gospodarki i powiększeniu rynków zbytu.

Nie mniej istotnym czynnikiem wpływającym na wzrost intensywności wymiany wewnątrzgałęziowej był rosnący poziom dochodu *per capita* w tych państwach. Zgodnie z teorią, wraz z rosnącym poziomem zamożności nabywców, rośnie ich skłonność do różnorodności⁶⁰. Po 1 maja 2004 roku krajowa oferta artykułów rolno-spożywczych – wskutek pełnej liberalizacji obrotu handlowego tymi wyrobami – w większym stopniu mogła być wzbogacona o dostawy pochodzące z zagranicy.

Z drugiej strony, poprawa dostępu do rynku Wspólnoty dla towarów rolno-spożywczych, inwestycje w branżę spożywczej i poszerzenie asortymentu eksportowanych towarów przy utrzymującym się wysokim popycie wśród nabywców unijnych były przyczyną szybkiego wzrostu eksportu. W coraz większym stopniu niż przed akcesją strumienie eksportu NPC do pozostałych krajów Wspólnoty i importu z tego kierunku stanowiły towary pochodzące z tej samej gałęzi.

2.3.3. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego państw UE-5 w ujęciu geograficznym

We wszystkich państwach (oprócz Polski) najwyższy poziom intensywności handlu wewnątrzgałęziowego po akcesji cechował obroty handlowe z pozostałymi nowymi państwami członkowskimi⁶¹. Jednocześnie w ciągu

⁵⁹ Np. R. Loertscher, F. Wolter, *Determinants of Intra-Industry Trade: Among Countries and across Industries*, "Weltwirtschaftliches Archiv" 1980, vol. 116, s. 280-296.

⁶⁰ Dla nabywcy kryterium różnicowania produktu mogą stanowić następujące cechy i funkcje wyrobu: (a) właściwości estetyczne – kształt, barwa, (b) właściwości symboliczne – marka, kraj pochodzenia, (c) właściwości fizyczne i funkcjonalne – rodzaj i jakość materiału, konstrukcja techniczna, (d) usługi towarzyszące zbytu – doradztwo, warunki kredytowe, obsługa klienta. Za: E. Czarny, *Teoria i praktyka handlu wewnątrzgałęziowego*, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2002, s. 40.

⁶¹ Analizując poziom intensywności handlu wewnątrzgałęziowego w ujęciu geograficznym (tj. z poszczególnymi grupami państw), należy mieć na uwadze pewne ograniczenia porównalności wyników, wynikające z metodologii obliczeń. W literaturze problem ten nosi nazwę geograficznego obciążenia wskaźników handlu wewnątrzgałęziowego (*geographical bias*).

pierwszych czterech lat członkostwa w UE znaczenie tego charakteru wymiany handlowej dość istotnie wzrosło (wykres 54). Relatywnie wysoki jej poziom może wynikać ze względnie niewielkich różnic w poziomie dochodów *per capita* poszczególnych nowych państw członkowskich. Podobny poziom zamożności mieszkańców sprawia, że ich skłonność do różnorodności jest podobna. Zbliżony może być zatem również popyt na zróżnicowane dobra, a w rezultacie potencjał do rozwoju wymiany dwukierunkowej.

Zwraca uwagę fakt, że po akcesji w Polsce – w przeciwieństwie do pozostałych analizowanych państw – poziom intensywności wymiany wewnątrzgałęziowej z państwami UE-10 wzrósł jedynie nieznacznie (o niespełna 3 p.p. w latach 2003-2007). Wyraźnie natomiast zwiększyło się znaczenie tego rodzaju handlu w relacjach z państwami UE-15 (o blisko 10 p.p.).

Niektóre wcześniejsze badania nad problematyką handlu dwukierunkowego wykazały⁶², że zacieśnienie więzów integracyjnych nie zawsze przyczynia się do rozwoju wymiany dwukierunkowej. Ugrupowania integracyjne stosują niekiedy bardziej restrykcyjną politykę protekcjonizmu wobec krajów trzecich niż stosowały przystępujące do nich państwa przed zawarciem porozumienia handlowego. Mogło to być jedną z przyczyn spadku intensywności handlu wewnątrzgałęziowego towarami rolno-spożywczymi na Litwie z państwami spoza Wspólnoty. Nie bez znaczenia był także fakt, że litewski reeksport polskich towarów do Rosji (w ujęciu geograficznym) nie przyczyniał się do wzrostu wskaźnika GL w handlu z państwami spoza Wspólnoty, podczas gdy w handlu ogółem był traktowany jako wymiana wewnątrzgałęziowa.

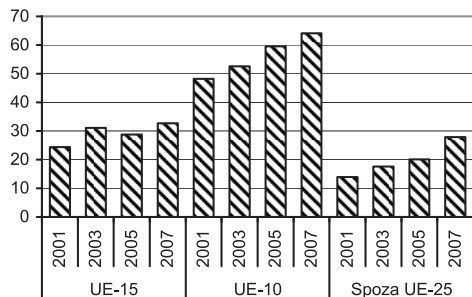
W celu uniknięcia tego problemu, należy najpierw wyliczyć wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego w relacjach bilateralnych (np. w handlu Polski oddzielnie z każdym krajem), a następnie dokonać agregacji bilateralnych wskaźników do poziomu np. państw UE-15, UE-10 czy całej wymiany handlowej. W praktyce jednak, bardzo rzadko liczy się dwustronne wskaźniki wymiany wewnątrzgałęziowej, a następnie agreguje do poziomu danej grupy państw.

Może się zdarzyć, że w ujęciu ogólnym wymiana handlowa daną grupą towarów wykazuje wysoki poziom wymiany dwustronnej, podczas gdy w relacji z poszczególnymi grupami państw nie stwierdza się takiego rodzaju handlu. Należy także pamiętać, że wskaźnik handlu wewnątrzgałęziowego dla całości wymiany handlowej nie jest żadną średnią wskaźników w handlu z poszczególnymi grupami państw. Dobrym przykładem wyjaśniającym te różnice jest litewski reeksport polskich jabłek do Rosji. W przypadku wymiany handlowej ogółem (z resztą świata) obliczone wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego są wysokie (jednoczesny import jabłek z Polski i eksport do Rosji). Natomiast, analiza poziomu intensywności wymiany wewnątrzgałęziowej w ujęciu geograficznych (z państwami UE-10 i spoza Wspólnoty), nie wykaże obecności tego rodzaju handlu (Polska i Rosja znajdują się bowiem w innych grupach partnerów handlowych). Por. L. Fontagné, M. Freudenberg, *Intra-Industry Trade...*, op. cit.

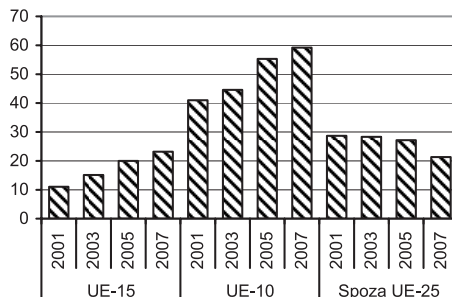
⁶² Np. S. Globerman, J.W. Dean, *Recent Trends in Intra-Industry Trade and their Implications for Future Trade Liberalization*, "Weltwirtschaftliches Archiv", 1990, Vol. 126, Nr 1, s. 23-48.

Wykres 54. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego w handlu rolno-spożywczym państw UE-5 w ujęciu geograficznym (w procentach)

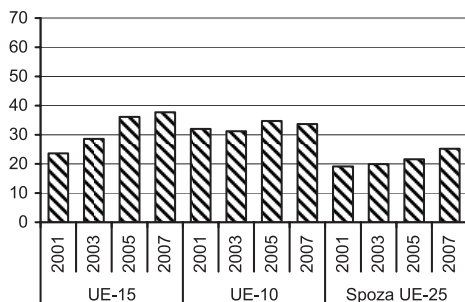
CZECHY

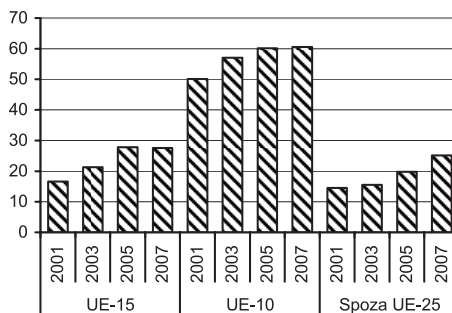
LITWA

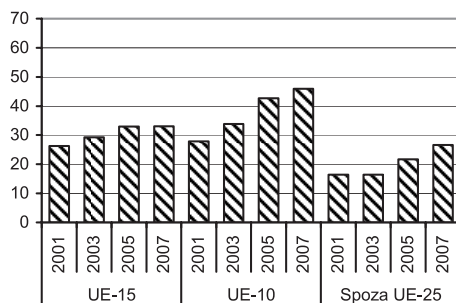
POLSKA

SŁOWACJA

WĘGRY

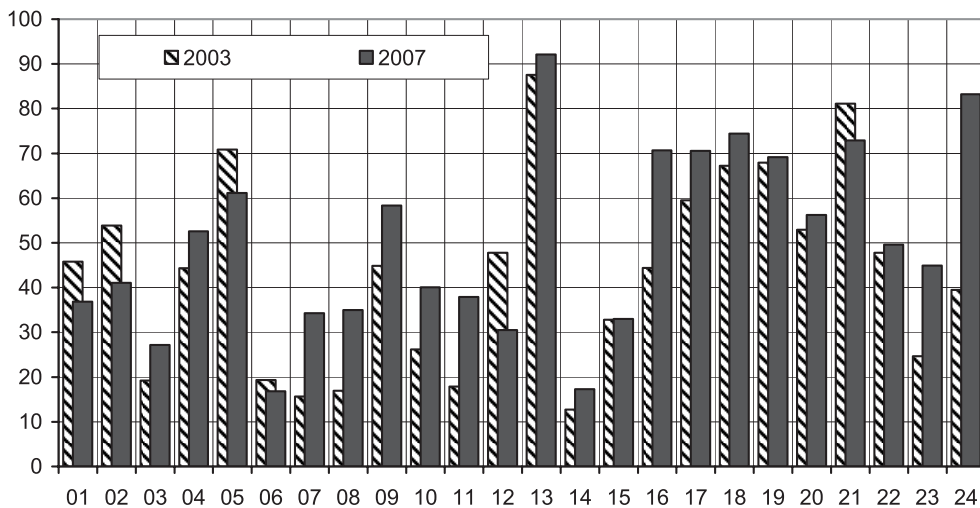

2.3.4. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego państw UE-5 w ujęciu towarowym

Jak już wspomniano, większość wymiany wewnątrzgałęziowej stanowią produkty zróżnicowane. Im wyższy stopień przetworzenia produktu, tym większe możliwości różnicowania produktów. W przypadku artykułów rolno-spożywczych szczególnie ważnym dla konsumenta kryterium wyboru produktu może być:

- kraj pochodzenia (np. fińska wódka *Finlandia* i polska *Wyborowa*),
- marka (np. czekolada gorzka *Lindt* i *Wedel*),
- barwa (np. ser żółty i ser niebieski),
- smak (np. jogurt naturalny i truskawkowy),
- właściwości opakowania (np. orzeszki solone w puszcze i w paczce, mleko w kartoniku i w butelce),
- właściwości funkcjonalne (np. spirytus i denaturat),
- inne właściwości (np. kawa mielona i kawa rozpuszczalna).

Wykres 55. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego artykułami rolno-spożywczymi Czech w latach 2003 i 2007 w ujęciu towarowym (w procentach)

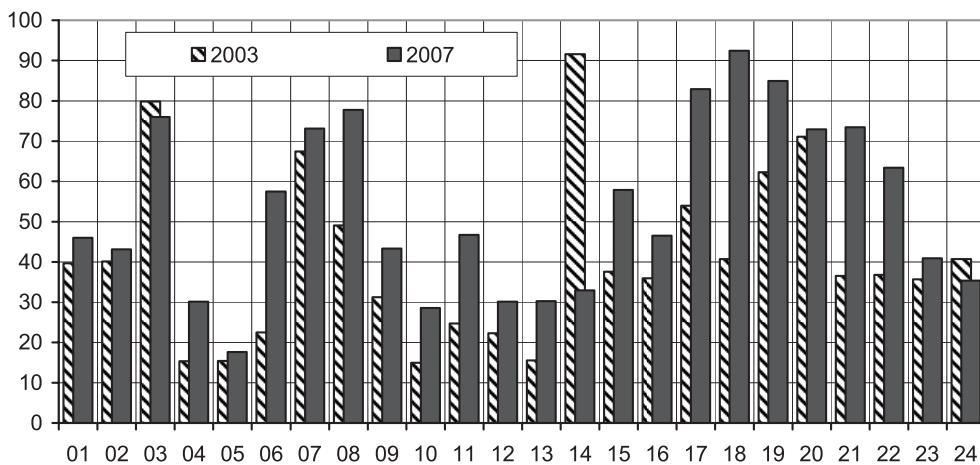

We wszystkich krajach intensywność handlu wewnątrzgałęziowego w niektórych grupach przetworów spożywczych (działy 18-22) była przeciętnie wyższa niż w innych grupach towarów (wykresy 55-59). Zaskakujące jest to, że w 2007 roku ponad 80% obrotów handlowych niektórych

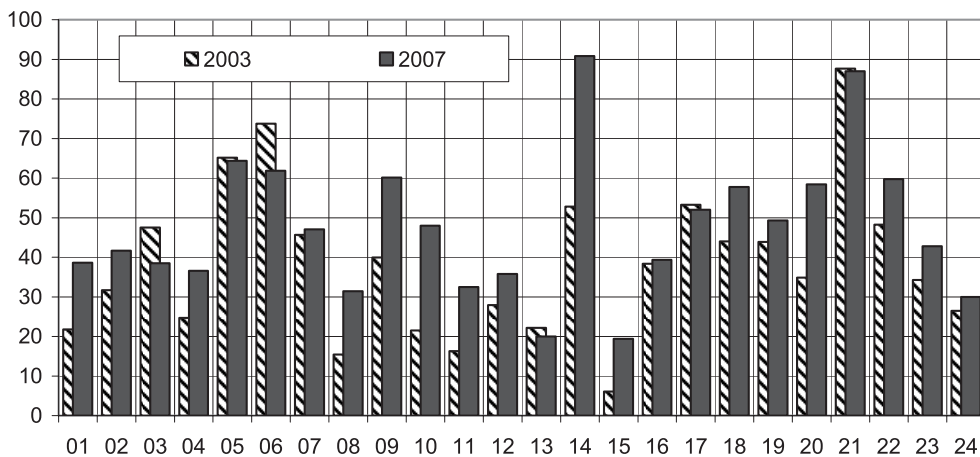

grup towarów miało charakter wewnątrzgałęziowy. W szczególności były to: kakao i wyroby czekoladowe (Litwa i Słowacja), cukier i wyroby cukiernicze oraz przetwory ze zbóż, mąki, skrobi i mleka (Litwa), a także różne przetwory spożywcze (Polska).

Wykres 56. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego artykułami rolnospożywczymi Litwy w latach 2003 i 2007 w ujęciu towarowym (w procentach)

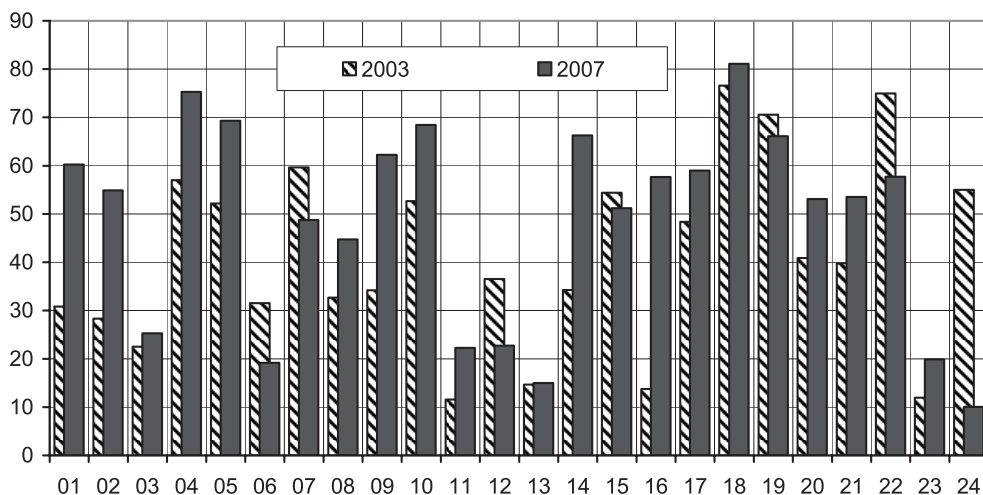
Wykres 57. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego artykułami rolnospożywczymi Polski w latach 2003 i 2007 w ujęciu towarowym (w procentach)

Duży potencjał rozwoju wymiany handlowej o charakterze wewnątrzgałęziowym posiadał także przemysł mleczarski, w przypadku którego większość handlu stanowiły wyroby wysoko przetworzone (np. sery, jogurty, masło, kefir itp.). W 2007 roku wskaźniki intensywności handlu dwukierunkowego w produktach mleczarskich były najwyższe w Słowacji (75%), na Węgrzech (56%) i w Czechach (52%). W pozostałych dwóch krajach, mimo znacznej poprawy po akcesji, jedynie ok. 1/3 wymiany tymi produktami miała w 2007 roku charakter wewnątrzgałęziowy.

Wykres 58. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego artykułami rolno-spożywczymi Słowacji w latach 2003 i 2007 (w procentach)

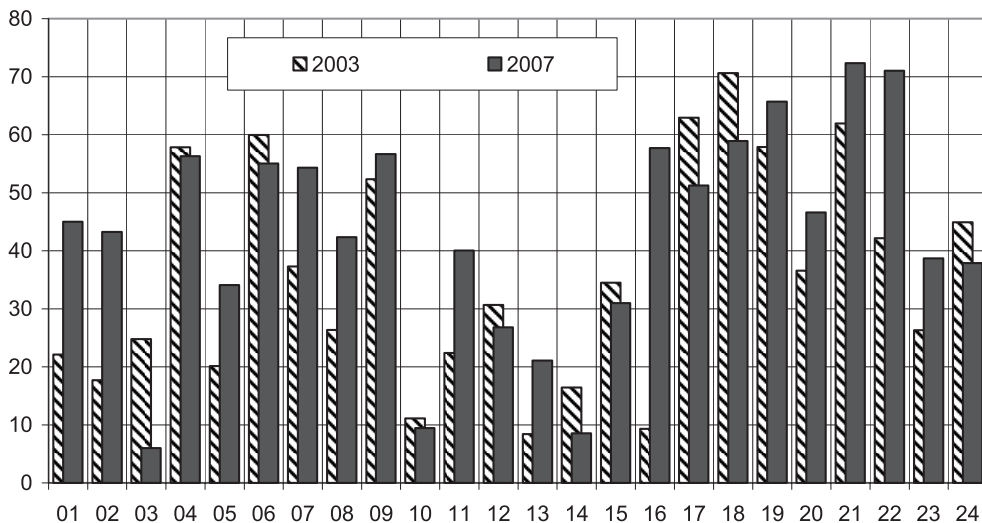

Analiza poziomu intensywności handlu wewnątrzgałęziowego artykułami rolno-spożywczymi na poziomie pozycji HS przynosi zaskakujące wyniki. W niektórych grupach towarów rolno-spożywczych, nawet ponad 90-95% wymiany handlowej miało charakter wewnątrzgałęziowy (tabela 3). W większości przypadków jednoczesny eksport i import dotyczył produktów zróżnicowanych, o relatywnie wysokim stopniu przetworzenia. Były to m.in.: soki owocowe (Węgry)⁶³, masło i pozostałe produkty do smarowania

⁶³ W 2007 roku Węgry prawie wyłącznie importowały sok pomarańczowy, winogronowy, ananasowy i grejpfrutowy. Jednoczesny eksport i import miał miejsce m.in. w przypadku soku jabłkowego oraz mieszanek soków.

(Czechy)⁶⁴, papierosy (Czechy), wody i napoje bezalkoholowe (Węgry)⁶⁵, spirytus i alkohole etylowe nieskażone (Słowacja), czekolada i wyroby czekoladowe (Słowacja), a także ekstrakty, esencje i koncentraty kawy i herbaty (Polska, Litwa). Produkty należące do poszczególnych pozycji HS były bardzo bliskimi substytutami, głównie ze względu na ich wartość użytkową. O zakupie przez konsumentów decydowały specyficzne cechy tych produktów, takie jak np.: smak (sok jabłkowy i sok winogronowy), kraj pochodzenia (papierosy węgierskie i papierosy polskie) czy kształt (pralinki i tabliczki czekolady).

Wykres 59. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego artykułami rolno-spożywczymi Węgier w latach 2003 i 2007 (w procentach)

Zwraca uwagę fakt, że wymiana wewnątrzgałęziowa zachodziła także w obrębie surowców rolnych i artykułów rolno-spożywczych o niskim stopniu przetworzenia. Dobrym przykładem jest handel mięsem wieprzowym w Polsce. Ponad 80% wartości obrotów tym towarem miało cha-

⁶⁴ Czechy importowały w 2007 roku głównie masło (64,9 mln USD), a eksportowały – także masło (34,2 mln USD) i inne produkty mleczarskie do smarowania (23,9%).

⁶⁵ Jednoczesny eksport i import napojów bezalkoholowych był w 2007 roku na poziomie ok. 45 mln USD, podczas gdy import wód wyniósł ponad 75 mln USD, a ich eksport – 58 mln USD.

rakter wewnątrzgałęziowy. Polska eksportowała głównie tusze i półtusze wieprzowe oraz podroby wieprzowe, a importowała – szynki, łopatki i ich części. Wysokie wskaźniki handlu dwukierunkowego (powyżej 90%) charakteryzowały czeski handel tymi towarami z państwami UE-10 i węgierski – z państwami UE-15.

Specyficznym typem wymiany wewnątrzgałęziowej jest handel produktami jednorodnymi. Zazwyczaj stanowią one jedynie niewielką jej część. W przypadku analizowanych nowych państw członkowskich, jednoczesny eksport i import produktów jednorodnych, pochodzących z tej samej gałęzi miał istotne znaczenie w handlu rolno-spożywczym Litwy. Wynikało to głównie z reeksportu polskich produktów pochodzenia roślinnego (owoców i warzyw), a w dużo mniejszym stopniu także mięsa wieprzowego. Istota reeksportu polega na przywozie określonych wyrobów i ich szybkim wywozie, po przeprowadzeniu zabiegów o charakterze produkcyjno-handlowym (np. sortowanie, pakowanie czy uszlachetnianie). Z uwagi na to, że treścią handlu wewnątrzgałęziowego są w zasadzie takie same towary, wskaźniki poziomu intensywności tego rodzaju wymiany handlowej będą niejako sztucznie zawyżone.

Zjawisko to było szczególnie widoczne w litewskim handlu owocami i warzywami (na poziomie ogólnym bez podziału na grupy państw). W 2007 roku ponad 70% obrotów handlowych tymi towarami miało charakter wewnątrzgałęziowy, podczas gdy w 2005 roku było to jedynie 47% (owoce) i 63% (warzywa). Skala tego zjawiska była jeszcze bardziej widoczna na poziomie poszczególnych pozycji w litewskim eksporcie. W 2007 roku wymiana wewnątrzgałęziowa jednorodnymi produktami odpowiadała za ponad 90% litewskiego handlu jabłkami i gruszkami, pomidorami, a także truskawkami, owocami kiwi i porzeczkami⁶⁶. Wysoki wskaźnik wymiany dwukierunkowej cechował także litewski handel winem ze świeżych winogron. Wynikało to w dużej części z reeksportu tych wyrobów z państw Piętnastki na rynek rosyjski.

Zaskakujące jest to, że aż 87% węgierskiego handlu płynnym mlekiem miało charakter wewnątrzgałęziowy. Wskutek rosnącego zapotrzebowania na mleko ze strony konsumentów i zakładów przetwórczych Węgry importowały płynne mleko (o zawartości tłuszczu 1-6%), a także nieprzetworzoną śmietanę (o zawartości tłuszczu powyżej 6%) z państw

---

⁶⁶ W latach 2005-2007 nastąpił wzrost wartości wskaźnika handlu wewnątrzgałęziowego: o 51 p.p. – jabłka i gruszki, o 64 p.p. – truskawki, owoce kiwi i porzeczki oraz o 57 p.p. – pomidory.

UE-10, a w szczególności z Czech i Słowacji. Jednocześnie miał miejsce eksport mleka płynnego (o zawartości tłuszczu do 6%) do Włoch, wskutek wzrostu cen tego surowca na rynku włoskim po akcesji. Wysoki wskaźnik handlu wewnątrzgałęziowego można zatem częściowo wytłumaczyć jednoczesnym eksportem i importem produktów zróżnicowanych (eksport mleka chudego i śmietany). Istnieje jednak duża część wymiany handlowej w ramach omawianej pozycji (handel mlekiem płynnym o zawartości tłuszczu 1-6%), dla której – wskutek brakujących danych⁶⁷ – trudno zidentyfikować charakter wymienianych produktów, a mianowicie czy były to produkty zróżnicowane, czy jednorodne, a jeśli jednorodne, to czy miał miejsce reeksport, handel przygraniczny czy może handel cykliczny. Podobne trudności metodologiczne napotykamy w handlu kukurydzą na Słowacji.

Tabela 3. Pozycje w handlu rolno-spożywczym państw UE-5 o wskaźniku intensywności wymiany wewnątrzgałęziowej powyżej 80%^a

Kraj	Kod HS	Opis kodu	Wskaźnik GL w proc.	Udział w handlu rolno-spożywczym ^b
Czechy	2402	Cygara, cygaretki i papierosy, z tytoniu lub namiastek tytoniu	96,9	3,2
	1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao	80,5	2,9
	2202	Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego	86,4	2,1
	2309	Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt	80,9	1,6
	1701	Cukier trzcinowy lub buraczany i chemicznie czysta sacharoza, w postaci stałej	89,6	1,3
	0405	Masło i pozostałe tłuszcze oraz oleje otrzymane z mleka; produkty mleczarskie do smarowania	97,5	1,0

⁶⁷ Chodzi głównie o szczegółowe dane o strumieniach handlu (według ośmiocyfrowej klasyfikacji CN) zarówno w układzie rocznym, jak i miesięcznym, a także w układzie regionalnym, w podziale na poszczególne regiony Węgier.

ciąg dalszy **tabela nr 3**

Litwa	0808	Jabłka, gruszki i pigwy, świeże	91,8	3,3
	0304	Filety rybne i pozostałe mięso rybne (nawet rozdrobnione), świeże, schłodzone lub zamrożone	94,9	2,3
	1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao	97,6	2,1
	0207	Mięso i podroby jadalne, z drobiu, świeże, schłodzone lub zamrożone	89,3	1,6
	2204	Wino ze świeżych winogron, włącznie z winami wzmocnionymi; moszcz gronowy, inny niż ten objęty pozycją 2009	94,1	1,3
	0702	Pomidory, świeże lub schłodzone	95,2	1,2
	2101	Ekstrakty, esencje i koncentraty kawy, herbaty lub maté oraz przetwory na bazie tych produktów	94,7	1,1
	1701	Cukier trzcinowy lub buraczany i chemicznie czysta sacharoza, w postaci stałej	91,5	1,0
	0810	Pozostałe owoce, świeże	95,6	1,0
	2005	Pozostałe warzywa przetworzone lub zakonserwowane inaczej niż octem lub kwasem octowym, niezamrożone, inne niż produkty objęte pozycją 2006	98,8	1,0
Polska	0203	Mięso ze świń, świeże, schłodzone lub zamrożone	83,8	3,1
	2106	Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	93,4	2,3
	2309	Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt	88,0	1,5
	2101	Ekstrakty, esencje i koncentraty kawy, herbaty lub maté oraz przetwory na bazie tych produktów	93,0	1,1
	2202	Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego	83,7	1,0
Słowacja	1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao	91,5	3,1
	1005	Kukurydza	91,4	2,7
	0406	Ser i twaróg	81,9	2,4
	2207	Alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu 80% obj. lub większej; alkohol etylowy i pozostałe wyroby alkoholowe, o dowolnej mocy, skażone	99,0	1,5
	1704	Wyroby cukiernicze (włącznie z białą czekoladą), niezawierające kakao	88,7	1,2
	2008	Owoce, orzechy i pozostałe jadalne części roślin, inaczej przetworzone lub zakonserwowane	82,9	1,1
	0403	Maślanka, mleko zsiadłe i śmietana ukwaszona, jogurt, kefir i inne sfermentowane lub zakwaszone mleko i śmietana	82,0	1,0

ciąg dalszy **tabela nr 3**

Węgry	2202	Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego	93,4	1,8
	2101	Ekstrakty, esencje i koncentraty kawy, herbaty lub maté oraz przetwory na bazie tych produktów	88,8	1,7
	0401	Mleko i śmietana, niezagęszczone ani niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego	87,1	1,6
	2009	Soki owocowe i soki warzywne niesfermentowane i niezawierające dodatku alkoholu, nawet z dodatkiem cukru lub innej substancji słodzącej	97,2	1,2

^a Wybór dokonano spośród tych pozycji (według czterocyfrowej klasyfikacji HS), w przypadku których udział wymiany wewnątrzgałęziowej w całkowitej wymianie handlowej artykułami rolno-spożywczymi był wyższy niż 1%.

^b Udział wymiany wewnątrzgałęziowej w danej grupie towarów (według czterocyfrowej klasyfikacji HS) w handlu artykułami rolno-spożywczymi ogółem.

***

Podsumowując, po akcesji znaczenie handlu wewnątrzgałęziowego artykułami rolno-spożywczymi państw UE-5 istotnie wzrosło. Pełna liberalizacja handlu rolno-spożywczego w ramach Wspólnoty po 1 maja 2004 roku, rosnący poziom dochodu *per capita* w analizowanych państwach, a w rezultacie wzrost siły nabywczej i skłonności do różnorodności, a także poszerzenie asortymentu eksportowanych towarów wskutek przeprowadzonej modernizacji zakładów przetwórczych przyczyniły się głównie do wzrostu intensywności wymiany dwukierunkowej.

W 2007 roku w trzech krajach (Czechy, Litwa, Słowacja) ponad połowa wymiany handlowej tymi towarami miała charakter wewnątrzgałęziowy. Z kolei relatywnie najniższe wartości wskaźnika GL zanotowano w Polsce i na Węgrzech (odpowiednio 46,9% i 42,6%). W ujęciu geograficznym, jednoczesny eksport i import produktów danej gałęzi przemysłu miał największe znaczenie w handlu tych państw z pozostałymi NPC. Należy także podkreślić, iż w 2007 roku na Litwie i Słowacji intensywność handlu wewnątrzgałęziowego artykułami rolno-spożywczymi była wyższa niż dla towarów przemysłowych.

Główną treścią wymiany dwukierunkowej omawianych państw był handel produktami zróżnicowanymi (w ramach danej gałęzi) o relatywnie wysokim stopniu przetworzenia. Były to m.in. różnego rodzaju przetwory spożywcze, a głównie napoje, przetwory z warzyw i owoców, przetwory ze zbóż, mąki i mleka, wyroby czekoladowe, cukiernicze, a także produkty mleczarskie. Handel wewnątrzgałęziowy dotyczył także produktów zróżnicowanych, ale o niskim stopniu przetworzenia, a nawet surowców rolnych. Były to m.in.

mięso i podroby jadalne, mleko oraz zwierzęta żywe. Specyficzną formą wymiany dwukierunkowej był jednoczesny eksport i import produktów jednorodnych, a w szczególności reeksport. Miał on największe znaczenie w obrotach handlowych Litwy i dotyczył głównie owoców i warzyw, a w mniejszym stopniu mięsa.

Podsumowanie

Po wejściu do Unii Europejskiej nastąpiło wyraźne ożywienie w handlu artykułami rolno-spożywczymi analizowanych nowych państw członkowskich. W rezultacie wzrosło ich znaczenie w wymianie wewnątrzspółnotowej. Skala tego ożywienia była różna. Najszybciej wzrastały obroty handlowe artykułami rolno-spożywczymi na Litwie, Słowacji i w Polsce, a najwolniej – na Węgrzech i w Czechach. Polska, Litwa i Węgry notowały nadwyżkę w handlu rolno-spożywczym, przy czym pod koniec analizowanego okresu jej dynamika była różnokierunkowa (w Polsce nastąpiło spowolnienie tempa wzrostu; na Litwie zaś, a zwłaszcza na Węgrzech, odwrotnie). W handlu rolno-spożywczym Czech i Słowacji występował pogłębiający się deficyt.

Szybki wzrost obrotów handlowych produktami rolno-spożywczymi miał miejsce przede wszystkim w ramach jednolitego rynku. Wyraźnie szybciej wzrastał eksport do pozostałych nowych państw członkowskich (o 34,8% średnio rocznie w latach 2004-2007) i do krajów UE-15 (29,6%) niż do krajów trzecich (19,0%). Z kolei import analizowanych państw najszybciej wzrastał z pozostałych NPC (o 29,1% średnio rocznie w latach 2004-2007) oraz z krajów trzecich (25,1%), a najwolniej – z krajów Piętnastki (20,6%).

W rezultacie wzrosło znaczenie krajów UE-15 jako rynków zbytu produktów rolno-spożywczych z analizowanych krajów (tylko dla Węgier nie uległo większej zmianie). Jednocześnie wzrosło znaczenie krajów Piętnastki jako dostawców artykułów rolno-spożywczych na rynek polski, czeski, a zwłaszcza węgierski (wzrost udziału o blisko 8 punktów procentowych). Zmalał natomiast udział UE-15 w imporcie Słowacji i na Litwie.

Z analizy konkurencyjności w oparciu o wskaźnik ujawnionych przewag komparatywnych RCA wynika, iż w 2007 roku najbardziej konkurencyjny był eksport artykułów rolno-spożywczych Litwy, Polski i Węgier, a najmniej – Słowacji i Czech. Po akcesji największa poprawa w tym zakresie nastąpiła na Litwie, Słowacji i w Polsce, a najmniejsza – na Węgrzech i w Czechach. Wnioski te zasadniczo znajdują potwierdzenie w kierunkach zmian salda w handlu artykułami rolno-spożywczymi, które nierzadko uznawane jest za jeden ze wskaźników konkurencyjności.

W eksporcie rolno-spożywczym wszystkich analizowanych państw, z wyjątkiem Węgier, wyraźnie umocniła się pozycja konkurencyjna produktów mleczarskich. Polska i Węgry zwiększyły ponadto przewagi komparatywne w eksporcie mięsa i podrobów jadalnych, Czechy i Węgry – zwierząt żywych, Litwa – tytoniu i wyrobów tytoniowych, Słowacja – cukru i wyrobów cukierniczych, a Węgry – zbóż i przetworów z warzyw.

W okresie członkostwa w Unii Europejskiej istotnie wzrosło w UE-5 znaczenie wymiany wewnątrzgałęziowej artykułami rolno-spożywczymi. Do wzrostu jej intensywności przyczyniły się przede wszystkim: pełna liberalizacja handlu produktami rolno-spożywczymi w ramach Wspólnoty po 1 maja 2004 roku, rosnący poziom dochodu *per capita* w analizowanych państwach, a w rezultacie wzrost siły nabywczej i skłonności do różnorodności, napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych, a także poszerzenie asortymentu eksportowanych towarów wskutek przeprowadzonej modernizacji zakładów przetwórczych. Przeważającą część wymiany dwukierunkowej omawianych państw stanowił handel towarami zróżnicowanymi w ramach danej gałęzi o relatywnie wysokim stopniu przetworzenia (głównie przetwory spożywcze). Mniej intensywny był handel wewnątrzgałęziowy towarami zróżnicowanymi o niskim stopniu przetworzenia, w tym surowcami rolnymi (np. mięso, mleko i zwierzęta żywe), a także towarami jednorodnymi (głównie reeksport).

Aneks statystyczny

**Aneks 1. Eksport artykułów rolno-spożywczych
w nowych państwach członkowskich UE-5 (w mln USD)**

Kraj	Kierunek	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Czechy	Ogółem	1 237,0	1 299,6	1 388,1	1 737,7	2 336,2	3 268,4	3 415,9	4 775,7
	UE-15	463,5	490,8	553,0	673,1	994,4	1 399,0	1 469,8	2 135,6
	UE-10	506,2	537,4	587,4	733,9	979,2	1 374,5	1 487,4	2 090,0
	Spoza UE-25	267,3	271,4	247,7	330,7	362,6	494,9	458,7	550,1
Litwa	Ogółem	446,6	566,9	587,6	833,6	1 066,6	1 524,2	1 974,4	2 925,2
	UE-15	152,8	181,7	212,7	275,1	446,4	711,6	779,9	1 163,7
	UE-10	101,4	136,9	151,1	200,2	319,3	394,9	498,7	778,2
	Spoza UE-25	192,4	248,3	223,8	358,3	300,9	417,7	695,8	983,3
Polska	Ogółem	2 643,3	2 922,7	3 195,9	4 419,3	6 483,6	8 927,9	10 556,0	13 755,8
	UE-15	1 267,0	1 434,1	1 582,1	2 282,5	3 693,8	5 175,1	6 125,0	8 213,2
	UE-10	384,1	437,9	491,8	648,3	982,4	1 456,3	1 952,2	2 575,5
	Spoza UE-25	992,3	1 050,7	1 122,0	1 488,5	1 807,4	2 296,5	2 478,8	2 967,1
Słowacja	Ogółem	395,3	465,6	536,4	695,2	1 070,2	1 411,1	1 768,3	2 266,6
	UE-15	87,6	114,2	122,4	146,4	319,1	438,0	492,4	647,1
	UE-10	247,5	290,5	345,5	443,6	634,4	828,0	1 090,1	1 432,7
	Spoza UE-25	60,2	60,9	68,5	105,2	116,7	145,1	185,8	186,8
Węgry	Ogółem	2 178,9	2 486,7	2 626,5	3 182,4	3 825,2	4 029,4	4 408,2	6 258,2
	UE-15	1 026,1	1 198,7	1 323,9	1 638,7	2 075,4	2 093,2	2 247,3	3 241,5
	UE-10	344,8	342,0	358,0	404,2	554,9	589,7	729,4	1 067,8
	Spoza UE-25	808,0	946,0	944,7	1 139,5	1 194,9	1 346,5	1 431,5	1 948,9
UE-5	Ogółem	6 901,2	7 741,7	8 334,4	10 868,5	14 781,9	19 161,1	22 122,8	29 981,3
	UE-15	2 997,0	3 419,5	3 794,0	5 015,9	7 529,1	9 816,9	11 114,4	15 401,1
	UE-10	1 584,0	1 744,8	1 933,8	2 430,3	3 470,3	4 643,4	5 757,8	7 944,1
	Spoza UE-25	2 320,2	2 577,4	2 606,6	3 422,3	3 782,5	4 700,8	5 250,6	6 636,1

**Aneks 2. Import artykułów rolno-spożywczych
w nowych państwach członkowskich UE-5 (w mln USD)**

Kraj	Kierunek	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Czechy	Ogółem	1 684,9	1 821,4	2 115,9	2 640,8	3 521,9	4 323,3	4 947,1	6 332,7
	UE-15	836,8	931,7	1 110,4	1 373,2	1 952,4	2 452,7	2 762,7	3 581,9
	UE-10	373,3	391,2	488,0	622,0	817,6	1 061,4	1 387,7	1 704,5
	Spoza UE-25	474,8	498,5	517,5	645,6	751,9	809,2	796,7	1 046,3
Litwa	Ogółem	552,3	613,4	638,2	825,8	1 064,6	1 340,5	1 805,0	2 424,3
	UE-15	226,7	247,8	282,1	342,3	484,6	591,2	701,2	958,3
	UE-10	112,8	117,4	130,6	179,8	343,4	438,6	718,7	1 026,4
	Spoza UE-25	212,8	248,2	225,5	303,7	236,6	310,7	385,1	439,6
Polska	Ogółem	3 172,9	3 337,9	3 566,5	3 942,9	5 453,2	6 851,7	7 962,9	11 012,1
	UE-15	1 589,0	1 755,9	1 869,6	2 057,2	2 964,5	3 766,5	4 249,7	6 217,3
	UE-10	330,6	297,1	313,9	365,7	455,4	585,5	726,6	1 127,5
	Spoza UE-25	1 253,3	1 284,9	1 383,0	1 520,0	2 033,3	2 499,7	2 986,6	3 667,3
Słowacja	Ogółem	758,9	884,4	948,0	1 105,0	1 558,7	2 088,7	2 346,6	3 217,7
	UE-15	296,8	316,4	333,4	373,7	496,7	637,7	710,4	935,4
	UE-10	332,0	411,0	440,2	517,8	640,7	946,8	1 138,4	1 461,8
	Spoza UE-25	130,1	157,0	174,4	213,5	421,3	504,2	497,8	820,5
Węgry	Ogółem	1 000,8	1 106,1	1 280,7	1 668,9	2 470,5	2 855,1	3 172,8	4 051,5
	UE-15	459,9	526,5	635,3	870,2	1 556,1	1 834,4	1 986,5	2 456,6
	UE-10	120,0	142,7	178,4	252,8	516,7	687,8	828,6	1 085,0
	Spoza UE-25	420,9	436,9	467,0	545,9	397,7	332,9	357,7	509,9
UE-5	Ogółem	7 169,9	7 763,1	8 549,4	10 183,3	14 068,8	17 459,3	20 234,3	27 038,4
	UE-15	3 409,2	3 778,2	4 230,9	5 016,6	7 454,3	9 282,4	10 410,4	14 149,6
	UE-10	1 268,7	1 359,4	1 551,1	1 938,1	2 773,9	3 720,1	4 800,0	6 405,2
	Spoza UE-25	2 492,0	2 625,5	2 767,4	3 228,6	3 840,6	4 456,8	5 023,9	6 483,6

**Aneks 3. Saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi
w nowych państwach członkowskich UE-5 (w mln USD)**

Kraj	Kierunek	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Czechy	Ogółem	-447,9	-521,8	-727,8	-903,1	-1 185,7	-1 054,9	-1 531,2	-1 557,0
	UE-15	-373,3	-440,9	-557,4	-700,1	-958,0	-1 053,7	-1 292,9	-1 446,3
	UE-10	132,9	146,2	99,4	111,9	161,6	313,1	99,7	385,5
	Spoza UE-25	-207,5	-227,1	-269,8	-314,9	-389,3	-314,3	-338,0	-496,2
Litwa	Ogółem	-105,7	-46,5	-50,6	7,8	2,0	183,7	169,4	500,9
	UE-15	-73,9	-66,1	-69,4	-67,2	-38,2	120,4	78,7	205,4
	UE-10	-11,4	19,5	20,5	20,4	-24,1	-43,7	-220,0	-248,2
	Spoza UE-25	-20,4	0,1	-1,7	54,6	64,3	107,0	310,7	543,7
Polska	Ogółem	-529,5	-415,2	-370,6	476,4	1 030,4	2 076,2	2 593,1	2 743,7
	UE-15	-322,0	-321,8	-287,5	225,3	729,3	1 408,6	1 875,3	1 995,9
	UE-10	53,5	140,8	177,9	282,6	527,0	870,8	1 225,6	1 448,0
	Spoza UE-25	-261,0	-234,2	-261,0	-31,5	-225,9	-203,2	-507,3	-700,2
Słowacja	Ogółem	-363,6	-418,8	-411,6	-409,8	-488,5	-677,6	-578,3	-951,1
	UE-15	-209,2	-202,2	-211,0	-227,3	-177,6	-199,7	-218,0	-288,3
	UE-10	-84,5	-120,5	-94,7	-74,2	-6,3	-118,8	-48,3	-29,1
	Spoza UE-25	-69,9	-96,1	-105,9	-108,3	-304,6	-359,1	-312,0	-633,7
Węgry	Ogółem	1 178,1	1 380,6	1 345,9	1 513,5	1 354,7	1 174,3	1 235,4	2 206,7
	UE-15	566,2	672,3	688,6	768,5	519,3	258,8	260,8	784,9
	UE-10	224,8	199,3	179,6	151,4	38,2	-98,1	-99,2	-17,2
	Spoza UE-25	387,1	509,1	477,7	593,6	797,2	1 013,6	1 073,8	1 439,0
UE-5	Ogółem	-268,7	-21,4	-215,0	685,2	713,1	1 701,8	1 888,5	2 942,9
	UE-15	-412,2	-358,7	-436,9	-0,7	74,8	534,5	704,0	1 251,5
	UE-10	315,3	385,4	382,7	492,2	696,4	923,3	957,8	1 538,9
	Spoza UE-25	-171,8	-48,1	-160,8	193,7	-58,1	244,0	226,7	152,5

Aneks 4. Tempo zmian eksportu artykułów rolno-spożywczych
w nowych państwach członkowskich UE-5

Kraj	Kierunek	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007		Średnie roczne tempo zmian w latach 2004-2007
		w stosunku do roku poprzedniego							2003 = 100	
Czechy	Ogółem	5,1	6,8	25,2	34,4	39,9	4,6	39,7	274,9	28,8
	UE-15	5,9	12,7	21,7	47,7	40,7	5,1	45,3	317,3	33,5
	UE-10	6,2	9,3	24,9	33,4	40,4	8,2	40,5	284,8	29,9
	Spoza UE-25	1,6	-8,8	33,5	9,7	36,5	-7,3	19,9	166,3	13,6
Litwa	Ogółem	27,0	3,6	41,9	27,9	42,9	29,5	48,2	350,9	36,9
	UE-15	19,0	17,0	29,4	62,2	59,4	9,6	49,2	423,0	43,4
	UE-10	35,1	10,3	32,5	59,5	23,7	26,3	56,0	388,7	40,4
	Spoza UE-25	29,0	-9,9	60,1	-16,0	38,8	66,6	41,3	274,4	28,7
Polska	Ogółem	10,6	9,3	38,3	46,7	37,7	18,3	30,3	311,3	32,8
	UE-15	13,2	10,3	44,3	61,8	40,1	18,4	34,1	359,8	37,7
	UE-10	14,0	12,3	31,8	51,5	48,2	34,1	31,9	397,3	41,2
	Spoza UE-25	5,9	6,8	32,7	21,4	27,1	7,9	19,7	199,3	18,8
Słowacja	Ogółem	17,8	15,2	29,6	53,9	31,9	25,3	28,2	326,0	34,4
	UE-15	30,4	7,2	19,6	117,9	37,3	12,4	31,4	441,9	45,0
	UE-10	17,3	19,0	28,4	43,0	30,5	31,7	31,4	323,0	34,1
	Spoza UE-25	1,2	12,3	53,7	10,9	24,4	28,0	0,6	177,6	15,4
Węgry	Ogółem	14,1	5,6	21,2	20,2	5,3	9,4	42,0	196,7	18,4
	UE-15	16,8	10,4	23,8	26,6	0,9	7,4	44,2	197,8	18,6
	UE-10	-0,8	4,7	12,9	37,3	6,3	23,7	46,4	264,1	27,5
	Spoza UE-25	17,1	-0,1	20,6	4,9	12,7	6,3	36,1	171,0	14,4
UE-5	Ogółem	12,2	7,7	30,4	36,0	29,6	15,5	35,5	275,9	28,9
	UE-15	14,1	11,0	32,2	50,1	30,4	13,2	38,6	307,0	32,4
	UE-10	10,1	10,8	25,7	42,8	33,8	24,0	38,0	326,9	34,5
	Spoza UE-25	11,1	1,1	31,3	10,5	24,3	11,7	26,4	193,9	18,0

Aneks 5. Tempo zmian eksportu ogółem nowych państw członkowskich UE-5

Kraj	Kierunek	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007		Średnie roczne tempo zmian w latach 2004-2007
		w stosunku do roku poprzedniego							2003 = 100	
Czechy	Ogółem	14,9	15,3	26,5	35,0	18,9	21,7	27,1	248,2	25,5
	UE-15	15,5	14,3	29,3	31,7	15,5	20,7	24,2	228,1	22,9
	UE-10	14,9	14,4	27,9	43,8	21,7	24,5	32,2	287,7	30,2
	Spoza UE-25	12,1	21,4	12,7	41,1	31,8	22,1	33,1	302,2	31,8
Litwa	Ogółem	20,3	19,5	30,8	29,9	29,8	17,1	21,4	239,6	24,4
	UE-15	20,0	20,9	13,8	40,6	18,2	7,3	20,1	214,0	20,9
	UE-10	14,8	0,1	30,4	43,8	35,2	32,6	28,2	330,4	34,8
	Spoza UE-25	25,7	32,5	56,4	11,3	42,1	18,8	18,2	222,1	22,1
Polska	Ogółem	14,0	11,6	33,0	37,8	21,1	22,6	26,6	259,2	26,9
	UE-15	14,0	11,8	31,0	35,7	17,1	19,8	25,2	238,3	24,2
	UE-10	25,6	14,1	37,3	39,1	24,8	38,8	29,1	310,8	32,8
	Spoza UE-25	8,5	9,8	37,7	44,3	32,1	21,8	29,3	300,5	31,7
Słowacja	Ogółem	6,3	14,6	51,4	27,1	14,8	30,4	38,5	263,7	27,4
	UE-15	7,8	15,9	51,9	24,8	11,0	30,5	40,4	254,1	26,3
	UE-10	5,8	7,4	31,2	36,3	24,5	28,3	31,5	286,2	30,1
	Spoza UE-25	0,1	26,9	95,8	22,0	13,5	33,7	44,2	266,8	27,8
Węgry	Ogółem	8,6	12,6	25,2	29,0	12,3	18,9	27,7	220,0	21,8
	UE-15	7,3	13,8	22,8	24,1	3,7	11,4	24,6	178,7	15,6
	UE-10	16,8	13,3	40,9	49,3	40,5	42,3	37,2	409,8	42,3
	Spoza UE-25	11,1	7,5	29,4	39,9	29,9	28,8	30,3	305,1	32,2
UE-5	Ogółem	12,2	13,6	31,0	33,2	18,0	22,2	28,3	246,2	25,3
	UE-15	12,0	13,7	29,7	30,4	12,6	18,9	26,4	220,6	21,9
	UE-10	15,3	11,6	32,8	41,7	26,5	32,1	31,8	312,2	32,9
	Spoza UE-25	10,4	14,5	34,9	37,2	30,4	24,5	30,9	291,6	30,7

Aneks 6. Tempo zmian importu artykułów rolno-spożywczych w nowych państwach członkowskich UE-5

Kraj	Kierunek	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007		Średnie roczne tempo zmian w latach 2004-2007
		w stosunku do roku poprzedniego							2003 = 100	
Czechy	Ogółem	8,1	16,2	24,8	33,4	22,8	14,4	28,0	239,8	24,4
	UE-15	11,3	19,2	23,7	42,2	25,6	12,6	29,7	260,9	27,1
	UE-10	4,8	24,7	27,5	31,5	29,8	30,7	22,8	274,1	28,7
	Spoza UE-25	5,0	3,8	24,7	16,5	7,6	-1,5	31,3	162,1	12,8
Litwa	Ogółem	11,1	4,0	29,4	28,9	25,9	34,6	34,3	293,6	30,9
	UE-15	9,3	13,8	21,3	41,6	22,0	18,6	36,7	280,0	29,4
	UE-10	4,1	11,3	37,6	91,0	27,7	63,8	42,8	570,8	54,6
	Spoza UE-25	16,7	-9,2	34,7	-22,1	31,4	23,9	14,2	144,8	9,7
Polska	Ogółem	5,2	6,8	10,6	38,3	25,6	16,2	38,3	279,3	29,3
	UE-15	10,5	6,5	10,0	44,1	27,1	12,8	46,3	302,2	31,9
	UE-10	-10,1	5,7	16,5	24,5	28,6	24,1	55,2	308,3	32,5
	Spoza UE-25	2,5	7,6	9,9	33,8	22,9	19,5	22,8	241,3	24,6
Słowacja	Ogółem	16,5	7,2	16,6	41,1	34,0	12,3	37,1	291,2	30,6
	UE-15	6,6	5,4	12,1	32,9	28,4	11,4	31,7	250,3	25,8
	UE-10	23,8	7,1	17,6	23,7	47,8	20,2	28,4	282,3	29,6
	Spoza UE-25	20,6	11,1	22,4	97,3	19,7	-1,3	64,8	384,3	40,0
Węgry	Ogółem	10,5	15,8	30,3	48,0	15,6	11,1	27,7	242,8	24,8
	UE-15	14,5	20,7	37,0	78,8	17,9	8,3	23,7	282,3	29,6
	UE-10	18,9	25,0	41,7	104,4	33,1	20,5	30,9	429,1	43,9
	Spoza UE-25	3,8	6,9	16,9	-27,2	-16,3	7,5	42,6	93,4	-1,7
UE-5	Ogółem	8,3	10,1	19,1	38,2	24,1	15,9	33,6	265,5	27,7
	UE-15	10,8	12,0	18,6	48,6	24,5	12,2	35,9	282,1	29,6
	UE-10	7,1	14,1	24,9	43,1	34,1	29,0	33,4	330,5	34,8
	Spoza UE-25	5,4	5,4	16,7	19,0	16,0	12,7	29,1	200,8	19,0

Aneks 7. Tempo zmian importu ogółem nowych państw członkowskich UE-5

Kraj	Kierunek	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007		Średnie roczne tempo zmian w latach 2004-2007
		w stosunku do roku poprzedniego							2003 = 100	
Czechy	Ogółem	13,1	11,7	25,8	30,2	14,7	22,1	25,0	228,0	22,9
	UE-15	12,9	8,7	23,9	29,4	12,3	18,3	24,2	213,5	20,9
	UE-10	9,5	15,9	27,0	39,1	17,1	30,4	29,4	274,7	28,7
	Spoza UE-25	15,3	16,8	29,3	27,9	18,7	25,8	24,6	238,1	24,2
Litwa	Ogółem	16,4	21,3	27,2	26,3	26,9	23,5	26,1	249,3	25,7
	UE-15	18,4	22,6	27,4	27,2	13,4	29,8	34,8	252,5	26,1
	UE-10	12,5	30,9	34,9	95,3	23,0	42,3	41,9	485,0	48,4
	Spoza UE-25	15,5	17,9	25,0	6,5	45,2	9,5	7,6	182,1	16,2
Polska	Ogółem	2,9	9,6	23,4	29,7	15,2	23,7	30,7	241,5	24,7
	UE-15	4,5	8,9	22,6	27,5	10,0	18,5	31,3	218,3	21,5
	UE-10	11,6	3,6	30,1	41,4	16,2	23,4	30,7	265,1	27,6
	Spoza UE-25	-2,0	12,7	23,4	30,9	24,6	32,5	29,6	280,3	29,4
Słowacja	Ogółem	15,6	12,6	35,9	30,3	16,9	28,8	30,1	255,5	26,4
	UE-15	17,7	13,8	38,7	17,6	4,1	23,9	26,5	192,0	17,7
	UE-10	21,2	15,1	41,5	26,8	13,6	31,3	28,1	242,2	24,7
	Spoza UE-25	8,5	8,6	26,3	58,9	38,4	32,9	35,0	394,6	40,9
Węgry	Ogółem	5,0	11,7	26,8	26,4	9,4	16,8	23,0	198,6	18,7
	UE-15	3,8	8,7	23,9	43,7	1,5	14,7	20,4	201,5	19,1
	UE-10	11,0	20,4	37,0	44,8	18,7	29,4	29,4	287,9	30,3
	Spoza UE-25	5,9	14,8	29,0	-3,5	24,0	16,5	24,8	173,9	14,8
UE-5	Ogółem	7,7	11,5	26,3	28,9	14,5	22,3	27,2	229,7	23,1
	UE-15	8,0	9,7	24,9	30,7	8,0	18,5	26,6	211,8	20,6
	UE-10	12,9	13,7	33,2	40,7	16,8	29,6	30,5	278,1	29,1
	Spoza UE-25	5,6	14,1	26,6	21,6	25,9	26,0	27,0	245,1	25,1

Aneks 8. Główni partnerzy handlowi w eksporcie i imporcie artykułów rolno-spożywczych Czech w latach 2003 i 2007

Kraj	Eksport				Kraj	Import			
	2003		2007			2003		2007	
	udział ^a w proc.		wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100		udział ^a w proc.		wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100
Ogółem	100,0	100,0	4 776,1	274,9	Ogółem	100,0	100,0	6 332,8	239,8
Słowacja	23,5	27,1	1 292,6	316,5	Niemcy	19,7	22,7	1 436,5	275,9
Niemcy	20,4	24,5	1 169,3	330,5	Polska	8,1	13,4	847,1	395,3
Polska	11,2	10,6	508,2	261,4	Słowacja	10,7	8,9	564,8	200,2
Austria	3,8	4,7	224,9	338,5	Holandia	5,2	6,8	428,9	312,5
Węgry	4,0	4,6	219,7	315,5	Włochy	5,7	6,0	379,1	251,2
Włochy	1,6	3,5	169,2	609,7	Hiszpania	6,1	4,9	307,7	192,3
Wielka Brytania	3,2	2,8	135,9	244,0	Austria	4,0	4,6	289,4	276,9
Holandia	2,5	2,3	109,8	248,7	Węgry	4,1	4,0	256,5	239,2
Rumunia	1,8	2,1	100,3	319,3	Francja	3,5	3,5	219,8	240,1
Francja	1,8	2,1	99,3	326,3	Belgia	2,6	2,6	167,3	241,0
Rosja	2,7	2,0	97,1	210,4	Brazylia	3,1	2,2	141,5	173,4
Belgia	3,2	1,3	62,7	113,3	Chiny	3,2	1,7	107,0	127,1
Szwecja	0,5	0,9	41,5	526,7	Wielka Brytania	1,2	1,6	102,1	331,1
Chorwacja	1,4	0,8	37,1	157,4	USA	2,3	1,5	96,7	161,6
Hiszpania	0,8	0,7	34,8	265,1	Dania	1,8	1,3	79,7	166,4
Finlandia	0,1	0,6	30,6	1 397,1	Grecja	1,1	1,0	64,8	218,6
Dania	0,5	0,6	28,3	317,0	Turcja	1,3	0,9	59,4	178,3
Bułgaria	0,6	0,5	26,0	252,2	Irlandia	0,4	0,8	49,0	460,5
Litwa	0,7	0,5	25,8	212,8	Szwajcaria	0,8	0,6	37,7	181,6
Słowenia	1,5	0,5	25,4	95,9	Chorwacja	0,3	0,5	34,1	515,8
Ukraina	0,8	0,5	24,6	178,7	Wietnam	0,7	0,5	32,3	180,3
Japonia	0,7	0,5	24,5	199,3	Maroko	0,4	0,5	32,0	324,3
USA	1,6	0,5	24,4	88,7	Szwecja	0,5	0,5	30,7	241,2
Szwajcaria	0,8	0,4	20,5	148,3	Argentyna	0,7	0,5	29,5	159,4
Tajlandia	1,1	0,4	20,1	105,5	Tajlandia	0,9	0,4	28,1	120,4
Grecja	0,2	0,4	19,3	586,5	Kanada	0,7	0,4	28,1	145,1
Liban	1,0	0,3	16,4	94,7	Chile	0,4	0,4	25,0	219,8
Norwegia	0,1	0,3	15,0	1 110,8	Ekwador	0,7	0,4	23,0	126,1
Indonezja	0,1	0,3	13,6	811,1	Kolumbia	1,3	0,4	22,8	65,8
Arabia Saudyjska	0,5	0,3	13,6	160,0	Kostaryka	0,4	0,4	22,6	213,3
Razem główni partnerzy	92,5	96,9	4 630,2	288,2	Razem główni partnerzy	91,6	93,8	5 943,3	245,6

^a W tej tabeli i we wszystkich kolejnych, w których przedstawiana jest struktura w procentach, wartości mogą nie sumować się dokładnie do 100. Wynika to z zaokrągleń dokonanych w trakcie obliczeń.

Aneks 9. Główni partnerzy handlowi w eksporcie i imporcie artykułów rolno-spożywczych Litwy w latach 2003 i 2007

Kraj	Eksport				Kraj	Import			
	2003	2007				2003	2007		
	udział w proc.	wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100			udział w proc.	wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100	
Ogółem	100,0	100,0	2 925,2	350,9	Ogółem	100,0	100,0	2 424,3	293,6
Rosja	17,0	24,1	705,8	496,7	Polska	6,7	21,8	528,3	958,4
Niemcy	11,6	15,9	464,3	482,1	Łotwa	5,7	11,9	289,6	619,8
Łotwa	14,2	14,2	415,0	350,0	Niemcy	12,4	10,5	255,6	250,4
Polska	2,5	5,7	165,8	802,5	Holandia	5,5	8,6	209,0	462,6
Estonia	6,7	5,6	164,1	292,8	Estonia	6,0	4,9	119,2	241,2
Wielka Brytania	4,4	4,6	134,9	371,3	Hiszpania	3,9	3,9	95,0	297,7
Włochy	2,1	4,0	116,0	663,0	Dania	4,7	3,9	93,6	239,2
Holandia	4,7	3,9	114,5	293,6	Włochy	2,3	3,1	76,3	394,5
Dania	2,7	2,9	86,0	375,5	Rosja	4,6	2,6	63,5	167,5
Arabia Saudyjska	0,0	2,2	64,8	35 692,8	Ukraina	3,3	2,3	54,8	201,7
Francja	3,2	1,9	56,3	212,2	Francja	3,4	2,1	50,0	180,0
Białoruś	5,7	1,8	54,0	112,7	Węgry	2,2	2,0	49,0	272,0
Belgia	0,7	1,4	40,3	743,3	USA	3,2	1,9	46,4	178,4
Hiszpania	0,7	1,3	38,5	670,4	Szwecja	2,0	1,9	46,3	284,8
Szwecja	1,0	1,3	38,1	470,2	Finlandia	1,6	1,5	35,9	263,3
Finlandia	0,9	1,2	34,1	456,8	Belgia	2,8	1,3	32,6	143,5
Maroko	0,0	0,9	26,1	×	Czechy	0,9	1,1	27,8	369,6
Czechy	0,2	0,6	18,8	945,5	Białoruś	1,2	1,1	26,2	266,8
Irlandia	0,2	0,6	17,6	965,2	Wielka Brytania	1,4	1,0	23,8	210,8
Libia	0,0	0,5	15,9	27 169,4	Austria	0,9	0,9	22,6	290,4
Algieria	0,0	0,5	14,6	×	Chiny	1,3	0,9	22,5	208,1
Norwegia	0,4	0,5	13,6	440,5	Kazachstan	0,4	0,9	21,7	613,8
Ukraina	7,1	0,4	10,8	18,3	Turcja	1,1	0,8	20,4	228,3
Austria	0,6	0,4	10,6	216,2	Brazylia	1,8	0,7	16,7	111,6
USA	6,1	0,4	10,3	20,4	Norwegia	1,8	0,7	16,7	114,4
Portugalia	0,3	0,3	9,7	383,3	Islandia	1,4	0,7	16,4	145,0
Bułgaria	0,5	0,3	9,0	214,2	Argentyna	2,0	0,6	15,3	93,9
Izrael	0,1	0,3	7,4	645,1	Iran	0,5	0,6	14,5	325,7
Tunezja	0,0	0,3	7,3	×	Słowacja	0,3	0,4	10,6	485,4
Węgry	0,2	0,2	6,6	322,0	Chile	0,6	0,4	10,2	194,0
Razem główni partnerzy	93,9	98,1	2 871,1	367,0	Razem główni partnerzy	85,6	95,3	2 310,5	326,7

Aneks 10. Główni partnerzy handlowi w eksporcie i imporcie artykułów rolno-spożywczych Polski w latach 2003 i 2007

Kraj	Eksport				Kraj	Import			
	2003	2007				2003	2007		
	udział w proc.	wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100			udział w proc.	wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100	
Ogółem	100,0	100,0	13 759,1	311,3	Ogółem	100,0	100,0	11 012,1	279,3
Niemcy	25,5	25,4	3 493,0	310,4	Niemcy	13,5	18,6	2 046,5	383,6
Wielka Brytania	4,5	7,4	1 015,1	506,7	Holandia	9,8	9,2	1 011,2	260,5
Czechy	5,1	6,4	886,0	396,5	Hiszpania	8,2	6,2	677,6	209,4
Holandia	6,0	5,8	801,1	302,4	Argentyna	4,5	5,7	631,1	357,0
Włochy	4,3	5,0	692,1	362,3	Włochy	4,9	5,1	564,7	289,5
Rosja	8,0	4,5	619,6	175,0	Dania	3,1	4,6	507,9	415,5
Francja	2,9	4,1	570,3	446,2	Czechy	3,7	4,4	481,2	332,4
Węgry	2,6	3,8	519,9	447,7	Francja	4,3	4,0	445,7	265,7
Litwa	3,6	3,4	463,3	292,6	Norwegia	3,3	3,1	341,4	266,0
Dania	2,3	2,5	349,7	345,8	Chiny	4,9	3,0	333,0	170,7
Słowacja	1,4	2,5	343,1	566,7	Węgry	3,1	2,6	291,6	237,8
Ukraina	3,5	2,5	340,6	217,8	Wielka Brytania	1,7	2,1	229,7	345,1
Austria	1,4	2,2	301,7	483,6	Turcja	1,0	2,0	216,8	526,2
Belgia	1,4	1,9	266,1	416,9	Belgia	2,5	1,9	205,4	205,4
USA	3,8	1,8	252,6	151,3	Brazylia	2,1	1,8	199,4	245,5
Hiszpania	0,7	1,7	235,4	772,8	Słowacja	1,8	1,7	182,9	251,9
Rumunia	2,1	1,6	217,1	234,1	USA	2,3	1,6	179,3	199,9
Szwecja	1,8	1,4	192,4	239,4	Wietnam	1,5	1,6	172,5	298,9
Łotwa	1,0	1,3	177,2	396,8	Ukraina	1,0	1,5	164,9	403,0
Algieria	1,2	0,9	121,6	224,7	Grecja	1,5	1,3	140,8	236,3
Białoruś	1,7	0,8	106,0	138,9	Litwa	0,5	1,2	134,9	684,0
Irlandia	0,1	0,7	101,8	1 590,7	Austria	1,0	1,1	124,0	312,7
Grecja	0,2	0,7	99,6	1 019,6	Szwecja	0,8	1,0	108,5	330,8
Estonia	0,6	0,7	97,7	360,8	Szwajcaria	0,4	0,9	96,0	551,8
Bułgaria	0,4	0,6	87,6	476,0	Ekwador	2,0	0,8	82,7	106,6
Chorwacja	0,7	0,6	85,3	296,0	Wybrzeże Kości Słonowej	2,6	0,7	80,7	78,2
Turcja	0,2	0,6	78,7	918,8	Kolumbia	0,5	0,7	78,3	389,5
Słowenia	0,4	0,5	68,8	397,2	Irlandia	0,5	0,7	73,6	370,2
Finlandia	0,4	0,5	64,3	380,0	Rosja	0,9	0,6	70,1	192,4
Szwajcaria	0,7	0,5	62,7	216,1	Chile	0,5	0,6	68,0	358,3
Razem główni partnerzy	88,6	92,4	12 710,3	324,8	Razem główni partnerzy	88,6	90,3	9 940,4	284,6

Aneks 11. Główni partnerzy handlowi w eksporcie i imporcie artykułów rolno-spożywczych Słowacji w latach 2003 i 2007

Kraj	Eksport				Kraj	Import			
	2003	2007				2003	2007		
	udział w proc.	wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100			udział w proc.	wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100	
Ogółem	100,0	100,0	2 266,7	326,0	Ogółem	100,0	100,0	3 217,9	291,2
Czechy	41,5	31,2	708,3	245,2	Czechy	34,2	26,9	865,2	228,7
Węgry	9,5	21,2	480,9	725,5	Polska	6,3	11,2	359,2	512,4
Polska	11,0	9,6	217,5	285,1	Niemcy	9,3	9,6	309,5	302,3
Austria	3,7	7,6	172,5	669,1	Węgry	5,3	7,0	226,9	391,0
Niemcy	6,2	6,2	139,6	323,1	Holandia	6,9	4,3	136,9	178,7
Włochy	2,4	4,4	98,7	598,5	Włochy	4,0	3,6	114,4	257,2
Rumunia	2,5	3,1	69,5	400,5	Austria	3,6	3,3	105,3	261,9
Holandia	3,5	2,6	58,4	243,2	Hiszpania	3,1	2,7	87,3	253,0
Francja	1,1	2,0	45,0	577,8	Francja	2,4	1,9	59,7	229,2
Wielka Brytania	0,2	2,0	44,8	3 440,3	Brazylia	1,0	1,2	40,2	369,3
Hiszpania	0,3	1,5	33,7	1 691,7	Chiny	2,5	1,2	37,1	135,0
Belgia	2,1	1,3	29,5	197,8	Belgia	1,4	1,0	33,5	224,2
Chorwacja	1,4	0,8	18,1	184,2	Wielka Brytania	0,5	1,0	33,0	552,7
Bułgaria	0,7	0,8	17,2	350,9	USA	1,2	0,8	26,5	199,5
Ukraina	1,9	0,7	16,5	125,0	Turcja	1,1	0,8	26,3	208,8
Rosja	3,6	0,6	14,4	57,1	Dania	1,1	0,7	22,2	190,7
Szwajcaria	0,2	0,5	12,1	811,0	Wybrzeże Kości Słoniowej	2,2	0,6	18,3	75,9
Litwa	0,4	0,4	10,0	357,4	Maroko	0,4	0,5	16,8	381,1
Słowenia	0,6	0,4	9,0	223,3	Grecja	0,8	0,5	16,7	200,9
Serbia i Czarnogóra	0,5	0,4	8,9	267,0	Kolumbia	0,7	0,4	13,8	167,7
Turcja	0,3	0,3	7,5	404,8	Szwajcaria	0,6	0,4	13,2	187,1
Finlandia	0,1	0,3	6,9	719,2	Kostaryka	0,8	0,4	12,1	143,3
Grecja	0,1	0,2	5,2	686,9	Argentyna	0,7	0,4	11,5	158,6
Szwecja	1,1	0,2	4,9	62,8	RPA	0,2	0,3	11,1	458,0
Bośnia i Hercegowina	0,8	0,2	4,9	84,8	Ukraina	0,4	0,3	9,7	246,3
Dania	0,2	0,2	4,2	328,9	Chorwacja	0,7	0,3	8,9	111,1
Cypr	0,0	0,2	4,1	18 118,9	Szwecja	0,3	0,3	8,8	231,7
Kuwejt	0,0	0,1	2,8	6 272,6	Wietnam	0,5	0,3	8,8	164,9
Portugalia	0,0	0,1	2,7	21 483,6	Tajlandia	0,9	0,3	8,6	84,4
Macedonia	0,2	0,1	2,6	249,2	Ekwador	0,3	0,2	7,8	220,7
Razem główni partnerzy	96,2	99,3	2 250,5	336,5	Razem główni partnerzy	93,4	82,3	2 649,6	256,6

Aneks 12. Główni partnerzy handlowi w eksporcie i imporcie artykułów rolno-spożywczych Węgier w latach 2003 i 2007

Kraj	Eksport				Kraj	Import			
	2003	2007				2003	2007		
	udział w proc.		wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100		udział w proc.		wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100
Ogółem	100,0	100,0	6 260,6	196,7	Ogółem	100,0	100,0	4 051,5	242,8
Niemcy	17,9	14,0	876,7	153,7	Niemcy	13,7	22,7	920,1	403,6
Włochy	6,3	11,4	715,6	355,7	Polska	6,9	12,4	504,1	436,9
Rumunia	7,3	11,4	714,6	306,3	Holandia	9,3	11,0	446,4	288,9
Austria	8,6	7,3	455,8	166,5	Słowacja	3,7	7,1	289,0	463,1
Holandia	5,1	5,6	351,5	217,7	Austria	4,5	7,1	287,3	382,3
Polska	3,6	4,8	298,6	259,0	Włochy	6,7	6,2	249,4	223,4
Słowacja	1,9	4,4	277,2	462,7	Czechy	4,0	4,9	200,2	301,6
Rosja	6,3	3,8	240,3	120,8	Francja	4,4	3,3	132,9	180,3
Czechy	3,4	3,6	226,4	209,2	Rumunia	1,5	2,8	112,9	451,1
Francja	3,5	3,3	206,4	186,5	Hiszpania	4,3	2,7	108,5	150,5
Grecja	0,6	3,1	195,7	979,4	Belgia	2,3	2,6	106,6	272,1
Wielka Brytania	3,1	2,8	173,0	173,1	Słowenia	0,2	2,0	79,6	1 935,4
Chorwacja	3,1	2,4	153,3	153,1	Wielka Brytania	1,8	1,9	75,5	253,4
Słowenia	2,5	2,3	147,0	185,2	Chorwacja	0,6	1,6	65,3	695,0
Ukraina	1,5	1,8	110,5	235,5	Dania	2,1	1,3	50,9	142,4
Bośnia i Hercegowina	3,9	1,5	96,3	77,2	USA	3,4	1,1	43,0	76,3
Bułgaria	0,7	1,5	90,9	412,9	Ukraina	0,5	1,0	39,6	527,3
Szwajcaria	2,9	1,4	85,3	91,1	Serbia i Czarnogóra	0,3	0,9	37,9	812,9
Belgia	1,9	1,3	83,4	134,5	Grecja	2,0	0,8	31,8	95,2
Hiszpania	2,3	1,2	72,3	99,9	Turcja	1,2	0,8	30,9	150,4
Serbia i Czarnogóra	1,5	1,0	62,1	130,0	Chiny	0,7	0,5	20,8	166,6
Japonia	2,2	0,9	54,7	77,1	Szwecja	0,5	0,4	17,0	210,1
Szwecja	0,9	0,7	45,9	157,5	Bułgaria	0,6	0,4	17,0	161,5
Litwa	0,5	0,7	41,3	245,1	Brazylia	10,3	0,4	15,3	8,9
Turcja	0,4	0,6	37,4	261,8	Portugalia	0,1	0,4	14,8	1 723,6
Dania	0,6	0,6	34,5	194,4	Wietnam	0,9	0,3	13,8	88,9
Rep. Korei	0,4	0,5	32,8	268,5	Irlandia	0,4	0,3	12,9	181,5
USA	1,1	0,4	26,7	78,3	Argentyna	1,4	0,3	12,7	54,3
Cypr	0,0	0,4	24,2	2 477,8	Tajlandia	0,8	0,3	10,9	81,0
Łotwa	0,3	0,4	24,1	228,0	Indie	0,4	0,2	9,2	135,9
Razem główni partnerzy	94,5	95,1	5 954,5	197,9	Razem główni partnerzy	89,6	97,6	3 956,3	264,6

Aneks 13. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Czech ogółem według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo					
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007			
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		wartość w mln USD		wartość w mln USD		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100			
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	4 776,1	100,0	100,0	100,0	100,0	6 332,8	100,0	239,8	-521,7	-903,1	-1 054,8	-1 556,7
01	3,1	3,0	4,9	4,3	3,5	3,5	206,4	0,5	0,6	1,0	0,8	48,1	298,5	30,5	35,5	116,9	158,3	
02	4,6	3,0	3,7	3,5	166,4	322,8	3,7	4,6	9,8	9,6	609,9	506,5	7,9	68,9	-301,7	-443,5		
03	2,3	2,4	1,6	1,4	64,6	155,1	2,6	2,0	1,8	1,6	103,6	199,5	-16,8	-10,3	-22,9	-39,0		
04	15,8	12,8	13,3	16,0	765,3	344,8	4,1	5,4	6,9	8,2	517,0	364,5	129,6	80,1	136,0	248,3		
05	0,6	1,5	0,6	0,5	24,9	98,5	1,4	1,7	0,9	0,9	56,4	122,6	-18,7	-20,7	-21,8	-31,4		
06	0,3	0,5	0,4	0,3	13,0	145,1	2,8	3,2	2,5	2,2	141,1	169,1	-46,7	-74,5	-95,4	-128,1		
07	1,2	0,9	1,7	2,1	99,9	610,3	7,0	7,2	6,9	7,5	474,8	249,5	-112,6	-173,9	-241,8	-374,9		
08	1,5	1,6	4,1	2,5	118,6	439,2	10,9	11,0	11,4	8,8	559,0	192,0	-178,3	-264,1	-357,4	-440,4		
09	1,2	1,1	1,0	1,4	66,4	358,0	2,9	2,1	2,2	2,5	161,0	285,1	-36,7	-37,9	-62,1	-94,5		
10	1,8	7,0	8,7	7,6	362,7	296,7	2,2	1,6	1,1	2,0	128,8	306,1	-16,5	80,2	233,9	233,9		
11	3,9	4,3	2,5	2,5	119,0	160,5	0,5	0,6	0,6	0,9	54,2	367,1	42,3	59,4	55,8	64,8		
12	10,3	5,4	5,8	7,6	363,7	388,9	2,9	2,4	2,3	1,7	109,9	173,5	80,4	30,2	90,1	253,8		
13	0,8	1,1	1,0	0,6	27,8	148,0	0,5	0,6	0,5	0,5	32,5	201,3	1,4	2,6	9,8	-4,8		
14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	72,6	0,1	0,1	0,0	0,0	1,4	57,4	-2,5	-2,3	-1,0	-1,3		
15	3,5	2,2	2,6	3,4	164,4	431,5	4,6	5,1	3,6	3,0	187,4	138,1	-39,3	-97,6	-68,9	-23,0		
16	1,8	1,1	2,1	2,3	111,4	559,3	2,5	2,4	2,6	3,2	203,6	323,8	-21,6	-43,0	-40,7	-92,2		
17	7,2	6,7	10,3	5,2	247,3	210,9	3,5	2,7	3,5	3,9	248,9	352,3	29,9	46,6	184,6	-1,6		
18	3,8	5,5	3,4	3,8	180,5	190,0	5,3	5,4	4,8	4,8	304,6	212,6	-46,2	-48,3	-95,7	-124,2		
19	4,5	5,2	4,2	4,6	221,3	245,9	6,1	6,6	6,2	6,2	389,7	222,9	-53,2	-84,9	-132,8	-168,4		
20	2,8	3,0	2,6	2,6	125,8	244,4	4,8	5,4	4,6	5,1	321,5	224,7	-51,2	-91,6	-115,4	-195,7		
21	7,0	11,1	8,0	8,1	389,1	201,5	10,4	10,1	8,5	8,0	506,6	189,5	-98,6	-74,3	-104,4	-117,5		
22	11,5	11,4	9,3	10,6	506,2	255,3	5,6	6,4	6,8	7,2	455,4	269,9	46,5	29,6	9,4	50,8		
23	4,1	3,8	3,7	4,1	194,2	295,5	10,1	8,9	6,9	6,1	384,8	163,2	-131,4	-170,0	-177,2	-190,5		
24	6,6	5,6	4,4	5,0	237,1	244,2	4,9	3,9	4,5	5,3	332,8	326,0	-4,1	-5,0	-52,1	-95,7		

Aneks 14. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Czech z państwami UE-15 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo				
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007		
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiiana wartości 2003 = 100		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiiana wartości 2003 = 100		
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	2 135,6	317,3	100,0	100,0	100,0	100,0	3 581,9	260,9	-440,9	-1 053,7	-1 446,3
01	3,8	3,8	7,2	6,0	127,3	500,3	0,7	0,6	0,9	0,8	29,1	366,6	12,0	17,5	77,4	98,2	
02	5,0	3,3	3,1	2,1	45,6	205,3	4,5	3,8	11,3	11,0	394,0	750,6	-17,3	-30,3	-234,5	-348,4	
03	4,0	4,6	2,5	1,8	38,1	124,3	1,7	1,3	1,2	0,9	32,9	190,1	3,5	13,4	6,8	5,2	
04	10,2	8,2	15,2	19,3	412,7	744,2	3,3	3,5	5,1	7,2	258,0	543,0	19,5	8,0	88,0	154,8	
05	1,2	3,4	1,0	0,9	18,8	82,6	1,5	1,1	1,0	1,1	38,3	247,0	-8,0	7,3	-9,6	-19,4	
06	0,4	0,9	0,3	0,2	4,3	74,6	4,4	5,0	3,7	3,4	122,7	179,1	-38,7	-62,8	-87,4	-118,5	
07	0,9	0,9	0,6	0,6	13,5	220,1	8,0	8,2	7,7	8,7	313,2	277,0	-70,3	-106,9	-181,3	-299,7	
08	2,5	2,6	3,9	1,1	22,8	128,1	9,5	9,5	8,2	8,0	286,4	220,5	-76,6	-112,1	-147,1	-263,6	
09	0,3	0,4	1,0	1,5	32,2	1 350,3	1,6	1,4	1,6	2,0	72,0	364,9	-13,4	-17,4	-24,2	-39,9	
10	0,9	9,7	11,9	11,9	254,3	390,8	2,5	0,9	1,1	1,9	67,0	558,4	-18,8	53,1	140,2	187,3	
11	1,0	1,4	0,7	1,0	21,0	223,2	0,5	0,6	0,6	0,7	23,4	265,9	0,1	0,6	-3,3	-2,4	
12	19,7	8,1	8,8	12,1	258,0	475,4	2,6	2,5	2,2	1,5	54,2	155,1	72,2	19,3	68,3	203,9	
13	0,3	0,8	0,8	0,7	15,2	284,5	0,5	0,7	0,5	0,4	15,8	157,1	-3,3	-4,7	-1,6	-0,6	
14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	20,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,5	36,8	-1,0	-1,2	-0,4	-0,5	
15	0,6	0,7	2,2	4,0	86,4	1 753,3	6,3	7,0	4,4	3,5	125,9	131,2	-55,7	-91,1	-75,5	-39,5	
16	0,2	0,2	0,5	0,6	13,7	1 048,6	1,8	2,0	2,1	2,4	84,4	311,1	-15,7	-25,8	-44,5	-70,8	
17	8,1	10,3	14,7	6,3	134,7	194,9	3,9	3,3	3,1	2,8	101,5	223,7	3,6	23,7	128,5	33,2	
18	3,8	5,1	2,5	3,4	73,4	214,1	4,6	5,5	5,3	5,9	211,2	277,5	-24,6	41,8	-93,5	-137,7	
19	3,0	4,7	3,4	3,5	75,6	237,8	6,2	6,9	6,0	6,0	216,7	227,9	-43,6	-63,3	-101,1	-141,1	
20	2,6	2,5	1,0	1,3	27,2	161,4	4,3	4,4	4,3	4,7	167,2	278,0	-26,7	-43,3	-91,4	-140,0	
21	3,9	7,5	5,6	6,5	139,2	276,8	8,5	9,0	7,4	7,0	250,4	203,3	-60,4	-72,9	-102,9	-111,3	
22	16,9	14,5	8,6	8,1	173,5	177,6	6,7	7,4	7,6	7,2	259,2	253,4	20,5	-4,6	-65,4	-85,7	
23	5,4	4,3	3,4	3,0	64,5	222,9	14,0	13,3	9,5	8,5	302,8	165,4	-103,3	-154,1	-184,7	-238,3	
24	5,2	2,2	1,0	3,9	83,7	553,4	2,2	1,9	5,2	4,3	155,3	602,2	5,4	-10,7	-114,5	-71,6	

Aneks 15. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Czech z państwami UE-10 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo					
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2001	2003	2005	2007
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100	wartość w mln USD	
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	2 090,0	284,8	100,0	100,0	100,0	100,0	1 704,5	274,1	146,2	111,9	313,1	385,4
01	2,9	2,3	3,8	3,2	3,2	67,1	393,1	0,5	1,1	1,7	1,0	16,5	240,6	13,5	10,2	34,0	50,7	
02	3,6	3,5	5,3	5,5	114,1	443,8	2,8	5,0	10,0	9,0	153,1	488,4	8,6	-5,6	-33,4	-39,0		
03	1,6	1,3	1,3	1,2	24,8	264,1	0,4	0,7	1,0	0,7	12,0	284,9	7,0	5,2	6,5	12,8		
04	8,2	7,3	7,8	10,1	211,0	394,4	10,7	13,8	16,0	14,9	254,1	295,8	2,2	-32,4	-62,9	-43,1		
05	0,3	0,3	0,2	0,3	5,3	276,5	0,3	0,2	0,3	0,3	5,8	549,2	0,3	0,8	0,2	-0,5		
06	0,3	0,4	0,3	0,4	7,5	259,4	0,8	0,9	0,8	0,4	7,5	137,6	-1,3	-2,6	-4,2	0,0		
07	1,7	1,1	3,1	3,9	82,1	978,4	8,9	8,5	6,4	5,3	90,4	170,3	-25,7	-44,7	-25,0	-8,4		
08	1,3	1,2	5,8	4,4	93,0	1 071,8	4,6	4,3	3,0	2,2	37,5	139,2	-10,8	-18,3	48,1	55,5		
09	1,9	1,6	0,8	1,3	27,7	242,3	1,4	1,1	1,5	2,2	37,6	541,9	4,7	4,5	-5,1	-9,9		
10	3,5	6,0	2,9	4,7	98,5	224,9	1,6	2,5	1,6	3,1	53,1	339,5	12,5	28,2	22,9	45,4		
11	7,1	5,5	3,5	2,9	60,2	150,1	0,8	0,8	1,1	1,7	28,5	541,4	34,8	34,9	36,3	31,7		
12	3,7	3,1	2,2	2,5	51,6	227,9	2,1	1,9	1,9	1,7	29,7	245,3	11,7	10,5	10,8	21,8		
13	0,3	0,4	0,3	0,2	3,2	120,7	0,0	0,1	0,0	0,1	1,2	261,0	1,2	2,2	3,2	2,0		
14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	256,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	135,8	0,0	0,0	0,0	0,0		
15	7,2	3,8	3,7	3,5	72,7	261,0	3,9	4,3	2,8	3,0	51,7	192,4	23,4	1,0	20,5	21,0		
16	2,9	1,9	4,4	4,5	94,1	667,5	4,3	3,4	3,9	3,8	65,5	313,0	-1,4	-6,8	19,5	28,6		
17	3,7	3,1	5,7	3,9	80,6	349,5	5,8	3,2	5,7	7,2	123,4	625,1	-2,7	3,3	18,8	-42,8		
18	5,3	6,8	5,4	4,7	97,3	196,0	7,9	6,6	5,9	4,5	76,4	187,1	-2,2	8,8	11,8	21,0		
19	7,1	7,1	6,0	6,0	126,2	240,7	12,0	10,4	9,5	8,2	139,1	215,1	-8,8	-12,3	-18,5	-12,9		
20	3,7	3,7	4,2	3,9	80,6	297,5	4,9	5,6	5,4	4,8	81,6	233,3	0,9	-7,9	0,9	-1,0		
21	11,9	16,9	10,2	8,8	184,6	148,9	12,3	10,4	10,7	10,0	170,0	262,4	16,1	59,2	27,0	14,6		
22	8,4	8,9	10,1	12,2	254,1	390,3	6,8	7,3	6,7	7,6	129,2	284,4	18,4	19,7	67,4	124,9		
23	4,1	4,3	4,7	5,6	116,6	368,9	3,2	2,8	2,8	2,6	43,7	251,9	9,8	14,3	34,7	72,9		
24	9,2	9,6	8,3	6,6	136,9	193,5	4,0	5,0	1,4	5,7	96,6	312,2	34,1	39,8	99,5	40,3		

Aneks 16. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Czech z państwami spoza UE-25 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo					
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2001	2003	2005	2007
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100	
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
01	2,1	2,7	1,4	2,2	12,0	131,6	166,3	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	2,5	190,7	5,0	7,8	5,4	9,4
02	5,5	1,1	0,7	1,2	6,7	184,2	184,2	2,8	5,7	4,6	6,0	62,7	171,6	171,6	0,9	-32,9	-33,9	-56,0
03	0,6	0,5	0,3	0,3	1,7	106,0	106,0	5,8	4,7	4,6	5,6	58,6	192,9	192,9	-27,3	-28,8	-36,2	-57,0
04	40,7	34,2	23,2	25,7	141,4	125,2	125,2	0,5	1,3	0,5	0,5	4,9	57,6	57,6	107,9	104,5	110,9	136,6
05	0,1	0,2	0,2	0,2	0,8	135,9	135,9	2,2	4,6	1,7	1,2	12,3	41,8	41,8	-10,9	-28,8	-12,3	-11,5
06	0,1	0,1	0,9	0,2	1,2	394,6	394,6	1,4	1,5	1,0	1,0	10,9	114,8	114,8	-6,7	-9,2	-3,8	-9,7
07	0,6	0,6	0,8	0,8	4,4	234,1	234,1	3,7	3,7	4,9	6,8	71,2	295,2	295,2	-16,6	-22,3	-35,5	-66,8
08	0,2	0,2	0,3	0,5	2,9	506,7	506,7	18,3	20,8	32,1	22,5	235,1	175,1	175,1	-90,9	-133,7	-258,5	-232,2
09	1,5	1,4	1,8	1,2	6,6	138,3	138,3	6,4	4,6	5,1	4,9	51,4	172,5	172,5	-28,0	-25,1	-32,8	-44,8
10	0,0	4,0	15,4	1,8	9,9	74,1	74,1	2,1	2,2	0,7	0,8	8,7	60,1	60,1	-10,2	-1,1	70,8	1,2
11	2,9	7,4	4,7	6,8	37,4	152,2	152,2	0,1	0,1	0,1	0,2	2,3	326,2	326,2	7,4	23,9	22,8	35,2
12	6,1	5,0	7,6	9,8	54,1	325,4	325,4	4,0	2,5	3,3	2,5	26,0	159,6	159,6	-3,5	0,3	11,0	28,1
13	2,7	3,2	3,3	1,7	9,3	86,8	86,8	0,7	0,9	1,0	1,5	15,5	275,3	275,3	3,6	5,1	8,3	-6,2
14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,2	0,1	0,1	0,8	78,8	78,8	-1,5	-1,0	-0,6	-0,8
15	1,3	1,6	0,8	0,9	5,2	98,3	98,3	2,1	2,0	2,2	0,9	9,8	76,6	76,6	-7,0	-7,5	-13,9	-4,6
16	2,8	1,4	0,4	0,7	3,7	81,5	81,5	2,4	2,3	2,2	5,1	53,7	362,4	362,4	-4,5	-10,3	-15,7	-50,0
17	12,6	7,6	10,8	5,8	32,0	127,7	127,7	1,0	0,9	2,0	2,3	23,9	433,0	433,0	29,1	19,6	37,3	8,1
18	1,0	3,3	0,6	1,8	9,7	88,1	88,1	4,4	4,1	2,1	1,6	17,1	64,8	64,8	-19,3	-15,4	-14,0	-7,4
19	2,1	1,8	1,4	3,5	19,5	336,4	336,4	1,3	2,3	2,5	3,2	34,0	224,6	224,6	-0,9	-9,3	-13,2	-14,5
20	1,3	2,3	2,5	3,3	18,1	239,2	239,2	5,8	7,4	4,6	7,0	72,7	151,6	151,6	-25,3	-40,4	-24,9	-54,7
21	2,8	5,7	8,6	11,9	65,3	346,7	346,7	12,4	12,3	8,8	8,2	86,1	108,4	108,4	-54,2	-60,6	-28,6	-20,8
22	7,7	10,7	9,2	14,3	78,5	221,1	221,1	2,7	3,3	4,7	6,4	66,9	318,7	318,7	7,5	14,5	7,4	11,6
23	1,6	1,6	1,8	2,4	13,2	253,9	253,9	8,5	5,5	4,5	3,7	38,3	108,4	108,4	-37,9	-30,1	-27,2	-25,1
24	3,8	3,4	3,0	3,0	16,5	147,6	147,6	10,8	7,0	6,4	7,7	80,8	178,2	178,2	-43,6	-34,2	-37,0	-64,3

Aneks 17. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Litwy ogółem według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo							
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007					
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		wartość w mln USD		wartość w mln USD		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	293,6	-46,4	7,9	183,7	501,0
01	2,2	1,4	2,0	2,8	82,0	687,2	0,4	0,4	1,1	1,1	27,6	859,7	9,9	8,7	16,0	54,4	9,9	8,7	16,0	54,4
02	1,4	2,4	5,5	5,7	167,0	841,0	3,8	4,6	7,4	7,9	192,0	504,1	-15,4	-18,2	-15,7	-25,0	-15,4	-18,2	-15,7	-25,0
03	5,5	7,5	6,2	4,6	133,6	213,7	12,1	10,7	11,5	8,2	198,1	223,1	-43,2	-26,3	-59,6	-64,5	-43,2	-26,3	-59,6	-64,5
04	28,2	21,3	20,9	18,9	552,2	311,2	6,5	2,1	3,5	4,7	114,1	645,7	119,7	159,8	270,4	438,1	119,7	159,8	270,4	438,1
05	0,4	0,3	0,3	0,2	4,5	209,8	1,9	2,0	2,1	1,7	41,5	248,6	-9,6	-14,6	-23,5	-37,0	-9,6	-14,6	-23,5	-37,0
06	0,1	0,1	0,3	0,4	11,1	1 145,8	0,8	0,9	1,1	1,1	27,5	372,4	-4,4	-6,4	-11,0	-16,4	-4,4	-6,4	-11,0	-16,4
07	4,1	4,3	3,2	6,0	174,7	488,6	3,9	4,7	4,6	5,7	138,1	353,8	-0,9	-3,3	-14,2	36,5	-0,9	-3,3	-14,2	36,5
08	3,6	4,8	3,8	10,0	292,6	736,8	10,4	12,4	10,1	13,8	334,3	327,8	-43,5	-62,3	-78,5	-41,8	-43,5	-62,3	-78,5	-41,8
09	1,1	1,0	0,7	0,8	22,8	269,7	5,8	4,7	4,0	3,3	79,2	206,2	-29,1	-30,0	-43,6	-56,5	-29,1	-30,0	-43,6	-56,5
10	8,6	10,7	9,7	7,4	216,7	243,9	1,4	2,7	1,5	2,2	54,3	242,8	39,9	66,5	127,4	162,4	39,9	66,5	127,4	162,4
11	0,4	0,5	1,1	1,9	55,9	1 237,0	2,2	2,4	1,4	1,1	26,8	135,1	-11,1	-15,3	-1,7	29,1	-11,1	-15,3	-1,7	29,1
12	4,0	4,4	4,3	3,5	102,9	281,7	3,5	2,2	2,1	2,0	49,0	266,5	1,6	18,1	36,9	53,9	1,6	18,1	36,9	53,9
13	0,0	0,0	0,1	0,0	1,2	672,0	0,2	0,2	0,3	0,3	6,6	338,9	-1,3	-1,8	-3,7	-5,4	-1,3	-1,8	-3,7	-5,4
14	0,0	0,0	0,1	0,0	0,5	533,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	703,4	0,1	0,0	1,2	-0,3	0,1	0,0	1,2	-0,3
15	1,4	1,7	1,7	1,7	49,7	353,2	6,6	7,3	5,7	4,8	117,3	193,3	-32,7	-46,6	-51,0	-67,6	-32,7	-46,6	-51,0	-67,6
16	4,8	6,0	6,8	4,9	143,7	286,5	1,5	2,0	2,7	2,8	67,5	400,8	18,0	33,3	67,2	76,2	18,0	33,3	67,2	76,2
17	3,4	2,3	3,9	2,5	71,8	369,3	1,5	2,8	4,7	3,1	75,0	323,6	10,3	-3,7	-3,2	-3,2	10,3	-3,7	-3,2	-3,2
18	2,3	3,9	2,6	2,1	61,7	191,2	2,0	3,9	2,5	2,9	71,3	220,4	0,7	-0,1	5,6	-9,6	0,7	-0,1	5,6	-9,6
19	0,9	1,2	2,5	2,4	70,5	685,3	2,6	2,8	3,5	3,6	86,9	382,6	-10,6	-12,4	-8,8	-16,4	-10,6	-12,4	-8,8	-16,4
20	2,5	2,9	2,1	2,0	57,6	234,8	4,3	5,4	4,2	4,0	96,7	217,7	-11,9	-19,9	-25,3	-39,1	-11,9	-19,9	-25,3	-39,1
21	3,9	2,7	3,4	3,5	101,5	444,4	9,1	8,1	7,9	6,8	165,4	246,9	-33,5	-44,2	-53,5	-63,9	-33,5	-44,2	-53,5	-63,9
22	1,0	1,6	1,9	3,9	114,2	852,7	6,4	7,2	7,4	9,4	228,0	383,5	-33,7	-46,0	-70,1	-113,8	-33,7	-46,0	-70,1	-113,8
23	15,0	15,4	9,1	7,8	228,4	178,1	7,5	7,5	5,3	4,7	114,3	185,6	38,9	66,6	66,9	114,1	38,9	66,6	66,9	114,1
24	5,3	3,6	8,2	7,1	208,8	704,5	5,6	2,9	5,2	4,6	112,0	473,1	-4,3	6,0	55,4	96,8	-4,3	6,0	55,4	96,8

Aneks 18. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Litwy z państwami UE-15 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo					
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007			
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100			
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1 163,7	423,0	100,0	100,0	100,0	100,0	958,3	280,0	-66,1	-67,1	120,4	205,4
01	3,9	1,5	2,5	2,8	32,9	809,7	809,7	809,7	0,7	0,6	1,2	1,1	10,3	468,5	5,4	1,9	10,6	22,5
02	0,0	0,1	4,5	6,6	76,8	2 514,9	2 514,9	2 514,9	6,6	6,3	9,0	6,5	62,7	290,3	-16,4	-18,6	-20,7	14,0
03	8,4	9,0	6,5	6,3	73,0	295,6	295,6	295,6	4,8	3,5	9,2	6,8	65,4	541,2	3,3	12,6	-7,6	7,6
04	21,6	16,0	23,8	22,5	261,5	595,4	595,4	595,4	2,2	2,1	1,7	1,5	14,7	206,4	33,8	36,8	159,2	246,8
05	0,8	0,5	0,4	0,2	2,6	187,3	187,3	187,3	3,0	4,2	4,0	3,7	35,8	250,7	-6,1	-12,9	-20,8	-33,3
06	0,1	0,3	0,2	0,1	1,7	227,7	227,7	227,7	1,6	1,9	2,3	2,5	23,9	372,4	-4,0	-5,7	-12,6	-22,2
07	9,6	9,8	4,3	2,5	29,7	110,1	110,1	110,1	4,8	5,0	5,6	7,2	68,9	400,7	5,7	9,7	-2,5	-39,2
08	3,8	4,8	3,1	4,6	53,6	405,1	405,1	405,1	7,1	6,6	10,7	14,8	142,1	624,9	-10,7	-9,5	-41,6	-88,5
09	0,4	0,4	0,2	0,2	1,8	146,0	146,0	146,0	8,2	5,9	5,6	5,4	51,5	257,0	-19,6	-18,8	-32,2	-49,7
10	2,0	3,5	14,9	6,0	69,5	720,6	720,6	720,6	0,8	0,2	1,2	2,1	20,4	3 533,8	1,7	9,1	99,0	49,0
11	0,0	0,0	0,1	1,8	21,4	20 626,5	20 626,5	20 626,5	3,6	3,8	1,8	1,2	11,7	90,1	-8,8	-12,9	-10,2	9,0
12	7,2	8,3	7,2	7,3	85,3	374,1	374,1	374,1	2,4	2,6	2,7	2,8	27,0	302,1	7,2	13,8	35,0	58,2
13	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	418,7	418,7	418,7	0,4	0,4	0,6	0,5	4,8	376,5	-1,0	-1,3	-3,3	-4,7
14	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	249,4	249,4	249,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	886,5	0,1	0,1	0,0	0,2
15	0,0	0,0	0,1	1,3	15,0	18 015,4	18 015,4	18 015,4	12,3	11,6	7,1	4,3	41,3	103,8	-30,5	-39,7	-41,3	-26,3
16	4,8	10,7	8,7	7,6	88,4	299,7	299,7	299,7	0,2	0,4	0,7	1,1	10,8	703,2	8,3	28,0	58,3	77,6
17	1,9	1,5	1,4	0,8	9,9	242,9	242,9	242,9	2,7	4,3	1,6	2,3	22,0	148,3	-3,2	-10,8	-0,1	-12,1
18	0,2	0,6	0,3	1,4	16,2	1 057,2	1 057,2	1 057,2	1,9	2,5	2,2	3,5	33,4	390,3	-4,2	-7,0	-11,2	-17,2
19	0,1	0,4	1,0	1,3	14,7	1 193,1	1 193,1	1 193,1	3,6	3,2	2,7	3,0	28,4	262,8	-8,8	-9,6	-8,9	-13,7
20	3,9	2,5	1,1	1,1	12,6	182,7	182,7	182,7	2,9	4,3	3,0	3,0	28,9	196,5	0,0	-7,8	-9,9	-16,3
21	0,5	0,9	0,8	0,8	9,2	354,6	354,6	354,6	12,2	10,4	7,8	7,9	75,8	213,7	-29,2	-32,9	-40,6	-66,6
22	0,0	0,1	1,2	0,6	7,1	1 746,2	1 746,2	1 746,2	6,1	7,2	6,6	8,9	84,9	346,5	-15,0	-24,1	-30,8	-77,7
23	30,5	28,0	11,5	13,3	155,3	201,8	201,8	201,8	9,7	10,8	8,7	7,7	74,2	201,6	31,5	40,1	30,4	81,1
24	0,0	0,0	6,4	10,8	125,4	4 743 045,2	4 743 045,2	4 743 045,2	2,3	2,3	4,0	2,0	19,2	247,9	-5,5	-7,7	22,0	106,2

Aneks 19. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Litwy z państwami UE-10 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo					
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007			
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiiana wartości 2003 = 100		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiiana wartości 2003 = 100			
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	778,2	388,7	100,0	100,0	100,0	100,0	1 026,4	570,8	19,6	20,4	-43,7	-248,2
01	3,1	1,5	2,0	2,1	1,6	1,6	16,4	561,8	0,5	0,6	1,5	1,6	16,5	1 632,7	3,6	1,9	1,2	0,0
02	5,5	5,7	6,2	4,9	38,3	333,2	38,3	333,2	5,7	7,3	10,5	12,5	128,8	986,7	0,9	-1,5	-21,3	-90,4
03	2,3	4,6	5,4	4,8	37,4	408,4	37,4	408,4	3,7	5,4	1,9	2,2	22,1	227,1	-1,2	-0,6	13,0	15,3
04	12,7	14,7	11,8	12,6	98,3	334,7	98,3	334,7	4,0	4,7	7,9	9,7	99,3	1 180,5	12,6	21,0	12,3	-1,0
05	0,4	0,2	0,2	0,2	1,4	317,7	1,4	317,7	0,3	0,3	0,4	0,1	0,7	125,0	0,1	-0,1	-0,7	0,7
06	0,1	0,0	0,3	0,4	3,1	3 504,6	3,1	3 504,6	0,4	0,4	0,3	0,3	3,3	416,9	-0,3	-0,7	-0,1	-0,2
07	2,9	2,7	1,9	2,8	22,0	408,5	22,0	408,5	3,0	2,8	2,5	5,0	51,8	1 046,8	0,4	0,4	-3,3	-29,8
08	3,1	5,2	5,2	5,4	42,0	403,1	42,0	403,1	3,1	5,8	4,3	11,0	113,1	1 077,7	0,6	-0,1	1,5	-71,0
09	2,8	2,8	1,9	2,2	17,5	313,8	17,5	313,8	3,7	3,6	3,7	2,2	22,6	349,3	-0,5	-0,9	-9,1	-5,1
10	1,0	2,8	2,9	2,8	21,8	389,8	21,8	389,8	0,8	0,6	2,7	2,4	24,3	2 099,6	0,4	4,4	0,0	-2,5
11	0,6	1,0	3,0	3,5	27,1	1 422,1	27,1	1 422,1	3,5	3,0	1,6	1,4	14,6	273,4	-3,4	-3,4	4,8	12,5
12	5,5	4,7	2,2	1,3	10,3	109,8	10,3	109,8	1,4	1,1	1,2	0,8	7,8	392,7	5,8	7,4	3,2	2,5
13	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	516,7	0,3	516,7	0,0	0,0	0,1	0,1	0,6	1 190,7	0,0	0,0	-0,2	-0,3
14	0,0	0,0	0,3	0,0	0,2	4 451,9	0,2	4 451,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	317,1	0,0	-0,1	1,2	0,0
15	2,5	4,6	4,8	3,7	28,9	314,3	28,9	314,3	6,2	6,7	4,7	4,0	41,4	341,5	-3,8	-2,9	-1,7	-12,5
16	2,9	4,5	7,1	5,5	42,8	476,3	42,8	476,3	6,5	7,8	7,0	4,9	50,4	358,4	-3,7	-5,1	-2,5	-7,6
17	2,5	2,9	5,2	6,8	53,1	904,6	53,1	904,6	1,3	3,0	7,7	4,4	45,1	841,9	1,9	0,5	-13,3	8,0
18	6,9	6,2	4,9	4,2	32,7	265,2	32,7	265,2	2,5	2,1	3,3	2,7	27,7	733,1	6,6	8,6	4,7	5,1
19	2,8	2,2	4,0	4,3	33,6	753,3	33,6	753,3	3,8	4,7	6,1	5,0	51,8	606,3	-0,6	-4,1	-11,2	-18,2
20	3,7	2,7	3,5	2,9	22,6	414,0	22,6	414,0	13,3	10,2	7,5	5,4	55,4	302,2	-10,6	-12,9	-19,5	-32,8
21	12,9	7,4	8,6	9,7	75,4	506,2	75,4	506,2	9,2	10,8	10,3	7,0	71,8	368,0	6,8	-4,6	-11,4	3,7
22	3,6	5,3	4,5	5,5	42,8	404,0	42,8	404,0	14,8	13,3	10,7	11,4	116,8	489,6	-12,4	-13,3	-29,2	-74,1
23	3,5	3,5	3,0	3,5	26,9	381,9	26,9	381,9	3,8	3,3	2,2	1,9	19,9	341,0	0,4	1,2	2,2	7,0
24	18,7	14,8	11,0	10,7	83,2	281,2	83,2	281,2	8,1	2,4	1,8	4,0	40,6	934,5	16,1	25,2	35,6	42,6

Aneks 20. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Litwy
z państwami spoza UE-25 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo						
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2001	2003	2005	2007	
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100	wartość w mln USD		
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	983,3	274,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	439,6	144,8	0,1	54,7	107,0	543,7
01	0,4	1,4	1,0	3,3	3,3	32,7	661,0	661,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,9	26 062,0	0,9	4,9	4,2	31,8	
02	0,2	1,5	6,3	5,3	5,3	51,8	979,4	979,4	0,2	1,1	0,1	0,1	0,5	15,1	0,1	1,9	26,3	51,3	
03	5,1	8,0	6,5	2,4	23,2	80,9	80,9	23,3	22,1	29,7	25,2	110,6	165,2	165,2	-45,3	-38,3	-65,0	-87,5	
04	41,5	29,1	24,3	19,6	192,4	184,7	184,7	12,0	0,7	0,9	0,0	0,1	5,1	73,3	102,0	98,9	192,3		
05	0,2	0,1	0,2	0,1	0,5	158,6	158,6	1,6	0,6	0,9	1,1	5,0	271,4	-3,7	-1,5	-2,0	-4,4		
06	0,0	0,0	0,4	0,6	6,3	4 509,1	4 509,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,3	161,4	0,0	0,0	1,6	6,1		
07	0,7	1,0	2,4	12,5	123,0	3 578,2	3 578,2	3,5	5,6	5,9	4,0	17,5	103,4	-7,0	-13,5	-8,4	105,5		
08	3,7	4,5	3,7	20,0	197,0	1 226,8	1 226,8	17,2	22,6	17,3	18,0	79,2	115,1	-33,4	-52,7	-38,4	117,8		
09	0,7	0,5	0,5	0,4	3,5	212,3	212,3	4,4	3,9	1,4	1,2	5,2	43,3	-9,1	-10,3	-2,4	-1,7		
10	17,5	20,5	7,1	12,8	125,4	170,4	170,4	2,3	6,8	0,4	2,2	9,5	46,2	37,8	53,0	28,4	115,9		
11	0,6	0,7	0,9	0,8	7,4	294,7	294,7	0,2	0,5	0,1	0,1	0,5	31,5	1,1	1,0	3,7	6,9		
12	0,9	1,2	1,4	0,7	7,3	167,9	167,9	5,5	2,5	2,3	3,2	14,1	190,1	-11,4	-3,1	-1,2	-6,8		
13	0,0	0,0	0,2	0,1	0,8	802,9	802,9	0,2	0,2	0,3	0,3	1,2	192,0	-0,4	-0,5	-0,2	-0,4		
14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 354,4	5 354,4	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5	1 552,8	0,0	0,0	-0,1	-0,5		
15	1,7	1,3	1,5	0,6	5,8	120,5	120,5	1,1	2,9	4,5	7,9	34,7	394,4	1,6	-4,0	-8,0	-28,9		
16	5,7	3,3	3,1	1,3	12,5	106,8	106,8	0,3	0,4	0,5	1,4	6,3	506,9	13,4	10,4	11,5	6,2		
17	5,0	2,7	7,2	0,9	8,8	92,9	92,9	0,4	1,0	6,3	1,8	7,9	266,1	11,6	6,5	10,2	0,9		
18	1,2	5,1	4,2	1,3	12,8	69,4	69,4	1,8	6,6	1,8	2,3	10,2	51,1	-1,6	-1,6	12,1	2,5		
19	0,5	1,3	3,7	2,3	22,1	482,5	482,5	0,9	1,1	1,3	1,5	6,7	199,5	-1,1	1,2	11,2	15,4		
20	0,9	3,4	2,4	2,3	22,4	184,2	184,2	1,5	3,7	1,9	2,8	12,4	109,1	-1,3	0,8	4,0	10,0		
21	1,4	1,5	3,0	1,7	16,8	315,4	315,4	5,9	3,9	4,5	4,0	17,8	148,3	-11,0	-6,7	-1,5	-0,9		
22	0,3	0,7	0,6	6,5	64,3	2 683,7	2 683,7	2,8	3,6	4,1	6,0	26,3	236,9	-6,3	-8,7	-10,2	38,1		
23	9,9	12,3	10,7	4,7	46,2	104,4	104,4	7,1	6,2	3,4	4,6	20,2	106,5	7,0	25,3	34,3	26,0		
24	1,8	0,0	8,6	0,0	0,2	371,7	371,7	7,8	3,8	12,3	11,9	52,1	450,3	-14,9	-11,5	-2,2	-52,0		

Aneks 21. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Polski ogółem według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo					
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007			
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	13 759,1	311,3	100,0	100,0	100,0	100,0	11 012,1	279,3	-415,2	476,6	2 076,2	2 747,0
01	4,0	3,8	4,1	2,6	354,7	211,7	362,0	1,1	1,1	1,8	1,5	161,9	384,6	79,6	125,4	239,1	192,8	
02	8,5	12,5	14,1	14,5	1 999,8	362,0	376,7	1,8	2,7	6,8	6,7	739,8	707,4	187,4	447,9	796,0	1 260,0	
03	4,4	3,9	4,7	4,8	655,6	376,7	441,7	9,5	8,0	8,8	8,0	885,4	279,5	-187,7	-142,8	-183,5	-229,8	
04	12,7	8,6	12,6	12,2	1 681,6	441,7	163,4	1,9	1,6	2,2	3,5	383,1	603,4	308,8	317,2	977,4	1 298,4	
05	1,6	2,3	1,5	1,2	169,2	163,4	189,5	2,4	3,3	2,8	1,9	209,5	161,0	-32,4	-26,5	-54,6	-40,3	
06	1,3	1,4	1,0	0,8	115,5	189,5	223,5	2,3	2,6	2,6	2,3	256,0	251,8	-38,1	-40,7	-86,4	-140,4	
07	8,1	9,4	7,0	6,7	926,3	223,5	192,7	3,9	3,4	3,9	4,6	501,7	370,1	106,8	279,0	358,7	424,6	
08	8,9	10,0	6,5	6,2	854,8	192,7	278,7	14,7	14,6	12,5	11,6	1 280,3	222,6	-231,2	-131,6	-281,1	-425,5	
09	1,5	1,1	1,1	1,0	140,9	278,7	285,3	5,2	5,1	4,0	3,0	325,1	162,9	-130,0	-149,0	-181,2	-184,1	
10	0,1	1,6	2,1	1,4	198,8	285,3	196,9	5,1	3,0	2,1	5,3	579,7	487,2	-170,2	-49,3	46,1	-380,9	
11	0,9	1,2	0,8	0,7	102,1	196,9	693,9	2,4	2,0	1,8	1,9	213,7	272,2	-52,4	-26,6	-53,0	-111,5	
12	3,1	1,0	1,4	2,2	300,7	693,9	190,1	2,8	3,2	2,8	2,4	265,6	211,6	-1,6	-82,2	-65,8	35,1	
13	0,1	0,1	0,1	0,1	8,5	190,1	224,3	0,0	0,0	0,0	0,1	5,6	301,4	1,4	1,4	0,4	1,6	
14	0,1	0,1	0,0	0,1	7,3	224,3	1 568,0	5,2	6,2	4,9	4,8	531,2	216,1	-147,9	-224,3	-215,0	-194,2	
15	0,9	0,5	1,4	2,4	337,0	1 568,0	281,5	1,1	1,3	1,3	1,4	152,8	289,6	123,5	168,3	269,1	469,5	
16	5,5	5,0	4,0	4,5	622,3	281,5	213,3	1,9	2,2	2,4	2,5	278,2	315,8	87,7	127,1	244,4	180,7	
17	5,2	4,9	4,6	3,3	458,9	213,3	291,6	4,7	6,9	5,2	4,9	539,6	199,7	2,7	-74,4	7,8	31,4	
18	5,5	4,4	4,1	4,1	571,0	291,6	411,1	2,1	2,6	3,4	3,7	408,7	394,2	51,6	121,6	328,3	517,4	
19	4,1	5,1	6,3	6,7	926,0	411,1	219,6	4,2	3,9	5,0	5,1	565,8	371,7	156,4	302,1	340,8	432,2	
20	10,1	10,3	7,6	7,3	998,0	219,6	302,9	7,5	7,8	7,0	6,4	704,7	227,7	-89,7	-27,3	52,6	150,1	
21	5,5	6,4	5,9	6,2	854,8	302,9	445,6	3,3	3,7	4,1	5,3	585,3	396,3	-52,9	-54,4	37,8	-169,5	
22	1,9	2,1	3,6	3,0	415,8	445,6	287,1	12,5	12,1	10,0	8,6	947,0	198,5	-323,1	-369,4	-467,6	-637,6	
23	3,2	2,4	2,5	2,2	309,4	287,1	910,8	3,5	1,7	3,6	3,8	416,9	632,3	-38,3	16,4	18,3	333,3	
24	2,7	1,9	3,0	5,5	750,1	910,8												

Aneks 22. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Polski z państwami UE-15 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo					
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007			
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100			
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	8 213,2	359,8	100,0	100,0	100,0	100,0	6 217,3	302,2	-321,8	225,4	1 408,6	1 995,9
01	6,1	5,5	5,1	2,8	227,4	181,2	1,6	1,7	2,7	1,7	103,1	294,0	58,6	90,4	163,0	124,3		
02	11,5	14,1	16,0	17,8	1 464,4	453,5	2,1	3,7	11,7	11,2	695,5	904,6	128,1	246,0	387,4	768,8		
03	7,4	6,3	7,3	7,1	584,7	407,1	2,5	2,5	3,4	2,6	159,0	311,6	62,9	92,6	246,2	425,8		
04	5,0	4,9	13,4	11,8	969,9	861,3	1,6	1,7	3,0	4,3	269,0	787,9	44,8	78,5	582,9	700,9		
05	2,4	3,8	1,9	1,6	129,8	150,1	0,8	1,3	1,9	1,5	91,9	346,8	20,0	60,0	30,7	38,0		
06	2,3	2,2	1,2	1,0	79,9	158,2	4,0	4,5	4,3	3,9	242,2	259,6	-36,5	-42,8	-101,4	-162,2		
07	11,8	11,9	8,3	7,8	641,3	236,9	5,5	4,7	5,5	6,4	399,4	409,3	72,6	173,1	218,9	241,9		
08	14,6	14,3	7,1	6,2	509,8	156,6	15,7	15,5	10,9	10,7	663,0	207,4	-67,1	5,9	-40,6	-153,1		
09	0,3	0,3	0,4	0,7	55,6	715,5	1,4	2,2	1,8	1,6	102,4	223,8	-19,4	-38,0	-49,5	-46,9		
10	0,1	0,2	2,8	1,6	134,5	2 488,6	5,5	1,8	2,2	5,3	328,1	883,4	-94,2	-31,7	62,5	-193,7		
11	0,3	0,4	0,2	0,3	23,6	274,8	1,2	1,1	1,3	1,5	94,8	422,6	-17,3	-13,9	-40,1	-71,3		
12	2,8	1,4	1,7	3,0	247,4	782,3	2,1	2,2	2,5	1,8	110,4	241,3	3,7	-14,1	-4,9	137,0		
13	0,1	0,2	0,0	0,0	1,7	50,6	1,3	1,4	1,1	0,9	55,8	195,7	-21,2	-25,1	-41,3	-54,0		
14	0,2	0,1	0,1	0,1	4,6	149,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	195,7	2,8	2,8	2,3	4,0		
15	0,2	0,2	1,8	3,1	257,9	5 693,9	7,0	9,2	6,8	5,8	360,7	190,7	-120,8	-184,6	-166,1	-102,8		
16	5,4	6,2	4,6	5,2	423,8	301,4	1,0	1,3	1,4	1,6	99,1	369,8	60,2	113,8	182,4	324,7		
17	2,4	2,7	2,9	2,0	161,0	262,8	2,8	3,3	2,4	2,9	178,9	262,7	-14,0	-6,9	61,8	-17,9		
18	3,8	2,7	3,0	2,8	227,4	363,5	4,8	5,9	5,6	5,9	368,3	301,5	-29,7	-59,6	-56,2	-140,9		
19	1,6	2,7	4,9	5,6	458,6	752,0	3,2	3,7	4,9	5,2	322,8	427,4	-32,3	-14,6	71,5	135,8		
20	13,3	12,8	7,7	7,7	632,0	216,2	2,1	2,2	3,2	3,8	238,8	524,8	152,7	246,8	273,6	393,1		
21	1,3	2,8	3,3	4,1	333,0	526,5	10,1	10,8	8,8	7,9	492,2	220,8	-158,0	-159,7	-162,5	-159,2		
22	1,2	1,4	2,7	1,8	150,4	465,7	3,9	4,9	5,1	6,3	389,9	383,1	-52,4	-69,5	-54,0	-239,5		
23	4,6	2,8	2,6	1,9	158,5	249,8	18,5	13,3	7,1	4,7	294,9	108,0	-258,8	-209,6	-129,0	-136,4		
24	1,2	0,2	1,1	4,1	335,9	9 803,6	1,4	0,9	2,3	2,5	156,4	865,9	-6,5	-14,6	-28,9	179,4		

Aneks 23. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Polski z państwami UE-10 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo					
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007			
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100			
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	2 575,5	397,3	100,0	100,0	100,0	100,0	1 127,5	308,3	140,8	282,7	870,8	1 448,0
01	0,6	0,6	1,4	2,4	60,9	1 534,0	2,5	1,2	3,3	5,0	56,6	1 335,6	-4,6	0,7	4,3	309,9		
02	2,7	2,2	12,7	13,3	343,3	2 433,4	0,9	1,0	2,9	3,0	33,4	878,2	9,1	10,3	167,3			
03	0,6	2,0	0,6	0,5	14,0	110,2	1,5	1,3	0,8	0,9	10,1	213,0	-1,8	8,0	3,4			
04	8,5	8,0	12,3	11,6	299,7	580,2	4,5	3,9	3,7	8,7	98,3	692,6	23,7	37,5	157,7			
05	0,1	0,2	0,3	0,2	4,3	394,5	0,5	0,4	0,4	0,4	5,0	304,3	-0,9	-0,5	1,6			
06	0,3	0,5	0,3	0,4	10,0	312,6	0,5	0,5	0,4	0,1	1,7	88,9	-0,3	1,3	1,4			
07	8,7	11,1	4,9	5,7	146,9	203,4	4,8	3,6	2,5	2,1	24,2	186,1	23,9	59,2	55,9			
08	3,4	5,8	3,8	5,4	138,5	370,1	2,4	3,2	2,7	3,2	36,2	311,8	7,7	25,8	39,1			
09	4,7	3,9	3,3	1,9	49,3	195,4	1,9	1,4	1,2	1,0	10,8	205,1	15,2	20,0	41,1			
10	0,0	0,2	0,4	0,5	12,5	952,4	5,7	10,5	8,1	18,7	211,0	549,5	-16,9	-37,1	-41,1			
11	0,7	0,6	0,4	0,3	8,1	221,5	19,4	14,9	11,5	9,4	106,5	194,9	-54,5	-51,0	-62,4			
12	0,9	0,9	0,7	0,8	21,3	362,7	5,9	6,4	4,9	4,5	50,5	216,2	-13,5	-17,5	-18,1			
13	0,0	0,0	0,0	0,1	1,3	770,2	0,2	0,4	0,3	0,1	1,6	105,7	-0,6	-1,3	-1,3			
14	0,0	0,0	0,0	0,1	2,3	1 484,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	361,9	0,0	0,1	0,3			
15	1,8	1,6	1,8	2,6	65,9	638,8	3,3	1,0	4,0	1,6	18,0	498,2	-1,7	6,7	3,0			
16	3,6	2,9	3,4	4,0	102,2	534,7	1,5	1,0	2,6	1,0	11,3	324,2	11,0	15,6	34,1			
17	5,0	6,4	4,4	5,4	139,6	338,4	2,9	3,3	8,7	5,4	60,4	498,4	13,4	29,1	13,3			
18	9,0	7,5	6,4	4,7	119,8	245,8	5,6	9,5	6,1	4,8	54,2	155,3	22,8	13,9	56,9			
19	12,1	14,6	11,2	9,1	234,2	248,2	3,8	3,5	4,5	3,9	44,1	347,8	41,8	81,7	137,5			
20	8,2	9,7	7,8	6,3	161,8	256,2	10,4	7,9	6,2	6,0	67,6	233,5	4,9	34,2	76,9			
21	19,5	16,2	11,1	8,8	226,5	216,1	6,5	10,7	10,1	6,4	71,9	184,4	66,0	65,8	102,4			
22	0,6	1,1	5,6	4,7	121,8	1 733,2	5,9	3,6	4,3	6,2	70,2	535,4	-14,6	-6,1	56,5			
23	2,2	2,0	2,3	2,9	74,7	570,4	9,4	10,8	8,5	6,0	67,7	171,4	-18,3	-26,4	-16,8			
24	6,7	2,1	5,1	8,4	216,6	1 579,6	0,0	0,0	2,3	1,4	16,0	x	29,3	13,7	61,4			

Aneks 24. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Polski z państwami spoza UE-25 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo			
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007	
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		wartość w mln USD		wartość w mln USD		wartość w mln USD	
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
01	2,7	2,6	3,4	2,2	66,4	199,3	174,6	0,2	0,2	0,1	0,1	2,2	79,1	25,6	35,3	75,4
02	6,8	14,5	10,9	6,5	192,1	89,2	89,2	1,6	1,6	0,3	0,3	10,9	45,5	50,2	191,6	241,3
03	1,9	1,2	1,6	1,9	56,8	321,7	321,7	20,9	17,2	18,8	19,5	716,3	274,4	-248,8	-243,4	-433,1
04	24,9	14,5	11,0	13,9	411,9	190,3	190,3	1,7	1,0	0,7	0,4	15,8	104,1	240,3	201,3	236,8
05	1,2	1,1	1,4	1,2	35,1	219,6	219,6	5,0	6,7	4,7	3,1	112,7	110,5	-51,5	-86,0	-86,9
06	0,3	0,5	1,1	0,9	25,5	354,2	354,2	0,3	0,4	0,5	0,3	12,1	187,4	-1,3	0,8	13,6
07	2,8	4,8	5,5	4,7	138,1	192,8	192,8	1,5	1,6	1,7	2,1	78,0	312,6	10,3	46,7	84,0
08	3,5	5,4	6,7	7,0	206,5	256,2	256,2	16,3	16,1	17,4	15,8	581,2	238,2	-171,8	-163,4	-279,5
09	1,9	1,2	1,2	1,2	36,1	205,2	205,2	11,3	9,8	8,0	5,8	211,9	142,6	-125,7	-130,9	-172,8
10	0,0	4,2	1,6	1,7	51,8	82,2	82,2	4,6	2,9	0,5	1,1	40,5	93,3	-59,0	19,5	24,7
11	1,9	2,7	2,4	2,4	70,5	177,8	177,8	0,1	0,1	0,2	0,3	12,4	849,2	19,4	38,2	49,6
12	4,4	0,4	1,2	1,1	32,0	548,7	548,7	3,0	3,7	2,8	2,9	104,7	185,6	8,2	-50,6	-42,8
13	0,1	0,1	0,1	0,2	5,4	624,0	624,0	0,4	0,4	0,5	0,5	17,3	291,6	-3,9	-5,0	-9,9
14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	x	x	0,1	0,1	0,1	0,1	4,8	320,2	-1,4	-1,5	-2,2
15	1,4	0,4	0,3	0,4	13,1	197,6	197,6	3,1	3,5	2,3	4,2	152,4	287,2	-25,4	-46,4	-51,9
16	6,4	4,1	3,3	3,2	96,2	156,9	156,9	1,2	1,5	0,9	1,2	42,4	188,6	52,3	38,9	52,6
17	9,0	7,6	8,3	5,3	158,2	140,4	140,4	0,5	0,5	0,9	1,1	39,0	493,4	88,4	104,8	169,2
18	6,3	5,7	5,2	7,5	223,1	264,1	264,1	4,4	7,4	4,5	3,2	117,2	103,6	9,6	-28,6	7,2
19	4,2	4,7	6,3	7,8	232,8	332,9	332,9	0,2	1,0	1,0	1,1	41,8	270,3	42,1	54,5	119,3
20	6,6	6,6	7,4	6,9	203,9	206,2	206,2	5,5	5,1	7,2	7,1	259,3	333,5	-1,2	21,1	-9,6
21	5,3	7,7	8,7	9,9	293,5	257,2	257,2	4,2	3,1	3,5	3,8	140,5	295,8	2,3	66,6	112,6
22	3,5	3,6	4,4	4,8	143,6	266,0	266,0	1,7	2,2	2,6	3,4	125,2	381,6	14,1	21,2	35,3
23	1,6	2,1	2,2	2,6	76,2	244,1	244,1	4,9	10,8	14,9	15,9	584,4	355,1	-46,1	-133,4	-321,9
24	3,2	4,4	5,8	6,7	197,6	303,0	303,0	7,4	3,1	5,9	6,7	244,4	510,5	-61,0	17,4	-14,2

Aneks 25. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Słowacji ogółem według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo				
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007		
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		wartość w mln USD		
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	2 266,7	100,0	100,0	100,0	100,0	3 217,9	100,0	100,0	100,0	291,2	zmianna wartości 2003 = 100
01	3,4	4,2	5,2	4,5	102,4	354,7	354,7	1,6	1,5	2,0	1,4	44,4	273,9	1,5	12,7	32,0	58,1
02	2,5	2,3	7,0	4,5	102,6	641,9	641,9	4,7	5,3	10,1	8,0	256,0	435,2	-30,1	-42,8	-112,7	-153,4
03	0,4	0,4	0,4	0,3	6,1	223,3	223,3	2,3	1,9	1,5	1,1	35,4	165,7	-18,4	-18,7	-25,5	-29,4
04	13,1	14,7	16,1	15,5	352,0	345,3	345,3	3,5	4,0	7,1	7,7	249,3	566,4	30,0	57,9	78,7	102,7
05	0,5	0,4	0,8	0,5	11,8	387,4	387,4	0,6	0,6	0,8	0,7	21,5	350,4	-3,1	-3,1	-5,6	-9,7
06	0,5	0,7	0,3	0,2	4,4	90,8	90,8	1,9	2,3	1,4	1,3	41,0	159,6	-14,6	-20,8	-24,2	-36,6
07	4,7	3,6	2,6	2,6	58,4	232,8	232,8	3,3	4,1	4,2	5,6	180,5	400,5	-7,2	-20,0	-51,8	-122,1
08	2,5	3,2	5,6	3,9	87,7	400,4	400,4	8,2	8,9	9,2	8,5	274,7	278,7	-60,6	-76,7	-114,0	-187,0
09	1,5	0,8	0,5	1,9	44,0	777,6	777,6	3,0	2,5	1,7	3,0	97,3	354,6	-19,7	-21,8	-28,3	-53,3
10	1,7	5,7	6,7	10,0	225,7	571,4	571,4	8,2	2,6	1,8	4,8	153,0	541,5	-64,1	11,2	56,6	72,7
11	8,7	10,2	6,0	6,1	138,1	193,9	193,9	1,1	0,7	0,4	0,7	23,0	290,2	31,0	63,3	76,1	115,1
12	8,3	4,1	4,2	5,1	116,5	404,5	404,5	2,4	2,9	2,3	1,5	49,6	154,2	16,9	-3,4	11,5	66,9
13	0,0	0,1	0,0	0,0	0,7	168,0	168,0	0,3	0,5	0,2	0,2	7,7	153,6	-2,7	-4,6	-4,6	-7,0
14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	503,6	503,6	0,0	0,0	0,1	0,0	0,8	210,0	-0,1	-0,3	-1,1	-0,4
15	5,6	5,2	3,9	2,4	53,6	148,4	148,4	5,6	4,6	3,8	3,2	103,6	204,1	-23,7	-14,6	-24,3	-50,0
16	0,2	0,3	2,2	2,3	52,5	2 560,4	2 560,4	2,7	2,5	3,7	4,0	128,3	461,9	-22,7	-25,7	-46,4	-75,8
17	5,4	4,5	10,8	11,3	257,1	825,7	825,7	3,8	3,6	4,0	3,7	119,9	297,7	-8,3	-9,1	67,9	137,2
18	7,9	9,0	8,6	8,1	184,3	295,6	295,6	5,4	7,0	7,0	5,7	183,2	236,4	-10,9	-15,1	-24,8	1,1
19	5,7	6,4	4,8	4,2	95,7	213,5	213,5	6,5	7,4	6,0	6,0	193,8	235,7	-30,9	-37,4	-57,6	-98,1
20	2,7	2,1	1,9	2,5	56,1	386,0	386,0	4,9	5,1	4,7	4,8	154,1	272,5	-30,7	-42,0	-72,7	-98,1
21	8,4	7,0	6,1	5,3	120,1	246,6	246,6	7,3	8,8	7,5	7,2	233,1	238,9	-25,8	-48,9	-70,0	-113,0
22	7,7	7,2	3,7	6,0	136,3	273,8	273,8	6,3	7,5	7,6	9,4	301,6	365,2	-19,8	-32,8	-106,4	-165,3
23	4,5	3,4	2,0	2,1	48,7	204,2	204,2	9,0	8,0	5,4	4,7	150,0	168,9	-58,5	-64,9	-84,6	-101,3
24	4,2	4,6	0,6	0,5	11,4	35,9	35,9	7,4	7,6	7,4	6,7	216,0	257,4	-46,4	-52,1	-145,8	-204,6

Aneks 26. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Słowacji z państwami UE-15 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo					
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007			
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiiana wartości 2003 = 100		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiiana wartości 2003 = 100	
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	647,1	441,9	100,0	100,0	100,0	100,0	935,4	250,3	-202,1	-227,3	-199,7	-288,3
01	9,2	13,6	8,1	7,5	48,5	243,5	0,8	0,8	1,0	0,5	4,2	142,6	8,0	17,0	29,2	44,3		
02	2,2	5,4	6,7	3,9	25,0	315,6	4,5	5,0	12,1	8,8	81,9	436,8	-11,8	-10,8	-47,5	-56,8		
03	0,5	0,5	0,2	0,0	0,3	36,0	1,6	1,6	1,1	0,5	4,6	76,0	-4,3	-5,3	-6,0	-4,3		
04	15,7	12,5	18,7	21,5	139,3	762,2	1,9	2,5	4,4	4,9	45,5	488,7	12,1	9,0	53,5	93,8		
05	0,8	1,1	1,5	0,6	3,6	215,6	1,1	1,1	2,3	1,9	17,8	427,5	-2,5	-2,5	-8,3	-14,1		
06	0,5	1,2	0,4	0,2	1,2	72,2	3,9	4,8	3,1	2,4	22,9	128,0	-11,8	-16,2	-17,9	-21,7		
07	2,9	3,2	1,1	1,2	8,1	174,5	4,6	5,7	5,7	8,0	74,6	349,8	-11,2	-16,7	-31,8	-66,5		
08	2,1	6,9	7,3	4,8	31,2	307,2	9,1	9,6	12,9	12,2	114,5	320,2	-26,3	-25,6	-50,6	-83,3		
09	0,1	0,1	0,0	0,5	3,4	1597,9	1,4	2,1	1,5	3,6	34,1	445,0	-4,2	-7,5	-9,5	-30,7		
10	2,0	6,6	8,3	11,6	75,3	773,2	8,5	1,7	1,8	2,8	25,9	412,8	-24,6	3,5	25,0	49,4		
11	1,4	3,0	2,4	2,0	13,0	297,0	0,1	0,2	0,2	0,6	5,5	840,9	1,2	3,7	9,4	7,5		
12	26,3	12,6	8,3	12,4	80,3	437,1	2,6	3,1	2,1	1,1	10,6	92,6	21,9	7,0	23,1	69,8		
13	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	99,1	0,4	0,9	0,5	0,4	4,2	119,5	-1,4	-3,3	-3,2	-4,0		
14	0,1	0,0	0,0	0,1	0,4	2874,5	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	176,1	0,0	-0,1	-0,5	0,2		
15	1,9	1,7	3,5	1,6	10,6	421,9	5,5	5,3	4,5	4,0	37,4	189,7	-15,3	-17,2	-13,4	-26,9		
16	0,2	0,6	0,9	0,2	1,5	163,1	0,7	1,0	1,4	1,5	14,0	365,3	-1,9	-2,9	-4,5	-12,5		
17	3,5	3,5	11,3	12,9	83,2	1630,5	6,5	4,8	2,6	2,3	21,4	118,8	-16,6	-12,9	33,1	61,8		
18	3,3	6,0	9,6	8,7	56,4	641,8	3,8	5,2	5,1	7,5	70,1	357,9	-8,2	-10,8	9,5	-13,7		
19	1,4	2,2	1,1	0,9	6,0	188,6	6,2	6,7	5,2	5,5	51,8	208,4	-18,0	-21,7	-28,2	-45,9		
20	0,2	0,3	1,2	1,4	9,1	2129,7	3,4	3,8	3,3	4,1	38,8	274,6	-10,5	-13,7	-15,7	-29,7		
21	0,2	1,1	2,0	2,1	13,6	813,0	6,6	7,9	6,6	7,9	73,7	250,9	-20,7	-27,7	-33,1	-60,2		
22	12,0	7,4	3,6	2,8	18,3	168,4	4,9	5,5	6,5	5,6	52,6	258,3	-1,9	-9,5	-26,1	-34,3		
23	8,6	5,5	2,1	1,8	12,0	147,9	19,3	17,9	9,4	6,7	62,8	93,9	-51,2	-58,7	-50,6	-50,8		
24	5,1	4,7	1,4	1,0	6,7	96,5	2,7	3,0	6,5	7,1	66,2	595,7	-2,9	-4,2	-35,5	-59,5		

Aneks 27. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Słowacji z państwami UE-10 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo				
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007		
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1 432,7	323,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1 461,8	282,3	-120,6	-118,8	-29,2
01	1,0	1,7	3,6	3,0	43,2	577,4	5,1	2,8	1,2	18,0	137,9	8,9	3,4	25,1	-8,9	-5,6	3,4
02	2,7	1,8	8,3	5,2	75,0	931,6	5,1	6,4	9,9	7,3	106,7	322,5	13,0	-25,5	-13,0	-25,0	-31,7
03	0,4	0,4	0,5	0,4	5,5	294,0	0,6	0,9	0,6	0,5	8,0	180,8	1,4	-2,5	-1,4	-2,5	-2,4
04	10,3	15,3	15,6	13,4	191,5	281,8	5,7	6,5	11,8	11,8	173,0	512,3	6,4	34,2	6,4	34,2	17,0
05	0,4	0,3	0,5	0,5	7,8	581,4	0,1	0,1	0,1	0,1	1,4	388,7	0,6	1,0	0,6	1,0	3,6
06	0,6	0,7	0,3	0,1	2,1	68,2	0,5	0,7	0,2	0,3	4,3	122,6	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	0,2
07	6,2	4,3	3,5	3,3	46,7	244,1	1,8	2,5	2,6	3,9	57,2	443,9	10,6	6,3	10,6	6,3	4,1
08	2,9	2,3	5,4	3,6	51,6	507,1	1,6	2,5	2,1	2,2	32,0	245,1	2,0	-2,9	2,0	-2,9	24,7
09	0,3	0,3	0,5	2,4	34,7	2 889,9	2,1	1,9	1,1	2,4	35,6	370,7	-7,7	-8,4	-7,7	-8,4	-0,9
10	2,0	5,7	3,7	9,6	136,9	537,8	8,3	3,2	2,0	5,1	74,6	454,9	-28,2	9,1	-28,2	9,1	12,0
11	10,5	6,9	6,3	6,8	97,7	319,3	2,1	1,3	0,7	0,5	7,7	114,0	21,9	23,8	21,9	23,8	45,9
12	2,5	2,2	2,6	2,4	34,0	347,3	2,0	2,0	1,4	1,1	15,6	150,0	-0,8	-0,7	-0,8	-0,7	9,0
13	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	227,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,8	111,7	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,3
14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	136,9	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2
15	7,8	7,1	4,7	2,9	42,2	133,8	7,6	5,4	4,3	3,6	52,4	188,9	-8,4	3,8	-8,4	3,8	-1,3
16	0,2	0,2	3,2	3,5	50,4	4 843,9	4,1	3,7	5,6	6,0	87,0	457,9	-16,1	-18,0	-16,1	-18,0	-36,6
17	5,8	4,9	9,8	11,9	170,3	786,8	2,9	3,9	4,6	4,3	62,5	309,4	4,7	1,4	4,7	1,4	37,3
18	9,9	10,6	8,2	7,0	99,9	211,7	6,0	6,2	5,5	4,8	70,5	219,0	4,0	15,0	4,0	15,0	15,6
19	8,4	8,9	7,4	5,7	81,9	207,2	8,7	9,5	7,3	8,0	116,4	236,2	-11,3	-9,8	-11,3	-9,8	-34,6
20	4,0	2,6	2,4	2,7	39,0	336,1	5,3	4,5	4,4	4,6	67,8	293,8	-10,1	-11,5	-10,1	-11,5	-22,0
21	8,5	7,2	7,5	5,4	77,7	243,1	7,9	9,3	7,9	8,0	117,0	243,9	-7,6	-16,0	-7,6	-16,0	-39,2
22	7,4	8,4	3,8	7,6	109,1	291,7	9,0	10,9	10,1	11,3	164,7	292,0	-15,2	-19,0	-15,2	-19,0	-55,6
23	3,4	2,5	2,0	2,2	32,2	293,5	3,1	3,2	3,2	3,0	43,8	268,0	-2,8	-5,4	-2,8	-5,4	-11,6
24	4,7	5,5	0,2	0,2	3,0	12,2	12,6	13,0	11,7	9,9	144,7	214,7	-38,4	-43,1	-38,4	-43,1	-109,0

Aneks 28. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Słowacji z państwami spoza UE-25 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo						
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007				
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100				
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	186,8	177,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	820,5	384,3	-96,1	-108,3	-359,1	-633,6
01	4,4	1,4	5,7	5,8	10,8	722,7	10,8	722,7	0,2	0,1	1,8	2,7	22,1	13 317,3	2,4	1,3	-0,6	-11,4	-11,4
02	1,8	0,0	0,2	1,4	2,6	134 466,0	2,6	134 466,0	4,1	3,3	7,9	8,2	67,4	965,1	-5,3	-7,0	-39,6	-64,8	-64,8
03	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	919,3	0,2	919,3	8,1	5,1	3,5	2,8	22,8	209,7	-12,6	-10,9	-17,9	-22,6	-22,6
04	21,2	14,9	10,8	11,3	21,2	134,9	21,2	134,9	0,9	0,4	1,5	3,8	30,8	3 287,4	11,5	14,8	8,2	-9,6	-9,6
05	0,5	0,0	0,2	0,2	0,4	1 424,4	0,4	1 424,4	1,0	0,8	0,3	0,3	2,4	146,5	-1,2	-1,6	-1,0	-2,0	-2,0
06	0,0	0,0	0,1	0,6	1,0	3 346,4	1,0	3 346,4	1,5	2,0	1,3	1,7	13,8	321,7	-2,4	-4,3	-6,6	-12,7	-12,7
07	1,1	1,3	2,1	1,9	3,6	273,8	3,6	273,8	4,6	5,1	5,4	5,9	48,7	448,3	-6,6	-9,6	-24,1	-45,1	-45,1
08	1,2	1,5	1,7	2,6	4,9	310,8	4,9	310,8	23,6	23,3	18,0	15,6	128,3	257,6	-36,3	-48,2	-88,2	-123,4	-123,4
09	9,6	4,0	2,0	3,1	5,8	137,6	5,8	137,6	8,7	4,8	3,0	3,4	27,6	271,5	-7,7	-5,9	-12,4	-21,8	-21,8
10	0,0	4,1	18,8	7,2	13,5	313,6	13,5	313,6	7,2	2,6	1,5	6,4	52,6	939,8	-11,2	-1,3	19,6	-39,1	-39,1
11	13,6	34,4	15,4	14,7	27,4	75,6	27,4	75,6	0,3	0,2	0,3	1,2	9,7	2 071,1	7,9	35,8	20,8	17,7	17,7
12	2,1	0,6	0,7	1,2	2,2	341,7	2,2	341,7	3,5	4,8	4,3	2,9	23,4	226,2	-4,2	-9,7	-20,6	-21,2	-21,2
13	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	73,2	0,0	73,2	0,6	0,4	0,2	0,3	2,7	331,4	-0,9	-0,8	-0,9	-2,7	-2,7
14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x	0,0	x	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	368,1	-0,1	-0,1	-0,4	-0,4	-0,4
15	1,7	2,0	0,6	0,5	0,9	42,2	0,9	42,2	0,7	1,5	2,1	1,7	13,7	419,0	0,0	-1,2	-9,5	-12,8	-12,8
16	0,1	0,1	0,2	0,3	0,6	750,3	0,6	750,3	3,0	2,3	3,1	3,3	27,3	552,5	-4,7	-4,9	-15,2	-26,7	-26,7
17	7,3	4,2	14,6	1,9	3,6	82,6	3,6	82,6	0,6	1,0	4,7	4,4	36,0	1 748,8	3,5	2,3	-2,5	-32,4	-32,4
18	6,9	6,1	8,0	15,0	28,1	438,8	28,1	438,8	7,0	12,0	12,2	5,2	42,6	165,6	-6,7	-19,3	-49,9	-14,5	-14,5
19	1,4	2,1	1,4	4,2	7,9	365,7	7,9	365,7	1,5	3,8	4,7	3,1	25,5	317,5	-1,6	-5,9	-21,8	-17,6	-17,6
20	0,9	2,4	1,1	4,3	8,0	320,4	8,0	320,4	6,8	9,1	7,2	5,8	47,5	245,5	-10,1	-16,8	-35,0	-39,5	-39,5
21	22,9	14,3	10,7	15,4	28,8	191,3	28,8	191,3	7,3	9,5	7,9	5,2	42,4	209,4	2,6	-5,2	-24,3	-13,6	-13,6
22	1,2	1,4	3,6	4,7	8,8	593,1	8,8	593,1	2,2	2,7	4,2	10,3	84,3	1 454,4	-2,8	-4,3	-16,0	-75,4	-75,4
23	1,9	4,6	1,3	2,4	4,5	94,6	4,5	94,6	3,5	2,6	4,4	5,3	43,4	772,3	-4,4	-0,8	-20,2	-38,9	-38,9
24	0,1	0,6	0,6	1,0	1,8	310,6	1,8	310,6	3,3	2,5	0,4	0,6	5,0	92,3	-5,2	-4,8	-1,2	-3,2	-3,2

Aneks 29. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Węgier ogółem według działań HS

Dział	Eksport						Import						Saldo				
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007		
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100		
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
01	6,2	4,0	4,4	3,7	230,5	181,9	1,1	0,9	4,1	3,3	135,7	861,1	143,3	110,9	58,6	94,8	
02	22,7	19,0	17,1	13,3	832,1	137,7	6,2	4,1	9,5	6,4	257,7	374,6	495,3	535,4	417,4	574,4	
03	0,3	0,2	0,1	0,0	2,2	34,1	1,4	1,2	0,9	0,8	33,1	161,0	-8,0	-14,0	-21,2	-30,9	
04	5,1	5,3	4,2	4,3	270,1	161,2	4,5	5,0	7,3	9,2	371,7	447,0	77,9	84,4	-40,6	-101,6	
05	2,6	2,5	2,1	1,0	61,4	76,6	1,5	1,3	1,0	0,9	34,5	158,1	48,3	58,3	57,1	26,9	
06	0,6	0,7	0,5	0,4	27,8	129,6	2,4	3,0	2,3	1,8	73,3	146,1	-11,6	-28,7	-45,0	-45,5	
07	5,8	5,0	4,0	3,8	237,2	148,9	3,1	4,3	3,8	3,9	156,1	218,9	109,8	88,0	50,5	81,1	
08	3,0	3,1	1,7	1,7	109,2	109,8	5,4	8,5	7,6	6,8	274,7	193,6	14,5	-42,4	-149,5	-165,4	
09	1,1	1,1	0,7	0,8	52,3	151,0	4,5	3,2	2,6	2,8	111,6	207,9	-21,2	-19,1	-47,3	-59,3	
10	13,5	12,5	14,1	26,0	1 628,1	408,7	3,3	2,3	1,9	2,7	109,3	281,9	297,9	359,6	515,7	1 518,8	
11	1,6	1,7	1,2	1,3	83,7	156,3	0,4	0,6	0,8	0,8	30,9	320,5	35,9	43,9	26,3	52,8	
12	4,4	6,6	7,3	6,5	404,8	192,1	4,3	3,9	2,9	2,5	103,3	158,3	61,2	145,4	212,5	301,4	
13	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	351,7	0,6	0,6	0,4	0,3	14,0	131,3	-6,5	-10,2	-9,9	-12,3	
14	0,2	0,3	0,1	0,1	5,8	62,3	0,1	0,1	0,0	0,0	0,3	25,3	4,9	8,3	4,2	5,5	
15	1,7	3,0	3,5	2,9	184,0	195,0	5,3	5,9	4,6	4,4	179,4	183,0	-15,8	-3,7	8,9	4,6	
16	4,0	3,4	3,4	2,8	178,1	164,3	1,3	1,4	2,5	2,8	113,4	472,9	85,5	84,5	63,5	64,7	
17	0,9	1,9	4,3	2,9	180,0	298,8	2,6	2,3	2,9	3,0	122,0	318,0	-5,5	21,9	88,5	58,0	
18	1,3	1,6	1,4	1,3	81,9	159,1	4,6	5,7	4,8	4,8	196,1	207,9	-18,8	-42,8	-80,1	-114,2	
19	1,4	1,4	2,1	2,0	123,2	286,8	5,0	6,2	6,7	5,8	233,4	225,6	-19,7	-60,5	-107,4	-110,2	
20	11,4	11,4	10,6	8,4	523,0	143,6	5,0	5,9	4,8	4,9	197,9	201,0	227,1	265,8	289,6	325,1	
21	2,4	2,9	4,4	5,0	311,0	334,6	7,2	8,5	8,4	8,9	361,6	254,0	-21,1	-49,4	-64,6	-50,6	
22	4,0	3,9	3,4	4,3	266,7	217,1	3,1	4,7	6,4	7,6	306,0	391,9	66,1	44,8	-45,0	-39,3	
23	5,3	8,2	8,9	6,8	423,7	162,3	23,2	18,0	9,9	11,2	455,6	152,0	-123,4	-38,7	75,5	-32,0	
24	0,3	0,4	0,6	0,7	42,0	365,3	3,9	2,4	3,7	4,4	180,0	452,7	-35,6	-28,2	-83,2	-137,9	

Aneks 30. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Węgier z państwami UE-15 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo					
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2001	2003	2005	2007
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiiana wartości 2003 = 100		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiiana wartości 2003 = 100	
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	3 241,5	197,8	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	672,3	768,5	258,8	784,9
01	5,9	4,0	4,4	3,7	120,5	182,5	1,3	1,1	4,7	2,0	49,0	500,5	63,5	56,2	6,4	71,5	292,1	
02	29,2	24,3	19,3	15,6	505,6	127,1	12,5	7,3	12,5	8,7	213,5	336,9	284,5	334,3	174,5	292,1		
03	0,3	0,2	0,1	0,0	1,3	34,6	0,5	0,7	0,6	0,8	19,0	334,7	1,5	-1,8	-9,5	-17,7		
04	3,3	4,8	3,8	4,7	152,7	194,4	4,8	5,5	6,1	9,1	222,9	467,7	14,4	30,9	-33,0	-70,3		
05	3,7	3,4	1,4	0,9	30,2	54,4	2,0	1,6	1,1	1,0	25,0	180,1	34,2	41,7	9,3	5,2		
06	0,6	0,5	0,2	0,2	6,1	70,3	4,6	5,2	3,4	2,7	66,8	148,5	-17,4	-36,3	-59,2	-60,7		
07	8,8	7,4	5,4	5,1	166,8	137,2	3,6	5,7	3,7	4,0	98,5	199,1	86,9	72,1	44,1	68,3		
08	4,4	4,3	2,3	1,9	63,2	89,8	5,2	8,2	7,7	8,2	201,6	281,0	24,9	-1,4	-94,2	-138,4		
09	0,9	1,1	0,6	0,7	22,5	126,7	0,9	1,0	2,5	2,7	66,9	795,1	6,1	9,3	-33,6	-44,4		
10	9,7	6,8	17,6	29,5	955,5	859,1	4,8	2,3	1,9	2,2	54,9	278,8	91,0	91,5	333,3	900,6		
11	0,0	0,1	0,2	0,2	5,6	340,7	0,5	0,7	0,4	0,5	12,5	212,7	-2,5	-4,2	-1,7	-6,9		
12	7,6	11,2	11,1	10,1	326,1	177,5	3,8	3,4	2,8	2,0	50,0	169,7	71,2	154,3	182,7	276,1		
13	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	31,8	0,8	0,8	0,5	0,5	12,3	170,4	-4,2	-6,8	-8,6	-12,2		
14	0,5	0,5	0,2	0,2	5,6	69,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	66,5	5,9	7,9	4,5	5,5		
15	0,2	1,1	2,4	2,6	84,9	461,6	7,4	7,9	5,4	3,6	87,6	126,6	-37,0	-50,8	-49,5	-2,7		
16	5,0	4,6	4,5	3,9	125,4	164,8	1,0	1,1	2,2	2,9	71,7	753,8	54,9	66,6	52,2	53,8		
17	0,9	1,5	3,9	1,1	36,0	146,0	2,0	1,8	1,7	1,8	44,7	291,8	-0,2	9,4	50,6	-8,6		
18	1,0	1,2	0,9	0,7	21,1	106,9	6,2	6,2	3,9	4,9	121,6	226,5	-20,3	-34,0	-53,4	-100,5		
19	0,8	0,9	1,6	1,8	58,3	417,7	4,9	4,9	5,4	5,6	138,2	323,1	-16,3	-28,8	-66,5	-79,9		
20	8,9	8,6	6,9	6,9	224,8	160,2	3,9	4,6	4,5	4,7	115,9	288,5	86,5	100,2	61,6	108,9		
21	0,6	0,9	1,6	2,3	73,3	496,0	7,7	9,8	7,9	9,1	222,4	261,4	-33,5	-70,3	-111,7	-149,1		
22	3,8	3,9	2,9	2,5	81,9	129,4	4,8	6,7	6,3	7,5	183,8	314,5	19,8	4,8	-55,9	-101,9		
23	3,7	8,5	8,5	5,0	161,1	115,3	14,6	11,9	12,7	13,1	322,6	311,4	-32,5	36,2	-54,8	-161,5		
24	0,2	0,2	0,4	0,4	12,9	506,4	2,1	1,7	2,0	2,3	55,3	367,3	-9,0	-12,5	-28,9	-42,4		

Aneks 31. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Węgier z państwami UE-10 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo						
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2001	2003	2005	2007	
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD	zmiana wartości 2003 = 100	wartość w mln USD		
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	264,1	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1 067,8	429,1	199,3	151,4	-98,1	-17,2
01	1,5	1,3	2,0	1,6	1,6	17,1	332,9	0,4	1,5	3,7	7,0	75,7	1 997,8	4,6	1,3	4,6	1,3	-13,7	-58,6
02	9,8	11,8	7,7	5,8	6,2	62,3	130,9	0,2	0,7	6,1	3,4	37,0	2 189,0	33,4	45,9	33,4	45,9	3,1	25,3
03	0,3	0,3	0,0	0,0	0,5	47,2	47,2	0,8	1,1	0,7	0,5	4,9	179,4	0,0	-1,7	0,0	-1,7	-4,4	-4,4
04	1,0	1,1	1,8	3,1	33,3	773,3	773,3	7,8	9,9	13,3	13,3	143,8	574,2	-7,5	-20,7	-7,5	-20,7	-80,9	-110,4
05	0,1	0,3	0,3	0,2	2,4	197,5	197,5	0,3	0,3	0,2	0,2	2,5	304,1	0,1	0,4	0,1	0,4	0,3	-0,2
06	0,9	1,0	0,6	0,2	2,5	64,0	64,0	0,3	0,3	0,1	0,3	2,8	333,7	2,4	3,0	2,4	3,0	2,5	-0,3
07	5,8	4,0	3,2	2,9	30,9	190,3	190,3	6,2	3,8	2,3	2,4	26,5	275,0	10,9	6,6	10,9	6,6	3,0	4,5
08	4,2	5,5	2,0	2,2	23,2	103,3	103,3	1,2	1,1	3,6	2,3	25,3	878,6	12,8	19,5	12,8	19,5	-12,5	-2,1
09	1,8	1,4	1,3	2,0	21,2	364,1	364,1	0,9	0,7	0,9	0,8	8,6	469,7	5,0	4,0	5,0	4,0	1,4	12,6
10	18,8	10,0	11,8	18,0	191,8	473,9	473,9	0,2	3,1	1,4	2,8	30,8	387,2	64,0	32,5	64,0	32,5	59,6	161,0
11	0,8	1,1	1,3	1,8	19,0	437,0	437,0	1,0	1,4	2,2	1,5	16,6	453,2	1,2	0,7	1,2	0,7	-7,2	2,4
12	2,4	2,6	2,0	1,1	11,2	108,5	108,5	1,0	1,6	0,7	0,8	9,2	229,9	6,9	6,4	6,9	6,4	6,9	2,1
13	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	4 155,6	4 155,6	0,2	0,1	0,0	0,1	0,7	191,7	-0,2	-0,4	-0,2	-0,4	-0,2	-0,3
14	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	72,6	72,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	62,5	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	0,1
15	3,3	4,4	5,1	4,8	51,3	290,6	290,6	6,5	5,3	3,1	4,2	46,0	340,4	2,1	4,1	2,1	4,1	8,4	5,3
16	3,7	3,5	3,4	2,1	22,6	158,8	158,8	3,2	3,1	3,9	3,6	38,7	492,2	8,1	6,3	8,1	6,3	-6,9	-16,2
17	0,8	2,1	5,4	7,8	83,8	996,5	996,5	12,1	8,1	3,8	2,2	24,2	118,7	-14,7	-12,0	-14,7	-12,0	5,1	59,6
18	3,2	4,3	4,0	3,2	34,4	199,6	199,6	10,3	11,2	8,9	6,4	69,6	245,3	-3,8	-11,1	-3,8	-11,1	-37,6	-35,2
19	4,1	3,2	2,4	1,7	18,1	141,7	141,7	16,5	19,0	11,8	7,7	83,0	173,0	-9,6	-35,2	-9,6	-35,2	-66,7	-64,9
20	13,9	13,3	12,2	8,8	94,0	174,8	174,8	9,2	7,0	4,8	4,1	44,2	249,7	34,6	36,1	34,6	36,1	39,0	49,8
21	6,7	11,3	15,2	13,6	145,6	319,3	319,3	13,6	11,9	8,9	8,6	93,0	309,8	3,4	15,6	3,4	15,6	28,6	52,7
22	7,4	6,6	7,1	10,0	107,0	400,6	400,6	3,0	5,2	8,1	8,7	94,8	727,7	20,9	13,7	20,9	13,7	-14,2	12,3
23	9,2	10,4	9,2	6,7	71,8	170,2	170,2	3,5	3,5	2,7	10,1	109,6	1 249,2	26,6	33,4	26,6	33,4	35,8	-37,9
24	0,0	0,7	2,0	2,2	23,5	850,1	850,1	1,4	0,0	8,7	9,0	97,7	187 942,3	-2,0	2,7	-2,0	2,7	-47,7	-74,3

Aneks 32. Eksport, import i saldo obrotów handlowych artykułami rolno-spożywczymi Węgier z państwami spoza UE-25 według działów HS

Dział	Eksport						Import						Saldo				
	2001		2003		2005		2007		2001		2003		2005		2007		
	udział w proc.		udział w proc.		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100		udział w proc.		wartość w mln USD		zmiana wartości 2003 = 100		
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1948,9	171,0	100,0	100,0	100,0	509,9	93,4	509,1	593,7	1 013,7	1 439,0
01	8,4	4,9	5,3	4,8	4,8	92,7	166,9	1,0	0,4	1,8	2,2	11,0	504,1	75,2	53,3	65,9	81,7
02	19,0	13,9	17,9	13,5	13,5	263,5	165,8	0,5	0,7	0,3	1,4	7,2	194,2	177,5	155,2	239,7	256,2
03	0,2	0,1	0,1	0,0	0,4	0,4	24,8	2,6	2,2	2,6	1,8	9,2	75,5	-9,5	-10,4	-7,4	-8,8
04	9,0	7,4	5,7	4,3	84,0	84,0	99,1	3,2	1,9	1,2	1,0	5,0	48,0	71,0	74,3	73,3	78,9
05	2,1	2,1	3,9	1,5	28,8	28,8	123,1	1,3	1,3	1,5	1,4	7,0	98,0	14,0	16,3	47,4	21,8
06	0,6	0,8	1,1	1,0	19,3	19,3	215,5	0,4	0,8	0,8	0,7	3,7	85,4	3,4	4,6	11,7	15,6
07	2,0	1,9	2,1	2,0	39,5	39,5	183,6	1,5	2,2	7,5	6,1	31,1	254,8	12,0	9,3	3,4	8,4
08	0,8	0,6	0,7	1,2	22,8	22,8	343,0	7,0	12,3	15,8	9,4	47,8	71,1	-23,2	-60,6	-42,9	-25,0
09	1,2	1,0	0,6	0,4	8,7	8,7	78,2	10,0	8,0	7,0	7,1	36,2	83,3	-32,2	-32,4	-15,0	-27,5
10	16,3	21,6	9,7	24,6	480,4	480,4	194,7	2,6	2,0	2,5	4,6	23,6	212,0	142,9	235,6	122,7	456,8
11	3,9	4,2	2,6	3,0	59,2	59,2	124,3	0,0	0,0	0,0	0,4	1,8	1 625,7	37,2	47,5	35,2	57,3
12	1,0	1,5	3,7	3,5	67,4	67,4	406,1	6,0	5,8	7,9	8,7	44,2	138,7	-16,9	-15,2	22,9	23,2
13	0,0	0,0	0,0	0,1	1,1	1,1	3 344,1	0,5	0,6	0,5	0,2	0,9	31,0	-2,1	-3,0	-1,1	0,2
14	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	5,8	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	13,1	-1,1	0,2	-0,3	0,0
15	3,1	5,1	4,6	2,5	47,8	47,8	82,0	2,3	2,8	3,6	9,0	45,9	298,4	19,1	43,0	50,1	1,9
16	2,9	1,6	1,6	1,5	30,1	30,1	166,4	1,1	1,2	1,2	0,6	3,0	45,8	22,5	11,5	18,2	27,1
17	1,1	2,4	4,4	3,1	60,2	60,2	221,8	0,3	0,5	7,9	10,4	53,1	1 988,6	9,4	24,5	32,8	7,1
18	0,9	1,3	1,2	1,4	26,4	26,4	181,7	0,8	2,2	1,4	1,0	4,9	40,1	5,3	2,3	10,9	21,5
19	1,3	1,4	2,8	2,4	46,8	46,8	288,6	1,4	2,3	3,4	2,4	12,2	96,0	6,2	3,5	25,9	34,6
20	13,5	14,9	15,5	10,5	203,9	203,9	119,8	5,0	7,4	6,1	7,4	37,9	93,2	106,0	129,6	188,9	166,0
21	3,1	2,9	4,0	4,7	91,9	91,9	282,5	4,6	5,0	10,5	9,1	46,3	169,8	9,0	5,3	18,5	45,6
22	3,1	2,9	2,8	4,0	77,6	77,6	236,3	0,9	1,2	3,7	5,4	27,4	414,9	25,4	26,2	25,0	50,2
23	6,0	6,9	9,4	9,8	190,7	190,7	241,1	39,9	34,3	9,7	4,6	23,4	12,5	-117,5	-108,2	94,4	167,3
24	0,5	0,5	0,2	0,3	5,7	5,7	91,4	6,8	4,5	2,7	5,3	26,9	109,2	-24,5	-18,4	-6,5	-21,2

**Aneks 33. Główne grupy towarów w eksporcie
artykułów rolno-spożywczych Czech w 2007 roku (według pozycji HS)**

Pozycja	Opis pozycji	Wartość w mln USD	Udział w proc.	Zmiana wartości 2003 = 100
0401	Mleko i śmietana, niezagęszczone ani niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego	298,4	6,2	5 665,4
2203	Piwo otrzymywane ze słodu	219,6	4,6	219,2
1001	Pszenica i meslin	217,6	4,6	275,5
2402	Cygara, nawet z obciętymi końcami, cygaretki i papierosy, z tytoniu lub namiastek tytoniu	212,2	4,4	234,7
1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao	179,8	3,8	260,7
2202	Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, lub wody aromatyzowane i pozostałe napoje bezalkoholowe, z wyłączeniem soków owocowych i warzywnych, objętych pozycją 2009	176,2	3,7	307,3
1205	Nasiona rzepaku lub rzepiku, nawet łamane	174,0	3,6	1 418,1
2106	Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	160,6	3,4	199,2
1905	Chleb, bułki, pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka, herbatniki i pozostałe wyroby piekarnicze, nawet zawierające kakao; opłatki sakralne, puste kapsułki stosowane do celów farmaceutycznych, wafle wytłaczane, papier ryżowy i podobne wyroby	147,6	3,1	234,4
1704	Wyroby cukiernicze (włącznie z białą czekoladą), niezawierające kakao	145,1	3,0	139,5
0402	Mleko i śmietana, zagęszczone lub zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego	144,2	3,0	139,9
2309	Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt	119,2	2,5	418,1
0102	Bydło żywe	98,6	2,1	452,5
1207	Pozostałe nasiona i owoce oleiste, nawet łamane	98,2	2,1	390,4
1701	Cukier trzcinowy lub buraczany i chemicznie czysta sacharoza, w postaci stałej	96,0	2,0	873,2
1107	Słód, nawet palony	95,7	2,0	146,5
0403	Maślanka, mleko zsiadłe i śmietana ukwaszona, jogurt, kefir i inne sfermentowane lub zakwaszone mleko i śmietana, nawet zagęszczone lub zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, lub aromatycznego lub zawierające dodatek owoców i orzechów	93,5	2,0	1 520,6
0406	Ser i twaróg	86,6	1,8	181,3
2103	Sosy i preparaty do nich; zmieszane przyprawy i zmieszane przyprawy korzenne; mąka i mączka, z gorczycy oraz gotowa musztarda	81,3	1,7	299,8
1514	Olej rzepakowy, rzepikowy lub gorczycowy oraz ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie	80,3	1,7	665,3
Razem główne grupy towarów		2 924,6	61,2	289,9
Ogółem artykuły rolno-spożywcze		4 776,1	100,0	274,9

Aneks 34. Główne grupy towarów w imporcie
artykułów rolno-spożywczych Czech w 2007 roku (według pozycji HS)

Pozycja	Opis pozycji	Wartość w mln USD	Udział w proc.	Zmiana wartości 2003 = 100
0203	Mięso ze świń, świeże, schłodzone lub zamrożone	336,9	5,3	712,2
1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao	266,8	4,2	242,5
2106	Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	252,9	4,0	186,6
1905	Chleb, bułki, pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka, herbatniki i pozostałe wyroby piekarnicze, nawet zawierające kakao; opłatki sakralne, puste kapsułki stosowane do celów farmaceutycznych, wafle wytłaczane, papier ryżowy i podobne wyroby	252,8	4,0	234,1
0406	Ser i twaróg	240,7	3,8	356,2
2402	Cygara, nawet z obciętymi końcami, cygaretki i papierosy, z tytoniu lub namiastek tytoniu	225,5	3,6	690,1
2304	Makuchy i inne pozostałości stałe, nawet mielone lub w postaci granulek, pozostałe z ekstrakcji oleju sojowego	188,8	3,0	142,3
2309	Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt	175,6	2,8	215,4
2204	Wino ze świeżych winogron, włącznie z winami wzmocnionymi; moszcz gronowy, inny niż ten objęty pozycją 2009	156,0	2,5	265,9
2202	Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, lub wody aromatyzowane i pozostałe napoje bezalkoholowe, z wyłączeniem soków owocowych i warzywnych, objętych pozycją 2009	134,1	2,1	317,3
0805	Owoce cytrusowe, świeże lub suszone	128,8	2,0	177,9
2101	Ekstrakty, esencje i koncentraty kawy, herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej) oraz przetwory na bazie tych produktów lub na bazie kawy, herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej); cykorja palona i pozostałe palone namiastki kawy oraz ich ekstrakty i esencje	124,6	2,0	171,7
0207	Mięso i podroby jadalne, z drobiu objętego pozycją 0105, świeże, schłodzone lub zamrożone	122,6	1,9	248,6
0901	Kawa, nawet palona lub bezkofeinowa; łupinki i łuski kawy; substytuty kawy zawierające kawę w każdej proporcji	120,5	1,9	325,9
0702	Pomidory, świeże lub schłodzone	108,7	1,7	262,1
2208	Alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu mniejszej niż 80% obj.; wódki, likiery i pozostałe napoje spirytusowe	104,7	1,7	231,3
0803	Banany, włącznie z plantanami, świeże lub suszone	98,7	1,6	184,9
1704	Wyroby cukiernicze (włącznie z białą czekoladą), niezawierające kakao	91,0	1,4	199,7
0709	Pozostałe warzywa, świeże lub schłodzone	87,7	1,4	220,9
2008	Owoce, orzechy i pozostałe jadalne części roślin, inaczej przetworzone lub zakonserwowane, nawet zawierające dodatek cukru lub innej substancji słodzącej, lub alkoholu, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	86,7	1,4	198,0
Razem główne grupy towarów		3 304,2	52,2	250,9
Ogółem artykuły rolno-spożywcze		6 332,8	100,0	239,8

**Aneks 35. Główne grupy towarów w eksporcie
artykułów rolno-spożywczych Litwy w 2007 roku (według pozycji HS)**

Pozycja	Opis pozycji	Wartość w mln USD	Udział w proc.	Zmiana wartości 2003 = 100
0406	Ser i twaróg	257,0	8,8	232,8
2402	Cygara, nawet z obciętymi końcami, cygaretki i papierosy, z tytoniu lub namiastek tytoniu	208,8	7,1	705,6
2309	Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt	203,5	7,0	174,9
1001	Pszenica i meslin	120,9	4,1	149,2
0808	Jabłka, gruszki i pigwy, świeże	119,1	4,1	7 434,3
1604	Ryby przetworzone lub zakonserwowane; kawior i namiastki kawioru przygotowane z ikry rybiej	116,4	4,0	248,9
0401	Mleko i śmietana, niezagęszczone ani niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego	110,0	3,8	1 104,3
0402	Mleko i śmietana, zagęszczone lub zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego	91,4	3,1	297,0
0201	Mięso z bydła, świeże lub schłodzone	89,7	3,1	1 454,2
0304	Filety rybne i pozostałe mięso rybne (nawet rozdrobnione), świeże, schłodzone lub zamrożone	87,4	3,0	268,2
1205	Nasiona rzepaku lub rzepiku, nawet łamane	86,5	3,0	294,7
0709	Pozostałe warzywa, świeże lub schłodzone	84,4	2,9	387,1
1003	Jęczmień	76,4	2,6	1 412,4
1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao	59,4	2,0	350,3
2204	Wino ze świeżych winogron, włącznie z winami wzmocnionymi; moszcz gronowy, inny niż ten objęty pozycją 2009	46,6	1,6	10 513,4
0811	Owoce i orzechy, niepoddane obróbce cieplnej lub ugotowane na parze lub w wodzie, zamrożone, nawet zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego	44,4	1,5	335,2
2106	Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	44,2	1,5	901,0
0207	Mięso i podroby jadalne, z drobiu objętego pozycją 0105, świeże, schłodzone lub zamrożone	44,1	1,5	545,8
0404	Serwatka, nawet zagęszczona lub zawierająca dodatek cukru lub innego środka słodzącego; produkty składające się ze składników naturalnego mleka, nawet zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	36,7	1,3	533,7
0102	Bydło żywe	36,3	1,2	1 074,7
Razem główne grupy towarów		1 963,1	67,1	341,0
Ogółem artykuły rolno-spożywcze		2 925,2	100,0	350,9

Aneks 36. Główne grupy towarów w imporcie
artykułów rolno-spożywczych Litwy w 2007 r. (według pozycji HS)

Pozycja	Opis pozycji	Wartość w mln USD	Udział w proc.	Zmiana wartości 2003 = 100
0203	Mięso ze świń, świeże, schłodzone lub zamrożone	107,3	4,4	781,8
0808	Jabłka, gruszki i pigwy, świeże	101,1	4,2	994,5
0304	Filety rybne i pozostałe mięso rybne (nawet rozdrobnione), świeże, schłodzone lub zamrożone	96,9	4,0	214,5
2106	Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	82,2	3,4	202,1
2202	Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, lub wody aromatyzowane i pozostałe napoje bezalkoholowe, z wyłączeniem soków owocowych i warzywnych, objętych pozycją 2009	73,8	3,0	495,1
1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao	62,3	2,6	496,0
0401	Mleko i śmietana, niezagęszczone ani niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego	61,9	2,6	9 619,8
0901	Kawa, nawet palona lub bezkofeinowa; łupinki i łuski kawy; substytuty kawy zawierające kawę w każdej proporcji	60,5	2,5	207,6
2402	Cygara, nawet z obciętymi końcami, cygaretki i papierosy, z tytoniu lub namiastek tytoniu	56,7	2,3	525,1
0207	Mięso i podroby jadalne, z drobiu objętego pozycją 0105, świeże, schłodzone lub zamrożone	54,6	2,3	289,4
2309	Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt	51,4	2,1	223,0
0805	Owoce cytrusowe, świeże lub suszone	50,9	2,1	200,4
0303	Ryby zamrożone, z wyłączeniem filetów rybnych oraz pozostałego mięsa rybiego, objętych pozycją 0304	49,7	2,1	160,5
2208	Alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu mniejszej niż 80% obj.; wódki, likiery i pozostałe napoje spirytusowe	45,6	1,9	425,0
2401	Tytoń nieprzetworzony; odpady tytoniowe	43,4	1,8	438,1
1905	Chleb, bułki, pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka, herbatniki i pozostałe wyroby piekarnicze, nawet zawierające kakao; opłatki sakralne, puste kapsułki stosowane do celów farmaceutycznych, wafle wytłaczane, papier ryżowy i podobne wyroby	42,5	1,8	513,3
0302	Ryby świeże lub schłodzone, z wyłączeniem filetów rybnych oraz pozostałego mięsa rybiego, objętych pozycją 0304	42,3	1,7	601,3
2204	Wino ze świeżych winogron, włącznie z winami wzmocnionymi; moszcz gronowy, inny niż ten objęty pozycją 2009	41,4	1,7	207,0
0702	Pomidory, świeże lub schłodzone	37,9	1,6	699,6
2304	Makuchy i inne pozostałości stałe, nawet mielone lub w postaci granulek, pozostałe z ekstrakcji oleju sojowego	36,3	1,5	166,7
Razem główne grupy towarów		1 198,6	49,4	333,7
Ogółem artykuły rolno-spożywcze		2 424,3	100,0	293,6

Aneks 37. Główne grupy towarów w eksporcie artykułów rolno-spożywczych Polski w 2007 roku (według pozycji HS)

Pozycja	Opis pozycji	Wartość w mln USD	Udział w proc.	Zmiana wartości 2003 = 100
0207	Mięso i podroby jadalne, z drobiu objętego pozycją 0105, świeże, schłodzone lub zamrożone	799,1	5,8	332,4
1905	Chleb, bułki, pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka, herbatniki i pozostałe wyroby piekarnicze, nawet zawierające kakao; opłatki sakralne, puste kapsułki stosowane do celów farmaceutycznych, wafle wytłaczane, papier ryżowy i podobne wyroby	679,9	4,9	417,1
2402	Cygara, nawet z obciętymi końcami, cygaretki i papierosy, z tytoniu lub namiastek tytoniu	626,7	4,6	1 445,8
2009	Soki owocowe (włączając moszcz gronowy) i soki warzywne niesfermentowane i niezawierające dodatku alkoholu, nawet z dodatkiem cukru lub innej substancji słodzącej	544,5	4,0	199,4
1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao	528,9	3,8	309,0
0201	Mięso z bydła, świeże lub schłodzone	503,4	3,7	1 262,7
0406	Ser i twaróg	495,9	3,6	379,5
0811	Owoce i orzechy, niepoddane obróbce cieplnej lub ugotowane na parze lub w wodzie, zamrożone, nawet zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego	433,4	3,2	150,8
0203	Mięso ze świń, świeże, schłodzone lub zamrożone	431,7	3,1	243,5
2106	Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	426,9	3,1	288,1
0402	Mleko i śmietana, zagęszczone lub zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego	400,7	2,9	245,4
0305	Ryby suszone, solone lub w solance; ryby wędzone, nawet gotowane przed lub podczas procesu wędzenia; mąki, mączki i granulki, z ryb, nadające się do spożycia przez ludzi	363,7	2,6	641,0
0709	Pozostałe warzywa, świeże lub schłodzone	335,0	2,4	292,4
1604	Ryby przetworzone lub zakonserwowane; kawior i namiastki kawioru przygotowane z ikry rybiej	254,3	1,8	260,3
1602	Pozostałe mięso, podroby lub krew, przetworzone lub zakonserwowane	251,2	1,8	272,4
0710	Warzywa (niepoddane obróbce cieplnej lub ugotowane na parze lub w wodzie), zamrożone	239,3	1,7	159,7
0304	Filety rybne i pozostałe mięso rybne (nawet rozdrobnione), świeże, schłodzone lub zamrożone	228,6	1,7	242,5
1514	Olej rzepakowy, rzepikowy lub gorczycowy oraz ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie	223,2	1,6	41 963,2
1704	Wyroby cukiernicze (włącznie z białą czekoladą), niezawierające kakao	216,5	1,6	245,1
2309	Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt	200,4	1,5	288,9
Razem główne grupy towarów		8 183,4	59,5	314,6
Ogółem artykuły rolno-spożywcze		13 759,1	100,0	311,3

Aneks 38. Główne grupy towarów w imporcie
artykułów rolno-spożywczych Polski w 2007 roku (według pozycji HS)

Pozycja	Opis pozycji	Wartość w mln USD	Udział w proc.	Zmiana wartości 2003 = 100
0203	Mięso ze świń, świeże, schłodzone lub zamrożone	598,1	5,4	741,4
2304	Makuchy i inne pozostałości stałe, nawet mielone lub w postaci granulek, pozostałe z ekstrakcji oleju sojowego	593,7	5,4	176,3
0304	Filety rybne i pozostałe mięso rybne (nawet rozdrobnione), świeże, schłodzone lub zamrożone	390,9	3,5	248,3
2106	Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	374,2	3,4	216,1
0805	Owoce cytrusowe, świeże lub suszone	348,6	3,2	154,3
2401	Tytoń nieprzetworzony; odpady tytoniowe	291,2	2,6	506,8
1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao	281,5	2,6	361,4
0302	Ryby świeże lub schłodzone, z wyłączeniem filetów rybnych oraz pozostałego mięsa rybiego, objętych pozycją 0304	277,3	2,5	499,2
1001	Pszenica i meslin	264,5	2,4	1 486,1
2309	Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt	255,3	2,3	276,5
0901	Kawa, nawet palona lub bezkofeinowa; łupinki i łuski kawy; substytuty kawy zawierające kawę w każdej proporcji	210,1	1,9	162,0
2009	Soki owocowe (włączając moszcz gronowy) i soki warzywne niesfermentowane i niezawierające dodatku alkoholu, nawet z dodatkiem cukru lub innej substancji słodzącej	207,6	1,9	340,3
0803	Banany, włącznie z plantanami, świeże lub suszone	195,7	1,8	177,6
1905	Chleb, bułki, pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka, herbatniki i pozostałe wyroby piekarnicze, nawet zawierające kakao; opłatki sakralne, puste kapsułki stosowane do celów farmaceutycznych, wafle wytłaczane, papier ryżowy i podobne wyroby	189,3	1,7	464,1
0806	Winogrona, świeże lub suszone	184,2	1,7	216,2
2204	Wino ze świeżych winogron, włącznie z winami wzmocnionymi; moszcz gronowy, inny niż ten objęty pozycją 2009	183,9	1,7	242,2
2101	Ekstrakty, esencje i koncentraty kawy, herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej) oraz przetwory na bazie tych produktów lub na bazie kawy, herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej); cykorja palona i pozostałe palone namiastki kawy oraz ich ekstrakty i esencje	183,7	1,7	212,2
0504	Jelita, pęcherze i żołądki zwierząt (z wyjątkiem rybich), całe i w kawałkach, świeże, schłodzone, zamrożone, solone, w solance, suszone lub wędzone	177,7	1,6	163,9
2008	Owoce, orzechy i pozostałe jadalne części roślin, inaczej przetworzone lub zakonserwowane, nawet zawierające dodatek cukru lub innej substancji słodzącej, lub alkoholu, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	176,9	1,6	386,4
0303	Ryby zamrożone, z wyłączeniem filetów rybnych oraz pozostałego mięsa rybiego, objętych pozycją 0304	167,1	1,5	200,6
Razem główne grupy towarów		5 551,3	50,4	264,1
Ogółem artykuły rolno-spożywcze		11 012,1	100,0	279,3

Aneks 39. Główne grupy towarów w eksporcie artykułów rolno-spożywczych Słowacji w 2007 roku (według pozycji HS)

Pozycja	Opis pozycji	Wartość w mln USD	Udział w proc.	Zmiana wartości 2003 = 100
1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao	168,0	7,4	340,6
1701	Cukier trzcinowy lub buraczany i chemicznie czysta sacharoza, w postaci stałej	143,7	6,3	2 131,2
0406	Ser i twaróg	104,4	4,6	250,4
1005	Kukurydza	99,8	4,4	378,4
0401	Mleko i śmietana, niezagęszczone ani niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego	92,9	4,1	510,8
1107	Słód, nawet palony	87,1	3,8	138,6
1001	Pszenvica i meslin	79,2	3,5	2 346,8
1702	Pozostałe cukry, włącznie z chemicznie czystymi: laktozą, maltozą, glukozą i fruktozą, w postaci stałej; syropy cukrowe niezawierające dodatku środków aromatyzujących lub barwiących; miód sztuczny, nawet zmieszany z miodem naturalnym; karmel	72,2	3,2	588,0
1905	Chleb, bułki, pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka, herbatniki i pozostałe wyroby piekarnicze, nawet zawierające kakao; opłatki sakralne, puste kapsułki stosowane do celów farmaceutycznych, wafle wytłaczane, papier ryżowy i podobne wyroby	65,9	2,9	209,3
0402	Mleko i śmietana, zagęszczone lub zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego	65,5	2,9	368,7
1206	Nasiona słonecznika, nawet łamane	52,6	2,3	262,8
1205	Nasiona rzepaku lub rzepiku, nawet łamane	52,1	2,3	3 245,4
0207	Mięso i podroby jadalne, z drobiu objętego pozycją 0105, świeże, schłodzone lub zamrożone	51,0	2,2	540,1
2207	Alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu 80% obj. lub większej; alkohol etylowy i pozostałe wyroby alkoholowe, o dowolnej mocy, skażone	43,1	1,9	117 208,2
2202	Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, lub wody aromatyzowane i pozostałe napoje bezalkoholowe, z wyłączeniem soków owocowych i warzywnych, objętych pozycją 2009	43,0	1,9	172,2
0901	Kawa, nawet palona lub bezkofeinowa; łupinki i łuski kawy; substytuty kawy zawierające kawę w każdej proporcji	40,8	1,8	994,3
1003	Jęczmień	40,0	1,8	569,6
2104	Zupy i buliony i preparaty do nich; złożone przetwory spożywcze, homogenizowane	37,6	1,7	153,9
0102	Bydło żywe	36,4	1,6	321,8
2106	Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	35,3	1,6	258,6
Razem główne grupy towarów		1 410,5	62,2	364,8
Ogółem artykuły rolno-spożywcze		2 266,7	100,0	326,0

Aneks 40. Główne grupy towarów w imporcie
artykułów rolno-spożywczych Słowacji w 2007 roku (według pozycji HS)

Pozycja	Opis pozycji	Wartość w mln USD	Udział w proc.	Zmiana wartości 2003 = 100
2402	Cygara, nawet z obciętymi końcami, cygaretki i papierosy, z tytoniu lub namiastek tytoniu	210,6	6,5	305,5
0203	Mięso ze świń, świeże, schłodzone lub zamrożone	145,1	4,5	736,4
1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao	141,7	4,4	295,1
1905	Chleb, bułki, pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka, herbatniki i pozostałe wyroby piekarnicze, nawet zawierające kakao; opłatki sakralne, puste kapsułki stosowane do celów farmaceutycznych, wafle wytłaczane, papier ryżowy i podobne wyroby	126,0	3,9	259,9
2106	Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	110,9	3,4	209,1
2202	Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, lub wody aromatyzowane i pozostałe napoje bezalkoholowe, z wyłączeniem soków owocowych i warzywnych, objętych pozycją 2009	96,8	3,0	370,2
2309	Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt	86,0	2,7	220,3
1005	Kukurydza	84,0	2,6	967,1
0901	Kawa, nawet palona lub bezkofeinowa; łupinki i łuski kawy; substytuty kawy zawierające kawę w każdej proporcji	81,4	2,5	430,2
0207	Mięso i podroby jadalne, z drobiu objętego pozycją 0105, świeże, schłodzone lub zamrożone	77,3	2,4	300,3
0406	Ser i twaróg	72,3	2,2	475,7
1601	Kiełbasy i podobne wyroby z mięsa, podrobów lub krwi; przetwory żywnościowe na bazie tych wyrobów	63,1	2,0	1 229,3
1701	Cukier trzcinowy lub buraczany i chemicznie czysta sacharoza, w postaci stałej	57,8	1,8	298,9
0805	Owoce cytrusowe, świeże lub suszone	57,7	1,8	219,9
2101	Ekstrakty, esencje i koncentraty kawy, herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej) oraz przetwory na bazie tych produktów lub na bazie kawy, herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej); cykoria palona i pozostałe palone namiastki kawy oraz ich ekstrakty i esencje	55,7	1,7	378,2
0803	Banany, włącznie z plantanami, świeże lub suszone	53,6	1,7	225,0
2208	Alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu mniejszej niż 80% obj.; wódki, likiery i pozostałe napoje spirytusowe	52,4	1,6	235,2
2204	Wino ze świeżych winogron, włącznie z winami wzmocnionymi; moszcz gronowy, inny niż ten objęty pozycją 2009	51,2	1,6	563,4
0401	Mleko i śmietana, niezagęszczone ani niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego	49,7	1,5	2 396,6
2304	Makuchy i inne pozostałości stałe, nawet mielone lub w postaci granulek, pozostałe z ekstrakcji oleju sojowego	48,3	1,5	109,0
Razem główne grupy towarów		1 721,8	53,5	319,5
Ogółem artykuły rolno-spożywcze		3 217,9	100,0	291,2

Aneks 41. Główne grupy towarów w eksporcie artykułów rolno-spożywczych Węgier w 2007 roku (według pozycji HS)

Pozycja	Opis pozycji	Wartość w mln USD	Udział w proc.	Zmiana wartości 2003 = 100
1005	Kukurydza	1 104,1	17,6	532,9
0207	Mięso i podroby jadalne, z drobiu objętego pozycją 0105, świeże, schłodzone lub zamrożone	450,3	7,2	131,8
1001	Pszenica i meslin	420,8	6,7	248,9
2309	Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt	384,2	6,1	159,3
0203	Mięso ze świń, świeże, schłodzone lub zamrożone	292,0	4,7	149,2
2005	Pozostałe warzywa przetworzone lub zakonserwowane inaczej niż octem lub kwasem octowym, niezamrożone, inne niż produkty objęte pozycją 2006	270,9	4,3	142,8
1206	Nasiona słonecznika, nawet łamane	209,5	3,3	141,5
1205	Nasiona rzepaku lub rzepiku, nawet łamane	159,0	2,5	958,5
1512	Olej z nasion słonecznika, z krokosza balwierskiego lub z nasion bawełny i ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie	154,1	2,5	221,6
2101	Ekstrakty, esencje i koncentraty kawy, herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej) oraz przetwory na bazie tych produktów lub na bazie kawy, herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej); cykorja palona i pozostałe palone namiastki kawy oraz ich ekstrakty i esencje	114,5	1,8	433,4
1701	Cukier trzcinowy lub buraczany i chemicznie czysta sacharoza, w postaci stałej	113,2	1,8	1 262,7
1602	Pozostałe mięso, podroby lub krew, przetworzone lub zakonserwowane	112,6	1,8	223,6
0401	Mleko i śmietana, niezagęszczone ani niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego	106,7	1,7	797,6
2202	Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, lub wody aromatyzowane i pozostałe napoje bezalkoholowe, z wyłączeniem soków owocowych i warzywnych, objętych pozycją 2009	105,3	1,7	240,5
2008	Owoce, orzechy i pozostałe jadalne części roślin, inaczej przetworzone lub zakonserwowane, nawet zawierające dodatek cukru lub innej substancji słodzącej, lub alkoholu, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	97,4	1,6	209,7
0710	Warzywa (niepoddane obróbce cieplnej lub ugotowane na parze lub w wodzie), zamrożone	94,6	1,5	157,5
2204	Wino ze świeżych winogron, włącznie z winami wzmocnionymi; moszcz gronowy, inny niż ten objęty pozycją 2009	91,7	1,5	129,4
0102	Bydło żywe	89,5	1,4	273,9
1003	Jęczmień	87,9	1,4	626,7
2106	Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	86,0	1,4	328,4
Razem główne grupy towarów		4 544,3	72,6	230,5
Ogółem artykuły rolno-spożywcze		6 260,6	100,0	196,7

**Aneks 42. Główne grupy towarów w imporcie
artykułów rolno-spożywczych Węgier w 2007 roku (według pozycji HS)**

Pozycja	Opis pozycji	Wartość w mln USD	Udział w proc.	Zmiana wartości 2003 = 100
2304	Makuchy i inne pozostałości stałe, nawet mielone lub w postaci granulek, pozostałe z ekstrakcji oleju sojowego	264,1	6,5	139,4
1806	Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao	181,1	4,5	284,0
2106	Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone	176,0	4,3	232,9
0406	Ser i twaróg	156,6	3,9	451,4
1905	Chleb, bułki, pieczywo cukiernicze, ciasta i ciastka, herbatniki i pozostałe wyroby piekarnicze, nawet zawierające kakao; opłatki sakralne, puste kapsułki stosowane do celów farmaceutycznych, wafle wytłaczane, papier ryżowy i podobne wyroby	153,9	3,8	251,4
2309	Preparaty, w rodzaju stosowanych do karmienia zwierząt	144,9	3,6	215,5
0203	Mięso ze świń, świeże, schłodzone lub zamrożone	140,4	3,5	356,1
2402	Cygara, nawet z obciętymi końcami, cygaretki i papierosy, z tytoniu lub namiastek tytoniu	125,5	3,1	1 818,8
2202	Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, lub wody aromatyzowane i pozostałe napoje bezalkoholowe, z wyłączeniem soków owocowych i warzywnych, objętych pozycją 2009	120,3	3,0	414,7
2101	Ekstrakty, esencje i koncentraty kawy, herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej) oraz przetwory na bazie tych produktów lub na bazie kawy, herbaty lub maté (herbaty paragwajskiej); cykorja palona i pozostałe palone namiastki kawy oraz ich ekstrakty i esencje	91,3	2,3	259,6
0103	Świnie żywe	87,4	2,2	57 121,6
0401	Mleko i śmietana, niezagęszczone ani niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego	82,3	2,0	2 438,2
0901	Kawa, nawet palona lub bezkofeinowa; łupinki i łuski kawy; substytuty kawy zawierające kawę w każdej proporcji	79,3	2,0	209,1
0803	Banany, włącznie z plantanami, świeże lub suszone	75,5	1,9	201,2
1517	Margaryna; jadalne mieszaniny lub produkty z tłuszczów lub olejów, zwierzęcych lub roślinnych, lub z frakcji różnych tłuszczów lub olejów, z niniejszego działu, inne niż jadalne tłuszcze lub oleje lub ich frakcje, objęte pozycją 1516	71,1	1,8	274,5
2009	Soki owocowe (włączając moszcz gronowy) i soki warzywne niesfermentowane i niezawierające dodatku alkoholu, nawet z dodatkiem cukru lub innej substancji słodzącej	69,9	1,7	202,5
2208	Alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu mniejszej niż 80% obj.; wódki, likiery i pozostałe napoje spirytusowe	68,6	1,7	480,9
1701	Cukier trzcinowy lub buraczany i chemicznie czysta sacharoza, w postaci stałej	63,9	1,6	490,6
0805	Owoce cytrusowe, świeże lub suszone	58,1	1,4	111,3
0207	Mięso i podroby jadalne, z drobiu objętego pozycją 0105, świeże, schłodzone lub zamrożone	53,2	1,3	465,9
Razem główne grupy towarów		2 263,6	55,9	271,8
Ogółem artykuły rolno-spożywcze		4 051,5	100,0	242,8

Aneks 43. Wskaźniki Lafay'a w handlu artykułami rolno-spożywczymi Czech w latach 2001-2007 (według działań HS)

Dział	Ogółem					UE-15				UE-10				Spoza UE-25							
	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	
01	1,24	1,13	1,91	1,75	0,62	1,39	1,41	2,89	2,41	1,00	1,16	0,61	1,02	1,11	0,50	0,90	1,14	0,58	0,87	0,87	-0,27
02	0,42	-0,76	-2,98	-3,01	-2,25	0,23	-0,23	-3,81	-4,15	-3,92	0,40	-0,76	-2,32	-1,74	-0,98	1,23	-2,04	-1,84	-2,16	-2,16	-0,11
03	-0,13	0,21	-0,06	-0,14	-0,34	1,02	1,46	0,63	0,41	-1,05	0,58	0,30	0,12	0,24	-0,06	-2,38	-1,90	-2,06	-2,39	-2,39	-0,50
04	5,65	3,54	3,13	3,85	0,31	3,14	2,11	4,69	5,67	3,56	-1,22	-3,24	-4,04	-2,38	0,86	18,35	14,72	10,70	11,40	11,40	-3,31
05	-0,42	-0,14	-0,18	-0,18	-0,04	-0,14	1,00	0,02	-0,09	-1,08	-0,01	0,04	-0,02	-0,04	-0,09	-0,99	-1,96	-0,68	-0,46	-0,46	1,50
06	-1,20	-1,27	-1,03	-0,96	0,31	-1,78	-1,83	-1,58	-1,51	0,32	-0,22	-0,24	-0,24	-0,04	0,20	-0,60	-0,62	-0,05	-0,37	-0,37	0,24
07	-2,84	-3,00	-2,54	-2,65	0,35	-3,22	-3,23	-3,30	-3,80	-0,56	-3,51	-3,67	-1,61	-0,68	2,99	-1,39	-1,42	-1,93	-2,71	-2,71	-1,29
08	-4,55	-4,53	-3,56	-3,11	1,42	-3,19	-3,01	-2,01	-3,24	-0,23	-1,58	-1,57	1,39	1,11	2,68	-8,29	-9,24	-14,98	-9,91	-9,91	-0,68
09	-0,81	-0,51	-0,58	-0,56	-0,05	-0,59	-0,48	-0,25	-0,24	0,24	0,25	0,22	-0,35	-0,43	-0,65	-2,26	-1,43	-1,59	-1,68	-1,68	-0,25
10	-0,19	2,61	3,69	2,73	0,12	-0,73	3,88	5,01	4,70	0,81	0,92	1,72	0,64	0,79	-0,92	-0,93	0,81	6,93	0,44	0,44	-0,37
11	1,68	1,77	0,93	0,80	-0,97	0,23	0,33	0,08	0,15	-0,18	3,05	2,29	1,17	0,60	-1,70	1,28	3,28	2,19	2,98	2,98	-0,31
12	3,57	1,43	1,72	2,88	1,45	7,71	2,44	3,03	4,95	2,51	0,78	0,56	0,18	0,36	-0,21	0,96	1,12	2,04	3,32	3,32	2,20
13	0,15	0,22	0,23	0,03	-0,19	-0,09	0,03	0,13	0,13	0,10	0,10	0,14	0,11	0,04	-0,10	0,88	1,06	1,09	0,09	0,09	-0,97
14	-0,07	-0,04	-0,01	-0,01	0,03	-0,05	-0,03	-0,01	-0,01	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,13	-0,07	-0,04	-0,03	-0,03	0,03
15	-0,57	-1,41	-0,47	0,24	1,65	-2,58	-2,76	-0,98	0,25	3,01	1,60	-0,26	0,42	0,22	0,48	-0,37	-0,17	-0,65	0,00	0,00	0,18
16	-0,32	-0,59	-0,20	-0,43	0,16	-0,72	-0,79	-0,74	-0,80	-0,02	-0,70	-0,72	0,26	0,33	1,04	0,17	-0,42	-0,83	-2,02	-2,02	-1,60
17	1,81	1,95	3,33	0,61	-1,34	1,91	3,07	5,34	1,63	-1,45	-1,02	-0,02	0,04	-1,68	-1,66	5,28	3,02	4,15	1,60	1,60	-1,42
18	-0,70	0,02	-0,67	-0,51	-0,52	-0,38	-0,20	-1,26	-1,15	-0,95	-1,25	0,10	-0,23	0,09	-0,01	-1,56	-0,34	-0,70	0,06	0,06	0,40
19	-0,80	-0,69	-1,01	-0,75	-0,05	-1,48	-0,97	-1,24	-1,17	-0,20	-2,39	-1,62	-1,73	-1,05	0,57	0,35	-0,26	-0,52	0,14	0,14	0,40
20	-0,98	-1,18	-1,00	-1,20	-0,02	-0,73	-0,83	-1,53	-1,59	-0,76	-0,57	-0,96	-0,57	-0,46	0,50	-2,06	-2,31	-0,98	-1,66	-1,66	0,65
21	-1,66	0,47	-0,23	0,07	-0,40	-2,11	-0,66	-0,82	-0,22	0,44	-0,17	3,22	-0,23	-0,56	-3,78	-4,39	-2,96	-0,09	1,65	1,65	4,60
22	2,84	2,40	1,22	1,67	-0,73	4,61	3,12	0,47	0,42	-2,70	0,77	0,78	1,66	2,27	1,49	2,28	3,35	2,12	3,56	3,56	0,20
23	-2,94	-2,46	-1,57	-0,98	1,48	-3,85	-3,99	-2,81	-2,54	1,44	0,47	0,75	0,93	1,49	0,74	-3,14	-1,75	-1,25	-0,57	-0,57	1,18
24	0,81	0,82	-0,07	-0,14	-0,97	1,39	0,16	-1,96	-0,20	-0,36	2,56	2,32	3,41	0,44	-1,88	-3,21	-1,63	-1,61	-2,13	-2,13	-0,50

Aneks 44. Wskaźniki Lafay'a w handlu artykułami rolno-spożywczymi Litwy w latach 2001-2007 (według działań HS)

Dział	Ogółem				UE-15				UE-10				Spoza UE-25							
	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007					
01	0,88	0,52	0,46	0,82	0,30	1,56	0,41	0,63	0,87	0,45	1,28	0,45	0,24	0,25	0,18	0,68	0,49	1,34	0,65	
02	-1,20	-1,12	-0,95	-1,10	0,02	-3,23	-2,57	-2,19	0,03	2,60	-0,10	-0,75	-2,12	-3,74	-2,98	0,03	0,17	3,08	2,20	2,03
03	-3,31	-1,63	-2,64	-1,79	-0,16	1,73	2,69	-1,30	-0,27	-2,96	-0,69	-0,41	1,75	1,30	1,72	-9,12	-6,98	-11,34	-9,74	-2,76
04	10,80	9,57	8,62	7,02	-2,55	9,48	6,86	10,94	10,37	3,51	4,27	4,98	1,99	1,45	-3,53	14,75	14,08	11,48	8,34	-5,74
05	-0,76	-0,88	-0,89	-0,77	0,11	-1,09	-1,82	-1,78	-1,74	0,07	0,03	-0,05	-0,07	0,05	0,11	-0,74	-0,25	-0,35	-0,46	-0,21
06	-0,35	-0,39	-0,43	-0,37	0,01	-0,78	-0,79	-1,07	-1,16	-0,37	-0,15	-0,20	0,01	0,04	0,23	-0,01	-0,01	0,18	0,25	0,26
07	0,08	-0,22	-0,74	0,14	0,36	2,38	2,35	-0,64	-2,30	-4,65	-0,09	-0,03	-0,28	-1,09	-1,06	-1,41	-2,29	-1,73	3,64	5,93
08	-3,41	-3,79	-3,17	-1,88	1,92	-1,62	-0,91	-3,80	-5,07	-4,16	-0,01	-0,31	0,43	-2,75	-2,44	-6,73	-9,02	-6,66	0,86	9,88
09	-2,32	-1,82	-1,67	-1,23	0,59	-3,80	-2,67	-2,71	-2,59	0,09	-0,44	-0,41	-0,94	0,02	0,43	-1,82	-1,72	-0,45	-0,35	1,37
10	3,57	3,97	4,07	2,56	-1,41	0,60	1,65	6,80	1,90	0,25	0,08	1,07	0,14	0,21	-0,86	7,60	6,83	3,28	4,52	-2,31
11	-0,89	-0,93	-0,14	0,40	1,33	-1,73	-1,86	-0,86	0,31	2,16	-1,49	-1,01	0,70	1,01	2,02	0,21	0,11	0,42	0,28	0,17
12	0,28	1,08	1,08	0,74	-0,34	2,35	2,80	2,21	2,23	-0,57	2,01	1,78	0,47	0,28	-1,51	-2,31	-0,61	-0,43	-1,06	-0,44
13	-0,11	-0,11	-0,14	-0,11	-0,01	-0,19	-0,18	-0,28	-0,25	-0,06	0,01	0,00	-0,02	-0,01	-0,01	-0,08	-0,09	-0,05	-0,08	0,01
14	0,01	0,00	0,04	-0,01	-0,01	0,02	0,02	0,00	0,01	-0,01	0,00	-0,02	0,16	0,00	0,02	-0,01	-0,01	-0,01	-0,05	-0,04
15	-2,61	-2,83	-2,01	-1,56	1,27	-6,00	-5,73	-3,47	-1,49	4,23	-1,83	-1,07	0,04	-0,16	0,91	0,32	-0,77	-1,51	-3,12	-2,34
16	1,64	1,99	2,03	1,05	-0,93	2,26	5,08	4,00	3,20	-1,87	-1,80	-1,66	0,07	0,29	1,95	2,70	1,41	1,29	-0,07	-1,49
17	0,97	-0,24	-0,39	-0,32	-0,08	-0,38	-1,41	-0,14	-0,72	0,70	0,58	-0,02	-1,25	1,19	1,22	2,33	0,83	0,40	-0,39	-1,22
18	0,15	-0,02	0,03	-0,41	-0,39	-0,80	-0,96	-0,97	-1,04	-0,08	2,21	2,03	0,78	0,74	-1,29	-0,33	-0,73	1,19	-0,44	0,29
19	-0,83	-0,76	-0,50	-0,58	0,18	-1,72	-1,34	-0,84	-0,84	0,50	-0,51	-1,26	-1,07	-0,36	0,90	-0,22	0,09	1,15	0,31	0,22
20	-0,88	-1,22	-1,08	-1,00	0,22	0,51	-0,88	-0,94	-0,96	-0,07	-4,81	-3,72	-2,04	-1,22	2,50	-0,27	-0,17	0,23	-0,23	-0,06
21	-2,58	-2,69	-2,22	-1,66	1,02	-5,70	-4,66	-3,48	-3,53	1,13	1,82	-1,70	-0,87	1,32	3,02	-2,23	-1,22	-0,73	-1,00	0,23
22	-2,70	-2,80	-2,73	-2,73	0,07	-2,95	-3,46	-2,70	-4,08	-0,62	-5,55	-3,98	-3,09	-2,89	1,09	-1,27	-1,48	-1,70	0,24	1,72
23	3,73	3,96	1,87	1,53	-2,43	10,18	8,50	1,39	2,77	-5,73	-0,11	0,13	0,40	0,74	0,61	1,41	3,04	3,59	0,05	-2,99
24	-0,15	0,34	1,50	1,25	0,90	-1,60	-1,12	1,20	4,35	5,46	5,26	6,16	4,59	3,30	-2,86	-3,00	-1,89	-1,79	-5,06	-3,17

Aneks 45. Wskaźniki Lafay'a w handlu artykułami rolno-spożywczymi Polski w latach 2001-2007 (według działań HS)

Dział	Ogółem				UE-15				UE-10				Spoza UE-25							
	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007					
01	1,44	1,36	1,11	0,55	-0,81	2,20	1,89	1,18	0,54	-1,35	-0,89	-0,25	-0,78	-1,12	-0,87	1,23	1,19	1,64	1,08	-0,11
02	3,32	4,91	3,61	3,86	-1,05	4,65	5,19	2,10	3,26	-1,93	0,87	0,52	3,99	4,39	3,87	2,55	6,45	5,26	3,06	-3,40
03	-2,53	-2,04	-2,02	-1,62	0,42	2,45	1,90	1,86	2,24	0,34	-0,42	0,31	-0,11	-0,15	-0,45	-9,41	-7,99	-8,59	-8,71	-0,72
04	5,39	3,49	5,13	4,32	0,83	1,72	1,63	5,10	3,67	2,04	1,90	1,88	3,52	1,23	-0,65	11,50	6,77	5,18	6,65	-0,12
05	-0,38	-0,48	-0,62	-0,33	0,14	0,78	1,25	0,04	0,05	-1,20	-0,18	-0,13	-0,05	-0,11	0,01	-1,88	-2,82	-1,68	-0,94	1,88
06	-0,49	-0,60	-0,77	-0,73	-0,14	-0,82	-1,16	-1,53	-1,43	-0,28	-0,11	-0,01	-0,05	0,10	0,11	-0,02	0,03	0,32	0,26	0,23
07	2,09	2,96	1,53	1,07	-1,89	3,12	3,55	1,33	0,68	-2,87	1,89	3,50	0,95	1,51	-1,99	0,65	1,59	1,90	1,25	-0,34
08	-2,89	-2,27	-2,98	-2,67	-0,41	-0,57	-0,64	-1,82	-2,19	-1,55	0,48	1,20	0,43	0,92	-0,28	-6,30	-5,32	-5,31	-4,40	0,92
09	-1,84	-1,95	-1,46	-0,95	1,00	-0,52	-0,94	-0,71	-0,48	0,46	1,38	1,13	0,86	0,40	-0,73	-4,67	-4,29	-3,40	-2,25	2,04
10	-2,53	-0,72	0,02	-1,89	-1,17	-2,65	-0,78	0,30	-1,79	-1,00	-2,75	-4,75	-3,14	-7,72	-2,97	-2,27	0,69	0,56	0,32	-0,37
11	-0,72	-0,41	-0,50	-0,59	-0,18	-0,46	-0,36	-0,55	-0,61	-0,25	-9,00	-6,63	-4,58	-3,87	2,76	0,92	1,28	1,09	1,01	-0,28
12	0,17	-1,10	-0,69	-0,11	0,99	0,36	-0,42	-0,38	0,61	1,02	-2,40	-2,53	-1,70	-1,55	0,98	0,72	-1,66	-0,80	-0,88	0,78
13	-0,38	-0,40	-0,38	-0,30	0,10	-0,59	-0,62	-0,54	-0,43	0,19	-0,11	-0,18	-0,10	-0,04	0,14	-0,14	-0,17	-0,19	-0,14	0,02
14	0,03	0,01	0,00	0,00	-0,01	0,10	0,06	0,02	0,02	-0,04	-	0,00	0,01	0,03	0,03	-0,05	-0,05	-0,04	-0,06	-0,01
15	-2,15	-2,86	-1,75	-1,17	1,69	-3,39	-4,49	-2,47	-1,31	3,18	-0,69	0,28	-0,89	0,41	0,13	-0,85	-1,52	-1,02	-1,84	-0,31
16	2,18	1,83	1,33	1,55	-0,28	2,19	2,42	1,53	1,75	-0,67	0,97	0,92	0,32	1,26	0,34	2,60	1,32	1,18	1,03	-0,29
17	1,63	1,31	1,07	0,40	-0,91	-0,18	-0,31	0,27	-0,45	-0,14	1,03	1,41	-1,74	0,03	-1,38	4,21	3,53	3,72	2,11	-1,41
18	0,38	-1,21	-0,56	-0,37	0,84	-0,49	-1,59	-1,28	-1,55	0,05	1,64	-0,93	0,10	-0,06	0,87	0,94	-0,88	0,35	2,14	3,02
19	1,03	1,23	1,41	1,49	0,26	-0,76	-0,50	0,03	0,19	0,69	4,01	5,11	2,77	2,20	-2,92	2,00	1,84	2,64	3,32	1,48
20	2,96	3,20	1,31	1,04	-2,15	5,51	5,28	2,15	1,89	-3,39	-1,08	0,84	0,64	0,12	-0,72	0,55	0,76	0,11	-0,10	-0,86
21	-1,00	-0,73	-0,51	-0,09	0,64	-4,33	-4,02	-2,70	-1,89	2,13	6,25	2,54	0,41	1,02	-1,51	0,56	2,27	2,60	3,00	0,73
22	-0,67	-0,81	-0,26	-1,13	-0,32	-1,37	-1,76	-1,19	-2,18	-0,42	-2,52	-1,15	0,53	-0,63	0,52	0,86	0,73	0,88	0,70	-0,03
23	-4,62	-4,82	-3,72	-3,14	1,68	-6,87	-5,23	-2,15	-1,38	3,85	-3,47	-4,05	-2,55	-1,32	2,74	-1,63	-4,36	-6,34	-6,61	-2,25
24	-0,40	0,10	-0,31	0,82	0,73	-0,07	-0,36	-0,58	0,77	1,13	3,22	0,98	1,17	2,96	1,98	-2,06	0,62	-0,05	0,00	-0,62

Aneks 46. Wskaźniki Lafay'a w handlu artykułami rolno-spożywczymi Słowacji w latach 2001-2007 (według działów HS)

Dział	Ogółem				UE-15				UE-10				Spoza UE-25							
	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007
10	0,81	1,27	1,55	1,52	0,25	3,28	5,18	3,43	3,40	-1,78	-0,91	-0,42	0,40	0,89	1,31	1,71	0,59	1,38	0,93	0,34
02	-1,01	-1,43	-1,51	-1,66	-0,23	-0,90	0,16	-2,58	-2,36	-2,52	-1,15	-2,27	-0,83	-1,03	1,24	-0,91	-1,45	-2,67	-2,07	-0,62
03	-0,86	-0,73	-0,53	-0,40	0,33	-0,40	-0,44	-0,42	-0,22	0,22	-0,11	-0,21	-0,05	-0,08	0,13	-3,23	-2,24	-1,22	-0,80	1,44
04	4,33	5,06	4,32	3,77	-1,29	5,41	4,04	6,87	8,06	4,01	2,22	4,37	1,87	0,77	-3,61	8,18	6,41	3,24	2,29	-4,11
05	-0,05	-0,06	0,00	-0,07	-0,02	-0,09	0,01	-0,40	-0,65	-0,66	0,13	0,12	0,22	0,23	0,11	-0,20	-0,33	-0,01	-0,02	0,30
06	-0,64	-0,77	-0,51	-0,52	0,25	-1,34	-1,47	-1,29	-1,09	0,37	0,04	0,01	0,03	-0,07	-0,08	-0,60	-0,87	-0,42	-0,34	0,54
07	0,64	-0,22	-0,79	-1,47	-1,25	-0,67	-1,03	-2,25	-3,25	-2,22	2,13	0,91	0,43	-0,33	-1,23	-1,43	-1,70	-1,14	-1,21	0,49
08	-2,56	-2,74	-1,76	-2,26	0,47	-2,73	-1,07	-2,73	-3,59	-2,52	0,66	-0,11	1,63	0,71	0,82	-9,01	-9,65	-5,64	-3,93	5,72
09	-0,69	-0,79	-0,57	-0,52	0,27	-0,51	-0,77	-0,72	-1,51	-0,74	-0,86	-0,79	-0,31	-0,01	0,78	0,38	-0,32	-0,35	-0,07	0,25
10	-2,90	1,48	2,35	2,52	1,04	-2,55	2,01	3,15	4,29	2,28	-3,05	1,28	0,86	2,23	0,95	-2,87	0,65	6,00	0,25	-0,40
11	3,44	4,52	2,70	2,61	-1,91	0,51	1,14	1,08	0,69	-0,45	4,08	2,78	2,81	3,14	0,37	5,38	15,14	5,24	4,08	-11,06
12	2,64	0,58	0,92	1,75	1,16	9,23	3,84	3,01	5,46	1,61	0,27	0,09	0,64	0,65	0,56	-0,56	-1,87	-1,25	-0,50	1,37
13	-0,13	-0,19	-0,10	-0,10	0,09	-0,16	-0,34	-0,24	-0,20	0,13	-0,05	-0,04	-0,03	-0,01	0,03	-0,23	-0,16	-0,06	-0,10	0,06
14	0,00	-0,01	-0,02	0,00	0,01	0,02	-0,01	-0,04	0,02	0,03	-0,01	-0,01	-0,01	-0,01	0,00	-0,02	-0,02	-0,02	-0,01	0,01
15	-0,02	0,29	0,05	-0,41	-0,70	-1,41	-1,44	-0,48	-1,15	0,30	0,12	0,87	0,22	-0,32	-1,19	0,42	0,21	-0,52	-0,36	-0,57
16	-1,12	-1,05	-0,73	-0,81	0,24	-0,18	-0,16	-0,20	-0,61	-0,45	-1,87	-1,71	-1,21	-1,22	0,49	-1,19	-0,99	-0,99	-0,90	0,09
17	0,73	0,40	3,24	3,69	3,30	-1,18	-0,54	4,22	5,11	5,65	1,38	0,49	2,57	3,80	3,32	2,71	1,42	3,44	-0,74	-2,16
18	1,12	0,93	0,78	1,18	0,26	-0,20	0,31	2,18	0,59	0,28	1,88	2,20	1,33	1,07	-1,12	-0,03	-2,64	-1,46	2,97	5,61
19	-0,35	-0,47	-0,57	-0,87	-0,40	-1,87	-1,82	-1,96	-2,23	-0,41	-0,15	-0,31	0,06	-1,13	-0,82	-0,07	-0,76	-1,15	0,34	1,10
20	-0,99	-1,44	-1,38	-1,12	0,31	-1,23	-1,41	-1,01	-1,33	0,08	-0,62	-0,92	-1,01	-0,96	-0,04	-2,36	-2,96	-2,14	-0,46	2,50
21	0,48	-0,87	-0,66	-0,94	-0,08	-2,50	-2,72	-2,21	-2,80	-0,08	0,32	-1,02	-0,19	-1,29	-0,27	6,31	2,14	0,98	3,10	0,96
22	0,64	-0,15	-1,88	-1,63	-1,48	2,75	0,80	-1,44	-1,35	-2,15	-0,74	-1,22	-3,14	-1,83	-0,60	-0,41	-0,57	-0,21	-1,67	-1,10
23	-2,02	-2,18	-1,64	-1,22	0,96	-4,16	-5,00	-3,51	-2,35	2,65	0,15	-0,34	-0,60	-0,38	-0,03	-0,67	0,85	-1,08	-0,87	-1,71
24	-1,48	-1,43	-3,26	-3,01	-1,58	0,61	0,71	-2,48	-2,92	-3,63	-3,87	-3,74	-5,72	-4,85	-1,10	-1,29	-0,88	0,06	0,11	0,98

Aneks 47. Wskaźniki Lafay'a w handlu artykułami rolno-spożywczymi Węgier w latach 2001-2007 (według działów HS)

Dział	Ogółem				UE-15				UE-10				Spoza UE-25						
	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007				
10	2,20	1,37	0,12	0,16	-1,21	1,94	1,32	-0,14	0,84	-0,47	0,47	-0,11	-0,84	-2,69	3,20	1,96	1,11	0,86	-1,10
20	7,02	6,71	3,68	3,31	-3,40	7,08	7,70	3,38	3,39	-4,31	4,01	5,25	0,77	1,21	7,98	5,81	5,58	3,98	-1,83
03	-0,46	-0,46	-0,38	-0,37	0,09	-0,06	-0,19	-0,26	-0,36	-0,17	-0,21	-0,39	-0,31	-0,20	-1,04	-0,91	-0,80	-0,58	0,32
04	0,26	0,13	-1,52	-2,32	-2,45	-0,63	-0,31	-1,16	-2,14	-1,83	-2,79	-4,18	-5,72	-5,06	2,51	2,42	1,44	1,09	-1,32
05	0,46	0,55	0,55	0,06	-0,48	0,72	0,81	0,15	-0,04	-0,85	-0,07	-0,02	0,05	-0,01	0,33	0,33	0,75	0,04	-0,29
06	-0,77	-1,05	-0,87	-0,65	0,40	-1,71	-2,10	-1,62	-1,24	0,86	0,21	0,30	0,22	-0,01	0,05	0,00	0,08	0,09	0,09
07	1,15	0,33	0,07	-0,03	-0,36	2,22	0,79	0,82	0,56	-0,23	-0,18	0,10	0,44	0,23	0,20	-0,15	-1,73	-1,34	-1,19
80	-1,03	-2,43	-2,88	-2,40	0,02	-0,36	-1,79	-2,71	-3,07	-1,28	1,28	2,09	-0,76	-0,08	-2,68	-5,14	-4,78	-2,70	2,44
60	-1,42	-0,96	-0,94	-0,92	0,05	0,00	0,05	-0,95	-1,00	-1,05	0,38	0,34	0,19	0,60	-3,79	-3,06	-2,02	-2,19	0,87
10	4,32	4,60	5,95	11,12	6,52	2,09	2,05	7,81	13,36	11,31	7,73	3,25	5,14	7,56	5,92	8,59	2,31	6,58	-2,01
11	0,52	0,50	0,21	0,27	-0,23	-0,22	-0,26	-0,06	-0,17	0,10	-0,11	-0,18	-0,42	0,12	1,70	1,82	0,82	0,88	-0,94
12	0,03	1,22	2,15	1,87	0,65	1,62	3,55	4,18	3,94	0,39	0,60	0,47	0,65	0,10	-2,17	-1,92	-1,36	-1,71	0,21
13	-0,26	-0,28	-0,17	-0,15	0,13	-0,35	-0,36	-0,23	-0,24	0,12	-0,07	-0,07	-0,02	-0,02	-0,22	-0,24	-0,15	-0,04	0,20
14	0,06	0,10	0,05	0,04	-0,06	0,21	0,21	0,11	0,08	-0,13	0,01	0,02	0,00	0,01	-0,11	-0,02	-0,04	-0,01	0,02
15	-1,52	-1,31	-0,55	-0,71	0,60	-3,07	-3,09	-1,51	-0,46	2,63	-1,33	-0,46	0,96	0,28	0,34	1,01	0,32	-2,15	-3,16
16	1,15	0,89	0,41	0,02	-0,87	1,69	1,61	1,10	0,47	-1,14	0,22	0,19	-0,26	-0,73	0,78	0,17	0,15	0,31	0,15
17	-0,72	-0,18	0,65	-0,06	0,12	-0,49	-0,11	1,10	-0,35	-0,23	-4,71	-2,83	0,75	2,81	0,37	0,83	-1,12	-2,41	-3,24
18	-1,41	-1,82	-1,65	-1,68	0,14	-2,19	-2,25	-1,51	-2,11	0,14	-2,97	-3,29	-2,43	-1,60	0,06	-0,43	-0,09	0,13	0,55
19	-1,52	-2,19	-2,24	-1,81	0,38	-1,75	-1,84	-1,92	-1,88	-0,04	-5,17	-7,48	-4,65	-2,98	-0,04	-0,39	-0,20	0,00	0,40
20	2,70	2,50	2,81	1,65	-0,85	2,13	1,79	1,19	1,09	-0,70	1,98	2,98	3,68	2,37	3,67	3,28	3,00	1,00	-2,28
21	-2,07	-2,53	-1,97	-1,89	0,64	-3,01	-4,02	-3,14	-3,33	0,69	-2,88	-0,28	3,14	2,54	-0,66	-0,94	-2,09	-1,43	-0,50
22	0,41	-0,37	-1,45	-1,57	-1,20	-0,45	-1,29	-1,72	-2,43	-1,14	1,80	0,69	-0,52	0,64	0,95	0,73	-0,29	-0,46	-1,19
23	-7,60	-4,40	-0,50	-2,14	2,27	-4,62	-1,53	-2,08	-4,00	-2,47	2,38	3,30	3,24	-1,69	-14,66	-11,99	-0,10	1,71	13,70
24	-1,52	-0,91	-1,53	-1,80	-0,89	-0,81	-0,71	-0,81	-0,91	-0,20	-0,59	0,31	-3,30	-3,40	-2,70	-1,74	-0,81	-1,64	0,10

Aneks 48. Wskaźniki RCA w handlu artykułami rolno-spożywczymi Czech w latach 2001-2007 (według działów HS)

Dział	Ogółem				UE-15				UE-10				Spoza UE-25						
	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007				
01	0,82	0,79	1,62	1,46	0,67	0,49	0,41	1,09	1,03	0,62	4,50	4,12	3,32	3,76	0,85	1,24	0,59	0,62	-0,62
02	0,26	0,16	0,24	0,23	0,07	0,13	0,07	0,10	0,07	0,00	1,11	1,20	1,01	1,10	0,51	0,09	0,06	0,07	-0,03
03	0,13	0,14	0,13	0,12	-0,02	0,13	0,14	0,11	0,09	-0,05	0,54	0,43	0,30	0,36	0,05	0,04	0,02	0,02	-0,02
04	1,25	0,92	1,27	1,37	0,45	0,28	0,20	0,58	0,74	0,54	3,47	3,45	2,80	2,75	6,59	5,35	3,19	2,20	-3,15
05	0,40	0,97	0,46	0,46	-0,50	0,44	1,23	0,51	0,57	-0,66	0,33	0,22	0,25	0,33	0,11	0,09	0,18	0,10	-0,09
06	0,09	0,11	0,13	0,08	-0,03	0,04	0,06	0,03	0,02	-0,03	0,24	0,27	0,30	0,29	0,02	0,05	0,05	0,53	0,03
07	0,13	0,09	0,22	0,26	0,17	0,08	0,03	0,03	0,04	0,01	0,71	0,46	1,27	1,30	0,84	0,12	0,10	0,12	-0,01
08	0,13	0,11	0,36	0,24	0,13	0,08	0,07	0,15	0,05	-0,02	0,28	0,25	1,17	0,80	0,55	0,03	0,02	0,04	0,03
09	0,23	0,23	0,24	0,33	0,10	0,03	0,04	0,13	0,20	0,16	0,86	0,93	0,45	0,68	-0,25	0,43	0,45	0,23	-0,21
10	0,12	0,48	0,84	0,55	0,07	0,06	0,60	1,20	0,94	0,35	1,25	3,42	1,92	1,87	-1,54	0,00	0,30	1,14	-0,22
11	1,67	1,57	1,19	1,04	-0,53	0,37	0,42	0,31	0,39	-0,03	7,17	6,08	4,26	3,12	-2,96	1,48	3,13	1,84	-1,44
12	1,19	0,50	0,81	0,92	0,42	1,30	0,49	0,92	1,29	0,80	2,44	2,20	1,65	1,71	-0,50	0,97	0,57	0,91	0,13
13	0,89	1,07	1,20	0,79	-0,28	0,22	0,48	0,69	0,64	0,16	0,93	1,14	1,04	0,54	-0,59	4,17	4,15	3,84	-2,53
14	0,04	0,08	0,05	0,03	-0,06	0,04	0,09	0,02	0,01	-0,08	0,21	0,21	0,59	0,26	0,05	0,04	0,03	0,00	-0,03
15	0,43	0,20	0,34	0,36	0,16	0,04	0,04	0,18	0,30	0,25	2,60	1,25	1,38	1,45	0,20	0,22	0,19	0,11	0,07
16	0,28	0,16	0,35	0,38	0,22	0,01	0,01	0,04	0,05	0,04	2,40	1,53	2,73	2,55	1,02	0,68	0,29	0,08	-0,20
17	1,05	1,00	1,87	0,94	-0,06	0,83	0,90	1,77	0,83	-0,07	2,28	1,84	3,01	1,79	-0,06	2,27	1,48	1,82	-0,77
18	0,78	0,99	0,72	0,78	-0,21	0,28	0,35	0,22	0,32	-0,04	2,11	2,55	1,78	1,37	-1,18	0,43	1,20	0,19	-0,79
19	0,60	0,57	0,59	0,63	0,07	0,16	0,21	0,22	0,25	0,04	2,66	2,42	2,05	2,09	-0,33	0,49	0,35	0,24	0,08
20	0,33	0,30	0,35	0,32	0,02	0,12	0,09	0,06	0,07	-0,02	1,67	1,44	1,54	1,30	-0,14	0,28	0,44	0,44	-0,07
21	0,92	1,23	1,11	1,11	-0,13	0,28	0,44	0,48	0,55	0,11	2,50	3,27	2,26	1,92	-1,34	0,53	0,92	1,21	0,31
22	0,72	0,59	0,65	0,68	0,09	0,46	0,33	0,31	0,29	-0,04	2,22	2,06	2,31	2,22	0,17	0,80	0,89	0,71	-0,16
23	0,45	0,38	0,52	0,53	0,15	0,24	0,18	0,23	0,21	0,03	0,72	0,82	0,97	1,26	0,44	0,32	0,29	0,32	-0,02
24	0,73	0,67	0,75	0,92	0,26	0,27	0,11	0,08	0,38	0,26	2,51	3,81	2,81	2,72	-1,09	0,66	0,69	0,62	-0,20
Ogółem	0,52	0,47	0,61	0,58	0,12	0,24	0,21	0,32	0,33	0,12	1,74	1,79	1,67	1,59	-0,20	0,81	0,73	0,67	0,46

Aneks 49. Wskaźniki RCA w handlu artykułami rolno-spożywczymi Litwy w latach 2001-2007 (według działów HS)

Dział	Ogółem				UE-15				UE-10				Spoza UE-25							
	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007					
01	1,84	1,24	1,97	4,08	2,84	1,97	0,75	1,99	3,21	2,46	6,33	4,10	2,64	4,65	0,55	0,51	1,62	1,02	5,58	3,95
02	0,26	0,41	1,08	1,62	1,21	0,00	0,12	0,78	1,51	1,40	2,22	3,12	1,78	1,87	-1,25	0,06	0,33	1,13	1,68	1,35
03	1,00	1,48	1,44	1,76	0,29	1,04	1,24	1,49	2,00	0,77	1,01	2,46	1,97	2,73	0,27	1,36	1,85	1,23	1,00	-0,85
04	7,09	5,00	6,03	6,98	1,98	2,33	1,81	4,80	5,65	3,84	7,06	11,00	6,39	6,47	-4,52	22,48	11,89	7,99	9,80	-2,09
05	0,94	0,56	0,72	0,59	0,03	1,16	0,83	0,98	0,92	0,09	0,58	0,30	0,40	0,45	0,15	0,62	0,24	0,41	0,20	-0,04
06	0,05	0,08	0,25	0,49	0,41	0,02	0,08	0,10	0,11	0,03	0,08	0,05	0,40	0,60	0,55	0,11	0,06	0,55	1,48	1,42
07	1,42	1,31	1,22	3,14	1,83	1,65	1,66	1,33	1,03	-0,63	1,62	1,70	1,17	1,76	0,06	0,46	0,43	0,90	7,85	7,43
08	0,94	1,11	1,00	4,20	3,09	0,47	0,60	0,61	1,39	0,79	0,87	1,73	1,56	1,83	0,10	1,92	1,61	1,04	11,16	9,54
09	0,70	0,72	0,48	0,81	0,09	0,17	0,23	0,11	0,13	-0,10	1,73	2,61	1,57	2,16	-0,45	0,69	0,38	0,28	0,41	0,03
10	1,88	2,35	2,83	2,32	-0,04	0,55	1,00	7,92	3,10	2,10	0,47	2,52	2,89	2,09	-0,43	4,51	3,93	1,25	2,99	-0,94
11	0,52	0,65	1,55	3,45	2,80	0,00	0,05	0,23	4,75	4,70	0,74	1,68	5,43	7,10	5,42	0,99	0,77	0,88	1,10	0,33
12	1,48	1,32	1,80	1,82	0,50	1,84	2,35	3,96	5,15	2,80	4,77	5,30	2,42	1,72	-3,57	0,48	0,36	0,40	0,31	-0,05
13	0,07	0,07	0,24	0,25	0,18	0,01	0,01	0,00	0,03	0,02	0,18	0,16	0,46	0,29	0,13	0,13	0,10	0,43	0,48	0,38
14	0,30	0,30	2,73	0,73	0,43	0,83	0,70	0,48	1,17	0,47	0,00	0,16	30,55	2,99	2,83	0,00	0,01	0,00	0,15	0,14
15	0,53	0,51	0,65	0,77	0,25	0,01	0,01	0,04	0,62	0,61	1,20	2,39	2,69	2,90	0,51	0,95	0,41	0,44	0,24	-0,17
16	2,30	2,69	3,38	3,44	0,75	1,28	3,06	3,88	4,26	1,20	3,22	5,65	6,63	5,86	0,21	4,65	1,83	1,36	1,00	-0,83
17	1,57	1,13	2,16	1,92	0,79	0,76	0,60	0,86	0,74	0,14	2,03	2,72	4,12	5,94	3,22	3,03	1,35	2,89	0,64	-0,71
18	1,45	2,30	1,61	1,89	-0,41	0,07	0,18	0,14	0,84	0,66	3,63	3,68	2,44	2,33	-1,36	1,61	4,82	3,02	1,75	-3,07
19	0,39	0,44	1,06	1,42	0,98	0,03	0,09	0,33	0,58	0,49	1,38	1,19	2,03	2,81	1,62	0,38	0,66	1,53	1,57	0,91
20	0,96	0,96	0,85	1,02	0,05	0,69	0,44	0,34	0,41	-0,03	2,17	1,68	1,90	1,84	0,16	0,69	1,70	1,00	1,49	-0,22
21	1,64	0,99	1,43	2,03	1,04	0,14	0,26	0,34	0,44	0,18	3,54	2,28	2,86	3,96	1,69	0,94	0,63	1,01	1,04	0,41
22	0,20	0,27	0,40	1,08	0,81	0,00	0,02	0,22	0,14	0,13	1,26	1,94	1,56	1,89	-0,05	0,10	0,14	0,11	1,95	1,81
23	5,27	5,07	3,85	4,37	-0,70	5,32	5,38	4,05	5,97	0,59	0,82	1,06	0,94	1,47	0,41	6,81	5,93	4,50	3,13	-2,80
24	1,86	1,39	4,25	5,73	4,35	0,01	0,00	2,79	6,81	6,81	6,68	9,24	5,58	8,35	-0,89	1,04	0,01	4,26	0,02	0,01
Ogółem	1,64	1,52	1,85	2,52	1,00	0,94	0,99	1,67	2,17	1,18	2,30	2,83	2,51	2,99	0,16	2,70	1,92	1,61	2,70	0,79

Aneks 50. Wskaźniki RCA w handlu artykułami rolno-spożywczymi Polski w latach 2001-2007 (według działów HS)

Dział	Ogółem				UE-15				UE-10				Spoza UE-25							
	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007					
01	2,25	2,32	3,21	2,18	-0,14	2,13	1,90	2,55	1,64	-0,26	1,05	1,23	1,64	4,05	2,82	2,87	3,23	3,92	2,17	-1,07
02	1,00	1,52	2,21	2,39	0,88	0,78	1,01	1,71	2,13	1,12	0,91	0,85	3,30	3,94	3,09	1,66	3,48	2,29	1,19	-2,29
03	0,53	0,55	0,86	1,07	0,52	0,63	0,59	1,04	1,19	0,59	0,22	0,75	0,19	0,24	-0,51	0,40	0,30	0,35	0,47	0,17
04	2,09	1,44	2,89	2,63	1,19	0,38	0,38	1,69	1,55	1,17	4,00	4,27	6,08	4,64	0,36	10,78	6,40	4,28	4,02	-2,38
05	2,40	3,60	3,00	2,75	-0,85	2,42	4,34	3,26	3,46	-0,87	0,18	0,16	0,39	0,32	0,16	3,42	2,96	3,25	2,51	-0,45
06	0,73	0,68	0,74	0,63	-0,05	0,53	0,46	0,42	0,38	-0,08	0,22	0,38	0,31	0,46	0,08	0,55	0,81	1,77	1,14	0,34
07	1,84	2,03	2,15	2,06	0,03	1,39	1,37	1,60	1,64	0,27	4,17	5,05	2,71	2,76	-2,28	1,45	2,31	2,44	1,69	-0,62
08	1,53	1,66	1,36	1,52	-0,14	1,24	1,22	0,89	0,98	-0,25	0,80	1,37	1,05	1,42	0,04	1,46	2,10	2,24	2,24	0,14
09	0,62	0,58	0,59	0,62	0,04	0,08	0,12	0,16	0,31	0,19	2,44	2,61	2,55	1,43	-1,18	1,46	1,04	0,82	0,81	-0,23
10	0,01	0,25	0,49	0,26	0,02	0,02	0,05	0,93	0,44	0,40	0,01	0,13	0,39	0,28	0,15	0,00	0,87	0,34	0,24	-0,63
11	0,84	0,99	0,88	0,78	-0,21	0,29	0,36	0,26	0,39	0,03	0,81	0,71	0,59	0,50	-0,21	2,61	3,15	2,59	2,00	-1,15
12	0,75	0,21	0,48	0,66	0,45	0,49	0,27	0,60	1,10	0,84	0,68	0,73	0,74	0,84	0,10	1,87	0,12	0,41	0,26	0,14
13	0,15	0,23	0,16	0,21	-0,02	0,11	0,29	0,07	0,07	-0,22	0,06	0,09	0,09	0,27	0,17	0,35	0,21	0,47	0,59	0,38
14	1,19	1,35	0,89	1,27	-0,08	2,24	1,96	1,47	1,76	-0,20	0,00	1,00	1,54	6,61	5,61	0,00	0,00	0,24	0,23	0,23
15	0,22	0,10	0,43	0,64	0,54	0,04	0,04	0,46	0,79	0,75	0,74	0,59	0,94	1,56	0,96	0,62	0,15	0,10	0,11	-0,04
16	1,75	1,58	1,59	1,84	0,26	1,00	1,20	1,27	1,51	0,31	3,33	2,66	2,87	3,29	0,63	4,19	2,49	1,68	1,48	-1,01
17	1,55	1,67	1,98	1,52	-0,15	0,67	0,74	1,16	0,89	0,15	3,40	4,22	3,16	3,67	-0,56	4,31	4,14	3,98	2,19	-1,95
18	2,32	1,87	2,04	2,16	0,29	0,75	0,60	0,86	0,87	0,27	4,01	3,21	2,89	2,00	-1,21	7,09	5,74	4,37	5,84	0,11
19	1,16	1,29	2,12	2,31	1,02	0,24	0,37	1,05	1,34	0,96	5,08	5,58	5,26	4,61	-0,98	2,70	2,60	3,09	3,16	0,56
20	2,51	2,38	2,48	2,18	-0,21	1,61	1,53	1,52	1,50	-0,03	4,10	4,30	3,90	3,10	-1,20	3,97	3,59	3,66	2,59	-1,00
21	1,51	1,64	1,97	2,12	0,48	0,26	0,52	0,91	1,18	0,66	4,56	3,54	3,37	2,80	-0,74	2,74	3,49	3,47	3,47	-0,02
22	0,25	0,25	0,60	0,49	0,23	0,09	0,10	0,32	0,22	0,12	0,19	0,28	1,76	1,26	0,98	0,97	0,84	0,96	0,84	-0,01
23	0,74	0,57	0,83	0,73	0,16	0,56	0,37	0,58	0,45	0,08	0,44	0,44	0,65	0,96	0,52	0,89	1,08	1,10	0,99	-0,10
24	0,63	0,52	1,22	2,55	2,03	0,17	0,02	0,30	1,35	1,33	2,02	0,95	2,38	5,11	4,16	1,48	2,51	3,39	3,65	1,14
Ogółem	1,08	1,08	1,46	1,47	0,38	0,65	0,67	1,04	1,13	0,46	1,95	2,02	2,29	2,32	0,30	2,16	2,06	1,91	1,56	-0,50

Aneks 51. Wskaźniki RCA w handlu artykułami rolno-spożywczymi Słowacji w latach 2001-2007 (według działów HS)

Dział	Ogółem				UE-15				UE-10				Spoza UE-25							
	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007					
01	0,87	0,98	1,81	1,51	0,53	0,85	0,83	1,08	0,90	0,07	1,20	2,77	2,96	3,73	0,96	1,46	0,40	1,84	1,25	0,85
02	0,13	0,11	0,48	0,29	0,19	0,04	0,07	0,19	0,09	0,03	0,66	0,58	1,51	1,12	0,54	0,14	0,00	0,01	0,06	0,06
03	0,02	0,02	0,03	0,02	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	-0,01	0,10	0,13	0,13	0,12	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
04	0,98	0,94	1,62	1,32	0,38	0,31	0,17	0,63	0,57	0,40	3,48	6,74	5,35	3,86	-2,88	2,81	1,47	1,16	0,74	-0,73
05	0,34	0,26	0,70	0,46	0,20	0,23	0,23	0,68	0,25	0,02	0,36	0,24	0,56	0,75	0,51	0,41	0,02	0,15	0,10	0,09
06	0,13	0,13	0,10	0,06	-0,07	0,03	0,04	0,04	0,02	-0,03	0,36	0,44	0,26	0,12	-0,31	0,02	0,01	0,06	0,17	0,16
07	0,48	0,30	0,35	0,31	0,01	0,09	0,06	0,06	0,05	-0,01	2,12	1,60	1,36	1,14	-0,46	0,17	0,13	0,25	0,16	0,02
08	0,19	0,20	0,52	0,37	0,17	0,05	0,10	0,24	0,15	0,05	0,49	0,45	1,04	0,69	0,24	0,15	0,13	0,16	0,19	0,06
09	0,27	0,16	0,12	0,46	0,31	0,00	0,01	0,00	0,05	0,04	0,13	0,15	0,26	1,31	1,16	2,27	0,79	0,38	0,47	-0,33
10	0,11	0,34	0,69	0,72	0,37	0,10	0,23	0,74	0,64	0,41	0,57	3,05	2,34	4,02	0,97	0,00	0,19	1,08	0,22	0,03
11	3,48	3,35	3,02	2,53	-0,82	0,36	0,50	0,90	0,55	0,05	8,48	7,12	7,28	7,82	0,70	5,68	9,13	4,67	2,78	-6,35
12	0,91	0,34	0,61	0,61	0,27	1,22	0,43	0,77	0,92	0,50	1,34	1,46	1,86	1,74	0,27	0,27	0,04	0,06	0,06	0,02
13	0,04	0,05	0,04	0,04	-0,01	0,02	0,03	0,03	0,01	-0,02	0,11	0,14	0,12	0,13	-0,01	0,00	0,02	0,00	0,01	-0,01
14	0,08	0,08	0,12	0,17	0,09	0,15	0,02	0,23	0,39	0,37	0,07	0,52	0,10	0,03	-0,48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	0,65	0,43	0,53	0,25	-0,19	0,10	0,06	0,25	0,08	0,03	2,26	2,17	1,70	1,30	-0,88	0,23	0,15	0,05	0,03	-0,12
16	0,03	0,04	0,38	0,37	0,34	0,01	0,02	0,07	0,01	-0,01	0,14	0,17	1,87	2,11	1,94	0,02	0,01	0,03	0,03	0,02
17	0,74	0,59	2,06	2,04	1,45	0,25	0,17	1,20	1,18	1,01	2,81	2,66	4,89	5,82	3,17	1,08	0,51	1,93	0,18	-0,33
18	1,51	1,45	1,89	1,67	0,22	0,17	0,23	0,73	0,56	0,32	3,13	3,73	2,60	2,17	-1,56	2,35	1,37	1,86	2,62	1,25
19	0,73	0,63	0,72	0,57	-0,06	0,05	0,05	0,06	0,04	-0,01	2,50	2,80	2,42	2,10	-0,71	0,27	0,25	0,19	0,38	0,13
20	0,30	0,19	0,27	0,29	0,11	0,01	0,01	0,06	0,06	0,05	1,45	0,95	0,83	0,97	0,03	0,16	0,29	0,14	0,36	0,08
21	1,05	0,69	0,89	0,71	0,02	0,01	0,04	0,15	0,12	0,09	1,43	1,29	1,58	1,25	-0,04	3,62	1,46	1,18	1,21	-0,25
22	0,46	0,33	0,27	0,38	0,05	0,23	0,10	0,11	0,07	-0,02	1,57	1,82	0,82	1,47	-0,34	0,10	0,07	0,22	0,18	0,11
23	0,47	0,31	0,29	0,28	-0,03	0,27	0,13	0,13	0,09	-0,04	0,48	0,44	0,41	0,54	0,10	0,32	0,53	0,17	0,21	-0,32
24	0,43	0,49	0,11	0,09	-0,39	0,19	0,13	0,10	0,07	-0,06	1,01	2,01	0,07	0,09	-1,92	0,02	0,07	0,10	0,12	0,05
Ogółem	0,49	0,42	0,65	0,58	0,16	0,17	0,12	0,28	0,23	0,11	1,39	1,66	1,59	1,68	0,02	0,66	0,46	0,53	0,35	-0,11

Aneks 52. Wskaźniki RCA w handlu artykułami rolno-spożywczymi Węgier w latach 2001-2007 (według działów HS)

Dział	Ogółem					UE-15					UE-10					Spoza UE-25				
	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007	2001	2003	2005	2007	zmiana wartości w latach 2003-2007
	01	3,50	2,19	2,25	2,08	-0,11	1,90	1,15	1,28	1,34	0,19	4,03	3,07	1,56	1,67	-1,41	9,89	6,23	5,03	3,93
02	2,70	2,06	1,73	1,46	-0,60	1,83	1,43	1,19	1,13	-0,30	5,13	5,52	1,29	1,05	-4,47	5,09	3,39	3,05	2,12	-1,27
03	0,03	0,03	0,01	0,01	-0,02	0,03	0,02	0,01	0,00	-0,01	0,19	0,12	0,01	0,01	-0,11	0,05	0,04	0,02	0,00	-0,03
04	0,85	0,79	0,62	0,62	-0,17	0,23	0,31	0,28	0,38	0,07	0,76	0,69	0,58	0,76	0,07	4,25	3,31	1,81	1,06	-2,24
05	3,91	3,46	2,69	1,46	-2,00	3,53	3,22	1,39	1,24	-1,97	0,30	0,35	0,32	0,26	-0,09	6,45	5,72	7,58	2,68	-3,05
06	0,35	0,30	0,25	0,22	-0,08	0,12	0,09	0,04	0,04	-0,05	1,07	0,89	0,44	0,17	-0,73	1,15	1,32	1,38	1,12	-0,20
07	1,32	0,97	0,79	0,77	-0,20	0,96	0,71	0,60	0,66	-0,05	4,27	2,20	1,16	0,85	-1,34	1,11	0,91	0,76	0,63	-0,29
08	0,51	0,46	0,23	0,28	-0,18	0,34	0,31	0,16	0,19	-0,12	1,54	1,59	0,37	0,35	-1,24	0,34	0,23	0,19	0,32	0,09
09	0,47	0,49	0,24	0,34	-0,15	0,23	0,32	0,14	0,19	-0,13	1,47	1,16	0,65	0,90	-0,26	1,01	0,86	0,33	0,25	-0,61
10	1,95	1,76	2,12	3,16	1,40	1,66	1,10	3,37	4,86	3,77	11,46	7,82	6,85	6,35	-1,47	3,67	4,50	1,65	2,85	-1,65
11	1,44	1,28	0,87	0,94	-0,35	0,02	0,08	0,19	0,14	0,06	1,38	1,63	1,41	1,71	0,08	5,85	5,00	2,34	2,19	-2,81
12	1,06	1,27	1,57	1,30	0,03	1,24	1,80	2,22	2,24	0,44	2,76	2,50	1,33	0,65	-1,85	0,46	0,47	1,00	0,71	0,24
13	0,05	0,03	0,03	0,06	0,03	0,02	0,04	0,01	0,01	-0,03	0,05	0,01	0,00	0,11	0,10	0,16	0,01	0,12	0,16	0,15
14	2,91	4,84	1,73	1,49	-3,35	5,04	5,96	3,21	3,31	-2,64	1,59	2,31	0,36	0,57	-1,74	0,04	2,70	0,15	0,05	-2,65
15	0,44	0,57	0,70	0,52	-0,06	0,03	0,18	0,36	0,40	0,22	2,08	1,96	1,69	1,77	-0,19	1,51	1,71	1,32	0,50	-1,21
16	1,28	0,97	0,86	0,77	-0,19	0,85	0,75	0,71	0,69	-0,06	5,33	3,82	1,84	1,06	-2,75	2,03	0,97	0,68	0,60	-0,37
17	0,29	0,58	1,20	0,87	0,29	0,22	0,35	0,89	0,31	-0,04	0,80	1,66	2,49	3,23	1,56	0,59	1,32	1,71	1,08	-0,23
18	0,55	0,61	0,46	0,45	-0,16	0,19	0,22	0,15	0,12	-0,09	2,18	2,19	1,17	0,84	-1,35	1,14	1,30	0,80	0,90	-0,40
19	0,41	0,31	0,45	0,45	0,14	0,11	0,10	0,19	0,26	0,16	2,64	1,46	0,73	0,52	-0,94	0,90	0,80	1,10	0,83	0,03
20	2,83	2,38	2,22	1,67	-0,70	1,00	0,85	0,80	0,82	-0,03	10,75	7,07	3,95	2,64	-4,43	8,85	8,14	6,19	3,36	-4,78
21	0,66	0,67	0,94	1,13	0,46	0,10	0,14	0,25	0,40	0,26	2,40	2,98	2,98	2,64	-0,34	1,74	1,31	1,29	1,41	0,10
22	0,53	0,41	0,37	0,46	0,04	0,26	0,23	0,19	0,19	-0,04	3,35	2,09	1,44	1,63	-0,46	0,95	0,68	0,49	0,59	-0,09
23	1,24	1,72	1,94	1,47	-0,25	0,41	0,93	1,08	0,71	-0,22	2,79	2,71	1,72	1,35	-1,36	3,63	3,62	3,80	3,21	-0,41
24	0,07	0,09	0,15	0,21	0,12	0,02	0,02	0,06	0,08	0,06	0,00	0,37	0,61	0,81	0,44	0,27	0,31	0,09	0,14	-0,18
Ogółem	1,08	0,97	0,95	0,98	0,01	0,60	0,56	0,60	0,69	0,13	3,00	2,44	1,48	1,41	-1,03	2,36	2,08	1,55	1,33	-0,75

Aneks 53. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego w handlu artykułami rolno-spożywczymi Czech w latach 2001-2007 (w procentach)

Kierunek	Sekcja HS	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Zmiana wartości w latach 2003-2007
Ogółem	Ogółem	40,2	42,9	45,8	48,2	50,3	50,6	52,4	6,6
	I	42,8	49,1	46,0	48,3	47,7	46,5	46,1	0,1
	II	24,1	24,8	26,5	32,7	34,7	37,6	37,2	10,7
	III	35,2	34,5	32,8	27,2	34,4	33,6	33,0	0,1
	IV	47,9	50,5	56,3	56,4	60,9	60,6	64,8	8,4
UE-15	Ogółem	24,4	27,0	31,1	31,4	28,7	32,0	32,7	1,6
	I	26,1	28,7	33,7	34,1	33,2	35,6	34,2	0,5
	II	14,5	17,0	20,1	24,2	18,3	24,8	19,2	-0,9
	III	2,7	3,1	1,7	4,2	17,3	15,2	25,4	23,6
	IV	31,1	34,0	38,9	35,3	33,3	36,0	40,9	2,1
UE-10	Ogółem	48,2	50,1	52,6	56,7	59,5	63,8	64,1	11,5
	I	42,9	45,0	51,7	53,6	61,6	58,1	60,2	8,6
	II	24,6	27,0	27,6	42,0	45,4	48,0	59,1	31,5
	III	36,5	50,9	49,4	29,8	34,1	38,4	33,1	-16,3
	IV	58,8	58,6	61,5	64,1	64,5	73,0	69,2	7,7
Spoza UE-25	Ogółem	13,9	15,6	17,6	18,4	20,1	24,2	27,9	10,3
	I	5,3	8,8	7,9	8,8	4,5	7,2	8,6	0,7
	II	11,2	11,1	10,6	9,1	10,8	15,3	13,5	2,8
	III	6,4	7,2	11,9	8,0	7,2	9,0	23,9	12,1
	IV	20,8	23,0	28,5	31,5	38,2	37,9	46,8	18,3

Aneks 54. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego w handlu artykułami rolno-spożywczymi Litwy w latach 2001-2007 (w procentach)

Kierunek	Sekcja HS	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Zmiana wartości w latach 2003-2007
Ogółem	Ogółem	38,4	40,8	40,7	40,6	44,4	53,8	55,4	14,7
	I	40,2	39,5	41,7	32,4	41,2	44,8	44,0	2,3
	II	34,0	36,2	37,0	36,4	36,2	60,9	59,4	22,4
	III	32,1	42,5	37,6	43,3	49,0	53,4	57,8	20,3
	IV	40,3	44,1	42,8	48,6	51,1	55,2	60,4	17,6
UE-15	Ogółem	11,1	11,6	15,1	17,3	20,0	22,6	23,2	8,1
	I	8,9	13,7	15,0	13,4	22,8	21,0	21,1	6,2
	II	7,7	6,2	9,6	17,1	10,7	13,8	16,2	6,6
	III	0,4	0,2	0,4	1,2	2,4	13,9	19,3	18,9
	IV	16,4	16,1	20,5	23,2	27,2	30,1	30,3	9,8
UE-10	Ogółem	41,0	44,1	44,6	48,7	55,3	56,6	59,2	14,6
	I	35,4	40,3	36,7	32,8	45,0	45,1	50,1	13,4
	II	38,6	33,4	35,1	38,6	46,3	43,3	52,7	17,6
	III	28,3	35,6	27,8	45,4	42,7	50,0	55,7	27,9
	IV	44,4	49,3	53,1	57,8	63,8	67,6	67,0	13,9
Spoza UE-25	Ogółem	28,7	28,4	28,3	20,6	27,1	21,9	21,3	-6,9
	I	36,2	26,9	31,7	15,1	23,1	10,0	11,1	-20,7
	II	22,2	37,5	25,4	15,4	29,0	29,2	21,8	-3,6
	III	16,4	15,0	31,3	22,3	18,2	12,3	20,2	-11,1
	IV	24,5	24,0	27,7	31,1	30,3	25,4	32,5	4,8

Aneks 55. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego w handlu artykułami rolno-spożywczymi Polski w latach 2001-2007 (w procentach)

Kierunek	Sekcja HS	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Zmiana wartości w latach 2003-2007
Ogółem	Ogółem	34,7	37,6	38,5	41,9	44,8	45,5	46,0	7,6
	I	33,5	36,0	36,8	41,4	38,9	38,8	40,5	3,7
	II	24,6	29,2	29,8	35,0	41,9	43,4	41,5	11,7
	III	14,8	8,4	6,0	17,8	19,5	16,3	19,4	13,3
	IV	44,3	46,1	48,0	48,5	52,5	53,7	54,7	6,6
UE-15	Ogółem	23,6	28,0	28,6	32,5	36,1	37,2	37,7	9,2
	I	24,1	27,8	25,4	28,4	27,6	28,9	30,3	4,9
	II	19,8	23,7	24,0	25,4	30,2	32,3	32,1	8,0
	III	2,4	2,0	4,0	11,3	8,8	8,4	13,0	9,0
	IV	28,5	34,0	36,8	43,0	51,2	51,4	50,8	14,0
UE-10	Ogółem	32,0	33,9	31,2	33,9	34,8	30,8	33,7	2,4
	I	25,1	20,4	21,3	28,4	20,5	21,6	27,1	5,9
	II	20,2	18,6	15,5	16,5	18,7	15,4	19,2	3,7
	III	69,6	33,5	21,2	33,4	44,8	40,5	39,7	18,5
	IV	37,3	43,8	41,4	43,4	45,3	40,8	43,0	1,6
Spoza UE-25	Ogółem	19,1	21,3	19,9	21,6	21,6	22,9	25,2	5,3
	I	16,2	15,7	12,9	16,5	11,3	12,7	12,8	-0,2
	II	16,8	21,0	21,1	22,9	25,6	26,9	33,2	12,1
	III	1,1	2,2	0,0	1,7	4,1	8,1	8,5	8,5
	IV	24,5	26,0	25,3	25,0	25,8	26,8	28,2	2,9

Aneks 56. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego w handlu artykułami rolno-spożywczymi Słowacji w latach 2001-2007 (w procentach)

Kierunek	Sekcja HS	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Zmiana wartości w latach 2003-2007
Ogółem	Ogółem	41,5	44,1	46,9	45,1	51,5	52,3	54,6	7,6
	I	42,4	40,9	43,0	48,0	61,4	63,2	65,4	22,4
	II	28,9	33,1	36,4	33,4	40,0	41,1	47,3	11,0
	III	49,0	53,5	54,4	56,3	54,2	61,7	51,2	-3,2
	IV	47,5	49,4	52,7	48,7	51,8	52,6	54,0	1,3
UE-15	Ogółem	16,6	16,9	21,3	24,5	27,8	27,5	27,6	6,3
	I	19,2	23,4	23,2	23,7	35,2	30,0	33,1	9,9
	II	12,7	13,3	15,6	14,2	15,7	15,2	17,0	1,4
	III	20,4	6,9	6,0	34,3	41,0	10,8	2,5	-3,5
	IV	18,0	17,8	25,4	30,9	29,9	37,7	34,3	9,0
UE-10	Ogółem	50,2	50,8	57,1	55,0	60,1	62,1	60,5	3,5
	I	54,8	44,8	49,3	56,5	71,6	75,9	74,2	24,8
	II	28,7	36,6	45,9	43,8	48,4	48,9	57,9	12,0
	III	49,8	66,6	64,0	52,5	48,0	62,7	51,3	-12,8
	IV	57,1	55,1	62,2	57,7	58,9	60,3	56,6	-5,6
Spoza UE-25	Ogółem	14,5	17,6	15,5	21,1	19,8	20,0	25,1	9,6
	I	5,8	7,9	3,5	24,1	24,5	23,9	27,0	23,5
	II	16,0	15,4	11,9	11,3	9,6	10,3	17,6	5,7
	III	4,4	3,8	1,2	27,9	12,8	9,7	12,3	11,1
	IV	17,2	23,1	23,2	29,0	26,2	28,4	31,0	7,7

Aneks 57. Wskaźniki handlu wewnątrzgałęziowego w handlu artykułami rolno-spożywczymi Węgier w latach 2001-2007 (w procentach)

Kierunek	Sekcja HS	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Zmiana wartości w latach 2003-2007
Ogółem	Ogółem	29,4	31,3	33,2	40,6	43,0	43,1	42,6	9,4
	I	24,7	27,9	27,0	43,3	49,8	45,7	46,3	19,3
	II	24,6	24,1	27,2	33,4	28,8	29,0	25,6	-1,6
	III	39,0	28,3	34,5	36,4	31,7	23,4	31,0	-3,5
	IV	35,9	39,0	40,9	44,2	48,6	51,6	55,3	14,4
UE-15	Ogółem	26,2	28,1	29,3	31,9	33,0	35,0	33,0	3,7
	I	25,8	26,9	23,6	32,4	32,1	36,4	39,7	16,1
	II	17,7	18,7	22,0	25,5	20,6	22,9	17,9	-4,1
	III	2,7	9,8	35,7	40,8	33,9	14,9	8,7	-27,0
	IV	36,5	39,9	39,1	36,1	43,3	45,1	46,0	6,9
UE-10	Ogółem	27,9	31,4	33,9	34,5	42,7	43,3	45,9	12,1
	I	14,0	27,2	19,6	30,3	49,7	38,3	41,5	21,9
	II	11,5	12,9	26,0	23,5	32,4	29,1	39,0	13,1
	III	50,4	47,1	50,4	45,1	24,0	8,8	18,8	-31,6
	IV	37,2	38,7	38,6	39,0	44,5	50,4	51,7	13,1
Spoza UE-25	Ogółem	16,4	16,7	16,4	23,9	21,7	24,1	26,6	10,2
	I	11,7	7,8	10,6	9,6	5,5	6,8	9,1	-1,5
	II	19,1	21,9	17,3	34,1	25,9	21,7	23,5	6,2
	III	5,8	2,7	2,7	9,9	19,8	40,9	71,6	68,9
	IV	18,8	20,1	20,2	27,7	29,9	34,3	34,3	14,1

Załączniki

Załącznik 1. Symbole krajów i ich nazwy

Symbol kraju	Nazwa kraju	Symbol kraju	Nazwa kraju
ARG	Argentyna	ISL	Islandia
AUT	Austria	ISR	Izrael
BEL	Belgia	ITA	Włochy
BGR	Bułgaria	JPN	Japonia
BIH	Bośnia i Hercegowina	KAZ	Kazachstan
BLR	Białoruś	KOR	Korea Płd.
BRA	Brazylia	KWT	Kuwejt
CAN	Kanada	LBN	Liban
CHE	Szwajcaria	LBY	Libia
CHL	Chile	LTU	Litwa
CHN	Chiny	LVA	Łotwa
CIV	Wybrzeże Kości Słoniowej	MAR	Maroko
COL	Kolumbia	MKD	Macedonia
CRI	Kostaryka	NLD	Holandia
CYP	Cypr	NOR	Norwegia
CZE	Czechy	PAN	Panama
DEU	Niemcy	POL	Polska
DNK	Dania	PRT	Portugalia
DZA	Algieria	ROM	Rumunia
ECU	Ekwador	RUS	Rosja
ESP	Hiszpania	SAU	Arabia Saudyjska
EST	Estonia	SER	Jugosławia
FIN	Finlandia	SVK	Słowacja
FRA	Francja	SVN	Słowenia
GBR	Wielka Brytania	SWE	Szwecja
GRC	Grecja	THA	Tajlandia
HRV	Chorwacja	TUN	Tunezja
HUN	Węgry	TUR	Turcja
IDN	Indonezja	UKR	Ukraina
IND	Indie	USA	Stany Zjednoczone
IRL	Irlandia	VNM	Wietnam
IRN	Iran	ZAF	RPA

Załącznik 2. Opis działów HS

Dział	Nazwa
Sekcja I. Zwierzęta żywe; produkty pochodzenia zwierzęcego	
01	Zwierzęta żywe
02	Mięso i podroby jadalne
03	Ryby i skorupiaki, mięczaki i pozostałe bezkręgowce wodne
04	Produkty mleczarskie; jaja ptasie; miód naturalny; jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego
05	Produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone
Sekcja II. Produkty pochodzenia roślinnego	
06	Żywe drzewa i inne rośliny; bulwy, korzenie i podobne; cięte kwiaty i ozdobne liście
07	Warzywa oraz niektóre korzenie i bulwy jadalne
08	Owoce i orzechy jadalne; skórki owoców cytrusowych lub melonów
09	Kawa, herbata, herbata paragwajska i przyprawy
10	Zboża
11	Produkty przemysłu młynarskiego; sól; skrobie; inulina; gluten pszenny
12	Nasiona i owoce oleiste; ziarna, nasiona i owoce różne; rośliny przemysłowe i lecznicze
13	Szelak; gumy, żywice oraz inne soki i ekstrakty roślinne
14	Materiały roślinne do wyplatania, produkty pochodzenia roślinnego, gdzie indziej niewymienione
Sekcja III. Tłuszcze i oleje pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego	
15	Tłuszcze i oleje pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego oraz produkty ich rozkładu
Sekcja IV. Gotowe artykuły spożywcze; napoje, tytoń	
16	Przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków lub innych bezkręgowców wodnych
17	Cukry i wyroby cukiernicze
18	Kakao i przetwory z kakao
19	Przetwory ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka; pieczywa cukiernicze
20	Przetwory z warzyw, owoców, orzechów lub pozostałych części roślin
21	Różne przetwory spożywcze
22	Napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet
23	Pozostałości i odpady przemysłu spożywczego; gotowe pasze dla zwierząt
24	Tytoń i przemysłowe namiastki tytoniu

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Nakład: 500 egz.

Druk i oprawa: EXPOL Włocławek